

การรับรู้สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาและลักษณะส่วนบุคคลที่เอื้อต่อการเป็น
อาสาสมัครอย่างยั่งยืนในนักศึกษาในระดับปริญญาตรี

ปริญญาานิพนธ์
ของ
อนุ เจริญวงศ์ระยับ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

พฤษภาคม 2552

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การรับรู้สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาและลักษณะส่วนบุคคลที่เอื้อต่อการเป็น
อาสาสมัครอย่างยั่งยืนในนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ปริญญานิพนธ์
ของ
อนุ เจริญวงศ์ระยับ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
พฤษภาคม 2552

การรับรู้สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาและลักษณะส่วนบุคคลที่เอื้อต่อการเป็น
อาสาสมัครอย่างยั่งยืนในนักศึกษาในระดับปริญญาตรี

บทคัดย่อ
ของ
อนุ เจริญวงศ์ระยับ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
พฤษภาคม 2552

อนุ เจริญวงศ์ระยับ. (2552). การรับรู้สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาและลักษณะส่วนบุคคลที่
เอื้อต่อการเป็นอาสาสมัครอย่างยั่งยืนในนักศึกษาระดับปริญญาตรี. ปริญญาโท วท.ด.
(การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครี
นทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิลาสลักษณ์ ชวัลลี, รอง
ศาสตราจารย์ ดร.อรพินท์ ชูชม, อาจารย์ ดร.นิยะดา จิตต์จรัส.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ (1) พัฒนาโมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการ
การอาสาสมัครอย่างยั่งยืนในนักศึกษาระดับปริญญาตรี ตามกรอบแนวคิดหน้าที่ โดยตัวแปรเชิง
สาเหตุมีสามกลุ่ม คือ สถานการณ์แวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษา คุณลักษณะส่วนบุคคล และการ
ได้รับประสบการณ์ (2) ศึกษาลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปรเชิงสาเหตุบางคู่ในการอธิบายการ
อาสาสมัครอย่างยั่งยืน ว่ามีลักษณะความสัมพันธ์แบบเชิงเส้นตรง ความสัมพันธ์แบบคั่นกลาง หรือ
ความสัมพันธ์แบบเงื่อนไข และ (3) ศึกษาความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์เชิง
สาเหตุของการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนระหว่างเพศชายและเพศหญิง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 และ 4 จำนวน 23
มหาวิทยาลัย ในทุกภาคของประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ตอบสมมติฐานการวิจัยจำนวน 658 คน
เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรม Mplus Version 5.2 ผล
การทดสอบโมเดล พบว่าโมเดลมีความกลมกลืนใกล้เคียงกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดี กล่าวคือ
 χ^2 (df = 227) 607.70 sig = 0.00, χ^2 / df = 2.68, CFI = 0.98, TLI = 0.98, RMSEA = 0.050
(CI = 0.046-0.055), SRMR = 0.071

ผลการวิจัยที่สำคัญพบว่า (1) ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนมี 4
ปัจจัย คือ เอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ การสนับสนุนทางสังคม ความพึงพอใจใน
กิจกรรมและองค์การ และบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพหุ โดยทั้ง 4 ปัจจัยสามารถอธิบายการ
อาสาสมัครอย่างยั่งยืนได้ร้อยละ 67.8 (2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุด 2 ปัจจัยคือ เอกลักษณะใน
บทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ และ การสนับสนุนทางสังคม (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางตรงเท่ากับ
0.366 และ 0.356 ตามลำดับ) (3) ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุดคือ การรับรู้ความคาดหวังทาง
สังคม (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.285) สำหรับผลการวิจัยในรายละเอียดมีดังนี้

1. การสนับสนุนทางสังคม เอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ ความพึงพอใจ
ในกิจกรรมและองค์การ และ บุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพหุ มีอิทธิพลทางตรงต่อการ
อาสาสมัครอย่างยั่งยืน

2. การรับรู้ความคาดหวังของสังคม มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน
ผ่านเอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบทั่วไป และเอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ
บุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพหุมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ผ่านความพึง
พอใจในกิจกรรมและองค์การ

3. การรับรู้เกียรติภูมิขององค์การมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ผ่านเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ เฉพาะเพศหญิง แรงจูงใจอาสาสมัครมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ผ่านเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ เฉพาะเพศชาย

4. เอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะมีอิทธิพลคั่นกลางแบบสมบูรณ์ ระหว่างแรงจูงใจอาสาสมัครกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การมีอิทธิพลคั่นกลางแบบบางส่วน ระหว่างบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธรกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

5. รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนไม่แตกต่างกันระหว่างเพศ แต่พบว่าค่าเฉลี่ยตัวแปรแฝงบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธร อิทธิพลจากการรับรู้เกียรติภูมิขององค์การที่มีต่อเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ และ อิทธิพลจากความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การที่มีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน เพศหญิงมีค่าสูงกว่าเพศชาย แต่อิทธิพลจากแรงจูงใจอาสาสมัครที่มีต่อเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ เพศชายมีค่าสูงกว่าเพศหญิง

PERCEPTION OF ENVIRONMENT IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS AND
INDIVIDUAL CHARACTERISTICS AFFECTING SUSTAINED VOLUNTEERISM IN
UNDERGRADUATE STUDENTS

AN ABSTRACT
BY
ANU JARERNVONGRAYAB

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Doctor of Philosophy Degree in Applied Behavioral Science Research
at Srinakharinwirot University

May 2009

Anu Jarernvonggrayab. (2009). *Perception of environment in higher education institutions and individual characteristics affecting sustained volunteerism in undergraduate students.*

Dissertation of Ph.D. (Applied Behavioral Science Research). Bangkok: Graduate School, Srinakarinwirot University. Advisor Committee: Assist. Prof. Dr. Wiladlak Chuawanlee, Assoc. Prof. Dr. Orapin Choochom, Lecturer Dr. Niyada Chittcharat.

The purposes of this research were: (1) to develop causal relations of sustained volunteerism in undergraduate students based on functional approach. Predictors were divided into 3 groups; environment in higher education institutions, individual characteristics, and perceived experiences; (2) to study the type of relationships (direct effects, mediator effects, or moderator effects) among some pairs of predictors; (3) to study the invariance of structural relations of sustained volunteerism between men and women.

The participant of this study was 658 junior and senior undergraduate students in 23 universities all parts of Thailand. Data collected by Questionnaire. Mplus Version 5.2 was used to analyze the data. The research finding were showed that the purpose model was closed fitted with the data; χ^2 (df = 227) 607.70 sig = 0.00, χ^2 / df = 2.68, CFI = 0.98, TLI = 0.98, RMSEA = 0.050 (CI=0.046-0.055), SRMR = 0.071.

The main research findings showed that; (1) there were 4 factors that had positive direct effect to sustained volunteerism; specific volunteer role identity, social support, satisfaction on activities and organization, and Buddhism volunteer personality, which explained the 67.8 percentage of the variance of sustained volunteerism; (2) the most influential direct effects to sustained volunteerism are specific volunteer role identity and social support (standardized path coefficients = 0.366 and 0.356, respectively); (3) the most influential indirect effect to sustained volunteerism is perceived social expectation (standardized path coefficient = 0.285). The research findings in detail were as followed;

1. Social support, specific volunteer role identity, satisfaction on activities and organization, and Buddhism volunteer personality had positive direct effect to sustained volunteerism.

2. Perceived social expectation had positive indirect effect to sustained volunteerism through general and specific volunteer role identity. Buddhism volunteer personality had positive indirect effect to sustained volunteerism thru satisfaction on activities and organization.

3. Perceived organizational prestige had positive indirect effect to sustained volunteerism through specific volunteer role identity in female only. Volunteer motivation

had indirect effect on sustain volunteerism through specific volunteerism role identity in male only.

4. Specific volunteer role identity had completely mediated effect on the relation between volunteer motivation and sustained volunteerism. Satisfaction on activities and organization had partially mediated effect on the relation between Buddhism volunteer personality and sustained volunteerism.

5. The form of causal relations was similar between male and female. But latent mean of Buddhism volunteer personality of female was higher than male. Moreover, the direct effect coefficient from perceived organizational prestige to specific volunteer role identity, and the direct effect coefficient from satisfaction on activities and organization to volunteerism of female were higher than male. In contrast, the direct effect coefficient from volunteer motivation to specific volunteer role identity of male was higher than female.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การรับรู้สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาและลักษณะส่วนบุคคลที่เอื้อต่อการเป็น
อาสาสมัครอย่างยั่งยืนในนักศึกษาในระดับปริญญาตรี

ของ
อนุ เจริญวงศ์ระยับ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.2552

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิลาสลักษณ์ ชั่ววัลลี)

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ์ แกมเกตุ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อรพินทร์ ชูชม)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิลาสลักษณ์ ชั่ววัลลี)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.นิยะดา จิตต์จรัส)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อรพินทร์ ชูชม)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.นิยะดา จิตต์จรัส)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ดุขฎิ โยเหลา)

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย

จาก

งบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ 2551

กองทุนวิจัยคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ประกาศคุณูปการ

ในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีนั้น สถาบันอุดมศึกษาของไทยมีหน้าที่หลักในการพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา และจิตใจ การพัฒนาด้านจิตใจนั้นมีความหมายที่กว้างขวาง การวิจัยครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งในการศึกษาว่ากระบวนการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาได้ช่วยพัฒนาด้านจิตใจของนักศึกษา ซึ่งเน้นศึกษาความรู้สึกรับผิดชอบต่อสังคม โดยการประพาดิตนเป็นคนดี เป็นอาสาสมัครช่วยเหลือบุคคลและสังคมอย่างยั่งยืนได้อย่างไร

การศึกษาค้นคว้าวิจัยครั้งนี้ประสบความสำเร็จไปได้ด้วยความเมตตาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิลาสลักษณ์ ชั่ววัลลี ที่ให้ความอนุเคราะห์รับเป็นประธานกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ อาจารย์เป็นผู้คอยกระตุ้นให้ผู้วิจัยได้คิด ได้ไตร่ตรองในการทำวิจัยในทุกกระบวนการ เป็นผู้คอยชี้แนะเส้นทางการทำวิจัยให้เป็นไปตามกรอบที่ถูกต้องและเหมาะสม ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อรพินท์ ชูชม และอาจารย์นิยะดา จิตต์จรัส ที่ให้ความเมตตาเป็นที่กรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของรองศาสตราจารย์ ดร.อรพินท์ ชูชม ทำให้ผู้วิจัยได้ตระหนักและเข้าใจอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำวิจัยครั้งนี้ตั้งแต่ต้น ทำให้ข้าพเจ้าสามารถหาวิธีการในการแก้ไขปัญหาได้เป็นอย่างดี อาจารย์ ดร.นิยะดา จิตต์จรัส เป็นผู้คอยให้กำลังใจ สนับสนุนการทำวิจัยครั้งนี้มาโดยตลอด ความไว้วางใจ การกระตุ้นให้ผู้วิจัยทำในสิ่งที่มีความท้าทาย เป็นแรงขับเคลื่อนให้ผู้วิจัยไม่ยอมแพ้กับอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการทำวิจัย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ศุภฎิ โยเหลา ที่รับเป็นกรรมการสอบป้องกันปริญญานิพนธ์ อาจารย์ได้ชี้ให้เห็นถึงข้อที่ควรแก้ไขปรับปรุงในการทำวิจัยแก่ผู้วิจัยทั้งในขณะที่กำลังศึกษาในสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ การสอบเค้าโครงการวิจัย และการสอบปากเปล่า ผู้วิจัยขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ์ แกมเกตุ ที่ให้ความเมตตาสละเวลามาเป็นกรรมการภายนอกสอบป้องกันปริญญานิพนธ์ และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ยิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ประจำสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ สอนให้ข้าพเจ้ารู้ว่าปราชญ์ผู้ทรงศีลนั้นหมายความว่า เป็นผู้รักการเรียนรู้ รักที่จะเอื้อประโยชน์ให้กับผู้อื่นอย่างบริสุทธิ์ใจ รักที่จะเป็นผู้ให้ในสิ่งที่ตนเองมี ขอขอบพระคุณ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ให้ทุนสนับสนุนการทำวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นปริญญาเอกแบบมีวิชาเรียนรุ่นที่ 4 ผู้ที่คอยให้กำลังใจทั้งในขณะที่เรียนและการทำปริญญานิพนธ์

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณ เตี้ยและแม่ ที่ล่วงลับที่เป็นแหล่งขุมพลังใจแก่ข้าพเจ้ามาตั้งแต่เด็ก เตี้ยและแม่เป็นผู้จุดประกายให้ข้าพเจ้ามีความมานะในการเรียน เป็นผู้คอยค้ำจุนให้ข้าพเจ้าได้เรียนหนังสือแม้ว่าท่านทั้งสองได้สิ้นจากโลกนี้ไปแล้ว ผลกุศลใดที่ได้จากการการทำวิจัยครั้งนี้หรือผลกุศลที่ข้าพเจ้าเคยได้รับหรือจะได้รับในภพภาคหน้าขออุทิศแก่เตี้ยและแม่ในชาติภูมิที่สถิตอยู่

อนุ เจริญวงศ์ระยับ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	7
นิยามปฏิบัติการ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
การศึกษาบุคลากรภาพและพฤติกรรมทางสังคมด้วยแนวคิดหน้าที่.....	13
การอาสาสมัครอย่างยั่งยืน: ความหมาย และวิธีการวัด.....	17
นิยามตัวแปรการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน.....	20
ประเภทกิจกรรมอาสาสมัคร.....	23
การวัดตัวแปรการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน.....	25
สาเหตุของการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน.....	27
สภาพภายในสถาบันอุดมศึกษา กับ เอกลักษณ์ในบทบาทและการ	
อาสาสมัครอย่างยั่งยืน.....	28
ความหมายของเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัคร.....	29
การวัดเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัคร.....	31
การรับรู้ความคาดหวังทางสังคม กับ เอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัคร	
และการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน.....	32
ความหมายของการรับรู้ความคาดหวังทางสังคม.....	32
การวัดการรับรู้ความคาดหวังทางสังคม.....	33
ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความคาดหวังทางสังคม	
เอกลักษณ์ในบทบาททั่วไป เอกลักษณ์ในบทบาทเฉพาะ	
และการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน.....	33
การรับรู้ถึงเกียรติภูมิขององค์กร กับ เอกลักษณ์ในบทบาท	
อาสาสมัครแบบเฉพาะและการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน.....	34
ความหมายของการรับรู้เกียรติภูมิขององค์กร.....	34
การวัดการรับรู้เกียรติภูมิขององค์กร.....	35

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับภูมิขององค์กร เอกลักษณ์ ในบทบาทแบบเฉพาะ และการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน.....	35
การสนับสนุนทางสังคมและการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน.....	36
ความหมายของการสนับสนุนทางสังคม.....	36
การวัดการสนับสนุนทางสังคม.....	39
ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมกับการอาสาสมัครอย่าง ยั่งยืน.....	39
แรงจูงใจอาสา กับเอกลักษณ์ในบทบาท และการอาสาสมัครอย่าง ยั่งยืน.....	40
แนวคิดและความหมายของแรงจูงใจอาสา.....	40
การวัดแรงจูงใจอาสา.....	42
อิทธิพลทางตรงจากแรงจูงใจอาสาต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน	43
ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจอาสา กับเอกลักษณ์ใน บทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ ที่มีต่อการอาสาสมัครอย่าง ยั่งยืน.....	45
บุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธ กับความพึงพอใจในกิจกรรมและ องค์กร และการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน.....	51
ความหมายของบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือ.....	51
การวัดบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือ.....	54
ความหมายของความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์กร.....	55
การวัดความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์กร.....	56
อิทธิพลทางตรงจากบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือต่อการอาสาสมัคร อย่างยั่งยืน.....	57
อิทธิพลทางอ้อมจากบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือต่อการอาสาสมัคร อย่างยั่งยืนผ่านความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์กร.....	58
อิทธิพลเงื่อนไขของความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์กรที่ส่งต่อ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธกับ การอาสาสมัครอย่างยั่งยืน.....	59
กรอบแนวคิดในการวิจัยสาเหตุของการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน.....	62

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
ความไม่แปรเปลี่ยนของโครงสร้างความสัมพันธ์ของการอาสาสมัครอย่าง ยั่งยืนระหว่างเพศ.....	65
สมมติฐานการวิจัย.....	66
วิธีวิทยาการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาปฏิสัมพันธ์.....	67
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	75
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	75
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	77
การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย.....	78
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	97
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	97
4 ผลการวิจัย.....	101
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	101
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง.....	103
ผลการวิเคราะห์เพื่อทดสอบความเป็นตัวแปรต้นกลาง.....	110
ผลการวิเคราะห์เพื่อทดสอบความเป็นตัวแปรเงื่อนไข.....	115
ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของปัจจัยสภาพแวดล้อมใน สถาบันอุดมศึกษาและปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลต่อการอาสา สมัครอย่างยั่งยืนในนักศึกษาระดับปริญญาตรี.....	115
การวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติม.....	119
ผลการวิเคราะห์ความไม่แปรเปลี่ยนของความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่าง เพศชายและเพศหญิง.....	124
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	128
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	128
สมมติฐานของการวิจัย.....	128
วิธีการวิจัย.....	130
สรุปผลการวิจัย.....	132

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ)	
อภิปรายผล.....	134
ข้อเสนอแนะ.....	144
บรรณานุกรม.....	147
ภาคผนวก.....	160
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	161
ภาคผนวก ข ตัวอย่างคำสั่งและผลการวิเคราะห์ จากโปรแกรม Mplus.....	163
ภาคผนวก ค ข้อความและผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ.....	212
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	230

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 กรอบแนวคิดการศึกษาการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนระดับบุคคลตามแนวคิด หน้าที่.....	63
2 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาและจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ เก็บได้จริง.....	77
3 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่น ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 95 คน.....	86
4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ กับกลุ่มตัวอย่าง 956 คน.....	89
5 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและค่าความเชื่อมั่น กับกลุ่มตัวอย่าง 956 คน.....	92
6 ดัชนีและเกณฑ์การประเมินความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์	99
7 ค่าเฉลี่ยของความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรม($n = 736$).....	103
8 ค่าสหสัมพันธ์ ค่าความแปร ความตรง ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษากลุ่มรวม ($n = 658$).....	105
9 ค่าสหสัมพันธ์ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาได้เส้นทแยงมุมเพศชาย ($n = 312$) เหนือเส้นทแยงมุมเพศหญิง ($n = 308$).....	107
10 ค่าความสัมพันธ์แบบคั่นกลาง: แรงจูงใจอาสาสมัครกับเอกลักษณ์ในบทบาท อาสาสมัครแบบเฉพาะที่มีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ($n = 658$).....	111
11 ค่าความสัมพันธ์แบบคั่นกลาง: บุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธรูปกับ ความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การที่มีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ($n = 658$).....	113
12 ผลการวิเคราะห์ความเป็นตัวแปรเงื่อนไขของความพึงพอใจในกิจกรรมและ องค์การที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธรูป กับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ($n = 658$).....	115
13 ผลการประมาณค่าอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม ของ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนในนักศึกษาระดับปริญญาตรี ($n = 658$).....	117
14 ผลการประมาณค่าอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม ของ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนในนักศึกษาระดับปริญญาตรี กลุ่มเพศชาย ($n = 312$).....	120

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
15	ผลการประมาณค่าอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนในนักศึกษาในระดับปริญญาตรี กลุ่มเพศหญิง (n = 308).....	121
16	ผลการประมาณค่าความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบและค่าพารามิเตอร์ระหว่างเพศชายและเพศหญิง.....	124
17	เปรียบเทียบค่าพารามิเตอร์สัมประสิทธิ์อิทธิพลคะแนนมาตรฐาน ระหว่างเพศชายและเพศหญิง.....	126
18	ผลการประมาณค่าความไม่แปรเปลี่ยนของค่าเฉลี่ยตัวแปรแฝง ระหว่างเพศชายและเพศหญิง.....	127
19	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรม.....	213
20	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน การอาสาสมัครอย่างยั่งยืน.....	214
21	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบทั่วไป.....	216
22	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ.....	217
23	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน การรับรู้ความคาดหวังทางสังคม.....	218
24	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน การรับรู้เกียรติภูมิขององค์กร.....	219
25	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน การสนับสนุนทางสังคม.....	220
26	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน แรงจูงใจอาสา.....	
27	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน บุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธร.....	225
28	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การ.....	229

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แนวคิดกลุ่มหน้าที่สำหรับการศึกษาพฤติกรรมทางสังคม.....	15
2 ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความคาดหวังทางสังคม กับ เอกลักษณะ ในบทบาทอาสาสมัครและการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน.....	34
3 ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ถึงเกียรติภูมิขององค์กร กับ เอกลักษณะ ในบทบาทอาสาสมัครและการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน.....	35
4 ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมและการอาสาสมัครอย่าง ยั่งยืน.....	40
5 ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจอาสา กับ เอกลักษณะในบทบาท อาสาสมัครและการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน.....	50
6 ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธร กับ ความพึง พอใจในกิจกรรมและองค์การและการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน.....	61
7 โมเดลสมมติฐานโครงสร้างความสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลต่อการอาสาสมัครอย่าง ยั่งยืน.....	64
8 คำสัมประสิทธิ์องค์ประกอบคะแนนมาตรฐาน โมเดลการวัดของโมเดลสมมติฐาน หลัก.....	96
9 ผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางตรงคะแนนมาตรฐานลักษณะ ความสัมพันธ์ที่เอกลักษณะในบทบาทแบบเฉพาะมีอิทธิพลคั่นกลางแบบสมบูรณ ระหว่างแรงจูงใจอาสากับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน.....	112
10 ผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางตรงคะแนนมาตรฐาน ลักษณะ ความสัมพันธ์ที่ความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การมีอิทธิพลคั่นกลางแบบ บางส่วนระหว่างบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธรกับการอาสาสมัครอย่าง ยั่งยืน.....	114
11 ผลการประมาณค่าคะแนนมาตรฐานความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการ อาสาสมัครอย่างยั่งยืนในนักศึกษาระดับปริญญาตรี (n = 658).....	116
12 ผลการประมาณค่าคะแนนมาตรฐานความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการ อาสาสมัครอย่างยั่งยืนในนักศึกษาระดับปริญญาตรี กลุ่มเพศชาย (n = 312)..	119
13 ผลการประมาณค่าคะแนนมาตรฐานความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการ อาสาสมัครอย่างยั่งยืนในนักศึกษาระดับปริญญาตรี กลุ่มเพศหญิง (n = 308)..	120

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
14 ผลการประมาณค่าคะแนนมาตรฐานความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการ อาสาสมัครอย่างยั่งยืน (เฉพาะเจตคติต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน) ใน นักศึกษาระดับปริญญาตรี.....	122
15 ผลการประมาณค่าคะแนนมาตรฐานความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการ อาสาสมัครอย่างยั่งยืน (เฉพาะความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรม) ในนักศึกษา ระดับปริญญาตรี.....	123

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การดำเนินชีวิตมนุษย์จำเป็นต้องมีการพึ่งพาอาศัยกันอยู่ตลอดเวลา การดำเนินชีวิตของบุคคลจึงไม่สามารถคำนึงเฉพาะการดำเนินชีวิตของตนเองเพียงฝ่ายเดียว จะต้องมีส่วนในการรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวมด้วย สังคมจึงจะสามารถพัฒนาไปได้อย่างดี ในปัจจุบันความจำเป็นในการสร้างจิตสำนึกเพื่อผู้อื่นและส่วนรวมกำลังทวีความต้องการเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากสังคมปัจจุบันเป็นสังคมที่มีการแข่งขันกันสูงทำให้ผู้คนมุ่งแต่จะกอบโกยผลประโยชน์อย่างเห็นแก่ตัว ไม่สนใจว่าผู้อื่นจะได้รับความเดือดร้อนหรือไม่ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2546: 105-106) เพื่อให้พฤติกรรมดังกล่าวได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและจริงจังทางภาครัฐจึงได้กำหนดมาตรฐานการจัดการศึกษาของชาติไว้ประการหนึ่งว่า “เป้าหมายของการจัดการศึกษาจะต้องทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อทางศีลธรรมและสังคม เป็นสมาชิกที่ดี เป็นอาสาสมัครเพื่อชุมชนและสังคมในฐานะพลเมืองไทยและพลเมืองโลก” (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. 2548: 3-4)

การสร้างวัฒนธรรมจิตอาสาต้องได้รับการร่วมมือจากทุกส่วนของสังคม การศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมที่มีภารกิจในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม ในการประกอบอาชีพ และปลูกฝังค่านิยมการช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม เพื่อให้บัณฑิตที่จบการศึกษามีคุณภาพทั้งด้านสติปัญญาและด้านจิตใจ มีจิตอาสาที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคมในภาพรวม กิจกรรมอาสาสมัครที่สถาบันอุดมศึกษาจัดขึ้นอย่างแพร่หลายคือ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ซึ่งหมายถึง การที่ผู้เรียนปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้และการเพิ่มพูนประโยชน์ ซึ่งการเพิ่มพูนประโยชน์นั้น เป็นการทำให้ตนเองเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น หรือทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น หรือการช่วยเหลือผู้อื่น (สำเนา ขจรศิลป์. 2538: 151)

รูปแบบการทำกิจกรรมอาสาสมัครในระดับอุดมศึกษานั้นมีความหลากหลาย และสามารถสอดแทรกไปได้ในทุกกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอน อย่างไรก็ตามการทำกิจกรรมอาสาสมัครอย่างเป็นระบบ ทั้งการจัดโครงสร้างองค์การ การวางแผน การดำเนินงาน และการประเมินผล ในระดับอุดมศึกษาเป็นการจัดกิจกรรมในชมรมต่างๆ กิจกรรมอาสาอาจเป็นวัตถุประสงค์หลักในบางชมรม เช่น ชมรมค่ายอาสาพัฒนา ชมรมครูอาสา เป็นต้น และอาจเป็นกิจกรรมเสริมเป็นบางโอกาสของชมรมบางประเภท เช่น ชมรมฟุตบอล ทำกิจกรรมสอนเทคนิคการเล่นฟุตบอลแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษา เป็นต้น

การทำกิจกรรมอาสาสมัครของนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยนั้นอาจช่วยเหลือบรรเทาปัญหาบางประการให้ผู้อื่นได้เพียงบางส่วน เนื่องจากช่วงเวลาการทำกิจกรรมที่จำกัด แต่การ

ตั้งใจไปช่วยเหลือผู้อื่น เป็นวิธีการพัฒนาจิตใจที่ดี การช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เสมอจะทำให้ นักศึกษาซึ่งเป็นมนุษย์ปุถุชนสามารถลดความเห็นแก่ตัวลงได้ การศึกษาปัญหาของชาวบ้าน และการช่วยเหลือชาวบ้านเป็นการสร้างอุดมการณ์ของนักศึกษาให้เป็นผู้ที่มีอุดมการณ์ในการ รับใช้สังคม นอกจากนี้การออกค่ายอาสาพัฒนายังเป็นการพัฒนาตนเองของนักศึกษา ช่วยให้ นักศึกษาได้เข้าใจสังคมอื่นๆ ที่แตกต่างไปจากที่ตนเองอยู่ ได้รับประสบการณ์ตรงในการทำงาน ร่วมกันผู้อื่น มีความรับผิดชอบในการทำงาน มีความสามารถเป็นผู้นำหรือผู้ตามที่ดี และได้ เรียนรู้วิธีแก้ปัญหาจากสภาพจริง (สำเนา ขจรศิลป์. 2538:169)

การสร้างอุดมการณ์การอุทิศตนต่อสังคมหรือการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในสภาพ ความเป็นจริงนั้น ต้องอาศัยกระบวนการพัฒนานักศึกษาผ่านการทำกิจกรรมการอาสาสมัคร อย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานานพอสมควร จนมีเจตคติทางบวกทั้งต่อการทำกิจกรรม อาสาสมัครที่ตนเองทำอยู่และกิจกรรมอาสาสมัครในรูปแบบอื่นๆ มีความรู้ที่เพียงพอต่อการทำ กิจกรรมอาสาสมัคร (Omoto; & Snyder. 1995)

ในการจัดการของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อให้กิจกรรมนักศึกษาเกี่ยวกับการอาสาสมัคร เป็นไปอย่างต่อเนื่อง สถาบันอุดมศึกษาควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้ นักศึกษาทำกิจกรรมอาสาสมัครอย่างยั่งยืน และมีความตั้งใจในการทำงานเพื่อสังคมต่อไปใน อนาคต ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำกิจกรรมอาสาสมัครอย่าง ยั่งยืนในกลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาตรี

สำหรับการศึกษาสาเหตุของการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นพฤติกรรมทางสังคม ประเภทหนึ่ง สนาيدرและคณะ (Snyder; & Ickes. 1986; Snyder; & Cantor. 1998) ได้ แบ่งกลุ่มสาเหตุของพฤติกรรมทางสังคมไว้ 3 กลุ่มคือ (1) ปัจจัยส่วนบุคคล (2) ปัจจัย สภาพแวดล้อม และ (3) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสภาพแวดล้อม นอกจากนี้ได้เสนอให้ใช้แนวคิดหน้าที่ (Functional approach) ในการอธิบายกระบวนการหรือ โครงสร้างของสาเหตุของพฤติกรรมทางสังคมไว้ว่าสาเหตุด้านปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัย สภาพแวดล้อม จะส่งผลผลักดันให้บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในการแสดงพฤติกรรมทางสังคมจน เกิดประสบการณ์ที่เกิดขึ้นภายในตัวของบุคคล เช่น นักศึกษาที่มีแรงจูงใจในการทำกิจกรรม อาสาสมัคร จะพยายามผลักดันตนเองเข้าไปทำกิจกรรมอาสาสมัคร และเมื่อเข้าไปทำกิจกรรม อาสาสมัครอย่างต่อเนื่องแล้ว นักศึกษาจะเกิดการสร้างสมประสบการณ์จนทำให้ตนเองเกิดมี เอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครขึ้น ซึ่งจะทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ตามมาคือ มีคุณลักษณะที่แสดงถึง การเป็นอาสาสมัครที่ยั่งยืน

จากแนวคิดหน้าที่ ตัวแปรหลักในการอธิบายการได้รับประสบการณ์และผลสืบเนื่อง จากประสบการณ์จึงเป็นความต้องการหรือแรงจูงใจหรือการตั้งเป้าหมายของการกระทำของ บุคคล (Clary; et al. 1998; Clary; & Snyder. 1999; Omoto; & Snyder. 2002) อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมของบุคคลไม่ได้เกิดจากสาเหตุเชิงเดี่ยวแต่เป็นการบูรณาการร่วมกันระหว่าง

ความแตกต่างระหว่างบุคคล และสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันของสังคม การศึกษาการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนที่ผ่านมาจึงได้มีการศึกษาตัวแปรอื่นที่มีความสัมพันธ์กับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน เพิ่มเติมจากการใช้แรงจูงใจในการศึกษาเพียงอย่างเดียว เช่น ในการศึกษาโมเดลกระบวนการการอาสาสมัครของโอโมโตะและสไนเดอร์ (Omoto; & Snyder. 1995) ได้ศึกษาแรงจูงใจอาสาสมัครร่วมกับบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือผู้อื่น (Prosocial personality) ความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การ และการสนับสนุนทางสังคม เป็นตัวแปรทำนายการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน และกลุ่มนักสังคมวิทยาที่ใช้แนวคิดเอกลักษณ์ในบทบาท และตัวแปรที่เกี่ยวข้องได้แก่ การรับรู้เกียรติภูมิในองค์การ การรับรู้ความคาดหวังทางสังคม เป็นตัวแปรทำนายการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน (Piliavin; et al. 1995; Piliavin; et al. 2002) เป็นต้น

พัฒนาการล่าสุดของการศึกษาการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน เป็นการบูรณาการแนวคิดหน้าที่และแนวคิดเอกลักษณ์ในบทบาทร่วมกันในการอธิบายการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน (Finkelstein; & Penner.2004; Finkelstein; et al. 2005) สำหรับการศึกษาการอาสาสมัครในสังคมไทยพบว่าใช้ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมในการศึกษาและใช้ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยมเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา (คมนา วัชรานินท์. 2546)

ตัวแปรที่ใช้ในการทำนายการอาสาสมัครของนักวิจัยต่างประเทศและนักวิจัยไทยส่วนใหญ่มีความแตกต่างกัน เนื่องจากมีจุดเน้นของการศึกษาที่แตกต่างกัน โดยจุดเน้นของนักวิจัยต่างประเทศเน้นการศึกษาตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคลเกี่ยวกับแรงจูงใจที่เป็นเป้าหมายของการกระทำ และบุคลิกภาพที่เกี่ยวข้องกับการอาสาสมัครโดยตรง แต่นักวิจัยไทยใช้ตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล หรือที่เรียกว่าจิตลักษณะเดิม ซึ่งผ่านกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมโดยทั่วไป สำหรับตัวแปรสภาพแวดล้อมทางสังคมที่มีความสอดคล้องกันได้แก่ การสนับสนุนทางสังคม แต่ที่มีความแตกต่างกันคือ ตัวแปรสภาพแวดล้อมในต่างประเทศเน้นการศึกษาสภาพแวดล้อมภายในองค์การที่อาสาสมัครทำงานอาสาสมัครโดยตรง แต่ตัวแปรสภาพแวดล้อมอื่นๆ ที่ศึกษาโดยคนไทย จะเป็นสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการเลี้ยงดูจากครอบครัวและสภาพการจัดการเรียนตามหลักสูตรระดับอุดมศึกษา (คมนา วัชรานินท์. 2546) แต่ไม่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมการจัดกิจกรรมชมรมโดยตรง

ในการศึกษาครั้งนี้เน้นอธิบายตัวแปรสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมของชมรมด้านอาสาพัฒนาในสถาบันอุดมศึกษา ดังนั้นรูปแบบและตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้จึงใช้รูปแบบและแนวคิดหน้าที่และทฤษฎีเอกลักษณ์ในบทบาทเป็นหลัก ทั้งนี้เนื่องจากแนวคิดและตัวแปรที่ใช้ของทั้งสองทฤษฎีมีตัวแปรที่ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการอาสาพัฒนาของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาได้ ดังนั้นการศึกษาโครงสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุของการทำกิจกรรมอาสาสมัครอย่างต่อเนื่องจะช่วยสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการสร้างความยั่งยืนในการทำกิจกรรมอาสาสมัครของนักศึกษา เพื่อสถาบันอุดมศึกษาจะได้ตระหนักถึงบทบาทการ

สร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในการส่งเสริมการทำกิจกรรมอาสาสมัคร และมองเห็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาปัจจัยที่เกื้อหนุนให้นักศึกษาทำกิจกรรมอาสาสมัครอย่างต่อเนื่องต่อไป

ลักษณะของการศึกษานั้นผู้วิจัยเริ่มต้นด้วยการศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ที่ส่งผลต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ซึ่งพบว่าจากผลการวิจัยที่ผ่านมา ผลการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ส่งผลต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนยังไม่มีลักษณะความสัมพันธ์ที่ชัดเจนในบางกลุ่มตัวแปร เช่น ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจอาสาสมัครกับเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครที่ส่งผลต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน งานวิจัยที่ผ่านมาพบหลักฐานในหลายลักษณะความสัมพันธ์ ทั้งที่พบว่าแรงจูงใจอาสาสมัครและเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครส่งผลทางตรงต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน (Penner. 2002) เอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครเป็นตัวแปรคั่นกลาง (mediator) ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจอาสาสมัครกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน หรือ แรงจูงใจอาสาสมัครเป็นตัวแปรคั่นกลางความสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน (Finkelstein; & Penner. 2004) เป็นต้น ข้อค้นพบในอดีตที่ไม่สอดคล้องกันเช่นนี้ อาจเกิดขึ้นจากหลายสาเหตุ สาเหตุหนึ่งอาจจะเนื่องมาจากวิธีการวิเคราะห์ที่แต่ละงานวิจัยใช้ในการตอบสมมติฐานการวิจัย ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะการใช้การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ และการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง ทำให้ผลการวิจัยมีความหลากหลาย ไม่สามารถหาข้อสรุปที่แน่นอนเกี่ยวกับความสัมพันธ์เหล่านี้ได้

ดังนั้นการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสาเหตุที่ส่งผลต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน จะเป็นประโยชน์สองประการคือ ประการแรกช่วยสร้างความชัดเจนเกี่ยวกับลักษณะความสัมพันธ์ที่มีความหลากหลาย ว่าลักษณะความสัมพันธ์ใดที่สามารถใช้อธิบายการอาสาสมัครได้อย่างเหมาะสมที่สุด และประโยชน์อีกประการหนึ่งคือ เป็นการศึกษาเบื้องต้นก่อนการศึกษาโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสาเหตุที่ส่งผลต่อการอาสาสมัครในภาพใหญ่ ซึ่งการศึกษาเบื้องต้นนี้จะช่วยให้การกำหนดเส้นทางความสัมพันธ์ในภาพใหญ่มีความชัดเจนมากขึ้น

นอกจากนี้จากแนวคิดหน้าที่พบว่าลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับปัจจัยสิ่งแวดล้อม และประสบการณ์ที่เกิด ที่ส่งผลต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ลักษณะความสัมพันธ์อาจจะไม่เป็นอิสระต่อกัน แต่มีลักษณะความสัมพันธ์ที่เป็นเงื่อนไขซึ่งกันและกัน (moderator effect) ในการอธิบายการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน เช่น อาสาสมัครที่มีบุคลิกภาพแบบเห็นอกเห็นใจผู้อื่นสูง (Other-oriented Empathy) เมื่อมีระดับความพึงพอใจในงานอาสาสมัครสูง จะมีการรับรู้ถึงความยุติธรรมขององค์กรสูง และมีอารมณ์ทางบวกกับงานอาสาสมัครสูงด้วย แต่ในทางกลับกันผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบเห็นอกเห็นใจผู้อื่นสูง แต่มีระดับความพึงพอใจในงานอาสาสมัครต่ำจะมีอารมณ์ทางลบกับงานอาสาสมัคร (Midilli; & Penner. 1995; Rioux; & Penner. 2001) นอกจากนี้ยังพบว่า เพศ (คมนา วัชรานินท์. 2546; Prentice; & Carlsmith. 2000) จะส่งผลให้ระดับหรือลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเชิงสาเหตุของการ

อาสาสมัครอย่างยั่งยืนมีความแตกต่างกัน ดังนั้นการศึกษาเกี่ยวกับเงื่อนไขต่าง ๆ ในการอธิบายความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของสาเหตุที่ส่งผลต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนจะช่วยให้การอธิบายสาเหตุดังกล่าวมีความละเอียดชัดเจน และสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างหลากหลายและถูกต้องตามกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น เช่น เพศที่แตกต่างกันอาจจะมีแรงจูงใจอาสาในการทำกิจกรรมอาสาสมัครแตกต่างกัน (Clary; & Snyder. 1999) เป็นต้น ผลการศึกษาดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า ลักษณะความสัมพันธ์เชิงสาเหตุในการอธิบายการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนนั้น ในบางกลุ่มความสัมพันธ์อาจจะไม่ใช่ความสัมพันธ์ที่สามารถอธิบายการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนได้อย่างมีอิสระ แต่สาเหตุหนึ่งอาจจะเป็นเงื่อนไขทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างอีกสาเหตุหนึ่งที่มีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนเปลี่ยนแปลงไป หรือกลุ่มคนที่มีลักษณะทางชีวสังคมที่แตกต่างกัน ลักษณะการอธิบายสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนอาจจะไม่เหมือนกันก็ได้ การละเลยสารสนเทศดังกล่าวจะทำให้ผลการวิจัยขาดความชัดเจน ไม่สามารถนำไปใช้ได้ตรงจุด เมื่อกลุ่มเป้าหมายมีลักษณะทางชีวสังคมที่ไม่เหมือนกัน

การศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์แบบคั่นกลาง (mediator) และแบบมีเงื่อนไข (moderator) ดังกล่าวจึงมีประโยชน์ต่อการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการอาสาสมัครเป็นอย่างมาก สำหรับการศึกษาอิทธิพลคั่นกลางนั้น ผลการทดสอบสามารถนำมากำหนดเส้นทางความสัมพันธ์ของโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ส่งผลต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนได้อย่างมีทิศทางที่ชัดเจนขึ้น และการศึกษาอิทธิพลแบบมีเงื่อนไขช่วยทำให้การอธิบายความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างมีแง่มุมเกี่ยวกับรายละเอียดเงื่อนไขการอธิบายความสัมพันธ์ที่ลุ่มลึกขึ้น การได้ผลการวิจัยที่มีทิศทางที่ชัดเจน และมีคำอธิบายสาเหตุที่มีความลุ่มลึก จะทำให้การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการสร้างความยั่งยืนในการทำกิจกรรมอาสาสมัครในนักศึกษาที่มีความชัดเจน สถาบันอุดมศึกษาสามารถนำสารสนเทศจากงานวิจัยไปสร้างกลยุทธ์ในการส่งเสริมการทำกิจกรรมอาสาสมัครได้อย่างตรงจุด และตรงกับกลุ่มเป้าหมายที่มีความต้องการที่แตกต่างกันได้ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาลักษณะความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน โดยเน้นการศึกษาอิทธิพลของกลุ่มตัวแปรสถานการณ์แวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะส่วนบุคคล กลุ่มตัวแปรการได้รับประสบการณ์ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสาเหตุและตัวแปรชีวสังคมที่มีต่อการทำกิจกรรมอาสาสมัครอย่างยั่งยืนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังต่อไปนี้

1. เพื่อพัฒนาโมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของกลุ่มตัวแปรสถานการณ์แวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะส่วนบุคคล และกลุ่มตัวแปรการได้รับประสบการณ์ ที่ส่งผลต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน
2. เพื่อศึกษาลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระบางคู่ (แรงจูงใจอาสาสมัครกับเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ และ บุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธรูปกับความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์กร) ว่าส่งผลโดยตรงต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน หรือเป็นความสัมพันธ์แบบตัวแปรคั่นกลาง (mediator) หรือเป็นความสัมพันธ์แบบตัวแปรเงื่อนไข (moderator)
3. เพื่อศึกษาความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ระหว่างเพศชายและเพศหญิง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยนี้ผู้วิจัยบูรณาการแนวคิดทฤษฎีหน้าที่และแนวคิดเอกลักษณ์ในบทบาทมาเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย เพื่ออธิบายการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์แก่สถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาด้านกิจกรรมอาสาพัฒนา ดังนี้

1. เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการเพิ่มพูนองค์ความรู้เกี่ยวกับลักษณะความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนว่ามีลักษณะความสัมพันธ์เป็นอย่างไร ระหว่างความสัมพันธ์ที่เป็นอิสระต่อกันในการอธิบายการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ความสัมพันธ์แบบคั่นกลาง หรือความสัมพันธ์แบบมีเงื่อนไข ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น
2. ช่วยเพิ่มพูนองค์ความรู้เกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้นักศึกษาทำกิจกรรมอาสาสมัครอย่างยั่งยืนที่มีความครอบคลุมทั้งตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมภายในชมรม ลักษณะชีวิตสังคมและความแตกต่างระหว่างบุคคล ลักษณะความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ประสบการณ์ที่ได้รับ และผลสืบเนื่องของประสบการณ์ ซึ่งจะช่วยให้องค์ความรู้ดังกล่าวมีความชัดเจนยิ่งขึ้น
3. องค์ความรู้ดังกล่าวทำให้ทราบถึงสาเหตุที่มีส่วนส่งเสริมให้นักศึกษามีพฤติกรรมอาสาสมัครอย่างยั่งยืน องค์ความรู้นี้เมื่อนำไปเผยแพร่ต่อผู้นำผลการวิจัยไปใช้คือ ฝ่ายกิจการนักศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ จะทำให้ฝ่ายกิจการนักศึกษา ได้เห็นแนวทางในการปรับปรุง/พัฒนาสภาพแวดล้อมของชมรมต่างๆ และแนวทางในการทำกิจกรรมเพื่อช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาทำกิจกรรมอาสาสมัครได้อย่างยั่งยืนต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร คือ นักศึกษาปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนชั้นปีที่ 3-4 ที่เป็นสมาชิกสังกัดชมรมที่มีวัตถุประสงค์หลักในการทำกิจกรรมอาสาสมัคร

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนชั้นปีที่ 3-4 ที่เป็นสมาชิกสังกัดชมรมที่มีวัตถุประสงค์หลักในการทำกิจกรรมอาสาสมัครจำนวน 956 คน

ตัวแปรที่ศึกษา มีจำนวน 10 ตัวแปร ได้แก่

1. ตัวแปรสาเหตุด้านการจัดสภาพแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ การรับรู้ถึงเกียรติภูมิขององค์กร ความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์กร การรับรู้ความคาดหวังทางสังคม และ การรับรู้การสนับสนุนทางสังคม
2. ตัวแปรสาเหตุด้านจิตลักษณะส่วนบุคคล จำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ แรงจูงใจอาสาสมัครภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธ เอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบทั่วไป เอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ
3. ตัวแปรผล ได้แก่ การอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ซึ่งแบ่งเป็น ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรม และ เจตคติต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน
4. ตัวแปรชีวสังคม ได้แก่ เพศ

นิยามปฏิบัติการ

1. การอาสาสมัครอย่างยั่งยืน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกและลักษณะจิตภายในของนักศึกษาผู้เป็นอาสาสมัครที่บ่งบอกถึงความสม่ำเสมอของการเข้าร่วมกิจกรรมในปัจจุบัน ความรู้สึกคิดเชิงประเมินค่าความสำคัญของการทำกิจกรรมอาสาสมัคร ความรู้สึกชอบในการทำกิจกรรมอาสาสมัครในปัจจุบัน และแนวโน้มของการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมอาสาสมัครต่อไปในอนาคตเมื่อสำเร็จการศึกษา พฤติกรรมดังกล่าวประกอบด้วย ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรม และ เจตคติต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

1.1 ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรม หมายถึง ระดับการเข้าร่วมกิจกรรมในขั้นตอนต่างๆ ของการทำกิจกรรมอาสาสมัครกับชมรมที่สังกัด ประกอบด้วยกิจกรรม 3 ขั้นตอนหลักคือ 1) ขั้นตอนการวางแผนและการเตรียมการ ได้แก่ การประชุมสมาชิกเพื่อเลือกพื้นที่พัฒนา การลงสำรวจพื้นที่เบื้องต้น การประชุมคัดเลือกพื้นที่ที่ควรพัฒนา การประชุมร่วมกับบุคคลในพื้นที่เพื่อเตรียมงานก่อนลงพื้นที่จริง การระดมทุนในการพัฒนาพื้นที่ เช่น การทำของขาย การหาผู้สนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกเป็นรายหน่วยงาน การทำกิจกรรมระดมทุน 2) ขั้นตอนดำเนินงาน ได้แก่ การประชุมวางแผนทำกิจกรรมในพื้นที่ การลงพื้นที่เพื่อพัฒนาตามแผนที่วางไว้ และ การสรุปผลการดำเนินในแต่ละวันและในภาพรวมของการทำกิจกรรมในพื้นที่ และ 3) ขั้นตอนประเมินผล และ การประชุมสรุปผลการดำเนินงานทั้งโครงการ

การเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่องสามารถวัดจากแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ลักษณะแบบวัดเป็นประโยคคำถามจำนวน 9 ข้อ ลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า 4 ระดับ จากได้รับมอบหมายและเข้าร่วมทุกครั้ง ได้รับมอบหมายแต่เข้าร่วมไม่ครบทุกครั้ง ได้รับมอบหมายให้ทำกิจกรรมแต่ไม่เข้าร่วม และ ไม่ได้รับมอบหมายให้ทำกิจกรรมนี้ ผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมจากแบบประเมินความถี่สูงแสดงว่ามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมสูงกว่าผู้ตอบที่มีคะแนนรวมจากแบบประเมินต่ำ

1.2 เจตคติต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน หมายถึง ลักษณะภายในจิตใจของบุคคลที่แสดงออกในแง่ของอารมณ์ ความรู้สึก และความพร้อมเกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมอาสาสมัคร ประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ประการ คือ 1) ความรู้สึกเชิงประเมิณค่าว่าการทำกิจกรรมอาสาสมัครดี มีประโยชน์ หรือมีโทษ 2) ความรู้สึกชอบ ไม่ชอบต่อการทำกิจกรรมอาสาสมัคร และ 3) ความพร้อม ที่อาสาสมัครหรือสนับสนุนการอาสาสมัครต่อไปในอนาคต เจตคติต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนสามารถวัดจากแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 17 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นประโยคบอกเล่าประกอบด้วยมาตราประเมินค่า 6 ระดับ จาก เห็นด้วยที่สุด เห็นด้วย ค่อนข้างเห็นด้วย ค่อนข้างไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยที่สุด สำหรับแบบวัดเจตคติต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมจากแบบวัดสูง แสดงว่าเป็นผู้ที่มีเจตคติที่ดีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนสูงกว่าผู้ตอบที่มีคะแนนรวมจากแบบวัดต่ำ

2. เอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบทั่วไป หมายถึง การรับรู้ถึงความสำคัญของการทำกิจกรรมอาสาสมัครของนักศึกษา และนักศึกษาอุทิศเวลาในการทำกิจกรรมอาสาสมัคร จนทำให้บทบาทของการทำกิจกรรมอาสาสมัครเป็นส่วนหนึ่งของตัวตนของนักศึกษา ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบวัดของ คาลเลโร่ และคณะ (Callero. 1985; Callero; et al. 1987) จำนวน 6 ข้อ ข้อคำถามเป็นประโยคบอกเล่าประกอบด้วยมาตราประเมินค่า 6 ระดับ จากจริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย ผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมจากแบบวัดสูง เป็นผู้ที่มีเอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบทั่วไปสูงกว่าผู้ตอบที่มีคะแนนรวมจากแบบวัดต่ำ

3. เอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ หมายถึง การรับรู้ถึงความสำคัญของการทำกิจกรรมอาสาสมัครในชมรมที่นักศึกษาสังกัดอยู่ และนักศึกษาอุทิศเวลาในการทำกิจกรรมอาสาสมัครให้กับชมรมที่ตนสังกัดอยู่ จนทำให้บทบาทของการทำกิจกรรมอาสาสมัครในชมรมเป็นตัวตนของนักศึกษา ซึ่งสามารถวัดได้ด้วยแบบวัดที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบวัดของ คาลเลโร่ และคณะ (Callero. 1985; Callero; et al. 1987) จำนวน 5 ข้อข้อคำถามเป็นประโยคบอกเล่าประกอบด้วยมาตราประเมินค่า 6 ระดับ จากจริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย ผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมจากแบบวัดสูง เป็นผู้ที่มีเอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะสูงกว่าผู้ตอบที่มีคะแนนรวมจากแบบวัดต่ำ

4. การรับรู้ความคาดหวังทางสังคม หมายถึง การรับรู้ของนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการที่บุคคลรอบข้างนักศึกษาคาดหวังให้นักศึกษาให้ความสำคัญกับการแสดงบทบาทการทำกิจกรรมอาสาสมัคร ซึ่งสามารถวัดได้โดยแบบวัดที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบวัดของ ชาร์ง และคณะ (Charng; et al. 1988) จำนวน 7 ข้อ ข้อคำถามเป็นประโยคบอกเล่าประกอบด้วยมาตราประเมินค่า 6 ระดับ จากจริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย โดยผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมจากแบบวัดสูง เป็นผู้ที่มีการรับรู้ถึงความคาดหวังของบุคคลรอบข้างสูงกว่าผู้ตอบที่มีคะแนนรวมจากแบบวัดต่ำ

5. การรับรู้ถึงเกียรติภูมิขององค์กร หมายถึง การรับรู้ของนักศึกษาในองค์กรเกี่ยวกับความมีชื่อเสียงขององค์กรที่ตนเองสังกัดอยู่เมื่อเปรียบเทียบกับองค์กรอื่นๆ การรับรู้ถึงเกียรติภูมิขององค์กรสามารถวัดจากแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 5 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นประโยคบอกเล่าประกอบด้วยมาตราประเมินค่า 6 ระดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย โดยผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมจากแบบวัดสูง เป็นผู้ที่มีการรับรู้ถึงเกียรติภูมิขององค์กรสูงกว่าผู้ตอบที่มีคะแนนรวมจากแบบวัดต่ำ

6. การสนับสนุนทางสังคม หมายถึง การรับรู้ถึงการสนับสนุนจากบุคคลที่เกี่ยวข้องอันได้แก่ ครอบครัว เพื่อน อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม ผู้บริหารมหาวิทยาลัย ฝ่ายกิจการนักศึกษา และบุคคลในชุมชนพื้นที่ที่ร่วมทำกิจกรรมอาสาสมัครร่วมกันในการทำกิจกรรมอาสาสมัคร การสนับสนุนทางสังคมมี 4 ประเภท คือ (1) การสนับสนุนทางอารมณ์ หมายถึงการที่บุคคลที่เกี่ยวข้องรับฟังความรู้สึกของอาสาสมัคร การแสดงว่ารักหรือชอบ เข้าใจ เห็นอกเห็นใจ และการให้ความไว้วางใจ เมื่อนักศึกษาทำกิจกรรมอาสาสมัคร (2) การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร หมายถึง การที่บุคคลที่เกี่ยวข้องให้คำแนะนำ การเสนอแนะ การชี้แนะโดยตรง และการให้ข้อมูล การให้การสะท้อนกลับจากผู้อื่นว่าการทำกิจกรรมอาสาสมัครที่อาสาสมัครดำเนินการไปแล้วเป็นอย่างไร (3) การสนับสนุนเพื่อประเมินคุณค่า หมายถึง การที่บุคคลที่เกี่ยวข้องพูดหรือแสดงการยอมรับ เคารพในศักดิ์ศรี และมองเห็นคุณค่าของนักศึกษาในการทำกิจกรรมอาสาสมัคร (4) การสนับสนุนด้านวัตถุสิ่งของ หมายถึง การที่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการทำกิจกรรมอาสาสมัครให้การสนับสนุนวัตถุสิ่งของ เช่น เครื่องมือ เครื่องใช้ สนับสนุนด้านการเงิน การลงแรงช่วยเหลือ การเสียสละเวลาช่วยเหลือ ร่วมกับนักศึกษา การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมในการทำกิจกรรมอาสาสมัครสามารถวัดจากการประเมินระดับความตั้งใจของตนจากแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 22 ข้อ ลักษณะเป็นประโยคแบบมาตราประเมินค่า 6 ระดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย ผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมจากแบบวัดสูงแสดงว่าเป็นผู้ที่รับรู้ว่าตนเองได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงกว่าผู้ตอบที่มีคะแนนรวมจากแบบวัดต่ำ

7. แรงจูงใจอาสา (volunteer motivation) หมายถึง กลุ่มของสาเหตุที่ทำให้อาสาสมัครมีความต้องการที่จะทำกิจกรรมอาสาสมัคร จำนวน 6 สาเหตุ ได้แก่ (1) การให้คุณค่า หมายถึง ความต้องการให้บุคคลอื่นได้รับผลประโยชน์โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนใดๆ (2) การทำความเข้าใจ หมายถึง การทำกิจกรรมอาสาสมัครเพื่อต้องการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ มีโอกาสที่จะได้ใช้ความรู้ ทักษะและความสามารถที่มีอยู่ (3) หน้าที่การงาน หมายถึง การทำกิจกรรมอาสาสมัครเพื่อสร้างโอกาสด้านการงาน สร้างโอกาสในการเรียนเพิ่มมากขึ้น (4) การเข้าสังคม หมายถึง การทำกิจกรรมอาสาสมัครเพื่อต้องการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น สร้างโอกาสอยู่ร่วมกับผู้อื่นเพิ่มมากขึ้น หรือสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ที่มีความสำคัญกับตนเอง (5) การปกป้องตนเอง หมายถึง การทำกิจกรรมอาสาสมัครเพื่อลดหรือหลีกเลี่ยงความรู้สึกผิดของตนเอง (6) การสนองความต้องการของตน หมายถึง การทำกิจกรรมอาสาสมัครเพื่อสร้างความรู้สึทางบวกให้กับตนเอง แรงจูงใจอาสาสามารถวัดได้จากแบบวัดที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบวัดของเคลรีและคณะ (Clary; et al. 1998) จำนวน 29 ข้อ โดยมีลักษณะเป็นประโยคแบบมาตราประเมินค่า 6 ระดับจาก ระดับ สำคัญที่สุด สำคัญ ค่อนข้างสำคัญ ค่อนข้างไม่สำคัญ ไม่สำคัญ และไม่สำคัญเลย ผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมจากแบบวัดสูง เป็นผู้ที่มีแรงจูงใจอาสาสูงกว่าผู้ตอบที่มีคะแนนรวมจากแบบวัดต่ำ

8. บุคลิกภาพขอความช่วยเหลือแบบพุทธ หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่เป็นมูลฐานให้เป็นบุคคลที่ทำหน้าที่ดูแลทุกข์สุขของบุคคลอื่น ประกอบด้วยหลักธรรม 4 ประการคือ

8.1 เมตตา หมายถึง ความปรารถนาดี ต้องการช่วยเหลือให้บุคคลอื่นประสบความเจริญ โดยไม่ต้องการได้รับผลตอบแทนในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง และความปรารถนานั้นอาจปรารถนาดีไปโดยเจาะจงหรือไม่เจาะจงก็ได้

8.2 กรุณา หมายถึง ความคิดจะช่วยเหลือคนอื่นให้พ้นทุกข์ และต้องการจะช่วยเหลือบุคคลเหล่านั้นให้หลุดพ้นจากความทุกข์ โดยไม่คำนึงว่าบุคคลนั้นจะเป็นมิตรหรือศัตรู มีเพียงแต่ต้องการจะช่วยเหลือ

8.3 มุทิตา หมายถึง ความรู้สึกพลอยยินดี เมื่อผู้อื่นได้ดี โดยไม่สนใจว่าบุคคลที่ได้ดีนั้นเป็นใคร ชื่นชมกับความสำเร็จของผู้อื่นโดยไม่มีความอิจฉา ริษยา หรือความคาดหวังว่าเขาจะมาช่วยให้เราได้ดีไปด้วย และคอยสนับสนุนให้ผู้อื่นๆ ได้ดียิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ต่อสังคม

8.4 อุเบกขา หมายถึง ความมีใจเป็นกลาง เป็นคนที่มองตามความเป็นจริงไม่มีอคติจากความชอบหรือไม่ชอบส่วนตน มองเห็นการที่บุคคลจะได้รับผลดี หรือชั่ว สมควรแต่เหตุที่บุคคลนั้นประกอบ พร้อมทั้งจะวินิจฉัย วางตน และปฏิบัติไปตามหลักการ เหตุผล และความเที่ยงธรรม

บุคลิกภาพขอความช่วยเหลือแบบพุทธสามารถวัดจากแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 13 ข้อ ลักษณะเป็นแบบวัดสถานการณ์ โดยมีคำถามจากสถานการณ์ดังกล่าว และมีตัวเลือกให้ผู้ตอบตอบจากคำถามดังกล่าวเพียงตัวเลือกเดียว จำนวนตัวเลือก 3 ตัว ต่อ 1 สถานการณ์ (ข้อ) นำหน้าเป็น 0 หมายถึง ตัวเลือกที่แสดงถึงการมีระดับบุคลิกภาพขอความช่วยเหลือแบบพุทธ

น้อย 1 หมายถึง ตัวเลือกที่แสดงถึงการมีระดับบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธปานกลาง และ 2 หมายถึง ตัวเลือกที่แสดงถึงการมีระดับบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธสูง โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและกำหนดน้ำหนักคะแนนให้กับตัวเลือก โดยผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมจากแบบวัดสูง เป็นผู้มีบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือผู้อื่นตามแนวพุทธสูงกว่าผู้ตอบที่มีคะแนนรวมจากแบบวัดต่ำ

9. ความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การ หมายถึง การตอบสนองทางอารมณ์ของอาสาสมัครต่อการได้รับประสบการณ์กับชมรม ในด้านการทำกิจกรรมอาสาสมัคร การได้รับประสบการณ์การสอนงานในการทำกิจกรรมจากรุ่นพี่หรืออาจารย์ที่ปรึกษาชมรม การช่วยเหลือของเพื่อนร่วมชมรม และความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชมรม ซึ่งสามารถวัดจากแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 10 ข้อ ข้อคำถามเป็นประโยคบอกเล่าประกอบด้วยมาตราประเมินค่า 6 ระดับ จาก พึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจมาก ก่อนข้างพึงพอใจมาก ก่อนข้างพึงพอใจน้อย พึงพอใจน้อย และพึงพอใจน้อยที่สุด โดยผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมจากแบบวัดสูง เป็นผู้ที่ความพึงพอใจสูงกว่าผู้ตอบที่มีคะแนนรวมจากแบบวัดต่ำ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาตัวแปรการจัดสภาพแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษา และตัวแปรจิตลักษณะส่วนบุคคลที่สัมพันธ์กับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยการสร้างและตรวจสอบโมเดลโครงสร้างเชิงเส้น ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาของการทบทวนเอกสารออกเป็น 6 ประเด็น ได้แก่

(1) กรอบทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา ผู้วิจัยเลือกใช้แนวคิดหน้าที่เป็นกรอบแนวคิดหลักในการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากเป็นทฤษฎีหลักที่ใช้ศึกษาพฤติกรรมทางสังคมในกลุ่มจิตวิทยาทางสังคม ซึ่งการศึกษาพฤติกรรมอาสาสมัครในต่างประเทศส่วนใหญ่ยึดแนวคิดนี้ในการศึกษา เนื้อหาของการทบทวนเอกสารจะเป็นการแสดงถึงรายละเอียดของแนวคิดหน้าที่ที่ใช้ในการศึกษาพฤติกรรมทางสังคมของบุคคล และแนวทางในการประยุกต์ใช้ในการตอบคำถามวิจัยในการวิจัยครั้งนี้

(2) ความหมายและวิธีการวัดของการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน เป็นการตรวจสอบถึงความหมายของการอาสาสมัครโดยทั่วไป และความหมายของการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ประเภทของกิจกรรมอาสาสมัคร ซึ่งจะทำให้การเชื่อมโยงให้เห็นว่าการทำกิจกรรมอาสาสมัครกับหลักปฏิบัติทางพุทธศาสนา คือ สังคหวัตถุ 4 ประการ นั้นมีความหมายใกล้เคียงกัน การทำกิจกรรมอาสาสมัครถือเป็นการปฏิบัติตนตามคำสอนทางพุทธศาสนานั้นเอง และสุดท้ายเป็นการทบทวนเอกสารเกี่ยวกับวิธีการวัดการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน โดยผลการทบทวนเอกสารดังกล่าวจะนำไปใช้ในการสร้างนิยามปฏิบัติการของตัวแปรที่สนใจศึกษา คือ การอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ในการศึกษาเชิงประจักษ์ในการวิจัยครั้งนี้

(3) สาเหตุของการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน เป็นการตรวจสอบเพื่อค้นหาตัวแปรด้านสถานการณ์ คุณลักษณะ/บุคลิกภาพส่วนบุคคล และการได้รับประสบการณ์ของแต่ละบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน โดยการทบทวนเอกสารในแต่ละตัวแปร จะทำการตรวจสอบถึงความหมาย วิธีการวัด และหลักฐานความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนทั้งความสัมพันธ์ทางตรงและความสัมพันธ์ทางอ้อม

(4) กรอบแนวคิดในการวิจัยสาเหตุของการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน เป็นส่วนของการสังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากการทบทวนเอกสารในส่วนที่ 1 2 และ 3 มาสร้างเป็นกรอบแนวคิดหลักของการวิจัย โดยสร้างเป็นโมเดลสมมติฐานเพื่อใช้ในการตรวจสอบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ต่อไป

(5) อิทธิพลของตัวแปรชีวสังคมที่มีผลต่อโครงสร้างความสัมพันธ์ของการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน เนื่องจากแนวคิดหน้าที่ เชื่อว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการอธิบาย

ความสัมพันธ์ที่มีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนอาจจะไม่เป็นความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงเสมอไป ในส่วนนี้จึงเป็นการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรชีวสังคมที่มีผลทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในโมเดลไม่เท่าเทียมกันได้แก่ตัวแปรเพศ และ

(6) เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างตัวแปรแฝง การศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงนั้นมีพัฒนาการที่รวดเร็ว โดยยุทธวิธีของการศึกษาแบ่งเป็น 2 กลุ่มหลักคือ กลุ่มที่ตัวแปรเงื่อนไข (moderator variable) เป็นตัวแปรแบ่งกลุ่ม เช่นตัวแปรชีวสังคม ได้แก่ เพศ การศึกษาใช้กลยุทธ์กลุ่มพหุ (multiple group strategy) และ กลุ่มที่ตัวแปรเงื่อนไขเป็นตัวแปรต่อเนื่อง ในกลุ่มแรกนั้นวิธีการศึกษาค่อนข้างเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย แต่ในกลุ่มหลังจากการทบทวนเอกสารยังไม่มีแพร่หลายมากนักในกลุ่มนักวิจัยประยุกต์ และวิธีการศึกษาก็มีหลายวิธี มีจุดเด่นจุดด้อยแตกต่างกันไป ในการนี้ผู้วิจัยจึงทำการทบทวนเอกสารเกี่ยวกับวิธีการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่อเนื่องที่มีต่อตัวแปรที่ต้องการศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาที่ถูกต้องและเป็นการคัดเลือกวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

1. การศึกษาบุคลิกภาพและพฤติกรรมทางสังคมด้วยแนวคิดหน้าที่

สแนยเดอร์ และคณะ (Snyder; & Ickes. 1986; Snyder; & Cantor. 1998) ได้เสนอวิธีการศึกษาบุคลิกภาพและพฤติกรรมทางสังคม ในแนวคิดเริ่มแรกได้เสนอว่าพฤติกรรมของปัจเจกบุคคลเกือบทั้งหมดในสังคมนั้นเกิดขึ้นจากคุณลักษณะส่วนตัวของบุคคลและคุณลักษณะของสถานการณ์ ดังนั้นจึงได้เสนอวิธีการศึกษาบุคลิกภาพและพฤติกรรมทางสังคมที่ค่อนข้างถาวร และเป็นพฤติกรรมที่กระทำอย่างสม่ำเสมอไว้สามกระบวนการ ได้แก่

(1) กลยุทธ์จิตลักษณะส่วนบุคคล (The dispositional strategy) เป็นกลุ่มคุณลักษณะภายในของบุคคล ได้แก่ ตัวแปรที่วัดจิตลักษณะ ความต้องการ แรงจูงใจ เช่น ความต้องการความใกล้ชิด ความสุขใจ ความหวัง

(2) กลยุทธ์ปฏิสัมพันธ์ (The interactional strategy) เป็นอิทธิพลจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทางจิตลักษณะส่วนบุคคลกับคุณลักษณะของสถานการณ์ที่มีต่อพฤติกรรมที่ศึกษา และ

(3) กลยุทธ์สถานการณ์ (The situational strategy) เป็นกลุ่มลักษณะของสถานการณ์ทางสังคมที่บุคคลนั้นอาศัยอยู่ สแนยเดอร์และคณะได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาสถานการณ์ทางสังคมไว้สองประเด็นคือ 1) ความคงที่ของสถานการณ์ทางสังคมทำให้เกิดความคงที่ของพฤติกรรมและความคงที่ของบุคลิกภาพ 2) ความคงที่ของสถานการณ์ทางสังคมสะท้อนถึงบทบาทของปัจเจกบุคคล แสดงถึงควมมีอิทธิพลของสถานการณ์ทางสังคมที่ตนเองแสดงพฤติกรรมอยู่

สหายเดอร์และคณะ ได้ให้ความสำคัญกับสถานการณ์สังคมในการศึกษาบุคลิกภาพ และพฤติกรรมทางสังคมเป็นอย่างมาก เนื่องจากหลังปี ค.ศ. 1986 เป็นยุคของการใช้ สถานการณ์ทางสังคมมาศึกษาร่วมกับความแตกต่างระหว่างบุคคลในการศึกษาพฤติกรรมทาง สังคม และอีกเหตุผลหนึ่งคือ การใช้สถานการณ์สังคมมาศึกษาร่วมกับจิตลักษณะส่วนบุคคล และปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานการณ์ทางสังคมกับจิตลักษณะ เป็นการสร้างยุคใหม่ของการทำ ความเข้าใจบุคลิกภาพและพฤติกรรมทางสังคมของบุคคล จากในอดีตเป็นยุคของการทำความเข้าใจพฤติกรรมทางสังคมจากคุณลักษณะที่คงที่ เป็นการพยายามระบุพฤติกรรมโดยพิจารณา จากอิทธิพลที่เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะส่วนบุคคลและสถานการณ์สังคมที่ใช้ทำนาย พฤติกรรมทางสังคม

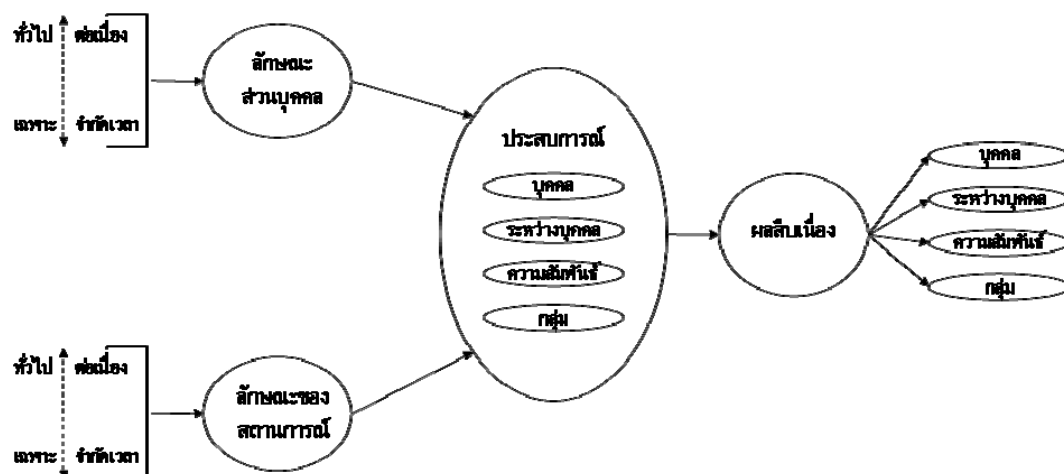
ในความเป็นจริงแล้วความเชื่อของสหายเดอร์และคณะในการใช้กระบวนการนี้ใน การศึกษาพฤติกรรมทางสังคมได้ให้ความสำคัญกับปฏิสัมพันธ์เชิงพลวัตระหว่างคุณลักษณะ ส่วนบุคคลและสถานการณ์ กล่าวคือลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวแปรในการอธิบาย พฤติกรรมทางสังคมมีลักษณะเป็นแบบความสัมพันธ์ย้อนกลับระหว่างบุคคลกับสถานการณ์ คือ บุคคลสามารถเลือก มีอิทธิพลต่อ และเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ได้ และในทางกลับกัน สถานการณ์จะทำหน้าที่ในการแนะนำ ให้ทิศทาง และเปลี่ยนแปลงได้ตามโอกาสและ สถานการณ์ที่ถูกกำหนดขึ้น

แนวคิดหน้าที่ในการศึกษาบุคลิกภาพและพฤติกรรมทางสังคม

แนวคิดหน้าที่ (Functionalist approach) เป็นการอธิบายกระบวนการของแรงจูงใจ พื้นฐานเกิดจากเหตุผล วัตถุประสงค์ ความต้องการ และเป้าหมาย ที่ทำให้บุคคลแสดง พฤติกรรมส่วนบุคคลและพฤติกรรมทางสังคมออกมา ในมุมมองของนักจิตวิทยากลุ่มหน้าที่นิยม (Functionalism) มองว่า บุคคลสามารถแสดงพฤติกรรมที่เหมือนกันโดยมีหน้าที่ทางจิตที่ แตกต่างกัน ในกรณีของการศึกษาการอาสาสมัครนั้น หมายถึง บุคคลทำกิจกรรมอาสาสมัคร โดยมีแรงจูงใจที่แตกต่างกัน และหน้าที่ที่อาสาสมัครได้รับการอาสาสมัครจาก สภาพแวดล้อมในการอาสาสมัครจะทำให้เกิดพลวัตในการเริ่มต้นและรักษาพฤติกรรมการ อาสาสมัครของบุคคลไว้ (Snyder; et al. 2000)

ดังนั้นการศึกษาวุฒิกรรมส่วนบุคคลและพฤติกรรมทางสังคม นักจิตวิทยาในกลุ่มหน้าที่ นิยมจึงพยายามสร้างสมมติฐานการศึกษาวุฒิกรรมโดยใช้โครงสร้างของบุคลิกภาพและ สภาพแวดล้อมทางสังคมเป็นปัจจัยเบื้องต้นในการศึกษาวุฒิกรรมของบุคคล โดยเป็นข้อเสนอ เกี่ยวกับความเกี่ยวพันกันระหว่างโครงสร้างทางสภาพแวดล้อมทางสังคม และหน้าที่ของ บุคลิกภาพ เป็นตัวชี้้นำการได้รับประสบการณ์ทางสังคมและผลสืบเนื่อง ความเกี่ยวพันกัน ระหว่างหน้าที่และโครงสร้างเป็นการให้คำตอบเกี่ยวกับคำถามที่ว่า โครงสร้างของบุคลิกภาพ เป็นตัวชี้นำพฤติกรรมของบุคคลในประสบการณ์ใดประสบการณ์หนึ่งและผลสืบเนื่องเรื่องใด

เรื่องหนึ่ง และเราสามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้ดังกล่าวไปสู่สถานการณ์ที่มีความแตกต่างกันได้หรือไม่ เช่น องค์การทางสังคม ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการเรียกร้องในการทำงานที่แตกต่างกัน

ภาพประกอบ 1 แนวคิดกลุ่มหน้าที่สำหรับการศึกษาพฤติกรรมทางสังคม

จากภาพประกอบ 1 แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมของบุคคลเริ่มต้นจากการได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมทางสังคม และลักษณะของบุคลิกลักษณะของบุคคลเอง และจะส่งผลผลักดันให้บุคคลได้รับประสบการณ์ทางสังคม ซึ่งเป็นการบูรณาการบทบาทของบุคคลที่ได้รับอิทธิพลจากลักษณะของบุคคลและสังคม และการได้รับประสบการณ์ทางสังคมส่งผลสืบเนื่องสู่พฤติกรรมที่เป็นเป้าหมาย พฤติกรรมที่เป็นผลสืบเนื่องอาจจะเป็นพฤติกรรมระดับบุคคล เช่น ความสุขใจส่วนบุคคล หรืออาจเป็นพฤติกรรมในบริบทของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หรืออาจจะมีลักษณะของความสัมพันธ์ที่กว้างขึ้น เช่น ความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม องค์การ หรือสังคม

แนวคิดของการบูรณาการประสบการณ์ทางสังคมเหล่านี้ สามารถแบ่งได้เป็น ประสบการณ์ระดับบุคคล ประสบการณ์ระดับระหว่างบุคคล ประสบการณ์ระดับความสัมพันธ์ และประสบการณ์ระดับกลุ่ม

ประสบการณ์ระดับบุคคล เป็นประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคลเพียงผู้เดียว เช่น เอกลักษณ์ทางสังคมของบุคคล การให้คุณค่าและความเชื่อของบุคคล หรือการสร้างโครงสร้างส่วนบุคคล และถึงแม้ประสบการณ์ระดับบุคคล จะเกี่ยวข้องกับลักษณะของบุคคล และแหล่งที่มาของประสบการณ์และผลสืบเนื่องอาจจะเกี่ยวข้องกับบุคคลได้เช่นกัน เช่น นักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากชมรมด้านอาสาสมัครเป็นระยะเวลานานจะสร้างเอกลักษณ์ของตนเองในการทำหน้าที่อาสาสมัคร ซึ่งจะส่งผลสืบเนื่องให้นักศึกษามีการทำกิจกรรมอาสาสมัครกับชมรมอย่างต่อเนื่อง มีเจตคติที่ดีต่อการอาสาสมัคร เป็นต้น

ประสบการณ์ระดับระหว่างบุคคล เกี่ยวข้องกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนหรือบุคคลที่ตนเองต้องการทำความรู้จัก หรือต้องการที่จะสร้างภาพลักษณ์ให้เขาได้รู้ ในกรณีของการอาสาสมัคร ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นอาจจะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาที่เป็นอาสาสมัครกับผู้ที่อาสาสมัครให้ความช่วยเหลือ หรือความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาที่ทำกิจกรรมอาสาสมัครด้วยกัน เป็น การให้นิยามเกี่ยวกับประสบการณ์ระหว่างบุคคล อาจต้องการทราบถึงเป้าหมาย กลยุทธ์หรือวิธีการ การชักนำความเชื่อ และสมมติฐานของกลุ่มในการมีปฏิสัมพันธ์สำหรับการอาสาสมัครเป้าหมายของทำกิจกรรมนั้นมีหลากหลายขึ้นอยู่กับแรงจูงใจและประสบการณ์ที่นักศึกษาได้รับ ซึ่งจะกล่าวในลำดับต่อไป และเนื่องจากประสบการณ์ระดับนี้อยู่ในบริบทของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ผลสืบเนื่องของประสบการณ์ในระดับนี้อาจรวมถึงการสร้างความรู้จักต่อสาธารณชน เช่น การจัดการความน่าเชื่อถือของการทำค่ายอาสาสมัครกับชุมชน ความน่าเชื่อถือของชมรมต่อฝ่ายกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัย เป็นต้น

ประสบการณ์ระดับความสัมพันธ์ ประสบการณ์ในระดับนี้เป็นการแสดงถึงความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด ซึ่งอาจจะเกิดมาจากปฏิสัมพันธ์ของประสบการณ์อื่นๆ ที่กล่าวมาข้างต้น แต่ประสบการณ์ในระดับนี้จะมีลักษณะของความเกี่ยวเนื่อง ระยะเวลาที่ยาวนานมากกว่า และมีขอบเขตของการอยู่ร่วมกัน ความใกล้ชิด อารมณ์ร่วม และความผูกพันกันมากกว่า การให้นิยามเกี่ยวกับประสบการณ์ในระดับนี้ต้องการความรู้เกี่ยวกับวิธีการของบุคคลในการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ และลำดับขั้นพัฒนาการของความสัมพันธ์ เช่น ความรู้สึกผูกพันของนักศึกษากับสมาชิกคนอื่นๆ ในชมรม อารมณ์ร่วมในการทำกิจกรรมกับชมรม เป็นต้น

ประสบการณ์ระดับกลุ่ม เกี่ยวข้องกับบุคคลในบริบทของกลุ่ม องค์กร และสังคม เกี่ยวข้องกับการเป็นสมาชิกในองค์กร หรือชมรม เป็นต้น สิ่งที่เหมาะสมระดับคือขนาดของกลุ่ม ซึ่งมีตั้งแต่กลุ่มขนาดเล็กถึงสังคมโดยรวม โดยส่วนใหญ่บุคคลจะทำกิจกรรมในกลุ่มเล็กในบริบทของสังคมโดยรวม เช่น การสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างชมรมกับหน่วยงานอื่นๆ ทั้งในมหาวิทยาลัย เช่น องค์กรนักศึกษา ฝ่ายกิจการนักศึกษา หรือ ความสัมพันธ์ระหว่างชมรมกับหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนที่ให้ความสนับสนุนในการทำกิจกรรมของชมรม นอกจากนี้บุคคลที่เข้าร่วมกลุ่มจะสามารถตอบสนองความต้องการส่วนบุคคลและความต้องการของกลุ่มได้ไปพร้อมๆ กัน เช่น นักศึกษาทำกิจกรรมกับชมรมเพื่อพัฒนาทักษะของตนเอง และเมื่อซึ่งเป็นการตอบสนองความต้องการส่วนบุคคลของตนเอง ในขณะเดียวกัน การทำกิจกรรมของนักศึกษาก็สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มได้ คือ การทำกิจกรรมของนักศึกษาทำให้เกิดผลงานของชมรมตามเป้าหมายของชมรม

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเน้นการศึกษาการได้รับประสบการณ์ในระดับบุคคล โดยทำการศึกษาถึงอิทธิพลของบุคลิกภาพส่วนบุคคลและสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เกื้อหนุนให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ในระดับบุคคลได้แก่ การเกิดเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัคร และความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์กร และศึกษาถึงผลสืบเนื่องที่ได้รับจากการเกิดประสบการณ์

ทางสังคม โดยมีแนวคิดที่ว่าการศึกษาพฤติกรรมทางสังคมของทฤษฎีหน้าที่ทั้งในเชิงทฤษฎีและการศึกษาเชิงประจักษ์ไม่ควรหยุดลงตรงที่พฤติกรรมเท่านั้น แต่ควรศึกษาถึงผลสืบเนื่องที่เกิดจากการผลักดันของพฤติกรรมจากประสบการณ์ที่ได้รับ โดยระดับของการวิเคราะห์ที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มของประสบการณ์ที่ได้รับสามารถนำมาแบ่งกลุ่มผลสืบเนื่องของพฤติกรรมจากประสบการณ์ที่ได้รับเช่นกัน เช่น ผลสืบเนื่องที่เกิดจากพฤติกรรมที่ได้รับประสบการณ์ของบุคคล สามารถเป็นได้ทั้งในระดับบุคคล ระดับระหว่างบุคคล ระดับความสัมพันธ์ และระดับกลุ่ม แต่ในการศึกษารั้วนี้เน้นการศึกษาผลสืบเนื่องที่ได้รับในระดับบุคคล ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมอาสาสมัครอย่างต่อเนื่อง จิตลัษณะที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และความตั้งใจในการทำกิจกรรมอาสาสมัคร

สหายเดอร์และคณะคาดว่าระดับการวิเคราะห์ระหว่างที่ได้รับประสบการณ์และผลสืบเนื่องจะสามารถจับคู่กันได้ เนื่องจากสหายเดอร์และคณะมองว่าพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ที่ได้รับรับนั้นเป็นกระบวนการภายในของบุคคลที่ก่อให้เกิดผลลัพธ์สืบเนื่องขึ้น เช่นบุคคลที่ต้องการได้รับผลสืบเนื่องเป็นการมีร่างกายที่แข็งแรง พฤติกรรมที่เป็นประสบการณ์ (กระบวนการ) เพื่อให้ไปสู่ผลลัพธ์นั้นก็ควรเป็นเรื่องเดียวกันคือ การได้สถานที่ออกกำลังกาย อย่างไรก็ตามในบางพฤติกรรมที่ต้องการศึกษาอาจพบว่าการจับคู่ระหว่างประสบการณ์และผลสืบเนื่องอาจจะมีหลายคู่ภายในพฤติกรรมเดียวกัน เช่น บุคคลที่ต้องการเพิ่มพูนความภาคภูมิใจในตนเอง บุคคลนั้นอาจจะต้องเข้าไปมีประสบการณ์และได้รับผลสืบเนื่องในหลายๆ ระดับ เช่น บุคคลที่ต้องการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองโดยการเป็นอาสาสมัครในชุมชน งานอาสาสมัครนั้นมีเป้าหมายสุดท้ายทั้งในระดับบุคคล ระหว่างบุคคล และระดับกลุ่ม เช่น เมื่ออาสาสมัครช่วยเหลือผู้ติดเชื้อเอดส์ ไม่ใช่เพียงแต่เป็นการช่วยเหลือผู้ติดเชื้อเอดส์เท่านั้น แต่ยังทำให้อาสาสมัครเองมีความรู้สึกดีต่อตนเอง และช่วยทำให้สนับสนุนกิจกรรมอาสาสมัครขององค์กรอาสาสมัครด้วย ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าระดับต่างๆ ของประสบการณ์และผลสืบเนื่องสามารถระบุได้ในเวลาเดียวกันและในพฤติกรรมเดียวกันได้

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจศึกษาพฤติกรรมที่เป็นเป้าหมายคือการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน โดยเน้นศึกษาประสบการณ์และผลสืบเนื่องในระดับบุคคล ว่ามีปัจจัยส่วนบุคคล และสถานการณ์ใดบ้างที่เป็นสาเหตุให้คนแสดงพฤติกรรมที่เป็นประสบการณ์ที่นำไปสู่เป้าหมายสุดท้ายคือ การเป็นอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ดังที่จะกล่าวในตอนต่อไป

2. การอาสาสมัครอย่างยั่งยืน: ความหมาย และวิธีการวัด

การอาสาสมัคร เป็นกิจกรรมใดๆ ก็ตามที่บุคคลใช้เวลาของตนเองไปทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น กลุ่มบุคคล หรือ องค์กร (Wilson. 2000: 215) การอาสาสมัครนั้น เป็นกิจกรรมหนึ่งของการให้ความช่วยเหลือ เป็นกิจกรรมที่ได้รับการวางแผนไว้ล่วงหน้าเป็นอย่างดี มักจะ

เป็นกิจกรรมที่มีการพิจารณาอย่างมีแผน มีการลำดับความสำคัญ และเลือกปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสามารถของตนเอง (Benson; et al. 1980: 89; citing Clary; et al. 1998: 1517) นอกจากนี้ เพ็นเนอร์ (Penner. 2002) ได้ขยายความอีกว่าการอาสาสมัครเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการเป็นระยะเวลานาน เป็นพฤติกรรมช่วยเหลือผู้อื่นที่ไม่รู้จักมาก่อน และดำเนินการภายใต้บริบทขององค์กร จากความหมายดังกล่าว เคลลีและคณะ (Clary; et al. 1998: 1517) ได้สรุปว่าคุณลักษณะของการอาสาสมัครไว้ว่าเป็น (1) ความพยายามหาโอกาสช่วยเหลือผู้อื่นอย่างกระตือรือร้น (2) อาจจะให้เวลา และความตั้งใจทุ่มเทให้กับงานอาสาสมัครโดยเฉพาะกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการส่วนตัว (personal need) (3) อาจเกิดความผูกพันกับการช่วยเหลือผู้อื่นซึ่งทำให้มีการใช้เวลาในการเป็นอาสาสมัครเป็นระยะเวลายาวนาน มีการทุ่มเทกำลัง และโอกาส ในการเป็นอาสาสมัคร

การอาสาสมัครเป็นชนิดหนึ่งของพฤติกรรมช่วยเหลือสังคม (Prosocial behavior) นอกจากการอาสาสมัครแล้วยังมีพฤติกรรมอื่นๆ อีก เช่น การช่วยเหลือผู้อื่น (Helping behavior) การเป็นอาสาสมัครนั้นจะมีความแตกต่างกับการให้ความช่วยเหลือ (helping) โดยการเป็นอาสาสมัครนั้นจะมีความเป็นทางการมากกว่า (formal volunteering) และส่วนใหญ่จะอยู่ในบริบทขององค์กร ส่วนการช่วยเหลือนั้นเป็นการอาสาที่ไม่เป็นทางการ (informal volunteering) ส่วนใหญ่จะอยู่ในบริบทส่วนบุคคลไม่เกี่ยวกับองค์กร เช่น การช่วยเหลือเพื่อน เพื่อนบ้าน เป็นต้น (Wilson; & Musick. 1997: 700) ในการศึกษาครั้งนี้จะเน้นการศึกษาการอาสาสมัครที่เป็นทางการ (formal volunteering) ซึ่งเรียกว่า “การอาสาสมัครนิยม” (volunteerism) เนื่องจากการทำกิจกรรมดังกล่าวจะส่งผลดีต่อสังคมในภาพรวม การทำกิจกรรมอาสาสมัครจะผ่านกระบวนการจัดการขององค์กรที่เป็นระบบ การทำกิจกรรมจึงมีลักษณะที่ยั่งยืน (sustain) แต่การช่วยเหลืออย่างไม่เป็นทางการนั้นขึ้นอยู่กับบุคคลนั้นไป ประสบพบเจอเหตุการณ์ที่ต้องการความช่วยเหลือหรือไม่ (Wilson; & Musick. 1997: 700)

เพ็นเนอร์ (Penner. 2002; 2004) ได้อธิบายความแตกต่างระหว่างการอาสาสมัครกับพฤติกรรมช่วยเหลือสังคมด้านอื่นๆ ใน 5 คุณลักษณะได้แก่ ระยะเวลาในการทำกิจกรรม (Longevity) มีการวางแผน (Planfulness) ช่วยเหลืออย่างไม่มีข้อผูกพัน (Nonobligatory helping) และบริบทขององค์กร (Organizational context) และมีพลังร่วมในการแก้ไขปัญหาสังคมได้มากกว่า

ระยะเวลาในการทำกิจกรรม การอาสาสมัครมักจะเกี่ยวข้องกับการทำกิจกรรมที่ต่อเนื่อง ยกตัวอย่างเช่น การสำรวจระดับชาติเกี่ยวกับการอาสาสมัครในสหรัฐอเมริกา ในปี 1999 พบว่าเกือบร้อยละ 50 ของประชาชนที่เป็นอาสาสมัครจะทำกิจกรรมเป็นปกติมากกว่าการทำกิจกรรมเพียงครั้งเดียว และจากการศึกษาระยะยาวกับอาสาสมัครพบว่า เมื่อบุคคลที่ได้เป็นอาสาสมัครเป็นครั้งแรก จะมีร้อยละของการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องอยู่อีกมาก (Omoto; & Snyder. 1995; Penner; & Finkelstein. 1998; Penner; & Friszsche. 1993)

มีการวางแผน การเข้าร่วมและการทำกิจกรรมเป็นการกระทำที่ใช้ความคิดและมีการวางแผนไว้อย่างดี ในสหรัฐอเมริกาเคยมีการสำรวจอาสาสมัครว่า การเข้าร่วมกิจกรรมของอาสาสมัครเป็นไปด้วยความสมัครใจของตนเองหรือไม่ กว่าร้อยละ 90 ตอบว่าเป็นความสมัครใจของตนเอง (Independent Sector. 1999; citing Penner. 2002) นอกจากนี้จากงานของเดวิส (Davis. 1999; citing Penner. 2002) ยังชี้ให้เห็นว่า ก่อนที่อาสาสมัครจะเข้าร่วมทำกิจกรรมอาสาสมัครได้ใช้พิจารณาญาณในการไตร่ตรองถึงผลดีผลเสียของการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างดี กระบวนการตัดสินใจดังกล่าวแตกต่างจากกระบวนการช่วยเหลือผู้อื่นในเหตุการณ์ฉุกเฉิน การช่วยเหลือนั้นเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีเวลาให้คิดน้อย และได้รับอิทธิพลอย่างมากจากลักษณะสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นการเฉพาะหน้าของผู้ช่วยเหลือ (Dovidio; & Penner. 2001) อย่างไรก็ตามไม่ใช่ว่าการอาสาสมัครจะไม่เกี่ยวข้องกับลักษณะสถานการณ์เสียทั้งหมด ตัวอย่างเช่น เหตุการณ์น้ำท่วมในจังหวัดภาคใต้เมื่อปี พ.ศ. 2547 ได้เกิดการรวมตัวกันขององค์กรอาสาสมัครเพื่อมาช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดังกล่าวอย่างเป็นประวัติการณ์ รวมทั้งเกิดการจัดตั้งองค์กรใหม่ๆ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยด้วย รวมทั้งการรวมตัวกันของนิสิตนักศึกษาสถาบันต่างๆ จัดตั้งเป็นองค์กรเฉพาะกิจเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยด้วยเช่นเดียวกัน

ช่วยเหลืออย่างไม่มีข้อผูกพัน เนื่องจากผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากกิจกรรมอาสาสมัครนั้นจะเป็นบุคคลที่ไม่เคยรู้จักกับอาสาสมัครหรือเป็นองค์กรที่ช่วยเหลือผู้ที่ได้รับประโยชน์เหล่านั้น ดังนั้นอาสาสมัครจะไม่ได้เกิดแรงจูงใจเกี่ยวกับความผูกพันส่วนบุคคลที่จะช่วยเหลือคนเหล่านั้น (Omoto; & Snyder. 1995) โอโมโตะและสไนเดอร์ เรียกคุณลักษณะนี้ว่า การช่วยเหลืออย่างไม่มีข้อผูกพัน ซึ่งแตกต่างไปจากการช่วยเหลือเพื่อนสนิทหรือญาติ ซึ่งเกิดมาจากความผูกพันแต่เก่าก่อน และความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างผู้ช่วยเหลือและผู้ถูกช่วยเหลือ ลักษณะการช่วยเหลือดังกล่าวจึงเกิดจากความผูกพันส่วนตัวทั้งที่ซ่อนเร้นและเปิดเผย

อยู่ในบริบทขององค์กร คุณลักษณะนี้ทำให้อาสาสมัครมีลักษณะที่แตกต่างไปจากการช่วยเหลือประเภทอื่นๆ มากที่สุด เนื่องจากอาสาสมัครส่วนใหญ่ (มากกว่าร้อยละ 85) ทำกิจกรรมอยู่ภายใต้การดำเนินการขององค์กรด้านอาสาสมัคร (Independent Sector. 1999; citing Penner. 2002) ดังนั้นตัวแปรเกี่ยวกับองค์กรจึงมีความสัมพันธ์กับการอาสาสมัครมากกว่าการช่วยเหลือแบบตัวต่อตัวเป็นอย่างมาก

มีพลังร่วมของอาสาสมัครมากกว่าพฤติกรรมอื่นๆ เนื่องจากการอาสาสมัครเป็นการทำงานร่วมกันของสมาชิกในองค์กรเดียวกัน พลังของการช่วยเหลือจึงมีแบบแผนและให้ประโยชน์กับสังคมภาพรวมได้มากกว่าการช่วยเหลือประเภทอื่นๆ

สำหรับความหมายของการอาสาสมัครในการรับรู้ของคนไทย มีความแตกต่างไปจากความหมายในต่างประเทศเล็กน้อย โดยคนไทยมองการอาสาสมัครเป็นลักษณะทางจิตและพฤติกรรมประการหนึ่งของบุคคล เรียกว่า จิตอาสา ซึ่งหมายถึง ความพร้อมจะสละเวลา แรงกาย สติปัญญาเพื่อสาธารณประโยชน์ มีความสุขเมื่อได้ทำความดี อันเกิดจากพื้นฐาน

ความคิด 4 ประการ ได้แก่ (1) เป็นการบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวมมิใช่เพื่อส่วนตัว (2) เป็นการกระทำที่เป็นไปด้วยความสมัครใจ (3) เป็นการกระทำที่ไม่มุ่งหวังผลตอบแทนในรูปสินจ้างรางวัล และ (4) เป็นการอุทิศกำลังกาย กำลังใจ และเวลาให้ส่วนรวม ไม่ใช่อุทิศกำลังทรัพย์แต่เพียงอย่างเดียว (ศูนย์คุณธรรมฯ. 2548: 41)

เมื่อพิจารณาความหมายโดยละเอียดพบว่าความหมายในบริบทของต่างประเทศและไทย ไม่แตกต่างกันมากนัก เป็นลักษณะของการให้ความช่วยเหลือที่มีมีการวางแผน เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม และเป็นการกระทำด้วยความสมัครใจ ไม่หวังผลประโยชน์ตอบแทน เช่นเดียวกัน เพียงแต่มุมมองของไทยจะให้ความหมายไปในแนวทางของลักษณะทางจิตและพฤติกรรมส่วนบุคคล ไม่เน้นการอธิบายในแง่บริบทภายในองค์กร

จากการทบทวนเอกสารเกี่ยวกับความหมายของการอาสาสมัครจึงสรุปได้ว่า การอาสาสมัครนั้น หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่มุ่งบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวมโดยสมัครใจ โดยการทำกิจกรรมนั้นมีการวางแผนในการปฏิบัติไว้ก่อนล่วงหน้าภายใต้การจัดการขององค์กร มีความต่อเนื่อง และประเภทของกิจกรรมนั้นมีความหลากหลายขึ้นอยู่กับความสนใจและความถนัดของบุคคล

การนิยามตัวแปรการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

เนื่องจากการทำกิจกรรมอาสาสมัครนั้นอยู่ในบริบทขององค์กร ซึ่งต้องมีการวางแผนในการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง จึงต้องมีการจัดทำแผนงานทั้งในระยะสั้นและระยะยาว การทำกิจกรรมที่มีแผนงานจำเป็นต้องอาศัยกำลังคนในการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการทำกิจกรรมอาสาสมัครที่ให้ได้ผลดีนั้น จำเป็นต้องอาศัยผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำกิจกรรมมาเป็นระยะเวลานาน มีความทุ่มเทกำลังกายและกำลังใจในการทำกิจกรรม การศึกษาพฤติกรรมเกี่ยวกับการอาสาสมัครในระดับบุคคลจึงมีเป้าหมายสุดท้ายในการศึกษาคือพฤติกรรมอาสาสมัครอย่างต่อเนื่องของอาสาสมัคร (Penner. 2002) ดังนั้นการศึกษากิจกรรมอาสาสมัครอย่างยั่งยืนจึงมีแนวโน้มที่จะศึกษาพฤติกรรมที่แสดงออกมาในลักษณะจำนวนการทำกิจกรรมอาสาสมัครในรูปแบบต่าง ๆ เช่น จำนวนชั่วโมงที่เป็นอาสาสมัคร (Greenslade; & White. 2005; Wilson; & Musick. 1997) ระยะเวลาที่อยู่ในองค์กรอาสาสมัคร ระยะเวลาที่ใช้ไปในการเป็นอาสาสมัคร และเวลาที่ใช้ในการเข้าร่วมในองค์กรอาสาสมัคร (Penner; & Finkelstein. 1998; Penner. 2002) จำนวนองค์กรที่อาสาสมัครทำกิจกรรมอาสาสมัคร (Penner. 2002)

อย่างไรก็ตามการวัดลักษณะจำนวนการทำกิจกรรมดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่ายังไม่สะท้อนคุณลักษณะของการอาสาสมัครตามนิยามของเพ็นเนอร์ (Penner. 2002; 2004) ทั้ง 5 คุณลักษณะ การวัดตัวแปรข้างต้นจะเน้นเฉพาะคุณลักษณะด้านระยะเวลาในการทำกิจกรรม แต่ยังไม่สะท้อนถึงคุณลักษณะด้านการวางแผน ซึ่งหมายถึงลักษณะการทำงานอย่างเป็นระบบ ได้แก่ การจัดสร้างองค์กร การวางแผน การดำเนินงาน และการประเมินผล สำหรับอีกสาม

องค์ประกอบของเฟ้นเนอร์ เป็นองค์ประกอบที่จะตามมาอยู่แล้วเมื่อมีการวางแผนการทำงาน
อย่างเป็นระบบ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการศึกษาถึงระบบการทำงานอาสาสมัครของนักศึกษาระดับปริญญา
ตรีเพิ่มเติมในการกำหนดนิยามตัวแปรให้ชัดเจน โดยทำการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ฝ่ายกิจการ
นักศึกษาที่ทำงานอาสาสมัครร่วมกับนักศึกษามาเป็นระยะเวลามากกว่า 10 ปีจำนวน 1 ท่าน
เพื่อให้ทราบถึงรายละเอียดระบบการทำงานอาสาสมัครในชมรมอาสาพัฒนาใน
สถาบันอุดมศึกษา (กิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยเซนจอห์น. 2550) ซึ่งรายละเอียดระบบการ
ทำงานมีดังนี้

ในหนึ่งปีการศึกษา ชมรมอาสาพัฒนามีการจัดค่ายอาสาพัฒนาใหญ่หนึ่งครั้ง โดย
การจัดค่ายใหญ่ จะมีการจัดระบบการทำงานแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนใหญ่คือ ขั้นตอนการวางแผน
และเตรียมการทำงาน ขั้นตอนดำเนินงาน และขั้นประเมินผล โดยกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนการ
ทำงานมีดังนี้

ขั้นวางแผนการทำงาน มีรายละเอียดดังนี้

- ประชุมคณะทำงานเพื่อเลือกพื้นที่ในการพัฒนา โดยเป็นการชี้แจงเหตุผลความจำเป็น
ในการพัฒนาพื้นที่ที่สมาชิกแต่ละคน/กลุ่มเสนอ จากข้อมูลที่สำรวจมาเบื้องต้น เพื่อลงมติระบุ
พื้นที่ที่ต้องการพัฒนา สองถึงสามแห่ง

- ลงพื้นที่เพื่อศึกษารายละเอียดความเป็นไปได้ในการพัฒนา ซึ่งเป็นการหา
รายละเอียดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางสังคม การเมือง ชาวบ้าน และทำแผนที่ชุมชน ในแต่ละ
แห่ง

- นำเสนอรายละเอียดการศึกษาพื้นที่เพื่อลงมติเลือกพื้นที่ในการพัฒนาเป็นครั้ง
สุดท้าย หนึ่งพื้นที่

- ทำการประชุมร่วมกันระหว่างคณะทำงาน และบุคคลที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อทำ
ความเข้าใจร่วมกันในการทำงานของนักศึกษา

- ตั้งคณะทำงานเพื่อระดมทุนในการพัฒนา โดยเป็นการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อระดม
ทรัพยากรที่จำเป็นในการพัฒนาพื้นที่ ซึ่งกิจกรรมระดมทุนส่วนใหญ่แล้วจะใช้วิธีการดังนี้คือ การ
ทำของขาย การของบประมาณ/สิ่งของจากสปอนเซอร์ การจัดทำผ้าป่าการศึกษา หรือการเปิด
หมวกร้องเพลง เป็นต้น

ขั้นตอนดำเนินงาน มีรายละเอียดดังนี้

- ลงพื้นที่ดำเนินงาน โดยเบื้องต้นเป็นการวางแผนทำกิจกรรมในแต่ละวันในชุมชน
เช่นการจัดสรรหน้าที่ตามความถนัดของนักศึกษา เป็นต้น

- การดำเนินงานตามแผนทำกิจกรรมในแต่ละวัน และประชุมสรุปการทำงานประจำวัน
และประชุมสรุปรวมในวันสุดท้ายของการดำเนินกิจกรรมค่ายอาสาพัฒนา

ขั้นประเมินผล มีรายละเอียดดังนี้

- ทำรายงานสรุปผลการทำงานต่อที่ประชุม ซึ่งเป็นการรายงานผลการดำเนินงาน และความสำเร็จของการดำเนินงานตลอดทั้งโครงการ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า นิยามของการอาสาสมัครในเชิงรูปธรรมในการวิจัยครั้งนี้จึงนิยามใน 2 มิติคือ เวลาที่ใช้ไปในกิจกรรมและองค์การ และเนื้อหาสาระของการทำกิจกรรมกับองค์การ

ตามนิยามข้างต้นจะเห็นได้ว่าเป็นการศึกษาการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนเฉพาะการทำกิจกรรมแต่เพียงอย่างเดียว ไม่ได้คำนึงถึงลักษณะการเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจของอาสาสมัคร โอโตโมะ และสไนเดอร์ (Otomo; & Snyder. 1995) เห็นว่าการที่บุคคลทำกิจกรรมภายในองค์การเป็นระยะเวลานานนั้นทำให้อาสาสมัครเองเกิดการเปลี่ยนแปลงภายในตัวบุคคลเกิดขึ้นด้วย กล่าวคือมีเจตคติที่ดีต่อการทำกิจกรรมอาสาสมัคร ความกลัวในการทำกิจกรรมลดน้อยลง มีความรู้และทักษะในการทำกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น และให้ความสำคัญกับการอาสาสมัครทั้งที่ตนเองทำอยู่และการอาสาสมัครอื่นๆ เพิ่มมากขึ้น

สำหรับเจตคติที่ดีต่อการทำกิจกรรมอาสาสมัคร และการให้ความสำคัญกับการทำกิจกรรมอาสาสมัครทั้งที่ตนเองทำอยู่และกิจกรรมอาสาสมัครอื่นๆ เพิ่มมากขึ้น คมนา วัชรธานินท์ (2546) ได้ให้ความหมายเจตคติที่ดีต่อการทำกิจกรรมอาสาสมัคร โดยเรียกว่า เจตคติต่อพฤติกรรมอาสาสมัครไว้ว่าหมายถึง ลักษณะภายในจิตใจของบุคคลที่แสดงออกในแง่ของอารมณ์ ความรู้สึกที่มีต่อพฤติกรรมอาสาสมัคร ประกอบด้วยคุณลักษณะ 2 ประการ คือ 1) ความรู้คิดเชิงประเมินค่าว่าการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาดีหรือมีประโยชน์ และ 2) ความรู้สึกชอบต่อพฤติกรรมอาสาสมัคร สำหรับการให้ความสำคัญกับการอาสาสมัครทั้งที่ตนเองทำอยู่และการอาสาสมัครอื่นๆ เพิ่มมากขึ้น เรียกว่าเจตคติที่ดีต่องานอาสาสมัคร ซึ่งหมายถึง ลักษณะภายในจิตใจของบุคคลที่แสดงออกในแง่ของอารมณ์ ความรู้สึกว่าการพัฒนาด้านสังคมให้มีคุณภาพ และศักยภาพ การดัดแปลงแก้ไข ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในสังคมให้ดีขึ้น เพื่อให้ปลอดจากภาวะความยากจน ความไม่รู้ ความเจ็บป่วย และความหิวโหย ตลอดจนมุ่งที่จะให้ประชาชนตระหนักถึงศักยภาพ ศักดิ์ศรี ความใฝ่ฝัน ความพึงพอใจในชีวิตของตน จนสามารถพึงและกำหนดชะตากรรมของตนเองได้ว่าเป็นสิ่งที่ดี หรือมีประโยชน์ มีความรู้สึกชอบต่องานอาสาสมัคร และบุคคลมีความพร้อมที่จะกระทำการเป็นอาสาสมัครในระดับสูงต่อไป

เมื่อพิจารณาการให้นิยามของเจตคติต่อพฤติกรรมอาสาสมัคร พบว่าได้ให้นิยามในแนวคิดที่เจตคติมี 2 องค์ประกอบ คือความรู้คิดเชิงประเมินค่า และความรู้สึก อย่างไรก็ตามแนวคิดเกี่ยวกับเจตคติสามารถมีองค์ประกอบได้ถึง 3 องค์ประกอบ (McGurie. 1989) องค์ประกอบที่ 3 ที่คมนา วัชรธานินท์ไม่ได้ทำการศึกษา คือความพร้อมการแสดงพฤติกรรมจากการตั้งสมมติฐานของผู้วิจัย เห็นว่าที่คมนา วัชรธานินท์ไม่ได้ทำการศึกษาในองค์ประกอบนี้เนื่องจากได้ทำการศึกษาความพร้อมการแสดงพฤติกรรมเป็นตัวแปรแยกออกไปต่างหาก คือความตั้งใจในการเป็นอาสาสมัครต่อไปในอนาคต ซึ่งเป็นแนวคิดที่พัฒนาโดย ฟิชบายและไอเซ็น (Fishbien; & Ajzen. 1975; Ajzen; & Fishbien. 1980) โดยคมนา วัชรธานินท์ (2546)

ได้ให้ความหมายของความตั้งใจที่จะกิจกรรมอาสาสมัครในอนาคตไว้ว่า ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่จะเลือก หรือกระทำงานอาสาสมัครต่อไปในอนาคต อย่างไรก็ตามในตัวแปรเจตคติที่ดีต่องานอาสาสมัคร คมนา วัชรานันท์ ทำการวัดเจตคติครบทั้ง 3 องค์ประกอบ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าการวัดดังกล่าวอาจจะทำให้เกิดความซ้ำซ้อนในการวัดตัวแปร ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงเลือกใช้การวัดจิตลักษณะที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมอาสาสมัครอย่างยั่งยืน เป็นการวัดเจตคติต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ซึ่งหมายถึง ลักษณะภายในจิตใจของบุคคลที่แสดงออกในแง่ของอารมณ์ ความรู้สึก และความพร้อมเกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมอาสาสมัคร ประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ประการ คือ 1) ความรู้สึกเชิงประเมินค่าว่าการทำกิจกรรมอาสาสมัครดีหรือมีประโยชน์ 2) ความรู้สึกชอบต่อการทำกิจกรรมอาสาสมัคร และ 3) มีความพร้อมที่จะกระทำเป็นอาสาสมัครต่อไป

จากนิยามของการศึกษาตัวแปรการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนหมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกและลักษณะจิตภายในที่บ่งบอกถึงความผูกพันระหว่างอาสาสมัครกับการทำกิจกรรมอาสาสมัครและองค์การอาสาสมัคร ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และเจตคติต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

การเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง หมายถึง จำนวนเวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรมอาสาสมัครกับองค์การ ระยะเวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรมอาสาสมัครกับองค์การ และระดับการมีส่วนร่วมในแต่ละขั้นตอนการทำงานกิจกรรมอาสาสมัคร 3 ขั้นตอนหลักคือ 1) ขั้นตอนการวางแผนและการเตรียมการ ได้แก่ การประชุมสมาชิกเพื่อเลือกพื้นที่พัฒนา การลงสำรวจพื้นที่เบื้องต้น การประชุมคัดเลือกพื้นที่ที่ควรพัฒนา การประชุมร่วมกับบุคคลในพื้นที่เพื่อเตรียมงานก่อนลงพื้นที่จริง การระดมทุนในการพัฒนาพื้นที่ เช่น การทำของขาย การหาผู้สนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก เป็นรายหน่วยงาน การทำกิจกรรมระดมทุน เช่น ผ้าป่าการศึกษา การเปิดหมวกร้องเพลง เป็นต้น 2) ขั้นตอนดำเนินงาน ได้แก่ การประชุมวางแผนทำกิจกรรมในพื้นที่ การลงพื้นที่เพื่อพัฒนาตามแผนที่วางไว้ และ การสรุปผลการดำเนินในแต่ละวันและในภาพรวมของการทำกิจกรรมในพื้นที่ และ 3) ขั้นตอนการประเมินผล และการประชุมสรุปผลการดำเนินงานทั้งโครงการ

เจตคติต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน หมายถึง ลักษณะภายในจิตใจของบุคคลที่แสดงออกในแง่ของอารมณ์ ความรู้สึก และความพร้อมเกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมอาสาสมัคร ประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ประการ คือ 1) ความรู้สึกเชิงประเมินค่าว่าการทำกิจกรรมอาสาสมัครดีหรือมีประโยชน์ 2) ความรู้สึกชอบต่อการทำกิจกรรมอาสาสมัคร และ 3) มีความพร้อมที่จะกระทำเป็นอาสาสมัครต่อไป

ประเภทกิจกรรมอาสาสมัคร

ประเภทของกิจกรรมการอาสาสมัครนั้นมีความหลากหลาย กิจกรรมแต่ละประเภทนั้นอาจจะต้องใช้ทักษะ ความสามารถที่แตกต่างกันไป เช่น อาสาสมัครเก็บศพ

ของมูลนิธิปอเต็กตึ๊ง ต้องใช้กำลังกาย ความพากเพียร การทุ่มเทระยะเวลาในการค้นหา ศพ การขนย้ายศพ อาสาสมัครช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ต้องใช้พลังสติปัญญาในการ จัดการชุมชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เป็นต้น ในต่างประเทศนั้นมุ่งศึกษาการอาสาสมัคร ในองค์การประเภทใดประเภทหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น การเป็นอาสาสมัครช่วยเหลือผู้ป่วย AIDS (Omoto; & Snyder. 1995; Penner; & Finkelstein. 1998) สมาคมโรคมะเร็ง แห่งอเมริกา (American Cancer Society: ACS) แต่ก็มีบ้างที่ศึกษาอาสาสมัครใน ภาพรวมไม่ศึกษาองค์การประเภทใดประเภทหนึ่งโดยเฉพาะ (Greenslade; & White. 2005)

ในประเทศไทยพบว่าจำนวนอาสาสมัครมีจำนวน 4.68 ล้านคน มีองค์การที่ทำงาน ด้านอาสาสมัคร 4,333 องค์การ แบ่งเนื่อหางานออกได้เป็น 3 ลักษณะใหญ่ คือ (1) ด้าน ความคิด (2) ด้านแรงงาน และ (3) ด้านกำลังทรัพย์ (ศูนย์คุณธรรมฯ. 2548: 41) จากประเภท งานดังกล่าว พบว่าสอดคล้องกับการช่วยเหลือผู้อื่นตามหลักพุทธศาสนา ได้แก่ หลักสังคหวัตถุ ซึ่งประกอบด้วย 4 รูปแบบ คือ (1) ทาน คือ การช่วยด้วยทุนด้วยของหรือความรู้ (2) ปิยวาจา คือ ช่วยด้วยถ้อยคำ (3) อตถจริยา คือ ช่วยด้วยกำลังงาน และ (4) สมานัตตตา คือ ช่วยด้วย การร่วมเผชิญและแก้ปัญหา (พระธรรมปิฎก. 2545) จะพบได้ว่าหลักสังคหวัตถุ 4 นั้นมีความ ครอบคลุมกิจกรรมขององค์การอาสาสมัครของประเทศไทยทั้งหมด และยังมีการช่วยเหลืออีก บางประการที่ยังไม่ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนในกิจกรรมอาสาสมัครของประเทศไทย แต่ได้ระบุไว้ใน หลักสังคหวัตถุ 4 ได้แก่ การช่วยเหลือด้วยถ้อยคำ และการช่วยเหลือด้วยการร่วมเผชิญและ แก้ปัญหา เมื่อพิจารณากิจกรรมการอาสาสมัครในระดับมหาวิทยาลัยในรูปแบบต่างๆ แล้ว พบว่า มีการให้ความช่วยเหลือสังคมในทุก ๆ ประเภทในสังคหวัตถุ เช่น (1) การช่วยเหลือ ด้วยทุนด้วยของหรือความรู้ นั้นมีการจัดกิจกรรมการบริจาคสิ่งของ การสอนเด็กผู้ด้อยโอกาส เป็นต้น (2) การช่วยด้วยถ้อยคำ เป็นการตั้งศูนย์ การให้คำปรึกษาด้านสุขภาพจิต โดยเปิด โอกาสให้นักศึกษาเข้าเป็นอาสาสมัคร เป็นต้น (3) การช่วยด้วยกำลังงาน เป็นกิจกรรมที่เป็นที่ นิยมมากที่สุดในระดับมหาวิทยาลัย เช่น กิจกรรมค่ายอาสาพัฒนา เป็นต้น และ (4) ช่วยด้วย การร่วมเผชิญและแก้ปัญหา เช่นการเป็นที่ปรึกษาให้กับนักเรียน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม กิจกรรมอาสาในระดับมหาวิทยาลัยเป็นกิจกรรมที่มีทั้งลักษณะบูรณาการ สามารถทำกิจกรรม ทั้ง 4 ประเภท ในการทำกิจกรรมครั้งหนึ่ง ๆ ไปพร้อม ๆ กันได้ เช่น การออกค่ายอาสาพัฒนา มีทั้งกิจกรรมการสร้างอาคาร การสอนหนังสือให้นักเรียน และการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับสุขภาพ ไปพร้อม ๆ กันได้ ดังนั้นลักษณะการศึกษาการอาสาสมัครในระดับอุดมศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ จะเป็นการศึกษาในรูปแบบขององค์รวมมากกว่าแยกประเภทอาสาสมัคร

การวัดตัวแปรการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

จากการทบทวนเอกสารที่ผ่านมาพบว่าการวัดตัวแปรการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนสามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ การวัดลักษณะการทำกิจกรรม จิตลักษณะที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรม และความตั้งใจที่จะอยู่หรือลาออกจากองค์กร/การทำกิจกรรมและองค์กร หรือความตั้งใจทำกิจกรรมอาสาสมัครในอนาคต ดังนี้

ลักษณะการทำกิจกรรม ฟินเคลสไตน์ เพ็นเนอร์ และแบรนนิค (Finkelstein; Penner; & Brannick. 2005) ได้ทำการวัดระดับความเกี่ยวข้องและระยะเวลาของการทำกิจกรรมของอาสาสมัครที่ทำกิจกรรมในหน่วยให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้ผลกระทบจากชุมชน โดยใช้ตัวบ่งชี้ 2 ตัว ได้แก่ (1) จำนวนเวลาที่ใช้ในการเป็นอาสาสมัคร โดยให้เลือกตอบเพียงหนึ่งข้อจาก 5 ทางเลือก ได้แก่ น้อยกว่าหนึ่งวันต่อเดือน ระหว่าง 1 ถึง 3 วันต่อเดือน ประมาณ 1 วันต่อสัปดาห์ หลายวันต่อสัปดาห์ และ ทุกวัน และ (2) ระยะเวลาที่ได้ทำกิจกรรมอาสาสมัครมาแล้ว มีตัวเลือกคือ น้อยกว่า 3 เดือน ระหว่าง 3 ถึง 6 เดือน ระหว่าง 7 ถึง 11 เดือน ระหว่าง 1 ถึง 2 ปี และ ยาวนานกว่า 2 ปี

เพ็นเนอร์ และฟินเคลสไตน์ (Penner; & Finkelstein. 1998) วัดระดับความเกี่ยวข้องและระยะเวลาของการทำกิจกรรมโดยใช้ตัวบ่งชี้ 2 ตัว ได้แก่ (1) จำนวนเวลาที่ใช้ในการเป็นอาสาสมัคร ตัวเลือกเหมือนกับงานของ ฟินเคลสไตน์ เพ็นเนอร์ และแบรนนิค (Finkelstein; Penner; & Brannick. 2005) และ (2) จำนวนครั้งที่อาสาสมัครเข้าร่วมประชุมกับองค์กรสามเดือนหลังสุด มี 5 ตัวเลือกตั้งแต่ ไม่เคยเลย ถึง มากกว่า 4 ครั้ง กรูบและพิไลวิน (Grube; & Piliavin. 2000) ทำการวัดระดับการทำกิจกรรมอาสาสมัครของอาสาสมัครสมาคมโรคมะเร็งแห่งอเมริกา โดยวัดจำนวนชั่วโมงต่อเดือนที่อุทิศให้กับการทำกิจกรรมของสมาคมในด้านต่างๆ ได้แก่ การระดมทุน การให้การศึกษ และการช่วยเหลือด้านสุขภาพ โดยการศึกษาจะใช้จำนวนชั่วโมงด้านต่างๆ รวมกัน และถามเกี่ยวกับจำนวนชั่วโมงที่อุทิศให้กับอาสาสมัครคนอื่นๆ ในองค์กรในแต่ละเดือนด้วยเช่นกัน

ลักษณะทางจิตที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรม โอโมโตและสไนเดอร์ (Omoto; & Snyder. 1995) วัดระดับการเปลี่ยนแปลงเจตคติของอาสาสมัครช่วยเหลือผู้ติดเชื้อ HIV เกี่ยวกับ ผู้ติดเชื้อเอดส์ การทำกิจกรรมอาสาสมัคร องค์กรอาสาสมัคร อาสาสมัครที่ทำกิจกรรมอาสาสมัครช่วยผู้ป่วยโรคเอดส์ รักร่วมเพศ ชุมชนชาวเกย์ ตนเอง และมุมมองของการใช้ชีวิต โดยให้ระดับความเห็นด้วย 7 ระดับ ตั้งแต่ เห็นด้วยน้อยที่สุด (1) ถึง เห็นด้วยมากที่สุด (7) สำหรับระดับของเจตคติต่อการทำกิจกรรมอาสาสมัครและการให้ความสำคัญกับการอาสาสมัครทั้งที่ตนเองทำอยู่และการอาสาสมัครอื่นๆ คมนา วัชรานันท์ (2546) ใช้มาตรประเมินรวมค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ ไม่จริงเลย (1) ถึง จริงที่สุด (6)

ความตั้งใจที่จะอยู่หรือลาออกจากองค์กร/การทำกิจกรรมและองค์กร กรูบและพิไลวิน (Grube; & Piliavin. 2000) วัดความตั้งใจที่จะลาออกของอาสาสมัครทำกิจกรรมให้กับ

สมาคมโรคมะเร็งแห่งสหรัฐอเมริกา โดยใช้ข้อคำถามเดียวว่า “คุณมีความคิดที่จะหยุดการทำกิจกรรมให้แก่สมาคมโรคมะเร็งแห่งสหรัฐอเมริกาบ่อยเพียงใด” วัดโดยใช้มาตรประเมินค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ บ่อยที่สุด (5) บ่อย (4) บางครั้ง (3) น้อยมาก (2) ไม่เคยเลย (1) สำหรับความตั้งใจที่จะทำกิจกรรมอาสาสมัครต่อไปในอนาคต ชาร์ง พิไลวิน และ คาล์เลโร (Charng; Piliavin; & Callero. 1988) วัดความตั้งใจของอาสาสมัครที่จะบริจาคต่อไปอีก 6 เดือนข้างหน้า โดยถามว่า “ระหว่าง 6 เดือนต่อไป คุณจะบริจาคเลือดอีกกี่ครั้ง” โดยมีตัวเลือก 3 ตัวเลือกได้แก่ 0 ถึง 3 ครั้ง คมนา วัชรานินท์ (2546) วัดระดับความตั้งใจทำกิจกรรมอาสาสมัครต่อไปเมื่อเรียนจบจากสถาบันอุดมศึกษาแล้วจำนวน 10 ข้อ โดยใช้มาตรประเมินรวมค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ ไม่จริงเลย (1) ถึง จริงที่สุด (6)

จากลักษณะของการให้ความหมายและการวัดการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน จากงานวิจัยที่ผ่านมา มีการวัดทั้งปริมาณการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ กับองค์การของอาสาสมัคร ผลที่อาสาสมัครได้รับจากการทำกิจกรรมอาสาสมัครอย่างต่อเนื่อง และความตั้งใจที่จะทำกิจกรรมต่อหรือเลิกทำกิจกรรมกับองค์การนั้นๆ นอกจากนี้ยังพบว่าลักษณะของการศึกษามีทั้ง การศึกษาการอาสาสมัครโดยไม่ระบุองค์การที่ทำกิจกรรมอาสาสมัครเป็นการเฉพาะ เนื่องจากไม่ได้ศึกษาตัวแปรเชิงสาเหตุเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในองค์การที่ส่งผลต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน (Penner; & Finkelstein. 1998) และการระบุองค์การที่ทำกิจกรรมเป็นการเฉพาะ เช่น ระยะเวลาในการทำกิจกรรมกับสมาคมโรคมะเร็งแห่งสหรัฐอเมริกา (Grube; & Piliavin. 2000) ในงานวิจัยครั้งนี้สนใจศึกษาสภาพแวดล้อมภายในชมรมที่ทำกิจกรรมอาสาสมัครที่จัดตั้งขึ้นภายในมหาวิทยาลัยต่างๆ ลักษณะการวัดตัวแปรอาสาสมัครอย่างต่อเนื่องจากการวัดการทำกิจกรรมในชมรม ผลที่อาสาสมัครได้รับจากการทำกิจกรรมชมรม ของนักศึกษาที่เป็นสมาชิกชมรมที่ทำกิจกรรมอาสาสมัครมาเป็นระยะเวลาต่อเนื่องอย่างน้อย 1 ปีการศึกษา

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการวัดการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนในนักศึกษาระดับปริญญาตรี จากแนวทางที่ได้จากการทบทวนเอกสารข้างต้น โดยแบ่งการวัดการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ (1) การเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยเลือกวัดเฉพาะตัวแปรความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรม เนื่องจากสามารถแจกแจงรายละเอียดของความถี่เป็นรายการกิจกรรม ซึ่งจะส่งผลต่อความเชื่อมั่นในการวัดได้มากกว่าการถามระยะเวลา ซึ่งในระดับปริญญาตรีระยะเวลาการเข้าร่วมกิจกรรมกับชมรมมีค่อนข้างสั้น วิธีการวัดให้เลือกตอบจากตัวเลือกที่กำหนดให้เกี่ยวกับระดับความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรม 3 ขั้นตอนหลักคือ ขั้นการวางแผนและเตรียมการ ขั้นการดำเนินงาน และขั้นการประเมินผล (2) จิตลักษณะที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง จากการทบทวนเอกสารพบว่าการวัดจิตลักษณะแบ่งได้เป็น 3 องค์ประกอบ คือ การมีเจตคติที่ดีต่อการอาสาสมัคร การเห็นความสำคัญ และความตั้งใจที่จะเป็นอาสาสมัครต่อไปในอนาคต หากพิจารณาความหมายของคุณลักษณะทั้งสาม จะมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบของเจตคติ 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านความเชื่อ ความรู้สึก

และ พฤติกรรม ตามแนวคิดของแม็กไกวร์ (McGuire. 1989) ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงใช้ องค์ประกอบของเจตคติทั้งสามองค์ประกอบในการวัดจิตลักษณะที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรม อย่างต่อเนื่อง ลักษณะแบบวัดเป็นประโยคแบบมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ เห็นด้วยที่สุด เห็นด้วย ค่อนข้างเห็นด้วย ค่อนข้างไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยที่สุด

3. สาเหตุของการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

การทบทวนเอกสารในส่วนของสาเหตุของการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน เป็นการ ตรวจสอบเพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านสถานการณ์ คุณลักษณะ/บุคลิกภาพ ส่วนบุคคล และการได้รับประสบการณ์ของแต่ละบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการอาสาสมัครอย่าง ยั่งยืน โดยวิธีการตรวจสอบจะทำการตรวจสอบโดยยึดตัวแปรที่ต้องการศึกษา คือ การ อาสาสมัครอย่างยั่งยืนเป็นหลัก โดยพิจารณาว่ามีตัวแปรใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับการ อาสาสมัครอย่างยั่งยืน ตัวแปรนั้นมีความหมายและวิธีการวัดอย่างไร ลักษณะความสัมพันธ์ เป็นความสัมพันธ์ทางตรง หรือความสัมพันธ์ทางอ้อม และหากตัวแปรใดมีความสัมพันธ์ ทางอ้อม ตัวแปรนั้นจะส่งอิทธิพลผ่านตัวแปรใดก่อนที่จะมีความสัมพันธ์ทางอ้อมต่อการ อาสาสมัครอย่างยั่งยืน

ในการนำเสนอการทบทวนเอกสาร ผู้วิจัยได้แบ่งหมวดตัวแปรตามแนวคิดหน้าที่ โดย แบ่งเป็น (1) การจัดสภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งได้แก่ การรับรู้ความคาดหวัง ทางสังคม การรับรู้เกียรติภูมิขององค์กร และการสนับสนุนทางสังคม กับเอกลักษณ์ในบทบาท ที่สัมพันธ์กับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน (2) แรงจูงใจอาสา กับเอกลักษณ์ในบทบาท ที่ สัมพันธ์กับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน สำหรับการทบทวนเอกสารในส่วนนี้ ผู้วิจัยพบว่า ผลการวิจัยที่ผ่านมาซึ่งมีความหลากหลายของผลการวิจัย ดังนั้นก่อนการทดสอบสมมติฐานหลัก ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบสมมติฐานย่อยก่อนว่าลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสามตัวนี้มี ลักษณะความสัมพันธ์อย่างไร แล้วค่อยนำผลการวิจัยย่อยดังกล่าวมากำหนดเป็นสมมติฐานย่อย ในโมเดลสมมติฐานหลักต่อไป และ (3) บุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธร กับความพึงพอใจใน กิจกรรมและองค์กร ที่สัมพันธ์กับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน การทบทวนเอกสารในส่วนนี้ ผู้วิจัยเริ่มต้นโดยการให้ความหมายของบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือตามแนวคิดตะวันตก และ บุคลิกภาพชอบช่วยเหลือตามแนวคิดของพุทธศาสนา และทำการเชื่อมโยงว่าแนวคิดทั้งสองนั้น มีความใกล้เคียงกัน และมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับการอาสาสมัครเหมือนกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึง ใช้แนวคิดบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธรในการศึกษาความสัมพันธ์ นอกจากนี้ลักษณะ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือ กับความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์กร และ การอาสาสมัครอย่างยั่งยืนก็ยังพบผลการวิจัยที่มีความหลากหลาย ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบ

สมมติฐานย่อยเช่นเดียวกับ การนำเสนอในข้อ 2 ก่อนการทดสอบสมมติฐานหลัก โดย รายละเอียดการทบทวนเอกสารในตอนนี้มีดังนี้

3.1 สภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษา กับ เอกลักษณ์ในบทบาทและการ อาสาสมัครอย่างยั่งยืน

แนวคิดเกี่ยวกับเอกลักษณ์ในบทบาท เอกลักษณ์ในบทบาทเป็นคำสองคำที่มีความ เกี่ยวข้องกันอย่างมาก คือ เอกลักษณ์ และ บทบาท สำหรับบทบาทนั้นหมายถึง ความคาดหวัง ทางพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องและเกิดขึ้นจากตำแหน่งที่มีเอกลักษณ์ในโครงสร้างสังคม (Callero. 1994: 229) ความคาดหวังดังกล่าวถูกตั้งสมมติฐานไว้สำหรับชี้้นำการกระทำของผู้ประกอบ อาชีพในตำแหน่งที่ได้รับ และสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวบุคคลกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง ให้มีความราบรื่นมากขึ้น

สำหรับเอกลักษณ์นั้นเป็นแนวคิดเชิงทฤษฎีซึ่งมีพื้นฐานแนวคิดมาจากแนวคิดปฏิสัง สรรค์สัญลักษณ์ที่นำเสนอโดย จอร์จ เฮอร์เบิร์ต มีด (George Herbert Mead) ที่กล่าวว่า “สังคม ทำให้เกิดตัวตนของบุคคล ตัวตนของบุคคลทำให้เกิดพฤติกรรมทางสังคม” ทฤษฎีเอกลักษณ์จึง เป็นความพยายามในการให้คำนิยามและศึกษาคำว่าสังคม (Society) และตัวตน (Self) เพื่อใช้ ในการอธิบายบทบาททางสังคมของบุคคล

ทฤษฎีเอกลักษณ์ได้อธิบายมโนทัศน์แห่งตน (Self-concept) ของบุคคลว่าเกิดขึ้นจาก จัดลำดับขั้นของชุดของเอกลักษณ์ในบทบาทต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งของบุคคลใน โครงสร้างสังคม เช่น ผู้ปกครอง คู่สมรส หรือ ลูกน้อง เป็นต้น (Burke. 1980; McCall; & Simmons. 1978) เอกลักษณ์ในบทบาทหนึ่งๆ นั้นหมายถึง ชุดของคุณลักษณะหรือความ คาดหวังที่ถูกกำหนดโดยตำแหน่งของบุคคลในสังคม และจะกลายเป็นมิติหนึ่งของตัวตนของผู้ แสดงบทบาทนั้น อิทธิพลที่สำคัญที่ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างชุดของเอกลักษณ์ในบทบาท ซึ่งทำให้บุคคลเลือกที่จะกระทำตามบทบาทใดบทบาทหนึ่ง (Role choice behavior) เกิดจาก การให้ความสำคัญที่ลดหลั่นกันไปตามความเด่นของเอกลักษณ์ (Hierarchical structuring of role identity, or the salience of the role identity) จนบทบาทกลายเป็นส่วนหนึ่งภายในตัวตน ของบุคคล

การเกิดขึ้นของเอกลักษณ์ยังเกี่ยวข้องกับแนวคิดของสังคม นักทฤษฎีเอกลักษณ์ให้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างทางสังคมถูกสร้างขึ้นจากชุดของความสัมพันธ์ทางสังคมที่มี ลักษณะคงที่และมีปฏิสัมพันธ์เชิงพฤติกรรมต่อกันอย่างเป็นระบบ สไตเกอร์และเบริกยังกล่าว อีกว่า ในแต่ละบุคคลจะมีเอกลักษณ์อยู่มากมายขึ้นอยู่กับความแตกต่างหลากหลายของ เครือข่ายความสัมพันธ์ที่บุคคลมีอยู่จากการตำแหน่งงานที่ทำ เช่น เครือข่ายที่แตกต่างกัน เกิดจากงานที่ทำ สถานะในครอบครัว หรือการเป็นอาสาสมัครในองค์กรหนึ่ง เป็นต้น ในแต่ละ

กรณี ความแตกต่างของแต่ละตำแหน่งหมายถึง ชุดของความสัมพันธ์และความคาดหวังทางพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ซึ่งเรียกว่าบทบาท บทบาทนั้นอาจจะเกิดขึ้นอย่างเป็นทางการในลักษณะของรูปแบบการทำงานในระบบราชการและมีคำบรรยายลักษณะของงานที่ชัดเจนหรือไม่เป็นทางการเช่นความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนและครอบครัว เป็นต้น ในแต่ละกรณี เมื่อบทบาทมีความสัมพันธ์กับตำแหน่งของเครือข่ายความสัมพันธ์หนึ่งจนกลายเป็นคุณลักษณะหนึ่งของตัวตนของบุคคล หรือเอกลักษณ์ของบุคคล หรือเอกลักษณ์ในบทบาทนั่นเอง (McCall; & Simmons. 1978) ดังนั้นในทฤษฎีเอกลักษณ์ ตัวตนจึงเป็นแนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างหลายมิติของบุคคลที่มีตำแหน่งของเครือข่ายปฏิสัมพันธ์ที่หลากหลายนั่นเอง เมื่อองค์การเปลี่ยนโครงสร้างและบรรทัดฐานความคาดหวังของสังคม เช่น เมื่อมีเพื่อนบ้านใหม่ การหย่า การเกิดการตาย เอกลักษณ์จะเกิดการเปลี่ยนแปลงและโครงสร้างของตัวตนของบุคคลจะเกิดการเปลี่ยนแปลง สำหรับความผูกพันในบทบาท (Role commitment) เป็นระดับความเข้มข้นของความสัมพันธ์ของบุคคลกับบุคคลอื่นๆ ในเครือข่ายของบุคคลนั้นๆ ความผูกพันในบทบาทสามารถวัดได้จากการให้คุณค่าระหว่างผลได้และผลเสียของความสัมพันธ์กับผู้อื่น ทฤษฎีเอกลักษณ์จึงตั้งสมมติฐานไว้ว่าการจัดลำดับความสำคัญของเอกลักษณ์แสดงให้เห็นถึงความผูกพันต่อความต้องการความสัมพันธ์ของบทบาทในเอกลักษณ์นั้น หรือสามารถสรุปจากแนวคิดของมิดส์ ที่ว่า ความผูกพันต่อบทบาทก่อให้เกิดการจัดลำดับความสำคัญของเอกลักษณ์ และการจัดลำดับความสำคัญของเอกลักษณ์ทำให้เกิดการเลือกทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า บุคคลจะมีความแตกต่างกันในด้านจำนวนและชนิดของเอกลักษณ์ในบทบาทที่นำมาสู่การนิยามตัวตนของตนเอง นอกจากนี้บุคคลที่มีเอกลักษณ์ในบทบาทเดียวกันจะมีความแตกต่างกันของระดับความเข้มข้นของผูกพันในแต่ละเอกลักษณ์ของบทบาท ซึ่งทำให้บุคคลจัดลำดับความสำคัญของเอกลักษณ์ในบทบาทเดียวกันแตกต่างกัน (Stryker; & Burke. 2000)

ความหมายของเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัคร จากแนวคิดเกี่ยวกับเอกลักษณ์ในบทบาทดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น เทอร์เนอร์ (Turner. 1978) ได้ให้นิยามของเอกลักษณ์ในบทบาทซึ่งเทอร์เนอร์เรียกว่า การผสมผสานของบทบาทในบุคคล (Role-person merger) ไว้ว่า การให้ความสำคัญของบทบาท และบุคคลใช้เวลาจำนวนมากในการแสดงบทบาทนั้นจนกลายเป็นสัญชาตญาณการเป็นตัวตนของบุคคลนั้น จากความหมายของเทอร์เนอร์ สามารถแบ่งคุณลักษณะเอกลักษณ์ในบทบาทได้เป็นสามลักษณะ ดังนี้

การให้ความสำคัญกับบทบาท เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความเด่นของบทบาทตามแนวคิดของสไตรเกอร์ที่อธิบายว่าเอกลักษณ์ของบุคคลที่จัดเรียงตามลำดับความเด่น (Salience hierarchy) ซึ่งเอกลักษณ์ที่ถูกจัดเรียงไว้ในระดับสูงสุด (ให้ความสำคัญสูงสุด) บุคคลจะนำมาใช้ในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องนั้น (Stryker; & Burke. 2000) ดังนั้นการให้ความสำคัญในที่นี้หมายถึง การที่อาสาสมัครให้ความสำคัญกับการทำกิจกรรมอาสาสมัคร

การใช้เวลาจำนวนมากในการแสดงบทบาท เป็นการแสดงให้เห็นถึงการปริมาณการเลือกแสดงพฤติกรรม การแสดงพฤติกรรมใดหลายๆ และกระทำซ้ำๆ กัน เกิดจากการที่บุคคลเลือกที่จะทำพฤติกรรมหรือแสดงบทบาทนั้น (Role choice behavior) ดังนั้นการใช้เวลาจำนวนมากในการแสดงบทบาทในที่นี้ หมายถึง บุคคลใช้เวลาในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอาสาสมัคร

การเป็นตัวตน เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงอัตมโนทัศน์แห่งตนของบุคคลที่หลอมรวมบทบาทที่แสดงออกมาให้เข้ากับตนเองจนกลายเป็นตัวตนของตนเอง เป็นการให้ความหมายเชิงสัญลักษณ์ภายในตัวบุคคลกับบทบาทที่ตนแสดงออก ดังนั้นการเป็นตัวตนของบุคคลในที่นี้ หมายถึง การให้ความหมายเกี่ยวกับตนเองว่าเป็นอาสาสมัคร

อย่างไรก็ตามจากนิยามข้างต้นพัฒนาการของเอกลักษณ์ในบทบาทนั้นไม่ได้พิจารณาถึงผลจากความผูกพันในองค์การเกี่ยวกับการทำกิจกรรมอาสาสมัครร่วมด้วย เพ็นเนอร์และฟินเคลสไตน์ (Penner; & Finkelstein. 1998) กล่าวว่าการศึกษาเกี่ยวกับการอาสาสมัครส่วนใหญ่จะเลเยอร์ข้อเท็จจริงที่ว่าอาสาสมัครส่วนใหญ่จะอยู่ในบริบทขององค์การ เช่น การอาสาสมัครบำเพ็ญประโยชน์ประโยชน์ของนิสิตนักศึกษาจะกระทำผ่านกิจกรรมชมรมค่ายอาสาพัฒนา เป็นต้น ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์การทำกิจกรรมกับองค์การดังกล่าวและเครือข่ายทางสังคมที่พัฒนาขึ้นในองค์การนั้นน่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับพัฒนาการของเอกลักษณ์ในบทบาทของอาสาสมัคร (Grube; & Piliavin. 2000)

จากแนวคิดของ ฟิชไบน์และไอแซง (Fishbein; & Ajzen. 1975) เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติกับพฤติกรรม กล่าวว่านักวิจัยคาดหวังว่าเจตคติแบบทั่วไปจะสามารถทำนายรูปแบบทั่วไปของพฤติกรรมได้ แต่สำหรับพฤติกรรมที่มีลักษณะเฉพาะนักวิจัยต้องวัดเจตคติแบบเฉพาะเจาะจง จากแนวคิดดังกล่าวกรูบและพิไลวิน (Grube; & Piliavin. 2000: 1109) จึงเสนอว่านักวิจัยสามารถใช้แนวคิดของฟิชไบน์และไอแซงมาใช้ได้ในการศึกษาเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัคร กล่าวคืออาสาสมัครที่ใช้เวลาในการทำกิจกรรมอาสาสมัครในองค์การใดองค์การหนึ่งควรมีพัฒนาการเกี่ยวกับเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบทั่วไป อย่างไรก็ตามบุคคลยังสามารถมีพัฒนาการเกี่ยวกับเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะเจาะจงกับองค์การใดองค์การหนึ่ง อาสาสมัครที่รับรู้เกี่ยวกับประสบการณ์ในการทำกิจกรรมอาสาสมัครในองค์การใดองค์การหนึ่งโดยเฉพาะควรมีพัฒนาการเกี่ยวกับเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะสูงขึ้นด้วย

จากความหมายของเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครดังกล่าวข้างต้น ในการวิจัยครั้งนี้ให้ความหมายเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครเป็น 2 ตัวแปร คือ เอกลักษณ์ในบทบาทแบบทั่วไป และเอกลักษณ์ในบทบาทแบบเฉพาะ ดังนี้

เอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบทั่วไป หมายถึง การรับรู้ถึงความสำคัญถึงการทำกิจกรรมอาสาสมัครของนิสิตนักศึกษา และนิสิต/นักศึกษาอุทิศเวลาในการทำกิจกรรม

อาสาสมัคร จนทำให้บทบาทของการทำกิจกรรมอาสาสมัครเป็นส่วนหนึ่งของตัวตนของนิสิตนักศึกษา

เอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ หมายถึง การรับรู้ถึงความสำคัญถึงการทำกิจกรรมอาสาสมัครในชมรมที่นิสิตนักศึกษาสังกัดอยู่ และนิสิต/นักศึกษาอุทิศเวลาในการทำกิจกรรมอาสาสมัครให้กับชมรมที่ตนสังกัดอยู่ จนทำให้บทบาทของการทำกิจกรรมอาสาสมัครในชมรมเป็นตัวตนของนิสิตนักศึกษา

การวัดเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัคร สามารถแบ่งได้เป็นสองกลุ่ม คือ การวัดเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบทั่วไป และการวัดเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ สำหรับการวัดเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบทั่วไปนั้น คาลเลโร่ และคณะ (Callero. 1985; Callero; et al. 1987) ได้ใช้แนวคิดการผสมผสานของบทบาทในบุคคล (Role-person merger) ของเทอร์เนอร์ (Turner. 1978) มาศึกษากับอาสาสมัครบริจาคเลือด ว่ามีลักษณะความเป็นตัวตนของการบริจาคเลือดมากน้อยเพียงใด โดยวัดจากข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ เป็นมาตรวัดประเมินค่า 9 ระดับ แบบลิเคอร์ทสเกล โดยมีข้อคำถามดังนี้ (1) การบริจาคเลือดเป็นกิจกรรมที่ข้าพเจ้าไม่อยากจะคิดถึง (ข้อความทางลบ) (2) ข้าพเจ้ารู้สึกขาดอะไรบางอย่างหากข้าพเจ้าถูกบังคับให้หยุดบริจาคเลือด (3) ข้าพเจ้ามีความรู้สึกไม่ชัดเจนนักเกี่ยวกับการบริจาคเลือด (ข้อความทางลบ) (4) สำหรับข้าพเจ้า การเป็นผู้บริจาคเลือดมีความหมายมากกว่าการบริจาคเลือดแต่เพียงอย่างเดียว (5) การบริจาคเลือดเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญของความเป็นตัวเองของข้าพเจ้า ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบวัดเท่ากับ 0.81 แบบวัดนี้ได้ถูกนำไปใช้วัดเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครบริจาคเลือด (Charng; et al. 1988) และได้ถูกนำไปดัดแปลงใช้วัดเอกลักษณ์ในบทบาททั่วไปในกิจกรรมอาสาสมัครอื่นๆ เช่น กรู๊ปและพิโลวิน (Grube; & Piliavin. 2000) ใช้คำว่า “การทำงานอาสาสมัคร” และ “อาสาสมัคร” ใช้แทนคำว่า “การบริจาคเลือด” และ “ผู้บริจาคเลือด” แบบวัดที่ดัดแปลงแล้วค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.79

สำหรับการวัดเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ กรู๊ปและพิโลวิน (Grube; & Piliavin. 2000) ได้ดัดแปลงข้อความจากแบบวัดเอกลักษณ์ในบทบาทแบบทั่วไป โดยเพิ่มเติมชื่อองค์กรหลังคำว่า “การอาสาสมัคร” เช่น “ข้าพเจ้ารู้สึกขาดอะไรบางอย่างหากข้าพเจ้าถูกบังคับให้หยุดทำงานอาสาสมัครให้กับสมาคมโรคมะเร็งแห่งสหรัฐอเมริกา” อย่างไรก็ตาม กรู๊ปและพิโลวิน ได้ตัดข้อความลงหนึ่งข้อความสำหรับวัดเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ กับสมาคมโรคมะเร็งแห่งสหรัฐอเมริกาคือข้อความ “สำหรับข้าพเจ้า การเป็นอาสาสมัครมีความหมายมากกว่าการทำงานอาสาสมัครให้กับสมาคมโรคมะเร็งแห่งสหรัฐอเมริกา” เนื่องจากข้อความดังกล่าวมีความหมายที่ไม่ถูกต้อง และไม่ใช่นานกับข้อความในแบบวัดเอกลักษณ์ในบทบาทแบบทั่วไป นอกจากนี้ยังพบว่าผลการวิเคราะห์องค์ประกอบก็ยืนยันถึงการตัดสินใจดังกล่าว (ค่าสัมประสิทธิ์องค์ประกอบในองค์ประกอบที่สองมีค่าสูง) สำหรับค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.79

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำแบบวัดเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาศัมครแบบทั่วไปและแบบเฉพาะของกลุ่มและพิไลวิน (Grube; & Piliavin. 2000) ที่ดัดแปลงมาจากคาลเลโร (Callero. 1985) มาปรับใช้ให้สอดคล้องกับการวัดเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาศัมครนักศึกษาในมหาวิทยาลัย โดยเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาศัมครแบบทั่วไปประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ข้อ และเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาศัมครแบบเฉพาะประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ข้อ ลักษณะเป็นมาตรประเมินรวมค่า 6 ระดับ จาก จริงที่สุด (6 คะแนน) ถึง ไม่จริงที่สุด (1 คะแนน)

3.1.1 การรับรู้ความคาดหวังทางสังคม กับ เอกลักษณ์ในบทบาทอาสาศัมคร และการอาสาศัมครอย่างยั่งยืน

ความหมายของการรับรู้ความคาดหวังทางสังคม เอกลักษณ์ทางสังคมมีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคลอื่น เช่น เอกลักษณ์ในบทบาทช่วยสร้างมุมมองของบุคคลสำหรับใช้ในการรับรู้และประเมินผู้อื่น เมคคอลและซิมมอนส์ (McCall; & Simmons. 106-107) กล่าวว่า บุคคลแสดงพฤติกรรมโดยเลือกจากการรับรู้ว่าจะสังคมให้ความสำคัญบทบาทใดของตน ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าความสัมพันธ์ในสังคมทำให้เกิดการรับรู้ถึงความเกี่ยวพันกับความเด่นของเอกลักษณ์ เหมือนกับที่สไตรเกอร์ (Stryker. 1980) กล่าวไว้ว่า การแสดงบทบาทจากความเด่นของเอกลักษณ์ เอกลักษณ์ยิ่งเด่น ยิ่งทำให้โอกาสที่เกิดสถานการณ์ในการสร้างเอกลักษณ์เพิ่มมากขึ้น และยังทำให้โอกาสที่สร้างความสัมพันธ์อย่างยาวนานกับผู้อื่น จากเอกลักษณ์ในบทบาทนั้น ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าความเด่นของเอกลักษณ์ได้ถูกนำไปใช้สำหรับการอธิบายถึงพัฒนาการของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคลอื่นๆ

นอกจากนั้น ความเด่นของเอกลักษณ์ในบทบาทยังถูกนำไปใช้สำหรับการอธิบายความสัมพันธ์ทางสังคมของบุคคลกับผู้อื่น จากการที่บุคคลได้ประกาศว่าตนเองเป็นใคร ซึ่งเป็นผลมาจากบุคคลอื่นได้ให้นิยามความเป็นตัวตนของบุคคลไว้ก่อนแล้วจากความเด่นของเอกลักษณ์ของบุคคลนั้น ยกตัวอย่างเช่น บุคคลเป็นที่รู้จักจากอาชีพที่ตนเองทำอยู่ มากกว่าตัวตนของเขาจากงานอดิเรกที่เขาทำอยู่ กล่าวคือ คนในสังคมจะเรียกขานว่าหมอ เลขาฯ พนักงานขาย มากกว่า จะเรียกบุคคลนั้นว่า คนสะสมแสตมป์ หรือคนชอบจัดสวน แต่ไม่ได้หมายความว่า การจัดลำดับความสำคัญของเอกลักษณ์ในบทบาทของตนเองจะสัมพันธ์กับการที่ผู้อื่นเห็นความสำคัญในบทบาทของบุคคลอย่างสมบูรณ์ กล่าวคือตนเองจะเป็นผู้รู้ดีที่สุดว่าบทบาทใดที่มีความสำคัญสูงสุดสำหรับตนเอง

การให้ความหมายของความเด่นของเอกลักษณ์ในบทบาทของบุคคลทำให้เกิดพัฒนาการของความคาดหวังทางสังคมจากเอกลักษณ์ในบทบาทของบุคคล ดังนั้นเอกลักษณ์ในบทบาทจึงมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับความสัมพันธ์กับระหว่างบุคคลและความคาดหวังของสังคม เมื่อเอกลักษณ์ในบทบาทมีความเด่นความคาดหวังจากบุคคลอื่นยิ่งมีสูงขึ้น

จากความหมายของการรับรู้ความคาดหวังทางสังคมดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการรับรู้ความคาดหวังทางสังคมหมายถึง การรับรู้ของอาสาสมัครที่เกี่ยวข้องกับการที่บุคคลรอบข้างอาสาสมัครคาดหวังให้อาสาสมัครให้ความสำคัญกับการแสดงบทบาทการทำความดีอาสาสมัคร

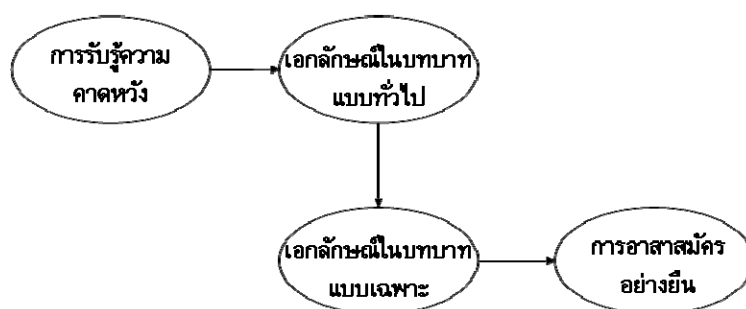
การวัดการรับรู้ความคาดหวังทางสังคม คาลเลโร่ (Callero. 1985) ได้สร้างเครื่องมือวัดความคาดหวังของบุคคลอื่นในการเป็นผู้บริจาคเลือด เพื่อศึกษาพฤติกรรมอาสาสมัครบริจาคเลือด เป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า จำนวน 8 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น .82 แบบวัดนี้ได้ถูกนำไปดัดแปลงใช้ในงานวิจัยที่ทำการศึกษากการอาสาสมัครอื่นๆ ด้วย เช่น งานวิจัยของ ชาร์ง และคณะ (Charng; et al. 1988) ดัดแปลงแบบวัดให้เหลือ 7 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น .81 กรูบและพิไลวิน (Grub; & Pilaivin. 2000) ใช้แบบวัดที่ดัดแปลงโดยชาร์งและคณะ มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น .83

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำแบบวัดของคาลเลโร่ (Callero. 1985) ที่ดัดแปลงโดย ชาร์ง และคณะ (Charng; et al. 1988) มาปรับใช้ในการวัดการรับรู้ความคาดหวังทางสังคมจากบุคคลอื่นๆ เกี่ยวกับการเป็นสมาชิกชมรมอาสาสมัครในมหาวิทยาลัย ประกอบด้วยข้อคำถาม 7 ข้อ ลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า 6 ระดับ จาก จริงที่สุด (6 คะแนน) ถึง ไม่จริงที่สุด (1 คะแนน)

ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความคาดหวังทางสังคม เอกลักษณะในบทบาททั่วไป เอกลักษณะในบทบาทเฉพาะ และการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน กรูบและพิไลวิน (Grube; & Pilaivin. 2000) ได้ทำการศึกษาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุอธิบายสาเหตุของการอาสาสมัครบริจาคเลือดในสถาบันโรคมะเร็งแห่งสหรัฐอเมริกา โดยตัวแปรต้นกลางที่สำคัญในการศึกษาคือเอกลักษณะในบทบาททั้งเอกลักษณะในบทบาทแบบทั่วไปและเอกลักษณะในบทบาทแบบเฉพาะ ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ความคาดหวังทางสังคมมีอิทธิพลทางตรงต่อเอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบทั่วไป (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลคะแนนดิบ = .508 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001) และมีอิทธิพลทางตรงต่อจำนวนชั่วโมงในการทำกิจกรรมอาสาสมัครอื่นๆ (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลคะแนนดิบ = .200 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001) แต่ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อจำนวนชั่วโมงในการทำกิจกรรมกับสมาคมโรคมะเร็งแห่งสหรัฐอเมริกาและความตั้งใจที่จะลาออกจากสมาคม นอกจากนี้ยังพบว่าเอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบทั่วไปมีอิทธิพลทางตรงต่อจำนวนชั่วโมงในการทำกิจกรรมอาสาสมัครอื่นๆ (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลคะแนนดิบ = .153 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01) แต่ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อจำนวนชั่วโมงในการทำกิจกรรมกับสมาคมโรคมะเร็งแห่งสหรัฐอเมริกาและความตั้งใจที่จะลาออกจากสมาคม เช่นกัน แต่เอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบทั่วไปจะมีอิทธิพลทางตรงต่อเอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลคะแนนดิบ = .421 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001) และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อจำนวนชั่วโมงในการทำกิจกรรมกับ

สมาคมโรคมะเร็งแห่งสหรัฐอเมริกาและความตั้งใจที่จะลาออกจากสมาคม ผ่านเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางตรงจากเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะถึงจำนวนชั่วโมงการทำงานกิจกรรมอาสาสมัครคะแนนดิบ = .268 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ถึงความตั้งใจที่จะลาออก = -.412 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001) ดังนั้นผลการวิจัยของกลุ่มแลฟิไลวิน (Grube; & Pilaivin. 2000) จึงพบว่า การรับรู้ความคาดหวังทางสังคมทำให้เกิดเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบทั่วไป เอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบทั่วไปทำให้เกิดเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ และเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะทำให้เกิดการทำงานอาสาสมัครอย่างยั่งยืนในองค์กรที่ทำการศึกษา

ในงานวิจัยครั้งนี้จึงคาดว่า การรับรู้ความคาดหวังทางสังคมจะมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน โดยผ่านเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบทั่วไป และเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะตามลำดับ

ภาพประกอบ 2 ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความคาดหวังทางสังคม กับ เอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครและการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

3.1.2 การรับรู้ถึงเกียรติภูมิขององค์กร กับ เอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะและการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

ความหมายของการรับรู้เกียรติภูมิขององค์กร ทาร์เฟลและเทอร์เนอร์ (Tajfel; & Turner. 1985) ได้กล่าวไว้ว่าการทำงานในองค์กรที่มีชื่อเสียงนั้นจะทำให้บุคคลมีแรงกระตุ้นในการทำงานสูงกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลที่ทำงานในองค์กรที่มีชื่อเสียงน้อยกว่า และช่วยกระตุ้นให้เกิดเอกลักษณ์ในบทบาทในตัวบุคคลขึ้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าเมื่อสมาชิกในองค์กรมีความประทับใจในเอกลักษณ์ขององค์กร จะช่วยส่งเสริมความภาคภูมิใจในตัวบุคคล ซึ่งจะนำมาซึ่งการประเมินตนเองทางบวกเพิ่มสูงขึ้น (Dutton; Dukerich; & Harquail. 1994) ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า การรับรู้เกียรติภูมิขององค์กร หมายถึง การรับรู้ของบุคคลในองค์กรเกี่ยวกับความมีชื่อเสียงขององค์กรที่ตนเองสังกัดอยู่เมื่อเปรียบเทียบกับองค์กรอื่นๆ

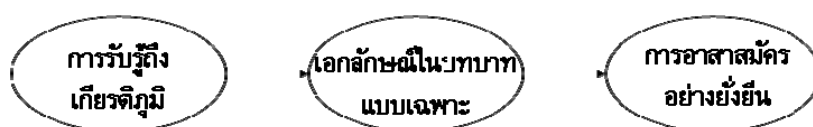
การรับรู้เกี่ยวกับภูมิทำให้บุคคลเกิดความรู้ภาคภูมิใจในองค์กรซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้เกิดเอกลักษณ์ในบทบาทภายในองค์กรของตัวบุคคลขึ้น

การวัดการรับรู้เกี่ยวกับภูมิขององค์กร กรูบและพิไลวิน (Grube; & Pilaivin. 2000) ได้สร้างแบบวัดการรับรู้เกี่ยวกับภูมิของสมาคมโรคมะเร็งแห่งสหรัฐอเมริกา โดยสร้างข้อคำถามวัดเพียงข้อเดียว โดยถามว่า “เมื่อเปรียบเทียบกับองค์กรด้านอาสาศาสตร์อื่นๆ สมาคมโรคมะเร็งแห่งสหรัฐอเมริกา มีชื่อเสียงมากกว่าในชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่”

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการสร้างแบบวัดระดับการรับรู้เกี่ยวกับภูมิของชมรมด้านอาสาศาสตร์ในมหาวิทยาลัย จากนิยามที่กำหนดขึ้น โดยเป็นมาตราประเมินรวมค่า 6 ระดับ ตั้งแต่มากที่สุด (6 คะแนน) ถึง น้อยที่สุด (1 คะแนน)

ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับภูมิขององค์กร เอกลักษณ์ในบทบาทแบบเฉพาะ และการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้วว่าการรับรู้เกี่ยวกับภูมิขององค์กรส่งผลให้บุคคลภายในองค์กรเกิดเอกลักษณ์ในการแสดงบทบาทภายในองค์กรขึ้น และเอกลักษณ์ดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมให้บุคคลเลือกที่จะทำงานในองค์กรนั้นอย่างต่อเนื่องยาวนาน สมมติฐานดังกล่าว กรูบและพิไลวิน (Grube; & Pilaivin. 2000) ได้ทำการทดสอบเชิงประจักษ์กับอาสาสมัครของสมาคมโรคมะเร็งแห่งสหรัฐอเมริกา โดยผลการวิจัยพบว่า อาสาสมัครที่มีการรับรู้เกี่ยวกับภูมิของสมาคมโรคมะเร็งแห่งสหรัฐอเมริกายิ่งสูง จะทำให้อาสาสมัครมีเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครสูงขึ้นด้วย (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลคะแนนดิบ = .089 มีนัยสำคัญที่ระดับ .01) และการที่บุคคลมีเอกลักษณ์ในบทบาทแบบเฉพาะยิ่งสูงจะทำให้เขาทำกิจกรรมกับสมาคมบ่อยครั้งและจำนวนชั่วโมงการร่วมกิจกรรมสูงขึ้น (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลคะแนนดิบ = .268 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001) และทำให้มีความตั้งใจที่จะลาออกจากการทำสมาคมลดน้อยลง (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลคะแนนดิบ = -.412 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001)

จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงคาดว่า การรับรู้ถึงเกี่ยวกับภูมิของชมรมที่ตนสังกัดมีอิทธิพลทางตรงต่อเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ และเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะจะส่งผลทางตรงต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

ภาพประกอบ 3 ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ถึงเกี่ยวกับภูมิขององค์กร กับ เอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครและการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

3.1.3 การสนับสนุนทางสังคมและการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

ความหมายของการสนับสนุนทางสังคม การศึกษาพฤติกรรมกรรมการสนับสนุนทางสังคมในต่างประเทศเริ่มต้นจากวงการแพทย์ (Cassell. 1976; ดุจเดือน พันธมนาวิน. 2548; ทิพย์สุตา จันทรแจ่มหล้า. 2544) โดยแพทย์ได้ทำการสังเกตและพบว่า ผู้ป่วยที่ได้รับกำลังใจจากแพทย์ พยาบาล หรือญาติที่ใกล้ชิดมาก อาการของผู้ป่วยคนนั้นจะทุเลาเร็ว หรือหายจากโรคเร็ว ดังนั้นในช่วงแรกการให้ความหมายของการสนับสนุนทางสังคมในเชิงผลของการสนับสนุนทางสังคม และมีบทบาทเป็นฉนวน (Buffer) กันผลเสียของความเครียดที่จะมีต่อจิตใจ และพฤติกรรมของบุคคลทั่วไปด้วย (ดุจเดือน พันธมนาวิน. 2548) ในสมัยทศวรรษที่ 1980 เป็นต้นมา นักวิชาการในสหรัฐอเมริกา ได้ให้ความสนใจในการศึกษาพฤติกรรมกรรมการสนับสนุนทางสังคมในหน่วยงาน (House. 1981) การให้นิยามการสนับสนุนทางสังคมในหน่วยงานสามารถแบ่งออกเป็น 2 สองมิติ คือ การให้ความหมายในเชิงประเภทของการสนับสนุนทางสังคม และแหล่งที่มาของการสนับสนุนทางสังคม

การให้นิยามการสนับสนุนทางสังคม ในเชิงของประเภทของการสนับสนุนทางสังคม เฮาส์ (House. 1981) ได้แบ่งการสนับสนุนทางสังคมในหน่วยงานออกเป็น 4 ประเภท คือ 1) การสนับสนุนทางอารมณ์ ประกอบไปด้วยการเห็นคุณค่า การแสดงว่ารักหรือชอบ การให้ความไว้วางใจ การห่วงถึง การรับฟัง 2) การสนับสนุนด้านการแสดงความคิดเห็น ได้แก่ การพูดหรือแสดงท่าทีว่าเห็นด้วย การให้การสะท้อนกลับหรือแสดงการเปรียบเทียบทางสังคมให้ทราบ 3) การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ การให้คำแนะนำ การเสนอแนะ การชี้แนะโดยตรง และการให้ข้อมูล และ 4) การสนับสนุนด้านวัตถุ เงินทอง ได้แก่ การช่วยเหลือด้านการเงิน แรงงาน วัตถุสิ่งของ เวลา และการช่วยเหลือด้านปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ โคเฮน และวิลส์ (1985) ได้ให้ความหมายของการสนับสนุนทางสังคม ในเชิงประเภทของการสนับสนุนทางสังคมที่ใกล้เคียงกับเฮาส์ โดยมี 4 ประเภท เช่นเดียวกันคือ 1) การสนับสนุนด้านอารมณ์ เช่น การทำให้รู้สึกภาคภูมิใจ 2) การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร เช่น ข้อมูลในการแก้ปัญหา 3) ความเป็นเจ้าของ เช่น ความเป็นมิตร ความเป็นเพื่อน และ 4) การสนับสนุนทางด้านเครื่องมือ เช่น งบประมาณ สิ่งของ การบริการ เป็นต้น

เนวิด (Nevid. 2003) ได้แบ่งประเภทของการสนับสนุนทางสังคมไว้ 4 ประเภทพร้อมทั้งบอกความหมายและวิธีการที่จะทำให้ได้รับการสนับสนุนทางสังคมไว้ ดังนี้ 1) การสนับสนุนด้านอารมณ์ หมายถึงการที่มีบุคคลอื่นที่สามารถรับฟังปัญหาของเรา และแสดงท่าทีว่าเข้าใจ เห็นอกเห็นใจ เอาใจใส่และเกื้อกูลให้เราเกิดความเข้มแข็งขึ้น การที่คนเราจะได้รับการสนับสนุนในด้านอารมณ์จากผู้อื่นในสังคมนั้น บุคคลจะต้องสร้างมิตรภาพและดำรงรักษาความสัมพันธ์อันดีงามกับเพื่อนและสมาชิกในครอบครัวไว้ บุคคลควรมีการติดต่อกับผู้ให้คำปรึกษาที่เราไว้วางใจซึ่งอยู่ในชุมชนของเรา เช่น ผู้นำศาสนาควรเข้าร่วมองค์การหรือกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนที่เปิดโอกาสให้บุคคลได้ขยายเครือข่ายทางสังคมของตน 2) การช่วยเหลือในด้านวัตถุ สิ่งของ

หมายถึงการที่มีบุคคลอื่นให้การช่วยเหลือในด้านวัตถุสิ่งของ และให้บริการที่บุคคลต้องการ เพื่อสนับสนุนการปรับพฤติกรรมของตนในช่วงเวลาที่ต้องการความช่วยเหลือ วิธีการที่จะทำให้บุคคลได้รับการสนับสนุนทางสังคมในด้านนี้คือ บุคคลจะต้องเรียนรู้ถึงแหล่งที่จะให้บริการเพื่อช่วยเหลือประชาชนในช่วงที่ต้องการความช่วยเหลือ ต้องหาความรู้หรือทำตัวให้คุ้นเคยกับ โปรแกรมหรือหน่วยงานที่จะให้ความช่วยเหลือนี้ 3) การได้รับการสะท้อนกลับ หมายถึงการที่บุคคลได้รับการสะท้อนกลับจากผู้อื่นว่าสิ่งที่เราได้ดำเนินการไปแล้วนั้นเป็นอย่างไร วิธีการที่จะได้รับการสนับสนุนทางสังคมนี้บุคคลจะต้องแสวงหาบุคคลที่ตนเชื่อถือ หรือไว้วางใจในความคิดเห็นของเขา และ 4) การเข้าสมาคม หมายถึงการที่บุคคลได้รับโอกาสที่จะข้องเกี่ยวสังสรรค์กับผู้อื่นในช่วงเวลาที่มีเวลาว่าง วิธีการที่บุคคลจะได้รับการสนับสนุนทางสังคมในด้านนี้ บุคคลจะต้องร่วมกิจกรรมที่สนุกสนาน บันเทิงใจกับเพื่อนฝูงและสมาชิกในองค์กรอยู่เสมอ เช่น ทานข้าวร่วมกัน ร่วมงานรื่นเริง ร่วมทำกิจกรรม หรือเล่นกีฬา เป็นต้น

พรพิมล วรวิมุติพทุทพงศ์ และสงคราม เชาว์นิลปี (2549) ได้ทำการสรุปแนวคิดของ เฮาส์ การ์ชา และ เนวิด สามารถสรุปถึงประเภทของการสนับสนุนทางสังคมได้ 4 ด้านคือ 1) การสนับสนุนทางอารมณ์ เป็นการที่ผู้อื่นรับฟังความรู้สึกของเรา การแสดงว่ารักหรือชอบ เข้าใจ เห็นอกเห็นใจ การให้ความไว้วางใจ 2) การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร เป็นการที่ผู้อื่นให้คำแนะนำ การเสนอแนะ การชี้แนะโดยตรง และการให้ข้อมูล การให้การสะท้อนกลับจากผู้อื่นว่าสิ่งที่เราดำเนินการไปแล้วเป็นอย่างไร 3) การสนับสนุนเพื่อประเมินคุณค่า เป็นการที่ผู้อื่นพูดหรือแสดงการยอมรับเคารพในศักดิ์ศรี และมองเห็นคุณค่าของเรา 4) การสนับสนุนด้านวัตถุสิ่งของ เป็นการที่บุคคลที่เราชื่นชมให้การสนับสนุนวัตถุสิ่งของ เช่น เครื่องมือ เครื่องใช้ สนับสนุนด้านการเงิน การลงแรงช่วยเหลือ การเสียสละเวลาช่วยเหลือ

อย่างไรก็ตามจากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่าการแบ่งประเภทการสนับสนุนนั้นจะมี 3 ประเภทที่มีความเหมือนกันในทุกนิยามที่กล่าวมาข้างต้น คือ 1) การสนับสนุนด้านอารมณ์ 2) การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร และ 3) การสนับสนุนด้านวัตถุ ดังนั้นจึงมีนักวิชาการบางคนยึดประเภทของการสนับสนุนทางสังคม 3 ด้านเป็นประเภทของการสนับสนุนทางสังคม (Grasha. 1995; Bhanthumnavin. 2000)

แหล่งที่มาของการสนับสนุนทางสังคม จากความหมายของการสนับสนุนทางสังคมที่การ์ชา (Grasha. 1995) ได้ให้ไว้ว่า เป็นสิ่งที่บุคคลได้รับเมื่อมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่นซึ่งจะช่วยให้อุบัติการณ์ที่ทุกข์ทรมานกับการเจ็บป่วยทางกายและมีปัญหาทางด้านอารมณ์น้อยลงเมื่อเปรียบเทียบกับคนที่แยกตัวออกจากผู้อื่น ดังนั้นการสนับสนุนจึงเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง โดยผู้ที่ให้การสนับสนุนทางสังคม จะให้การสนับสนุนในประเภทต่างๆ ที่ระบุไว้ข้างต้น (Bhanthumnavin. 2000) ซึ่งช่วยให้ความเครียดของบุคคลลดลง เนวิด (Nevid. 2003) ได้เสนอแนะนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาว่าสามารถหาองค์การหรือชมรมต่างๆ ในมหาวิทยาลัยที่เปิดโอกาสทางสังคมให้บุคคลและช่วยขยายเครือข่ายทาง

สังคม (Network size) ทำให้บุคคลมีโอกาสดำเนินการสนับสนุนทางสังคมเพิ่มขึ้น ศูนย์เกี่ยวกับชีวิตของนักศึกษาหรือบริการให้คำปรึกษาในมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งสามารถให้คำแนะนำเพื่อที่นักศึกษาจะได้พบกับแหล่งประโยชน์ที่จะช่วยให้การสนับสนุนทางสังคมแก่นักศึกษาได้

ดังนั้นการศึกษาการสนับสนุนทางสังคม การระบุและดำเนินการศึกษาถึงแหล่งที่มาหรือแหล่งประโยชน์ของการสนับสนุนทางสังคมต้องคำนึงถึงว่าจะศึกษากับคนกลุ่มใดและคนกลุ่มนั้นได้รับการสนับสนุนทางสังคมในด้านใด สำหรับการได้รับการสนับสนุนทางสังคมในการทำกิจกรรมอาสาสมัครจากคนกลุ่มใดนั้นงานวิจัยต่างประเทศ บุคคลที่ให้การสนับสนุนทางสังคมในการทำกิจกรรมอาสาสมัครมีหลากหลายกลุ่ม ทั้งกลุ่มเพื่อน ครอบครัว คนในที่ทำงานหรือโรงเรียน และคู่หูในปัจจุบัน เป็นต้น (Omoto; & Snyder. 1995) ในประเทศไทยนั้น พรพิมล วรวิฑูรย์พงศ์ และ สงคราม เชาวน์ศิลป์ (2549) เห็นว่าแหล่งประโยชน์ที่จะให้การสนับสนุนทางสังคมอย่างมีประสิทธิภาพแก่นักศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อให้เกิดพฤติกรรมทางบวกอันเปิดออกไปสู่ความเจริญก้าวหน้าของชีวิต แหล่งประโยชน์นั้นน่าจะมาจากครอบครัวและจากกลุ่มเพื่อน เนื่องจากกลุ่มเด็กวัยนี้ยังต้องมีความเกี่ยวข้องกับครอบครัวและกลุ่มเพื่อนในสถานศึกษาเป็นสำคัญ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้ความหมายถึงของการสนับสนุนทางสังคมสามารถสรุปได้ว่า การสนับสนุนทางสังคมในการทำกิจกรรมอาสาสมัคร หมายถึง การรับรู้ถึงการสนับสนุนจากครอบครัว เพื่อน อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม บุคคลที่ทำการกิจกรรมอาสาสมัครร่วมกัน 4 ด้านตามการนิยามของ พรพิมล วรวิฑูรย์พงศ์ และสงคราม เชาวน์ศิลป์ (2549) คือ การสนับสนุนด้านอารมณ์ การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร การสนับสนุนเพื่อประเมินคุณค่า และการสนับสนุนด้านวัตถุ

การสนับสนุนทางอารมณ์ หมายถึงการที่ผู้อื่นรับฟังความรู้สึกของอาสาสมัคร การแสดงว่ารักหรือชอบ เข้าใจ เห็นอกเห็นใจ การให้ความไว้วางใจ เมื่อนิสิต/นักศึกษาทำการกิจกรรมอาสาสมัคร การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร เป็นการที่ผู้อื่นให้คำแนะนำ การเสนอแนะ การชี้แนะโดยตรง และการให้ข้อมูล การให้การสะท้อนกลับจากผู้อื่นว่าการทำการกิจกรรมอาสาสมัครที่อาสาสมัครดำเนินการไปแล้วเป็นอย่างไร การสนับสนุนเพื่อประเมินคุณค่า เป็นการที่ผู้อื่นพูดหรือแสดงการยอมรับเคารพในศักดิ์ศรี และมองเห็นคุณค่าของของนิสิต/นักศึกษาในการทำกิจกรรมอาสาสมัคร และการสนับสนุนด้านวัตถุสิ่งของ เป็นการที่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการทำการกิจกรรมอาสาสมัครให้การสนับสนุนวัตถุสิ่งของ เช่น เครื่องมือ เครื่องใช้ สนับสนุนด้านการเงิน การลงแรงช่วยเหลือ การเสียสละเวลาช่วยเหลือ ร่วมกับนิสิต/นักศึกษา

การวัดการสนับสนุนทางสังคม โอโมโตะ และสไนเดอร์ (Omoto; & Snyder. 1995) ทำการสร้างแบบวัดการสนับสนุนทางสังคม เพื่อใช้สำหรับศึกษาความสัมพันธ์กับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน โดยวัดการสนับสนุนทางสังคมเป็น 2 มิติ คือ เครือข่ายทางสังคม และการรับรู้ถึงการได้รับการสนับสนุนเกี่ยวกับการทำงานอาสาสมัคร สำหรับเครือข่ายทางสังคม

เป็นการถามถึงจำนวนเพื่อนสนิทของอาสาสมัคร ส่วนการรับรู้ถึงการได้รับการสนับสนุน ให้อาสาสมัครให้ระดับการได้รับการสนับสนุนทางด้านอารมณ์และด้านจิตวิทยาจากเพื่อน ครอบครัว เพื่อนร่วมงาน/เพื่อนในโรงเรียน และเพื่อนสนิทในปัจจุบัน มาตราวัดเป็นมาตราประเมินค่า 7 ระดับ จาก 1 ไม่ใช่ทางหมด (none at all) ถึง 7 เกี่ยวข้องมากที่สุด (a great deal) โดยคำถามสุดท้ายเป็นการถามระดับความเห็นด้วยด้วยมาตราประเมินค่า 7 ระดับ จากคำถามที่ว่า “คนที่มีความสำคัญต่อข้าพเจ้าให้การสนับสนุนการทำงานอาสาสมัครของข้าพเจ้า”

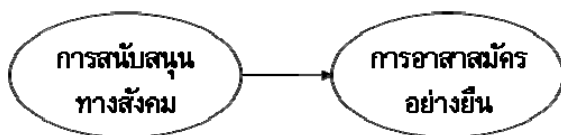
แบบวัดของโอโมโต และสไนเดอร์ เป็นแบบวัดเดียวที่สร้างแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมสำหรับใช้ศึกษาเกี่ยวกับการอาสาสมัครโดยตรง สำหรับการวัดการสนับสนุนทางสังคมอื่นๆ เป็นการวัดสำหรับใช้กับแหล่งประโยชน์อื่นๆ เช่น การสนับสนุนทางสังคมของหัวหน้า (ดูจเดือน พันธมนาวิน. 2547) เป็นแบบวัดชนิดมาตราประเมินค่า 6 ระดับ ประเภทสนับสนุนทางสังคมเป็น 3 ด้าน คือ ด้านอารมณ์ ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ และงบประมาณ นอกจากนี้ยังพบว่ามีกรสร้างแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว (พรพิมล วรุฒิพุทธพงศ์; และสงคราม เชาวน์ศิลป์. 2549) เป็นแบบวัดชนิดมาตราประเมินค่า 6 ระดับเช่นกัน แต่แบ่งประเภทการสนับสนุนออกเป็น 4 ด้าน คือ การสนับสนุนด้านอารมณ์ การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร การสนับสนุนเพื่อประเมินคุณค่า และการสนับสนุนด้านวัตถุ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำแบบวัดของพรพิมล วรุฒิพุทธพงศ์ และสงคราม เชาวน์ศิลป์ (2549) มาดัดแปลงในการวัดการสนับสนุนทางสังคมของการทำกิจกรรมอาสาสมัครในมหาวิทยาลัย ลักษณะเป็นมาตราประเมินรวมค่า 6 ระดับ จาก จริงที่สุด (6 คะแนน) ถึง ไม่จริงที่สุด (1 คะแนน)

ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

โอโมโต และสไนเดอร์ (Omoto; & Snyder. 1995) ได้ทำการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ตัวแปรอิสระส่วนใหญ่เป็นตัวแปรทางจิตวิทยา โดยมีตัวแปรแรงจูงใจอาสาเป็นตัวแปรหลักในโมเดล การสนับสนุนทางสังคมเป็นตัวแปรหนึ่งที่อยู่ในโมเดลด้วยเช่นกัน ผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนทางสังคมมีอิทธิพลทางตรงต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน โดยเมื่อควบคุมความแปรปรวนของตัวแปรอื่นๆ ให้โมเดลให้คงที่แล้ว การสนับสนุนทางสังคมมีอิทธิพลทางตรงทางลบต่อระยะเวลาที่ทำงานอาสาสมัคร แต่มีอิทธิพลทางตรงทางบวกต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติทางบวกต่อการทำกิจกรรมอาสาสมัครของอาสาสมัคร สำหรับผลการวิจัยในประเทศไทยพบว่า โกศล มีความดี (2547) พบว่าการสนับสนุนทางสังคมจากประชาชน จะช่วยส่งเสริมให้ข้าราชการตำรวจมีจิตสาธารณะสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงคาดว่า การสนับสนุนทางสังคมจะส่งผลโดยตรงต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

ภาพประกอบ 4 ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมและการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

3.2 แรงจูงใจอาสา กับเอกลักษณ์ในบทบาท และการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

แนวคิดและความหมายของแรงจูงใจอาสา ดังที่ได้กล่าวในแนวคิดหน้าที่แล้วว่า แรงจูงใจเป็นตัวแปรหลักในแนวคิดหน้าที่ (Functional approach strategy) แนวคิดนี้ตั้งสมมติฐานไว้ว่าการตัดสินใจเป็นอาสาสมัครนั้นขึ้นอยู่กับกระบวนการทางเหตุผล พฤติกรรมการอาสาสมัครเป็นกระบวนการประเมินเชิงรู้คิดเกี่ยวกับคุณค่าที่ได้จากการอาสาสมัคร (Cnaan; & Goldberg-Glen. 1991) การประยุกต์ใช้แนวคิดหน้าที่ในการศึกษาการอาสาสมัครจึงเป็นการทำความเข้าใจแรงจูงใจเบื้องหลังการอาสาสมัคร (Houle; Sagarin; & Kaplan. 2005)

แบทสันและคณะ (Batson.; et al. 2003) พยายามอธิบายหลักการของแรงจูงใจอาสา โดยเชื่อมโยงทฤษฎีการตั้งเป้าหมายของเลวิน (Lewin. 1951) ที่ว่าแรงจูงใจเป็นความพยายามในการตั้งเป้าหมายในชีวิตของปัจเจก การคิดว่าแรงจูงใจเป็นการตั้งเป้าหมายทำให้สามารถแบ่งแรงจูงใจออกเป็น 2 เป้าหมายคือ (1) เป้าหมายเครื่องมือ (Instrumental goals) หมายถึง การได้ค้นหาวิธีการไปสู่เป้าหมายอื่นๆ และ (2) เป้าหมายสูงสุด (Ultimate goals) หมายถึง การได้ค้นหาเป้าหมายของตัวเองเป้าหมายเอง และ ผลสืบเนื่องที่ไม่ได้ตั้งใจ (unintended consequence) ผลที่ได้รับจากการกระทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย แต่ผลนั้นไม่ใช่เป้าหมายที่ตั้งไว้ตั้งแต่ต้น การใช้ความหมายดังกล่าวสามารถอธิบายว่าทำไมบุคคลจึงช่วยเหลือผู้อื่น การช่วยเหลือผู้อื่นนั้นเป็นเป้าหมายเครื่องมือ เพื่อนำไปสู่บางสิ่งๆ ที่ตนเองให้ความสนใจซึ่งเป้าหมายสูงสุด หรือเป้าหมายสูงสุดของตนเองกับประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับตนเองซึ่งก็คือผลสืบเนื่องที่ไม่ได้ตั้งใจนั่นเอง

นอกจากนี้แบทสันและคณะ (Batson.; et al. 2003) ได้กำหนดเป้าหมายสูงสุดการช่วยเหลือผู้อื่นไว้ 4 เป้าหมายคือ เพื่อประโยชน์ของตนเอง (Self-benefit) เพื่อประโยชน์ของผู้อื่น (Altruism) เพื่อประโยชน์ของกลุ่ม (Collectivism) และเพื่อเติมเต็มหลักการทางจริยธรรม (Principlism) อย่างไรก็ตาม ตามแนวคิดของเพ็นเนอร์และคณะ (Penner.; et al. 2005) พฤติกรรมเป้าหมายของแรงจูงใจทั้งสี่เป้าหมายคือการช่วยเหลือผู้อื่น (Helping) ซึ่งลักษณะการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมายกับพฤติกรรมอยู่ในระดับบุคคลต่อบุคคล (Meso level)

analysis) เช่น บุญสิทธิ์ช่วยเหลืออาจารย์ถือกระเป๋ แต่การอาสาสมัครนั้นอยู่ในระดับมหภาค (Macro level analysis) ซึ่งเป็นลักษณะของการช่วยเหลือของปัจเจกที่อยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมขององค์กร การใช้แรงจูงใจของเบทสันและคณะจึงไม่เหมาะสมกับระดับการวิเคราะห์ของการวิจัยครั้งนี้

อย่างไรก็ตามจากการศึกษาเอกสารพบว่า มีนักจิตวิทยาสังคมได้ทำการศึกษาแรงจูงใจอาสาตามกลยุทธหน้าที่ และได้กำหนดหน้าที่ (Function) ซึ่งมีความหมายเหมือนกับเป้าหมายจากทฤษฎีการตั้งเป้าหมายไว้ 6 หน้าที่ ได้แก่ ได้แก่ การให้คุณค่า (Value) การทำความเข้าใจ (Understanding) หน้าที่การงาน (Career) การเข้าสังคม (Social) การปกป้องตนเอง (Protective) การสนองความต้องการของตน (Enhancement) (Clary; et al. 1998)

(1) การให้คุณค่า เป็นการอธิบายแรงจูงใจของการอาสาสมัครว่าเกิดมาจากบุคคลให้คุณค่ากับความรู้สึกเอื้อเฟื้อผู้อื่น (Altruistic motive) สมิท (Smith. 1981: 23) ได้ให้ความหมายความเอื้อเฟื้อไว้ว่าเป็นแรงจูงใจของมนุษย์ที่แสดงถึงระดับของแรงขับของความพึงพอใจภายในหรือรางวัลทางจิตใจสำหรับความพยายามที่จะรักษาความสมดุลความพึงพอใจภายในของบุคคลอื่นๆ โดยปราศจากความคาดหวังให้ผู้อื่นตอบแทนตนเองให้เกิดความพึงพอใจกลับมา กล่าวคือเป็นผู้ซึ่งคำนึงถึงผู้อื่นอยู่เสมอ (Anderson; & Moore. 1978) (2) การทำความเข้าใจ เป็นการอธิบายแรงจูงใจของการอาสาสมัครว่าทำให้เกิดโอกาสให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ๆ และมีโอกาสที่จะได้ใช้ความรู้ ทักษะ และความสามารถที่มีอยู่ ซึ่งไม่สามารถไปฝึกหัดจากแหล่งอื่นได้ ยกตัวอย่างเช่นอาสาสมัครในสถาบันสุขภาพจะตั้งความหวังในการเป็นอาสาสมัครทำให้ตนเองได้รับประโยชน์ เช่น ได้พัฒนาตนเอง เกิดการเรียนรู้ และอื่นๆ ในชีวิตผ่านการได้ทำงานบริการสังคม (3) หน้าที่การงาน เป็นการอธิบายแรงจูงใจของการอาสาสมัครว่าทำให้มีโอกาสในการได้งานทำใหม่ หรือเป็นการรักษางานที่ตนเองกำลังทำอยู่ (4) การเข้าสังคม หน้าที่นี้เป็น การอธิบายแรงจูงใจในการเป็นอาสาสมัครเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น ผู้ที่มีแรงจูงใจในหน้าที่นี้มองว่าการเป็นอาสาสมัครทำให้ตนเองมีโอกาสอยู่ร่วมกับเพื่อนเพิ่มมากขึ้น หรือผู้ที่มีความสำคัญกับอาสาสมัครได้ทำกิจกรรมอาสาสมัครอยู่ก่อน และหากตนเองเข้าร่วมการทำกิจกรรมด้วยแล้วจะสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ที่มีความสำคัญกับตนเอง (5) การปกป้องตนเอง หน้าที่นี้มีความเกี่ยวข้องกับอีโก้ (Ego) แรงจูงใจนี้ให้ความสนใจกับการปกป้องเอกลักษณ์ต่อลักษณะทางลบของตนเอง ในกรณีของอาสาสมัครอาจเป็นการลดความรู้สึกผิดที่มีโอกาสมากกว่าผู้อื่นและเพื่อค้นหาปัญหาที่มีอยู่ในตนเอง (6) การสนองความต้องการของตน มีลักษณะที่แสดงถึงอีโก้ของอาสาสมัครเช่นเดียวกับการปกป้องตนเอง ที่มีลักษณะเป็นการปกป้องตนเองจากอารมณ์ทางลบ แต่การสนองความต้องการของตนเป็นลักษณะอารมณ์ทางบวก คือ ต้องการพัฒนาตนเอง ต้องการพัฒนาการเห็นคุณค่าแห่งตน (Self-esteem) เป็นต้น

การกำหนดแรงจูงใจอาสาเป็นหกหน้านั้น เคลรีและคณะ (Clary; et al. 1998) ได้กล่าวไว้ว่าได้มาจากทฤษฎีของ เคทส์ (Kats. 1960) และ สมิทและคณะ (Smith; et al. 1956) โดยในแต่ละทฤษฎีมีเพียงสี่หน้าที่ ซึ่งจากงานวิจัยของเคลรีและคณะก่อนหน้านี้ก็มีเพียง 4 หน้าที่เท่านั้น (Clary; & Snyder. 1991) การกำหนดจำนวนหน้าที่เป็นหกหน้าที่ มาจากการบูรณาการรวมทั้งสามทฤษฎีเข้าด้วยกัน เพื่อให้ได้หน้าที่ที่ครอบคลุมถึงลักษณะเกี่ยวกับตนเอง และอีกให้ได้มากที่สุด จากการสังเคราะห์ทฤษฎีดังกล่าวจึงกำหนดจำนวนหน้าที่ได้เป็นหกด้าน ดังกล่าว นอกจากนี้จำนวนแรงจูงใจอาสายังมีความสำคัญกับแนวคิดหน้าที่ ที่ว่าจำนวนแรงจูงใจที่มีจำนวนมากขึ้นนั้นจะช่วยให้ผู้วิจัยได้เข้าใจถึงแรงจูงใจของบุคคลและแรงจูงใจทางสังคมที่ช่วยส่งเสริมลักษณะของการช่วยเหลือผู้อื่นอย่างยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าแรงจูงใจอาสาตามนิยามของเคลรีและคณะ หมายถึง กลุ่มของสาเหตุที่ทำให้อาสาสมัครมีแรงจูงใจในการทำกิจกรรมอาสาสมัคร ซึ่งมีจำนวน 6 สาเหตุ ได้แก่ การให้คุณค่าคือความต้องการที่บุคคลอื่นได้รับผลประโยชน์ การทำความเข้าใจคือการทำกิจกรรมอาสาสมัครเพื่อต้องการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ หน้าที่การงานคือการทำกิจกรรมอาสาสมัครเพื่อหาโอกาสด้านการทำงาน การเข้าสังคมคือการทำกิจกรรมอาสาสมัครเพื่อสร้างสัมพันธ์กับบุคคลอื่น การปกป้องตนเองคือการทำกิจกรรมอาสาสมัครเพื่อลดความรู้สึกผิดของตนเอง และการสนองความต้องการของตนคือการทำกิจกรรมอาสาสมัครเพื่อสร้างความรู้สึทางบวกให้กับตนเอง

การวัดแรงจูงใจอาสา เคลรีและคณะ (Clary; et al. 1998) ได้ทำการพัฒนาแบบวัดแรงจูงใจอาสา (Volunteers' Function Inventory: VFI) ขึ้นจากการสังเคราะห์เอกสารข้างต้น เป็นมาตราวัดประเมินค่า 7 ระดับ จำนวน 30 ข้อ เป็นการถามผู้ตอบแบบวัดว่า "จากจำนวนเหตุผล 30 ข้อ นั้นแต่ละข้อมีความสำคัญกับคุณมากเท่าใดในการทำกิจกรรมอาสาสมัคร" ตั้งแต่ 1 (ไม่มีความสำคัญเลย) ถึง 7 (สำคัญมากที่สุด) เคลรีและคณะได้ทำการศึกษาเพื่อแสดงหลักฐานว่าแบบวัด VFI ที่สร้างขึ้นมีความเที่ยงตรง โดยทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างหลายกลุ่มตามหลักฐานความเที่ยงตรงที่ต้องการแสดง ทั้งอาสาสมัครในองค์กรต่างๆ นักศึกษามหาวิทยาลัย และอาสาสมัครสูงอายุ โดยเริ่มจากการตรวจสอบโครงสร้างของตัวแปรว่ามีองค์ประกอบจริงหรือไม่โดยการวิเคราะห์ส่วนประกอบ (Principal component analysis) กับกลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครในองค์กรต่างๆ จำนวน 467 คน พบว่า เมื่อใช้เกณฑ์ค่าไอเกนเกิน 1 และสก็พล็อตแล้วพบว่าจำนวนองค์ประกอบที่เหมาะสมกับข้อความ 30 ข้อที่สร้างขึ้นคือ 6 องค์ประกอบ โดยการจับกลุ่มข้อความเป็นไปตามองค์ประกอบที่กำหนดขึ้นข้างต้น มีเพียงข้อความเพียงข้อเดียวที่กำหนดให้เป็นองค์ประกอบของการสนองความต้องการของตน แต่มีสัมประสิทธิ์องค์ประกอบสูงในองค์ประกอบทำความเข้าใจ นอกจากนี้ยังมีการตรวจสอบอีกว่าลักษณะองค์ประกอบสามารถมีได้น้อยหรือมากกว่า 6 องค์ประกอบหรือไม่ คณะผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์องค์ประกอบซึ่งอีกครั้งโดยใช้วิธีสกัดองค์ประกอบแบบ Principal axis และหมุนแกนแบบมุมแหลม โดยกำหนดจำนวนองค์ประกอบเป็น 5 องค์ประกอบ และ 7 องค์ประกอบ

พบว่า เมื่อกำหนดเป็น 5 องค์ประกอบข้อความในองค์ประกอบการให้ การทำความเข้าใจหน้าที่การทำงาน การเข้าสังคม มีลักษณะเหมือนกับโมเดล 6 องค์ประกอบ แต่องค์ประกอบการปกป้องตนเองและการสนองความต้องการมีสัมประสิทธิ์รวมเป็นองค์ประกอบเดียวกัน โดยข้อความการสนองความต้องการจำนวน 1 ข้อยังคงมีค่าสัมประสิทธิ์สูงอยู่ในองค์ประกอบการทำความเข้าใจเหมือนเดิม และโมเดล 7 องค์ประกอบมีลักษณะองค์ประกอบเช่นเดียวกับโมเดล 6 องค์ประกอบ โดยมี 1 องค์ประกอบที่ไม่มีข้อความใดเลยที่มีค่าสัมประสิทธิ์สูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่ตั้งไว้ หลังจากนั้นคณะวิจัยได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันซ้ำอีกครั้งและพบว่า โมเดล 6 องค์ประกอบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี ($GFI=.91$, $NFI=.90$, $RMR=.057$) เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าไคสแควร์แล้วพบว่าโมเดล 6 องค์ประกอบมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีกว่าโมเดล 5 องค์ประกอบและไม่แตกต่างกับโมเดล 7 องค์ประกอบ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าโมเดล 6 องค์ประกอบที่ได้มีความชัดเจนค่อนข้างสูงว่ามีความเที่ยงตรงเชิงองค์ประกอบ

สำหรับค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแบบความสอดคล้องภายในโดยวิธีอัลฟาของครอนบักในแต่ละองค์ประกอบได้แก่ การให้คุณค่า = .80 การทำความเข้าใจ = .81 หน้าที่การทำงาน = .89 การเข้าสังคม = .83 การปกป้องตนเอง = .81 การสนองความต้องการของตน = .84

หลังจากนั้นคณะผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงข้ามกลุ่มโดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลแบบเดิมอีกครั้งกับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษามหาวิทยาลัยจำนวน 535 คน แบ่งเป็นนักศึกษาที่มีประสบการณ์ทำกิจกรรมอาสาจำนวน 320 คน และไม่มีประสบการณ์จำนวน 213 คน (ไม่ระบุ 2 คน) ผลการวิเคราะห์ในภาพรวมสรุปได้ว่ามีความคงที่เหมือนกับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มแรก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อยกว่าและมีประสบการณ์ในการทำกิจกรรมอาสาที่กระจัดกระจายไม่ทำให้โครงสร้างองค์ประกอบเปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้คณะผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความสอดคล้องของค่าสัมประสิทธิ์องค์ประกอบ (Congruence of factor solutions) ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันด้วยวิธีการของ ฮาร์แมน (Harman, 1976: 343) พบว่าทั้งระหว่างกลุ่มที่มีอายุที่แตกต่าง และในกลุ่มนักศึกษาที่มีประสบการณ์การทำกิจกรรมที่แตกต่างกันความสอดคล้องของสัมประสิทธิ์องค์ประกอบมีค่าสูงแสดงว่าลักษณะโครงสร้างองค์ประกอบนั้นไม่แปรเปลี่ยนไปตามกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในกระบวนการอาสาสมัครที่แตกต่างกัน

จากการสร้างและพัฒนาคุณภาพแบบวัดของเคลรีและคณะ (1998) ที่แสดงให้เห็นถึงคุณภาพของแบบวัด VFI ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงใช้แบบวัด VFI ในการวัดตัวแปรแรงจูงใจอาสาในการศึกษาพฤติกรรมแรงจูงใจอาสา

อิทธิพลทางตรงจากแรงจูงใจอาสาต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

โอโมโตะ และสไนเดอร์ (Omoto; & Snyder, 1995) ได้ทำการศึกษาโมเดลเชิงโครงสร้างในการทำนายการช่วยเหลือผู้อื่นอย่างยั่งยืนกับกลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครช่วยเหลือ

ผู้ป่วยเอดส์จำนวน 116 คน โดยตั้งชื่อโมเดลว่า “โมเดลกระบวนการของอาสาสมัคร โดยกำหนดให้แรงจูงใจอาสาสมัครมีอิทธิพลทางตรงกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน บุคลิกภาพช่วยเหลือมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนผ่านความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การ และการสนับสนุนทางสังคมมีอิทธิพลทางตรงต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

ในการวิจัยนั้นโอโมโตะ และสหายเตอร์ได้แบ่งโมเดลในการวิเคราะห์เป็น 2 โมเดล ตามนิยามศัพท์ของการช่วยเหลือผู้อื่นอย่างยั่งยืน ซึ่งประกอบด้วยโมเดลระยะเวลาในการทำกิจกรรมอาสาสมัคร และโมเดลการรับรู้การเปลี่ยนแปลงของเจตคติต่อการทำกิจกรรมอาสาสมัคร โมเดลส่วนหนึ่งทำการศึกษาแรงจูงใจอาสาสมัครซึ่งวัดโดยแบบวัด VFI สามารถใช้ทำนายการช่วยเหลือผู้อื่นอย่างยั่งยืนได้หรือไม่เมื่อควบคุมตัวแปรอื่นๆ ในโมเดลให้คงที่ โดยการวิเคราะห์จะทำการวิเคราะห์ทั้งกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของแรงจูงใจอาสาสมัครแต่ละหน้าที่เป็นตัวแปรของตัวแปรแฝงแรงจูงใจอาสาสมัคร และแยกวิเคราะห์ให้หน้าที่ของแรงจูงใจแต่ละตัวเป็นตัวแปรแฝง (กลไกแรงจูงใจอาสาสมัครทั้งสิ้น 5 หน้าที่ ได้แก่ การให้คุณค่า การทำความเข้าใจ การพัฒนาตนเอง การคิดถึงสังคม และการสนองความต้องการของตน) ดังนั้นโมเดลในการวิเคราะห์จึงมีทั้งสิ้น 6 โมเดล เนื่องจากแนวคิดของแรงจูงใจอาสาสมัครพบว่า การแสดงพฤติกรรมของบุคคลที่แตกต่างกันอาจจะเกิดจากแรงจูงใจที่แตกต่างกัน หรือเป็นการรวมกันของแรงจูงใจหลายประเภทเข้าด้วยกันก็ได้ (Hans-Werner. 2002: 193)

ผลการประเมินความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า โมเดลแรงจูงใจอาสาสมัครรวมมีความกลมกลืนในระดับพอใช้ (ไคสแควร์มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ค่าสัดส่วนไคสแควร์ = 1.49) ส่วนโมเดลแรงจูงใจอาสาสมัครแต่ละตัวมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดี เนื่องจากค่าไคสแควร์ไม่มีนัยสำคัญ ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรแฝงแรงจูงใจอาสาสมัครรวมมีอิทธิพลทางตรงต่อการช่วยเหลือผู้อื่นอย่างยั่งยืนทั้งในโมเดลระยะเวลากิจกรรมอาสาสมัครและการรับรู้การเปลี่ยนแปลงของเจตคติ (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลคะแนนมาตรฐาน = 0.31 และ 0.44 ตามลำดับ) สำหรับโมเดลแรงจูงใจอาสาสมัครแต่ละตัวพบว่า ในโมเดลที่ระยะเวลาในการทำกิจกรรมอาสาสมัครเป็นตัวแปรตามมีเฉพาะโมเดลแรงจูงใจด้านการทำความเข้าใจ และการพัฒนาตนเองเท่านั้นที่ใช้ทำนายได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลคะแนนมาตรฐาน = 0.28 และ 0.27 ตามลำดับ สำหรับโมเดลที่การเปลี่ยนแปลงเจตคติต่อการทำกิจกรรมอาสาสมัครเป็นตัวแปรตามพบว่าเกือบทุกแรงจูงใจ ได้แก่ การให้คุณค่า การทำความเข้าใจ การคิดถึงสังคม และการสนองความต้องการของตน ยกเว้นการพัฒนาตนเอง ที่สามารถทำนายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลคะแนนมาตรฐาน = 0.36, 0.36, 0.34, และ 0.38 ตามลำดับ สำหรับแรงจูงใจเพื่อพัฒนาตนเองที่ไม่มีนัยสำคัญค่าสัมประสิทธิ์ = 0.16

จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องดังกล่าวผู้วิจัยจึงคาดว่า แรงจูงใจอาสาสมัครมีอิทธิพลทางตรงต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจอาสา กับเอกลักษณ์ในบทบาท อาสาสมัครแบบเฉพาะ ที่มีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

งานวิจัยของ โอโมโต และสไนเดอร์ (Omoto; & Snyder. 1995) เป็นการวิจัยที่ยึดพื้นฐานทฤษฎีหน้าที่ โดยให้แรงจูงใจอาสาเป็นแนวคิดหลักในการวิจัยและทำการศึกษาดัชนีแปรทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการอธิบายกับการอาสาให้ได้มากที่สุดและตั้งชื่อว่าโมเดลกระบวนการของอาสาสมัคร จะเห็นได้ว่าโมเดลกระบวนการของอาสาสมัครมีลักษณะที่เน้นตัวแปรทางจิตวิทยา ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งของการศึกษาพฤติกรรม แต่การใช้ตัวแปรทางจิตวิทยาแต่เพียงอย่างเดียวนั้นไม่สามารถอธิบายพฤติกรรมที่ต้องการศึกษาได้อย่างครอบคลุม ซึ่งเห็นได้จากตัวแปรในโมเดลกระบวนการของอาสาสมัครนั้นสามารถใช้อธิบายความแปรปรวนการอาสาอย่างยั่งยืนในส่วนของตัวบ่งชี้ระยะเวลาการทำกิจกรรมอาสาสมัครทุกโมเดลได้มากกว่าร้อยละ 23 และตัวบ่งชี้การเปลี่ยนแปลงเจตคติต่อการทำกิจกรรมอาสาสมัครทุกโมเดลได้มากกว่าร้อยละ 39 ซึ่งยังมีความแปรปรวนที่ยังไม่สามารถอธิบายได้อยู่อีกมาก ดังนั้นจึงมีแนวคิดในการบูรณาการศาสตร์โดยใช้ตัวแปรทางสังคมวิทยา มาอธิบายพฤติกรรมอาสาสมัครเพิ่มเติม โดยใช้ทฤษฎีบทบาทและโครงสร้างสังคมของการอาสาสมัครมาอธิบายพฤติกรรมเป็นแนวคิดในการอธิบาย (Penner; & Finkelstein. 1998) เมื่อนำแนวคิดบทบาทและโครงสร้างสังคมมาใช้ในการศึกษาทำให้ลักษณะการอธิบายความแปรปรวนของการอาสาสมัครมีความเปลี่ยนแปลงไป ในที่นี้จะขอเสนอผลการวิจัยที่บูรณาการสองแนวคิด ที่ส่งผลให้อิทธิพลทางตรงจากแรงจูงใจอาสาที่มีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนเปลี่ยนแปลงไป โดยมีเอกลักษณ์ในบทบาทแบบทั่วไปเป็นตัวแปรคั่นกลาง

ฟินเคิลสไตน์ เพ็นเนอร์ และแบรนนิค (Finkelstein; Penner; & Brannick. 2005) ได้ทำการศึกษาดัชนีแปรที่สามารถใช้ทำนายกิจกรรมอาสาสมัครของอาสาสมัครที่ทำกิจกรรมในหน่วยให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้ผลกระทบจากชุมชน (Hospice) จำนวน 302 คนซึ่งมีอายุระหว่าง 22 ถึง 88 ปี อายุเฉลี่ย 58 ปี โดยร้อยละ 41 เป็นผู้ที่มียุสสูงกว่า 65 ปี ลักษณะของกิจกรรมที่ทำคือการศึกษาคือระยะเวลาที่อาสาสมัครใช้ทำกิจกรรมอาสาสมัครและจำนวนเวลาที่อาสาสมัครให้กับการทำกิจกรรมอาสาสมัคร โดยตัวแปรที่ใช้ทำนายเป็นการบูรณาการสองโมเดลหลักที่ใช้ในการศึกษาอาสาสมัครได้แก่โมเดลกระบวนการของอาสาสมัคร (Omoto; & Snyder. 1995) และโมเดลเอกลักษณ์ในบทบาท (Grube; & Piliavin. 2000) โดยตัวแปรที่ใช้ทำนายได้แก่กลไกแรงจูงใจอาสาทั้งหกด้านของเคลรี่และคณะ (Clary; et al. 1998) เอกลักษณ์ในบทบาทแบบเฉพาะ (เนื่องจากศึกษาการทำกิจกรรมอาสาสมัครอย่างยั่งยืนในองค์กรที่ให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากชุมชนเพียงองค์กรเดียว) ดัดแปลงมาจากงานวิจัยของ เคลเลอร์และคณะ (Callero; et al. 1987) บุคลิกภาพชอบช่วยเหลือของเพ็นเนอร์และคณะ (Penner. 2002; Penner; et al. 1995) ซึ่งประกอบด้วย การยึดประโยชน์ของผู้อื่นเป็นที่ตั้ง และความชอบช่วยเหลือ ความพึงพอใจของอาสาสมัครดัดแปลงมาจากงานวิจัยของ เพ็นเนอร์

และฟินเคลสไตน์ (Penner; & Finkelstein. 1998) และการรับรู้ความคาดหวังทางสังคม
 ดัดแปลงมาจากงานวิจัยของ เคลเลอร์และคณะ (Callero; et al. 1987) ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์
 ถดถอยแบบ Enter ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรกลไกแรงจูงใจที่สามารถ
 ทำนายระยะเวลาในการทำกิจกรรมอาสาสมัครได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมีเพียงกลไกเดียวคือ
 การทำความเข้าใจ (สัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนมาตรฐาน = -0.19) แต่สำหรับจำนวนเวลาที่ใช้
 ในการทำกิจกรรมอาสาสมัครพบว่ากลไกที่สามารถใช้ทำนายได้มีสองตัวได้แก่ การเข้าสังคม
 และ หน้าที่การงาน (สัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนมาตรฐาน = -0.13 และ -0.20 ตามลำดับ)
 สำหรับเอกลักษณ์ในบทบาทพบว่าไม่สามารถทำนายระยะเวลาในการทำกิจกรรมอาสาสมัครได้
 อย่างมีนัยสำคัญ แต่สำหรับจำนวนเวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรมอาสาสมัครพบว่าเอกลักษณ์ใน
 บทบาทสามารถใช้ทำนายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนน
 มาตรฐาน = 0.23 ซึ่งเป็นขนาดอิทธิพลที่สูงสุดในโมเดล แสดงว่าเอกลักษณ์บทบาทสามารถเมื่อนำ
 มาศึกษาร่วมกับกลุ่มตัวแปรในโมเดลกระบวนการอาสาสมัครแล้วสามารถใช้ทำนายจำนวน
 เวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรมอาสาสมัครได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

ผลการวิจัยของ ฟินเคลสไตน์ เฟ็นเนอร์ และแบรนนิค (Finkelstein; Penner; &
 Brannick. 2005) มีความขัดแย้งกับผลการวิจัยของ โอโมโตะ และสnyder (Omoto; &
 Snyder. 1995) เนื่องจากในงานวิจัยของโอโมโตะ และสnyder ที่ศึกษาเฉพาะตัวแปรทาง
 จิตวิทยาพบว่าโดยทั่วไปแล้วแรงจูงใจอาสาสมัครมีอิทธิพลทางตรงทางบวกต่อการอาสาสมัคร แต่
 เมื่อนำตัวแปรในกลุ่มทฤษฎีเอกลักษณ์ในบทบาทมาร่วมศึกษาในงานวิจัยของ ฟินเคลสไตน์
 เฟ็นเนอร์ และแบรนนิคแล้วพบว่าค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของแรงจูงใจอาสาสมัครต่อการ
 อาสาสมัครน้อยลง แต่กลายเป็นว่าเอกลักษณ์ในบทบาทมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการ
 อาสาสมัครแทน ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า เอกลักษณ์ในบทบาทอาจจะเป็นตัวแปร
 คั่นกลาง (Mediator variable) ในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจอาสาสมัครกับการ
 อาสาสมัคร กล่าวคือ เมื่ออาสาสมัครได้ทำกิจกรรมอาสาสมัครเป็นระยะเวลายาวนานและ
 ต่อเนื่อง แรงจูงใจอาสาสมัครจะไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อการอาสาสมัครหรือมีก็จะมีขนาดอิทธิพลที่ต่ำ แต่
 จะมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอาสาสมัครผ่านเอกลักษณ์ในบทบาทแทน

ลักษณะความสัมพันธ์ดังกล่าวสามารถพิสูจน์ได้โดยการทดสอบความเป็นตัวแปร
 คั่นกลาง (Mediation effect test) (Shrout; & Bolger. 2002) แต่งานวิจัยของฟินเคลสไตน์ เฟ็น
 เนอร์ และแบรนนิคไม่ได้ทำการศึกษาความเป็นตัวแปรคั่นกลางของเอกลักษณ์ในบทบาท
 อย่างไรก็ตามได้มีการทดสอบความเป็นตัวแปรคั่นกลางของเอกลักษณ์ในบทบาท ระหว่างตัว
 แปรที่ใกล้เคียงกับแรงจูงใจอาสาสมัครบางตัวกับการอาสาสมัคร (Grube; & Piliavin. 2000) และ
 แรงจูงใจอาสาสมัครกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กร (Finkelstein; & Penner. 2004)
 ผลการวิจัยทั้งสองเรื่องมีข้อค้นพบที่แตกต่างกันเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจอาสาสมัครและ
 เอกลักษณ์ในบทบาทที่ส่งผลต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน โดยข้อค้นพบมีทั้ง เอกลักษณ์ใน

บทบาทเป็นตัวแปรคั่นกลางระหว่างแรงจูงใจอาสากับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนโดยสมบูรณ์ (completely mediated) เอกลักษณะในบทบาทเป็นตัวแปรคั่นกลางระหว่างแรงจูงใจอาสากับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนบางส่วน (partially mediated) และ แรงจูงใจอาสาเป็นตัวแปรคั่นกลางระหว่างเอกลักษณะในบทบาทกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนบางส่วน (partially mediated)

เอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะเป็นตัวแปรคั่นกลางระหว่างแรงจูงใจอาสากับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนโดยสมบูรณ์ (completely mediated) จากการศึกษาของกรูบและพิไลวิน (Grube; & Piliavin. 2000) ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในองค์กร ได้แก่ การรับรู้คุณค่าขององค์กร (Value congruence) การให้ความสำคัญส่วนบุคคล (Personal important) และ การให้ความสำคัญกับอาสาสมัครคนอื่นๆ (Volunteers important) มีอิทธิพลทางตรงต่อเอกลักษณะในบทบาทแบบเฉพาะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.206, 0.240, และ 0.159 ตามลำดับ) และพบว่าเอกลักษณะในบทบาทแบบเฉพาะส่งผลทางตรงต่อการทำกิจกรรมอาสาสมัครในสมาคมโรคมะเร็งแห่งสหรัฐอเมริกา และส่งผลทางตรงต่อความตั้งใจที่จะลาออกจากสมาคมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 เช่นกัน (สัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.268, และ -0.412 ตามลำดับ) และไม่พบว่าตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในองค์กรมีอิทธิพลทางตรงต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน จากผลการวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า การรับรู้คุณค่าขององค์กร การให้ความสำคัญส่วนตัว และการให้ความสำคัญกับอาสาสมัครคนอื่นๆ มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการทำกิจกรรมอาสาสมัครในองค์กรผ่านเอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครในองค์กรนั้นอย่างสมบูรณ์ ในการนี้กรูบและพิไลวินได้กล่าวไว้ว่า ตัวแปรบริบทภายในองค์กรทั้งสามตัวนั้นมีคุณลักษณะของตัวแปรใกล้เคียงกับลักษณะแรงจูงใจอาสาที่พัฒนาโดยเคลรีและสไนเดอร์ (Clary; & Snyder. 1991; citing Grube; & Piliavin. 2000: 1117) กล่าวคือ แรงจูงใจเพื่อการปกป้องตนเอง (Ego defensive) เหมือนกับ การให้ความสำคัญส่วนบุคคล แรงจูงใจการให้คุณค่า (Value expressive) เหมือนกับ การรับรู้คุณค่าขององค์กร และแรงจูงใจการปรับตัวทางสังคม (Social adjustment) เหมือนกับ การให้ความสำคัญกับอาสาสมัครคนอื่นๆ ดังนั้นจากงานวิจัยของกรูบและพิไลวิน ได้ชี้ให้เห็นว่า แรงจูงใจอาสาที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการทำกิจกรรมอาสาสมัครอย่างยั่งยืนของอาสาสมัครในองค์กรใดองค์กรหนึ่ง ผ่านเอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครเฉพาะองค์กรที่อาสาสมัครทำกิจกรรมอยู่เป็นประจำ

จากการทบทวนเอกสารลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณะในบทบาท แรงจูงใจอาสา และการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน อาจเป็นลักษณะที่ **เอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครเป็นตัวแปรคั่นกลางระหว่างแรงจูงใจอาสากับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนโดยสมบูรณ์** อย่างไรก็ตามจากผลการวิจัยที่ผ่านมายังมีลักษณะความสัมพันธ์แบบอื่นๆ ดังนี้

เอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะเป็นตัวแปรคั่นกลางระหว่าง

แรงจูงใจอาสาสมัครกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนบางส่วน (**partially mediated**) ข้อค้นพบนี้มาจากงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรซึ่งเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีความสนใจในการใช้ทฤษฎีหน้าที่และทฤษฎีเอกลักษณ์ในบทบาทในการศึกษาเช่นเดียวกับการอาสาสมัคร (Penner; et al. 1997; Rioux; & Penner. 2001) และพบว่าทั้งทฤษฎีหน้าที่และทฤษฎีเอกลักษณ์ในบทบาทสามารถใช้อธิบายพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรได้เหมือนกับอาสาสมัคร ดังนั้น ฟินเคลสไตน์ และเพ็นเนอร์ (Finkelstein; & Penner. 2004) จึงทำการบูรณาการทฤษฎีหน้าที่และทฤษฎีเอกลักษณ์ในบทบาทเพื่อใช้ทำนายพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กร โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างพนักงานที่ทำงานด้านการบริการหรือทำงานห้องสมุดจำนวน 242 คน เครื่องมือวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรใช้แบบวัดของ ลี และเอลเลน (Lee; & Allen. 2002) แรงจูงใจการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรใช้แบบวัดของ รีโอก และเพ็นเนอร์ (Rioux; & Penner. 2001) มีสามกลไก ได้แก่ การคำนึงถึงองค์กร (Organizational concern motives) การให้คุณค่า (Prosocial values motives) และ ความประทับใจในการจัดการ (Impression management motives) สำหรับเอกลักษณ์ในบทบาทใช้แบบวัดเอกลักษณ์ในบทบาทแบบทั่วไปซึ่งดัดแปลงมาจากงานวิจัยของ เคลเลอร์และคณะ (Callero; et al. 1987) การทดสอบใช้การวิเคราะห์ถดถอยแบบลำดับขั้น (Hierarchical linear regression) ตามแนวทางของบาร์อนและเคนนี (Baron; & Kenny. 1986) และทดสอบนัยสำคัญของอิทธิพลคั่นกลางโดยวิธีของโซเบล (Sobel. 1982) ผลการทดสอบอิทธิพลคั่นกลางของเอกลักษณ์ในบทบาทพบว่าขนาดอิทธิพลค่อนข้างน้อยกว่าที่คาดหวังไว้ กล่าวคือเมื่อให้เอกลักษณ์ในบทบาทเข้าสู่สมการ พบว่าขนาดอิทธิพลของแรงจูงใจอาสาสมัครต่อการอาสาสมัครยังคงมีนัยสำคัญอยู่ แต่ขนาดอิทธิพลลดลง แสดงว่าเอกลักษณ์ในบทบาทมีอิทธิพลคั่นกลางบางส่วนเท่านั้น (Partially mediated)

จากการทบทวนเอกสารดังกล่าวผู้วิจัยจึงคาดว่า **เอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครเป็นตัวแปรคั่นกลางระหว่างแรงจูงใจอาสาสมัครกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนบางส่วน** ได้เช่นกัน

แรงจูงใจอาสาสมัครเป็นตัวแปรคั่นกลางระหว่างเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน นอกจากข้อค้นพบที่ว่าเอกลักษณ์ในบทบาทเป็นตัวแปรคั่นกลางระหว่างแรงจูงใจอาสาสมัครกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนบางส่วนฟินเคลสไตน์ และเพ็นเนอร์ (Finkelstein; & Penner. 2004) ยังพบว่า เมื่อเปลี่ยนให้แรงจูงใจอาสาสมัครเป็นตัวแปรคั่นกลางแทน ขนาดอิทธิพลคั่นกลางมีขนาดใหญ่กว่าให้เอกลักษณ์ในบทบาทเป็นตัวแปรคั่นกลาง แต่เอกลักษณ์ในบทบาทยังมีอิทธิพลทางตรงต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ ซึ่งแสดงว่าแรงจูงใจอาสาสมัครมีลักษณะเป็นตัวแปรคั่นกลางความสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์ในบทบาทกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนได้เช่นเดียวกัน

จากข้อค้นพบของฟินเคลสไตน์ และเพ็นเนอร์จะเห็นได้ว่าลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจอาสา เอกลักษณะในบทบาท และการอาสาสมัครนั้นยังไม่ชัดเจน โดยแรงจูงใจอาสาอาจจะเป็นได้ทั้งสาเหตุหรือเป็นผลของเอกลักษณะในบทบาทก็ได้

จากการทบทวนเอกสารดังกล่าว ผู้วิจัยจึงคาดว่า แรงจูงใจอาสาอาจจะเป็นตัวแปรคั่นกลางระหว่างเอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะกับการอาสาสมัครสมัครโดยสมบูรณ์หรือบางส่วน ได้เช่นกัน

ดังนั้นก่อนการทดสอบสมมติฐานการวิจัยจึงควรมีการทดสอบ สมมติฐานย่อยเกี่ยวกับลักษณะอิทธิพล ของแรงจูงใจอาสา เอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ กับ การอาสาสมัครอย่างยั่งยืน เนื่องจากการทบทวนเอกสารที่ผ่านมาพบว่าลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจอาสา เอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ และการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ยังไม่มีข้อสรุปที่แน่นอน จากความไม่ชัดเจนของลักษณะความสัมพันธ์ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบสมมติฐานย่อยก่อนการทดสอบสมมติฐานหลักของการวิจัย โดยตั้งสมมติฐานว่า

สมมติฐาน 1.1 เอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะเป็นตัวแปรคั่นกลางความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจอาสากับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนโดยสมบูรณ์ ในการนี้ผู้วิจัยได้สร้างโมเดลทางเลือกเพื่อเป็นโมเดลคู่แข่งกับโมเดลสมมติฐาน จากฐานงานวิจัยของฟินเคลสไตน์ และเพ็นเนอร์ (Finkelstein; & Penner. 2004) เป็นสมมติฐานทางเลือกอีก 3 สมมติฐานดังนี้

สมมติฐาน 1.2 เอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะเป็นตัวแปรคั่นกลางความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจอาสากับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนเพียงบางส่วน

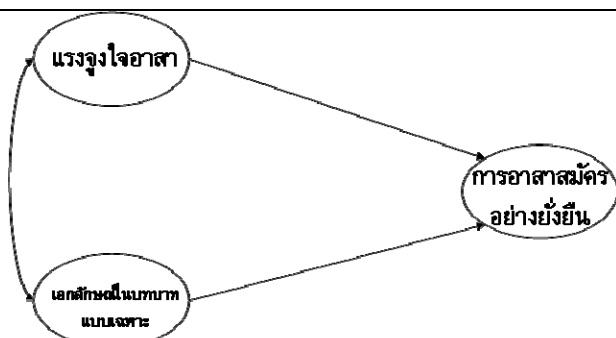
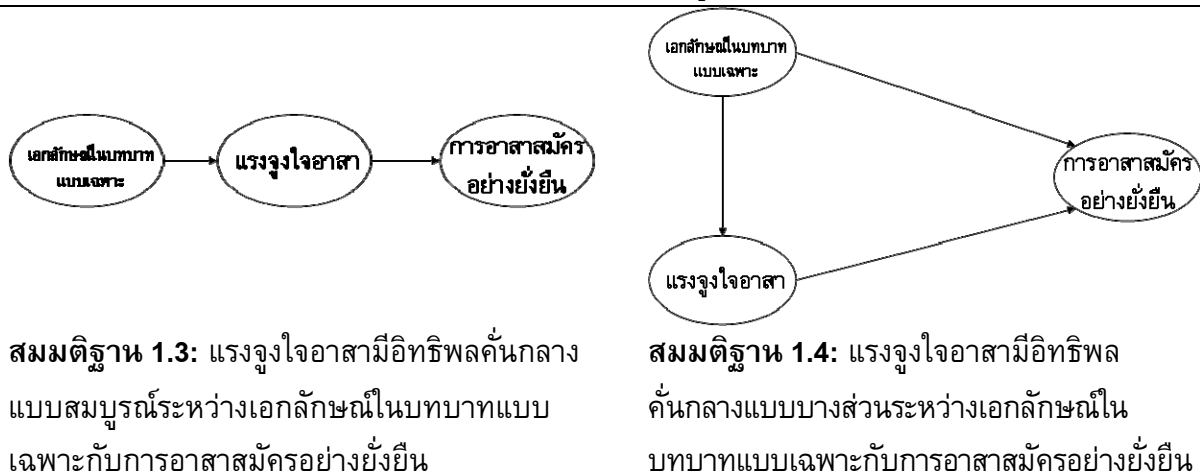
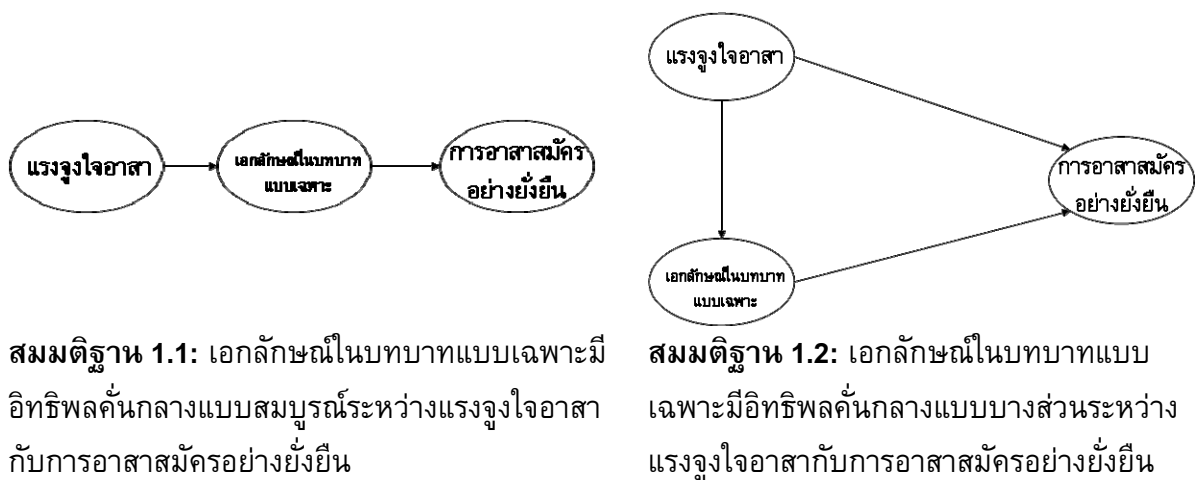
สมมติฐาน 1.3 แรงจูงใจอาสาเป็นตัวแปรคั่นกลางความสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนโดยสมบูรณ์

สมมติฐาน 1.4 แรงจูงใจอาสาเป็นตัวแปรคั่นกลางความสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนเพียงบางส่วน

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้เพิ่มเติมสมมติฐานทางเลือกอีกหนึ่งสมมติฐานจากแนวคิดของเพ็นเนอร์ (2002) ที่กล่าวว่า ทั้งเอกลักษณะในบทบาทและแรงจูงใจอาสาล้วนมีอิทธิพลทางตรงต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนแต่แรงจูงใจอาสาเป็นตัวแปรที่เกิดขึ้นก่อนเอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครจึงมีอิทธิพลทางตรงน้อยกว่า แต่ เอกลักษณะในบทบาทไม่ได้เป็นตัวแปรคั่นกลางอิทธิพลระหว่างแรงจูงใจอาสาที่มีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนแต่อย่างไร จากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานทางเลือกเพิ่มเติมคือ

สมมติฐาน 1.5 เอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะไม่เป็นตัวแปรคั่นกลางความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจอาสากับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนแต่ทั้งเอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะและแรงจูงใจอาสา มีอิทธิพลทางตรงต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

โดยรูปแสดงความสัมพันธ์ตามสมมติฐานมีดังนี้

ภาพประกอบ 5 ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจอาสา กับ เอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครและการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

3.3 บุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธ กับความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การ และการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

ความหมายของบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือ ในสังคมตะวันตก ได้มีความพยายามศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพของบุคคลกับการช่วยเหลือสังคม (Prosocial action) โดยลักษณะของการศึกษาทางพฤติกรรมศาสตร์ในช่วงเริ่มต้น เป็นการศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคลหรือบุคลิกภาพแต่ละตัวว่ามีความสัมพันธ์กับการช่วยเหลือสังคมเพียงใด ตัวอย่างคุณลักษณะส่วนบุคคลหรือบุคลิกภาพที่มีความสัมพันธ์กับการช่วยเหลือสังคม เช่น ความเห็นอกเห็นใจ (empathy) (Davis. 1994) เหตุผลเชิงจริยธรรม (Kohlberg. 1984) เป็นต้น ต่อมาพัฒนาการในการศึกษาโดยมีความพยายามรวมลักษณะส่วนบุคคล/บุคลิกภาพที่มีความสัมพันธ์กับการช่วยเหลือสังคมที่ผ่านมารวมกันเป็นชุดของบุคลิกภาพ (Personality Battery) เพื่อสร้างนิยามบุคลิกภาพในภาพรวมในการอธิบายความแตกต่างของการช่วยเหลือสังคมระหว่างบุคคล โดยมีชื่อเรียกที่คล้ายคลึงกัน เช่น บุคลิกภาพช่วยเหลือสังคม (Prosocial personality; Penner; et al. 1995) บุคลิกภาพชอบช่วยเหลือ (Helping personality; Omoto; & Snyder. 1995) หรือบุคลิกภาพเอื้อเฟื้อ (Altruistic personality; Hans-Werner. 2002; Smith. 2006)

เพ็นเนอร์ และคณะ (Penner; et al. 1995) ได้ทำการรวบรวมลักษณะส่วนบุคคล/บุคลิกภาพที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือสังคม ได้แก่ การรับผิดชอบต่อผลการกระทำของบุคคล (Ascription of responsibility: Schwartz; & Howard. 1981) ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empathy: Davis. 1980) เหตุผลเชิงจริยธรรม (Kohlberg. 1984; Gilligan. 1982) และความมุ่งมั่นในการช่วยเหลือผู้อื่น (Helpfulness: Rushton; et al. 1981) มาสร้างแบบวัดและวิเคราะห์องค์ประกอบใหม่ ทำให้ได้นิยามของบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือหมายถึง แนวโน้มของบุคคลที่คิดเกี่ยวกับสวัสดิภาพและความเป็นอยู่ของบุคคลอื่น มีความรู้สึกเป็นห่วงและเห็นอกเห็นใจคนเหล่านั้น โดยมีรายละเอียดเป็น 2 องค์ประกอบ คือ (1) ความรู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่น หมายถึง แนวโน้มในการแสดงความเห็นอกเห็นใจและความรู้สึกรับผิดชอบและเป็นห่วงเกี่ยวกับความอยู่ดีมีสุขของบุคคลอื่นหรือเรียกว่า ความคิดและความรู้สึกที่จะช่วยเหลือสังคม (Prosocial thoughts and feelings) และ (2) ความมุ่งมั่นในการช่วยเหลือผู้อื่น หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับประสบการณ์การช่วยเหลือสังคมที่ผ่านมา

โอโมโตะและสไนเดอร์ (Omoto; & Snyder. 1995) ได้ทำการรวบรวมลักษณะส่วนบุคคล/บุคลิกภาพที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือสังคมเช่นเดียวกับ เพ็นเนอร์ และคณะ เพื่อนิยามเป็นบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือ เพื่อใช้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน โดยโอโมโตะและสไนเดอร์ ได้ทำการรวบรวมคุณลักษณะส่วนบุคคล/บุคลิกภาพ 3 ประการ ได้แก่ ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Davis. 1980) และ ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social responsibility: Berkowitz; & Lutterman. 1968) โอโมโตะและส

นายเดอร์ ได้รวมลักษณะส่วนบุคคล/บุคลิกภาพทั้งสองเป็นแนวคิดของบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือผู้อื่น โดยให้นิยามว่า เป็นคุณลักษณะส่วนบุคคลที่มีแนวโน้มความรู้สึกห่วงใยผู้อื่น มีความต้องการที่จะช่วยเหลือผู้อื่น และรู้สึกถึงความรับผิดชอบต่อความต้องการของสังคมและบุคคล

สมิธ (Smith. 2006) ได้รวบรวมนิยามของความเห็นอกเห็นใจกับความเอื้อเฟื้อ เพื่อทำการศึกษาความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเอื้อเฟื้อ (Altruistic behaviors) ของบุคคล โดยสมิธทำการรวบรวมนิยามจาก 3 คุณลักษณะ ได้แก่ ความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) รักที่จะเอื้อเฟื้อผู้อื่น (Altruistic love or agape) การเห็นคุณค่าของความเอื้อเฟื้อ (Altruistic Values)

จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความหมายของบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือสามารถสรุปได้ว่า พัฒนาการของการสร้างแนวคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพในสังคมตะวันตกไปในทิศทางของการรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ก่อนแล้วมารวบรวมเป็นบุคลิกภาพใหญ่ที่ประกอบด้วยลักษณะส่วนบุคคล/บุคลิกภาพย่อยๆ ที่มีการสังสมองค์ความรู้มาก่อนแล้ว และนำมาศึกษาเชิงประจักษ์ว่าสามารถใช้อธิบายพฤติกรรมช่วยเหลือสังคมประเภทต่าง ๆ (Prosocial behaviors) ได้มากน้อยเพียงใด

สำหรับในสังคมไทย แนวคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือนั้นเป็นหลักธรรมหนึ่งในพุทธศาสนาเรียกว่า พรหมวิหาร อันเป็นหลักปฏิบัติของ พระพรหม (ซึ่งแปลว่า ประเสริฐ) ซึ่งในศาสนาพุทธ หมายถึง ผู้ใหญ่ ผู้เป็นหัวหน้า ผู้ปกครอง ผู้บังคับบัญชา ตลอดจนผู้มีหน้าที่ดูแลสุขทุกข์ของบุคคลอื่น ชะลอ อุทกภาชน์ (2514: 432) ได้เสนอแนะว่า พรหมวิหารควรนำมาใช้ปฏิบัติสำหรับบุคคล ผู้ซึ่งมีหน้าที่ทางมนุษยสัมพันธ์โดยทั่วไป เพื่อให้สังคมของชุมชนต่างๆ อยู่ร่วมกันด้วยความสุขและสันติ และช่วยเหลือเผื่อแผ่อุปการะซึ่งกันและกันตามหลักมนุษยสัมพันธ์และมนุษยชน แนวคิดพรหมวิหารประกอบด้วยหลักธรรมย่อย 4 ประการ คือ เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา (พระเทพดิลก (ระแบบ จิตตยาโณ). มปป.; พระธรรมปิฎก. 2545)

เมตตา หมายถึง ความรัก ความปรารถนาดี มีไมตรี ต้องการช่วยเหลือให้บุคคลอื่น สัตว์อื่นประสบความสุขความเจริญ โดยมีความบริสุทธิ์เป็นพื้นฐาน ไม่มีความต้องการสนองตอบในรูปแบบอย่างใดอย่างหนึ่ง คือว่าตนจะได้รับผลจากการแสดงเมตตาหรือไม่ก็ตาม แต่จะแผ่เมตตาไปในบุคคลและสัตว์ทั้งหลาย อาจแผ่ไปโดยเจาะจงหรือไม่เจาะจงก็ตาม แต่ว่าความรู้สึกเมตตาจะต้องไม่มีความเยื่อใย อาลัย ความปรารถนา การเรียกร้องต้องการ การได้รับการตอบแทนในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง

กรุณา หมายถึง ความห่วงใย ความสงสาร คิดจะช่วยเหลือคนอื่นให้พ้นทุกข์ กรุณานั้นมีสัตว์ (หรือคน) ที่ประสบความทุกข์เป็นอารมณ์ (ความรู้สึกสงสาร) ก็จะใช้กรุณาได้ในกรณีที่มีสัตว์ หรือคนกำลังประสบความทุกข์ ความเดือดร้อน แล้วมีความสงสารต้องการจะช่วยเหลือบุคคลและสัตว์เหล่านั้นให้หลุดพ้นจากความทุกข์ ใฝ่ใจที่จะปลดปล่อยบำบัดความทุกข์ยาก

เดือดร้อนของคนและสัตว์ทั้งปวง โดยไม่คำนึงว่าบุคคลนั้นจะเป็นมิตร ศัตรู เพื่อน หรือเป็นอะไรก็ตาม แต่ต้องการจะช่วยเหลือ

มุทิตา หมายถึง ความรู้สึกพลอยยินดี เมื่อผู้อื่นเขาได้ดี โดยไม่สนใจว่าบุคคลที่ได้ดีนั้นเป็นใคร ชื่นชมกับความสำเร็จของผู้อื่นโดยไม่มีความอิจฉา ริษยา หรือความคาดหวังว่าเขาจะมาช่วยให้เราได้ดีไปด้วยเข้ามาเกี่ยวข้อง และคอยสนับสนุนให้ผู้อื่นๆ ได้ดียิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ต่อสังคม

อุเบกขา หมายถึง ความวางเฉย ความมีใจเป็นกลาง ในกรณีที่คนอื่นหรือสัตว์อื่นประสบความทุกข์ความวิบัติ เพราะการกระทำของตน กล่าวคือ อุเบกขาเป็นการกำหนดอคติออกไปจากจิตใจ ไม่ตั้งเงื่อนไขกับบุคคลอื่น ว่าเป็นคนดี หรือเป็นคนไม่ดี เมื่อมีความรู้สึกเป็นอคติ จะเกิดจิตที่วางเฉยไม่ได้ เช่น คนที่ถูกตนตั้งเงื่อนไขว่าเป็นคนไม่ดี เกิดความวิบัติ ตนจะเกิดความลึกลับใจ แต่ถ้าหากตนคิดว่าเป็นคนดี เขาเกิดประสบความวิบัติ ตนจะรู้สึกโศกเศร้าเสียใจ เกิดชิงชังต่อคนซึ่งทำให้บุคคลเหล่านั้นเกิดความเดือดร้อน ดังนั้นเมื่อเราช่วยเหลือเขาไม่ได้ เนื่องจากเขาประสบทุกข์จากการกระทำของเขาเอง (เช่น ต้องติดคุกเพราะไปยิงคนอื่น) จึงควรทำจิตใจให้เป็นอุเบกขา ดังนั้นบุคคลที่มีจิตใจเป็นอุเบกขา จึงเป็นคนที่มีมุมมองตามความเป็นจริง โดยวางจิตเรียบสม่ำเสมอ มั่นคง เทียบตรงดุจดาวซึ่ง มองเห็นการที่บุคคลจะได้รับผลดี หรือชั่ว สมควรแต่เหตุที่ตนประกอบ พร้อมทั้งจะวินิจฉัย วางตน และปฏิบัติไปตามหลักการ เหตุผล และความเที่ยงธรรม

จากการทบทวนเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่าบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือตามแนวคิดของสังคัมตะวันตก กับหลักธรรมพรหมวิหาร 4 ของพุทธศาสนา มีแนวคิดหลายประการที่มีความคล้ายคลึงกัน เช่น ความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) และความเอื้อเฟื้อ (Altruism) มีความหมายใกล้เคียงกับ ความเมตตา และ กรุณา เป็นอย่างมาก แต่ในสังคัมตะวันตก ไม่ได้กล่าวถึงหลักธรรมเกี่ยวกับ ความมีมุทิตา และ อุเบกขา เอาไว้ ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้หลักธรรม พรหมวิหาร 4 ในการศึกษาความสัมพันธ์กับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน เนื่องจากมีคุณลักษณะคล้ายคลึงกับบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือ และแนวคิดพรหมวิหาร ซึ่งเป็นแนวคิดในพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาหลักของประเทศไทย จึงมีความสอดคล้องกับหลักการดำรงชีวิตของคนไทยมากกว่า แนวคิดของสังคัมตะวันตก

จากความหมายของหลักพรหมวิหาร 4 ข้างต้น จึงสรุปได้ว่า บุคลิกภาพชอบช่วยเหลือตามแนวคิดพรหมวิหาร 4 หมายถึง หลักธรรมของบุคคลที่เป็นมูลฐานให้เป็นบุคคลที่ทำหน้าที่ดูแลทุกข์สุขของบุคคลอื่น ประกอบด้วยหลักธรรม 4 ประการคือ เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา รายละเอียดมีดังนี้

เมตตา หมายถึง ความปรารถนาดี ต้องการช่วยเหลือให้บุคคลอื่นประสบความเจริญ โดยไม่ต้องการได้รับผลตอบแทนในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง และความปรารถนานั้นอาจปรารถนาดีไปโดยเจาะจงหรือไม่เจาะจงก็ได้

กรุณา หมายถึง ความคิดจะช่วยเหลือคนอื่นให้พ้นทุกข์ และต้องการจะช่วยเหลือบุคคลเหล่านั้นให้หลุดพ้นจากความทุกข์ โดยไม่คำนึงว่าบุคคลนั้นจะเป็นมิตรหรือศัตรู มีเพียงแต่ต้องการจะช่วยเหลือ

มุทิตา หมายถึง ความรู้สึกพลอยยินดี เมื่อผู้อื่นได้ดี โดยไม่สนใจว่าบุคคลที่ได้ดีนั้นเป็นใคร ชื่นชมกับความสำเร็จของผู้อื่นโดยไม่มีความอิจฉา ริษยา หรือความคาดหวังว่าเขาจะมาช่วยให้เราได้ดีไปด้วย และคอยสนับสนุนให้ผู้อื่นๆ ได้ดียิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ต่อสังคม

อุเบกขา หมายถึง ความมีใจเป็นกลาง เป็นคนที่มองตามความเป็นจริงไม่มีอคติ จากความชอบหรือไม่ชอบส่วนตน มองเห็นการที่บุคคลจะได้รับผลดี หรือชั่ว สมควรแต่เหตุที่บุคคลนั้นประกอบ พร้อมทั้งจะวินิจฉัย วางตน และปฏิบัติไปตามหลักการ เหตุผล และความเที่ยงธรรม

การวัดบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือ สำหรับเครื่องมือวัดบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือในสังคมตะวันตก เพ็นเนอร์ และคณะ (Penner; et al. 1995) ได้รวบรวมแบบวัดจากคุณลักษณะต่างๆ ที่ได้รวบรวมแบบวัดจำนวน 4 ฉบับ รวมเป็นชุดของแบบวัด (Battery) จำนวน 56 ข้อ และทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจแล้วพบว่า บุคลิกภาพชอบช่วยเหลือประกอบด้วยคุณลักษณะ 2 คุณลักษณะคือ ความรู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และความมุ่งมั่นที่จะช่วยเหลือผู้อื่น ลักษณะแบบวัดเป็นมาตราประเมินรวมค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ ไม่เห็นด้วยที่สุด (ให้ 1 คะแนน) ถึงเห็นด้วยที่สุด (ให้ 5 คะแนน) มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแบบอัลฟาของครอนบัคเท่ากับ .80 เท่ากันทั้งสองคุณลักษณะ และค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแบบทดสอบซ้ำ (เว้น 3 สัปดาห์) เท่ากับ .77 และ .85 ตามลำดับ

สมิธ (Smith. 2006) ได้สร้างแบบวัดจำนวน 4 ฉบับ จากคุณลักษณะต่างๆ 4 คุณลักษณะมีความสัมพันธ์กับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ได้แก่ ความเห็นอกเห็นใจ จำนวน 7 ข้อ ลักษณะของแบบวัด เป็นมาตราประเมินรวมค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ ไม่จริงที่สุด (ให้ 1 คะแนน) ถึงจริงที่สุด (ให้ 5 คะแนน) มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแบบอัลฟาของครอนบัคเท่ากับ .75 รักที่จะเอื้อเพื่อผู้อื่นจำนวน 4 ข้อ การเห็นคุณค่าของความเอื้อเพื่อจำนวน 4 ข้อ ลักษณะของแบบวัดเป็นมาตราประเมินรวมค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ ไม่เห็นด้วยที่สุด (ให้ 1 คะแนน) ถึง เห็นด้วยที่สุด (ให้ 5 คะแนน) มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแบบอัลฟาของครอนบัคเท่ากับ .81 และ .55 ตามลำดับ

สำหรับแบบวัดพรหมวิหาร นั้นมีการสร้างแบบวัดทั้งแบบแยกรายคุณลักษณะ และพร้อมกันทั้ง 4 คุณลักษณะ ในที่นี้จะแสดงให้เห็นเฉพาะการสร้างแบบวัดที่ครบทั้ง 4 คุณลักษณะ ได้แก่ แบบวัดของ พุนสิริ เกษสังข์ (2539) ซึ่งสร้างแบบวัดพรหมวิหาร 4 จำนวน 3 รูปแบบ ได้แก่ แบบสถานการณ์ แบบข้อความ และแบบภาพการ์ตูน เพื่อเปรียบเทียบว่าแบบวัดรูปแบบใดมีค่าความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงมากที่สุด กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1,143 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 381 คน ผลการศึกษาพบว่าแบบวัดชนิดสถานการณ์และแบบภาพการ์ตูนจะมีความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงสูงกว่าแบบข้อความ

อนิสรา จรัสศรี (2541) สร้างแบบวัดการปฏิบัติตนอย่างมีพรหมวิหาร 4 จำนวน 10 ข้อ เป็นมาตราประเมินรวมค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ จริ่งที่สุด (ให้ 6 คะแนน) ถึง ไม่จริ่งเลย (ให้ 1 คะแนน) กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลวิชาชีพที่ให้การพยาบาลผู้ป่วยติดเชื้อเอชไอวี ค่าความเชื่อมั่นแบบอัลฟาของครอนบักเท่ากับ .81 และวิริทธิ์ ธรรมนารถสกุล (2547) สร้างแบบวัดพรหมวิหาร 4 ของหัวหน้างานขึ้น ลักษณะแบบวัดเป็นมาตราประเมินรวมค่า 6 ระดับจำนวน 15 ข้อ ตั้งแต่ จริ่งที่สุด (ให้ 6 คะแนน) ถึง ไม่จริ่งเลย (ให้ 1 คะแนน) ค่าความเชื่อมั่นแบบอัลฟาของครอนบักอยู่ระหว่าง .66 ถึง .80

แบบวัดทั้งของ อนิสรา จรัสศรี และวิริทธิ์ ธรรมนารถสกุล ล้วนมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบริบทของการประกอบอาชีพ จึงเป็นแบบวัดที่เกี่ยวข้องกับบริบทการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง ไม่ได้เป็นการสร้างเครื่องมือเพื่อวัดบุคลิกภาพ ซึ่งเป็นลักษณะส่วนบุคคล ที่ไม่เกี่ยวข้องกับบริบทสภาพแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างเข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงสร้างเครื่องมือวัดพรหมวิหาร 4 ขึ้นใหม่ โดยเน้นการวัดบุคลิกภาพของบุคคลที่มีคุณลักษณะแบบพรหมวิหาร 4 ประการ และจากผลการวิจัยของ พูนสิริ เกษสังข์ ที่ชี้ให้เห็นว่าการสร้างแบบวัดแบบสถานการณ์มีความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นสูงกว่าแบบข้อความที่ใช้มาตราประเมินรวมค่า ดังนั้นลักษณะแบบวัดบุคลิกภาพการมีหลักธรรมพรหมวิหาร 4 ในการวิจัยครั้งนี้จึงใช้แบบวัดแบบสถานการณ์

ความหมายของความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การ ความพึงพอใจในงาน (Job satisfaction) เป็นแนวคิดที่นักพฤติกรรมองค์การให้ความสนใจศึกษา เนื่องจากความพึงพอใจเป็นคุณลักษณะเกี่ยวกับ ความรู้สึกทางบวกซึ่งเป็นผลมาจากการประเมินของคนทำงานหรือได้รับประสบการณ์การทำงานภายในองค์การ (Locke. 1976) ดังนั้น ความพึงพอใจเองจึงเป็นการแสดงออกในสามด้าน คือ 1) อารมณ์ที่มาจากการได้รับประสบการณ์จากการทำงานและจากองค์การ 2) ความสอดคล้องกันระหว่าง ผลที่ได้รับกับความคาดหวังจากการทำงาน เช่น คนในองค์การรับรู้ว่าตนเองทำงานหนักกว่าคนอื่น แต่ได้รับผลตอบแทนที่ต่ำกว่า และ 3) ความพึงพอใจมีลักษณะที่ใกล้เคียงกับเจตคติ ลูทธานส์ (Luthans. 2005) ได้แบ่งคุณลักษณะของประสบการณ์ที่บุคคลได้รับจากการทำงาน ที่ส่งผลต่อความรู้สึกของบุคคลไว้ 5 คุณลักษณะคือ 1) ลักษณะของงาน หมายถึง งานทำให้บุคคลเกิดความสนใจที่จากงานนั้น เห็นว่าเป็นโอกาสในการเรียนรู้ และเป็นโอกาสที่ทำให้ตนเองมีความรับผิดชอบในงานเพิ่มสูงขึ้น 2) ค่าตอบแทน หมายถึง จำนวนของผลประโยชน์ที่บุคคลได้รับและระดับของความรู้สึกถึงความเสมอภาคของการได้รับผลประโยชน์เมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นในองค์การ 3) โอกาสในการเลื่อนตำแหน่ง หมายถึง โอกาสความก้าวหน้าในองค์การ 4) การสอนงาน หมายถึง ความสามารถของผู้สอนงาน ในการช่วยเหลือด้านเทคนิคและด้านพฤติกรรม และ 5) เพื่อนร่วมงาน หมายถึง ระดับของความสามารถในการทำงาน และความช่วยเหลือทางสังคมของบุคคลที่ทำงานร่วมกัน

ในการศึกษาความพึงพอใจของอาสาสมัครต่อการทำกิจกรรมอาสาสมัครภายในองค์การด้านอาสาสมัคร ได้หยิบยืมแนวคิดความพึงพอใจในงานของศาสตร์ด้านพฤติกรรมองค์การมาใช้ โดยปรับแนวคิดให้สอดคล้องกับลักษณะงานของการทำกิจกรรมอาสาสมัคร เนื่องจากความพึงพอใจในงานในองค์การที่นำแนวคิดมาใช้ เป็นองค์การที่แสวงหากำไร มีการจ้างงานอย่างเป็นระบบ ซึ่งไม่สอดคล้องกับองค์การอาสาสมัคร ซึ่งมักเป็นองค์การที่ไม่แสวงหากำไร ดังนั้นการนำความพึงพอใจมาปรับใช้ จึงควรนำประสบการณ์เฉพาะที่มีความสอดคล้องกับองค์การด้านอาสาสมัครมาใช้นั้น ได้แก่ ลักษณะงาน การสอนงาน และเพื่อนร่วมงาน ไม่นับรวมถึง ค่าตอบแทน และ โอกาสในการเลื่อนตำแหน่ง

สำหรับงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีผลต่อการอาสาสมัครโดยตรงได้ให้นิยามของความพึงพอใจไว้ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจของอาสาสมัคร ในลักษณะของอารมณ์ที่ตอบสนองต่อประสบการณ์ในการทำงานอาสาสมัคร โดยไม่มีการระบุถึงเนื้อหาประสบการณ์ที่บุคคลได้รับจากการทำกิจกรรมอาสาสมัคร เช่น โอโมโตะ และ สнайเดอร์ (Omoto; & Snyder. 1995) ได้กำหนดอารมณ์ของอาสาสมัครที่ตอบสนองต่อการทำกิจกรรมอาสาสมัครไว้ 9 คุณลักษณะ ได้แก่ ความพึงพอใจ การให้รางวัล ความน่าตื่นเต้น ความน่าสนใจ ความสำคัญ น่าผิดหวัง น่าสนุก ทำหาย และน่าเบื่อหน่าย และกลุ่มที่ให้ความหมายที่มีลักษณะของงานร่วมด้วย เช่น เพ็นเนอร์ และ ฟินเคิลสไตน์ (Penner; & Finkelstein. 1998) ได้ให้ความหมายถึงความพึงพอใจไว้สองคุณลักษณะ คือ ความพึงพอใจในองค์การ และความพึงพอใจในกิจกรรมอาสาสมัคร

จากความหมายข้างต้น จึงสรุปได้ว่า ความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การหมายถึงการตอบสนองทางอารมณ์ของอาสาสมัครที่มีต่อการได้รับประสบการณ์ในการทำกิจกรรมอาสาสมัครในชมรม ในด้านการทำกิจกรรมอาสาสมัคร การได้รับประสบการณ์การสอนงานในการทำกิจกรรมจากรุ่นพี่หรืออาจารย์ที่ปรึกษาชมรม การช่วยเหลือและความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชมรม

การวัดความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การ โอโมโตะ และ สнайเดอร์ (Omoto; & Snyder. 1995) ได้สร้างแบบวัดความพึงพอใจของอาสาสมัคร โดยแบ่งแบบวัดเป็น 2 ตอน ตอนแรก เป็นการวัดการตอบสนองทางอารมณ์ต่อการทำกิจกรรมอาสาสมัครของอาสาสมัคร ลักษณะแบบวัดเป็นมาตราประเมินรวมค่า 7 ระดับ จำนวน 9 ข้อ ตอนที่สองเป็นการวัดความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับความพึงพอใจจำนวน 5 ข้อ ลักษณะแบบวัดเป็นมาตราประเมินค่า 7 ระดับ เพ็นเนอร์ และ ฟินเคิลสไตน์ (Penner; & Finkelstein. 1998) ได้สร้างแบบวัดความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การขึ้นจำนวน 7 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นแบบความสอดคล้องภายในตามสูตรอัลฟาของครอนบัค สูงกว่า 0.77

จากการทบทวนเอกสารพบว่ายังไม่มีการสร้างแบบวัดความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การอาสาสมัครโดยตรง และแบบวัดในต่างประเทศส่วนเป็นแบบวัดที่สร้างขึ้นในบริบทของ

องค์การอาสาสมัครโดยตรง ไม่มีองค์การอาสาสมัครในระดับมหาวิทยาลัย ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้สร้างแบบวัดความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การขึ้นมาใหม่เพื่อให้สอดคล้องลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา

อิทธิพลทางตรงจากบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

ผลการศึกษาในสังคมตะวันตก ที่ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน พบหลักฐานความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนจากงานวิจัยของ เพ็นเนอร์และฟินเคลสไตน์ (Penner; & Finkelstein. 1998) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับอาสาสมัครในองค์การด้านการช่วยเหลือผู้ป่วยเอชไอวี เพ็นเนอร์และฟินเคลสไตน์ ได้ทำการวัดระดับการทำกิจกรรมอาสาสมัครและจำนวนเวลาที่อาสาสมัครให้การดูแลผู้ที่มีเลือดบวกหรือป่วยเนื่องจากภูมิคุ้มกันบกพร่อง เป็นเวลาห้า ถึง สิบเอ็ดเดือน ผลการวิจัยพบว่า ในกลุ่มอาสาสมัครเพศชาย เฉพาะองค์ประกอบด้านความรู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความสัมพันธ์กับระดับการทำกิจกรรมอาสาสมัครและจำนวนเวลาที่อาสาสมัครให้การดูแลผู้ที่มีเลือดบวกหรือป่วยเนื่องจากภูมิคุ้มกันบกพร่องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เพ็นเนอร์และฟินเคลสไตน์ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนอีกครั้ง (Finkelstein; Penner; & Brannick. 2005) โดยทำการศึกษาบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือร่วมกับตัวแปรสาเหตุอื่นๆ เพื่อหาสมการทำนายการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนใน 2 มิติ ได้แก่ ช่วงเวลาที่เข้ามาทำกิจกรรมอาสาสมัคร และระยะเวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรมอาสาสมัคร โดยในครั้งนี้ศึกษากับอาสาสมัครที่ทำกิจกรรมในหน่วยให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้ผลกระทบจากชุมชนจำนวน 302 คน ผลการวิจัยพบว่า ทั้งความรู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และความมุ่งมั่นที่จะช่วยเหลือผู้อื่น สามารถทำนายช่วงเวลาที่เข้ามาทำกิจกรรมอาสาสมัครของอาสาสมัครได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ความรู้สึกเห็นอกเห็นใจมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายเป็นลบ (ค่าสัมประสิทธิ์คะแนนมาตรฐาน = -0.15) แต่ความมุ่งมั่นที่จะช่วยเหลือผู้อื่นมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก (ค่าสัมประสิทธิ์คะแนนมาตรฐาน = 0.13) ซึ่งหมายความว่า ผู้ที่เข้ามาเป็นอาสาสมัครเป็นระยะเวลานานจะมีความรู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่นต่ำลง แต่จะมีความมุ่งมั่นในการช่วยเหลือผู้อื่น สูงขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าสำหรับระยะเวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรมอาสาสมัครไม่มีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือทั้งสองมิติ

ผลการวิจัยดังกล่าว เพ็นเนอร์และฟินเคลสไตน์ได้ตั้งข้อสังเกตไว้ว่า อาจจะเป็นเพราะองค์ประกอบทั้งสองของบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือมีความสัมพันธ์กันเองสูง (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่นและความมุ่งมั่นที่จะช่วยเหลือผู้อื่น = 0.42) ทำให้ส่งผลต่อความชัดเจนในการทำนายการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตาม ทศนะของผู้วิจัยเห็นว่าจากงานวิจัยทั้งสองชิ้นของเพ็นเนอร์และฟินเคลสไตน์ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนค่อนข้างมีขนาดความสัมพันธ์ที่ต่ำ

ซึ่งอาจจะเป็นเพราะลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองไม่เป็นเชิงเส้นตรงแต่ลักษณะความสัมพันธ์ของทั้งสองตัวแปรอาจจะมีลักษณะเป็นอย่างอื่น ซึ่งมีแนวคิดและงานวิจัยสนับสนุนลักษณะความสัมพันธ์ที่แตกต่างออกไป ดังที่จะกล่าวในลำดับต่อไป

เมื่อพิจารณาผลการวิจัยในบริบทของสังคมไทย พบว่าลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือ โดยใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นตัวบ่งชี้ (คมนา วัชรธานินทร์, 2546) พบว่ามีความสัมพันธ์กับเจตคติที่ดีต่อการทำกิจกรรมอาสาสมัครและความตั้งใจทำกิจกรรมอาสาสมัครต่อไปในอนาคต แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติที่ดีต่องานพัฒนาสังคม (คมนา วัชรธานินทร์, 2546) อย่างไรก็ตามขนาดสัมประสิทธิ์อิทธิพลในการทำนายของเหตุผลเชิงจริยธรรมที่มีต่อตัวบ่งชี้การอาสาสมัครอย่างยั่งยืนในทุกตัวแปรมีขนาดที่ต่ำ ดังนั้นผลการวิจัยในบริบทสังคมไทยจึงมีความสอดคล้องกับงานวิจัยต่างประเทศที่พบว่าความสัมพันธ์ทางตรงระหว่างบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนยังมีข้อสรุปที่ไม่แน่นอนเนื่องจากพบความสัมพันธ์บ้างในบางตัวบ่งชี้ของการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนและขนาดอิทธิพลทางตรงต่ำ

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างพรหมวิหาร 4 กับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนนั้นผู้วิจัยไม่พบผลการศึกษาเชิงประจักษ์ มีเพียงบทความของพระธรรมปิฎก (2545) ที่ระบุว่าผู้ที่มีลักษณะพรหมวิหาร 4 เป็นคุณธรรมภายใน เมื่อบุคคลมีคุณธรรมภายในเป็นพื้นฐานเช่นนี้แล้ว จะมีการแสดงออกภายนอกตามหลักสังคหวัตถุ 4 รูปแบบ คือ (1) ทาน คือ การช่วยด้วยทุนด้วยสิ่งของหรือความรู้ (2) ปิยวาจา คือ ช่วยด้วยถ้อยคำ (3) อตถจริยา คือ ช่วยด้วยกำลังงาน และ (4) สมานัตตตา คือ ช่วยด้วยการร่วมเผชิญและแก้ปัญหา ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าตามหลักคิดของพุทธศาสนานั้น พรหมวิหาร 4 มีความสัมพันธ์ทางตรงกับพฤติกรรมการช่วยเหลือผู้อื่น

จากการทบทวนเอกสารดังกล่าว ผู้วิจัยจึงคาดว่าบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือตามแนวคิดของพรหมวิหาร 4 มีอิทธิพลทางตรงต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

อิทธิพลทางอ้อมจากบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนผ่านความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์กร

ผลการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพช่วยเหลือต่อการอาสาสมัครสมัครอย่างยั่งยืน เป็นลักษณะของความสัมพันธ์ทางอ้อมผ่านความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์กร (Omoto; & Snyder, 1995) ประชากรที่ใช้ศึกษาเป็นอาสาสมัครจากองค์กรช่วยเหลือผู้ป่วยโรคเอดส์ โดยศึกษาการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนใน 2 มิติ ได้แก่ ระยะเวลาในการทำกิจกรรม และ การรับรู้การเปลี่ยนแปลงของเจตคติ ลักษณะความสัมพันธ์ดังกล่าวพบว่า บุคลิกภาพชอบช่วยเหลือมีอิทธิพลทางตรงต่อความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์กรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกตัว (ขนาดสัมประสิทธิ์อิทธิพลคะแนนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.41 ถึง 0.46 ในโมเดลระยะเวลาการทำกิจกรรม และ 0.42 ถึง 0.47 ในโมเดลการรับรู้การเปลี่ยนแปลงของเจตคติ) และความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์กรจึงค่อยส่งผลทางตรงต่อการ

อาสาสมัครอย่างยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเกือบทุกตัว (ขนาดสัมประสิทธิ์อิทธิพลคะแนนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.24 ถึง 0.29 ในโมเดลระยะเวลาการทำกิจกรรม และ 0.13 ถึง 0.40 ในโมเดลการรับรู้การเปลี่ยนแปลงของเจตคติ)

แนวทางในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนนี้ เป็นลักษณะการอธิบายกระบวนการของความสัมพันธ์โดยลักษณะส่วนบุคคลคือ บุคคลที่มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นและมีความมุ่งมั่นในการช่วยเหลือผู้อื่น จะมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมและมีความพึงพอใจในการทำกิจกรรมกับองค์กรที่ตนเองสังกัดอยู่ และความพึงพอใจนั้นจะส่งผลทำให้อาสาสมัครความเป็นอาสาสมัครที่ยั่งยืนต่อไป ดังนั้นผู้วิจัยจึงคาดว่าความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์กรจะมีอิทธิพลเป็นตัวแปรคั่นกลาง

ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

อิทธิพลเงื่อนไขของความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์กรที่ส่งผลต่อ

ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธรกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

จากแนวคิดหน้าที่พบว่า ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสาเหตุที่มีต่อตัวแปรผลนั้นในบางครั้งอาจไม่เป็นอิสระต่อกัน แต่มีตัวแปรเงื่อนไขอื่นๆ ทำให้ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุมีความผกผันไปตามระดับตัวแปรเงื่อนไข ในการศึกษาพบว่าความพึงพอใจอาจจะเป็นตัวแปรเงื่อนไขความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน เนื่องจาก โอโมโตะ และสไนเดอร์ (Omoto; & Snyder. 1995) พบว่าความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์กรมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระยะเวลาการเป็นอาสาสมัครภายในองค์กร และจากการศึกษาเชิงประจักษ์ของมิดิลีและคเนะ (Midili; & Penner. 1995; Rioux; & Penner. 2001) พบว่าอาสาสมัครที่มีบุคลิกภาพแบบเห็นอกเห็นใจผู้อื่นสูง (Other-oriented Empathy) เมื่อมีระดับความพึงพอใจในงานอาสาสมัครสูง จะมีการรับรู้ถึงความยุติธรรมขององค์กรสูง และมีอารมณ์ทางบวกกับงานอาสาสมัครสูงด้วย แต่ในทางกลับกันผู้ที่บุคลิกภาพแบบเห็นอกเห็นใจผู้อื่นสูงแต่มีระดับความพึงพอใจในงานอาสาสมัครต่ำจะมีอารมณ์ทางลบกับงานอาสาสมัคร ผลการศึกษาดังกล่าวเป็นตัวบ่งชี้ว่า บุคลิกภาพชอบช่วยเหลือผู้อื่นอาจจะส่งผลต่อการอาสาสมัครทางตรงและทางอ้อม แต่อิทธิพลนั้นจะมีปฏิสัมพันธ์กับความคิดหรือความรู้สึกพึงพอใจเกี่ยวกับงานอาสาสมัครในการอธิบายความแปรปรวนของการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน (Penner. 2002) ดังนั้นผู้วิจัยจึงคาดว่า ผู้ที่บุคลิกภาพชอบช่วยเหลือผู้อื่นแบบพุทธรสูงและความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์กรสูงจะมีระดับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนสูง แต่ผู้ที่บุคลิกภาพชอบช่วยเหลือผู้อื่นแบบพุทธรสูงที่มีความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์กรต่ำจะมีระดับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนต่ำกว่าผู้ที่มีความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์กรสูง

ดังนั้นก่อนการทดสอบสมมติฐานการวิจัย จึงควรมีการทดสอบสมมติฐานย่อยเกี่ยวกับลักษณะอิทธิพลของบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธร ความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การ กับ การอาสาสมัครอย่างยั่งยืน เนื่องจากการทบทวนเอกสารเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือ ความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การ และการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนพบว่าผลการวิจัยที่ผ่านมายังไม่เป็นที่แน่ชัดเกี่ยวกับลักษณะความสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปร จากความไม่ชัดเจนของลักษณะความสัมพันธ์ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบสมมติฐานย่อยก่อนการทดสอบสมมติฐานหลักของการวิจัย โดยตั้งสมมติฐานว่า

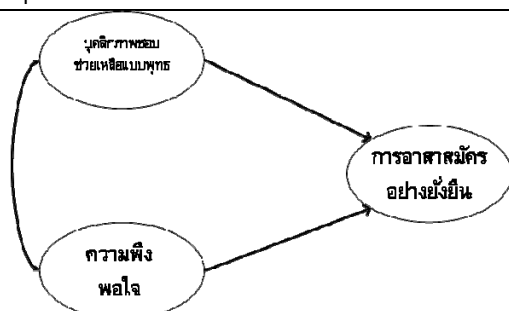
สมมติฐาน 1.6 ความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การเป็นตัวแปรคั่นกลางความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

สมมติฐาน 1.7 บุคลิกภาพชอบช่วยเหลือและความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การมีอิทธิพลทางตรงต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน และลักษณะความสัมพันธ์มีอิสระต่อกัน

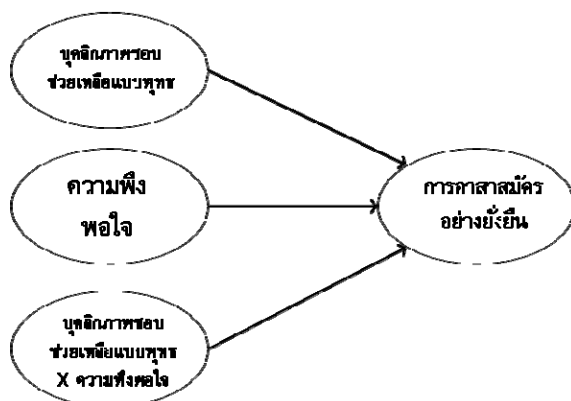
สมมติฐาน 1.8 ผู้ที่บุคลิกภาพชอบช่วยเหลือผู้อื่นแบบพุทธรสูงและความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การสูงจะมีระดับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนสูง แต่ผู้ที่มีบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือผู้อื่นแบบพุทธรสูงที่มีความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การต่ำจะมีระดับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนต่ำกว่าผู้ที่มีความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การสูง

สมมติฐาน 1.6 ความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การเป็นตัวแปรคั่นกลางความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

สมมติฐาน 1.7 บุคลิกภาพชอบช่วยเหลือและความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การมีอิทธิพลทางตรงต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน และลักษณะความสัมพันธ์มีอิสระต่อกัน

สมมติฐาน 1.8 ความพึงพอใจเป็นตัวแปรเงื่อนไขความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธรกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

ภาพประกอบ 6 ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธร กับ ความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์กรและการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

4. กรอบแนวคิดในการวิจัยสาเหตุของการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

จากความต้องการพัฒนาคนไทยให้มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งด้านสติปัญญา ความสามารถในการทำงาน และคุณธรรมจริยธรรม หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนได้พยายามสร้างสรรค์นโยบาย แผนงาน โครงการ ในการพัฒนากำลังคนในทุกๆ ด้าน ในทุกช่วงวัย สำหรับภาคการอุดมศึกษา ซึ่งมีหน้าที่หลักประการหนึ่งที่ต้องรับผิดชอบต่อสังคม คือการพัฒนา กำลังคนของประเทศในระดับสูงกว่าการศึกษาขั้นพื้นฐาน วัตถุประสงค์หลักคือการพัฒนา กำลังคนให้เข้าสู่ตลาดแรงงานได้อย่างมีคุณภาพ อย่างไรก็ตามการพัฒนา กำลังคนที่เน้นเฉพาะ ความรู้ความสามารถในการทำงาน โดยไม่คำนึงถึงคุณลักษณะอื่นๆ ที่สร้างให้บุคคลสามารถอยู่ ร่วมในสังคมได้อย่างปกติสุข รู้จักทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม จะทำให้สภาพสังคมในภาพรวม เกิดความแตกแยก บุคคลมีแต่ความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ภาคสังคมจะไร้พลังในการ ขับเคลื่อนไปสู่สังคมที่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ดังนั้นการพัฒนาให้บุคคลมีความตระหนักในการ ให้ประโยชน์แก่ส่วนรวมจึงเป็นหน้าที่หลักประการหนึ่งของสถาบันอุดมศึกษาในการปลูกฝังให้ เกิดคุณลักษณะดังกล่าวขึ้นในตัวบัณฑิต

การสร้างเสริมคุณลักษณะในการทำประโยชน์ให้แก่สังคมส่วนรวมในระดับอุดมศึกษา ที่มีลักษณะชัดเจน คือการจัดกิจกรรมชมรมเกี่ยวกับการอาสาพัฒนาบุคคล ชุมชน สังคม เช่น ชมรมค่ายอาสาพัฒนา ในสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ อย่างไรก็ตามการทำกิจกรรมชมรมให้มี ประสิทธิภาพ และการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์ให้แก่สังคมอย่างเป็นระบบและมีความ ยั่งยืนในตัวนิสิต/นักศึกษา จำเป็นต้องมีองค์ความรู้สาเหตุที่ทำให้ นิสิตมีพฤติกรรม การอาสาทำ ความดีแก่สังคมอย่างยั่งยืน

การศึกษสาเหตุของการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนในระดับบุคคลในการวิจัยครั้งนี้ยึด แนวคิดหน้าที่ ซึ่งมีแนวคิดหลักที่ว่าการศึกษาการแสดงพฤติกรรมทางสังคมของบุคคลเกิดขึ้น จากความต้องการของบุคคลในการให้บรรลุเป้าหมายของตนเอง ความต้องการดังกล่าวเกิดขึ้น จากคุณลักษณะส่วนตัวของบุคคลและคุณลักษณะของสถานการณ์ ได้แก่ อิทธิพลจากจิต ลักษณะส่วนบุคคล อิทธิพลจากสถานการณ์แวดล้อม และ อิทธิพลจากปฏิสัมพันธ์ระหว่าง คุณลักษณะทางจิตลักษณะส่วนบุคคลกับคุณลักษณะของสถานการณ์ที่มีต่อพฤติกรรม อิทธิพล ดังกล่าวจะส่งผลทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่เป็นประสบการณ์ที่นำไปสู่พฤติกรรมที่เป็น เป้าหมายคือการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

จากการทบทวนเอกสารเกี่ยวกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนในระดับบุคคล และสาเหตุ ที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาได้ดังนี้

ตาราง 1 กรอบแนวคิดการศึกษาการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนระดับบุคคล ตามแนวคิดหน้าที่

ตัวแปรนำ	ประสบการณ์	ผลสืบเนื่อง
คุณลักษณะส่วนบุคคล		การอาสาสมัครอย่างยั่งยืน
- บุคลิกภาพชอบช่วยเหลือ แบบพุทธ	ความพึงพอใจในกิจกรรมและ องค์กร	- เจตคติต่อการอาสาสมัครอย่าง ยั่งยืน
- แรงจูงใจอาสา		- ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรม
สภาพแวดล้อมทางสังคม		
- การรับรู้ความคาดหวังทาง สังคม	เอกลักษณ์ในบทบาท อาสาสมัครแบบทั่วไป	
- การรับรู้เกียรติภูมิของ องค์กร	เอกลักษณ์ในบทบาท อาสาสมัครแบบเฉพาะ	
- การรับรู้การสนับสนุนทาง สังคม		

ตาราง 1 แสดงถึงกรอบแนวคิดของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ฐานความคิดในการกำหนดกรอบแนวคิดการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนในระดับบุคคล กรอบแนวคิดดังกล่าวแบ่งกลุ่มตัวแปรเป็น 3 กลุ่มคือ (1) ตัวแปรนำ แบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อย คือ ตัวแปรด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย บุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธ และแรงจูงใจอาสา และตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม ประกอบด้วย การรับรู้ความคาดหวังทางสังคม การรับรู้เกียรติภูมิขององค์กร และการสนับสนุนทางสังคม ตัวแปรนำดังกล่าวจะส่งอิทธิพลทางตรงให้บุคคลเกิด (2) พฤติกรรมจากการได้รับประสบการณ์ของบุคคล ได้แก่ ความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์กร เอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบทั่วไป และเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ ประสบการณ์/กระบวนการภายในของบุคคลดังกล่าวจะทำให้เกิด (3) ผลสืบเนื่องคือ ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอาสาสมัครอย่างยั่งยืน กล่าวคือ เป็นผู้ทำกิจกรรมร่วมกับชมรมอย่างสม่ำเสมอ และทำให้บุคคลมีจิตลักษณะที่พึงประสงค์ คือการมีเจตคติที่ดีต่อการอาสาสมัครทั้งในปัจจุบันและอนาคต

จากกรอบแนวคิดการวิจัยดังกล่าว และการทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดโมเดลสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้

ภาพประกอบ 7 โมเดลสมมติฐานโครงสร้างความสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน
หมายเหตุ

1. เส้นอิทธิพลที่เป็นเส้นประ เป็นเส้นอิทธิพลที่ผลการวิจัยยังไม่ชัดเจน จะนำเสนอโมเดลสมมติฐานที่ชัดเจนอีกครั้งเมื่อทำการทดสอบสมมติฐานย่อยแล้ว
2. โมเดลสมมติฐานนำเสนอเฉพาะตัวแปรแฝง จะนำเสนอโมเดลเต็มรูป เมื่อผลการศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (ความเที่ยงตรงเชิงองค์ประกอบ) เสร็จเรียบร้อยแล้ว
3. สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจอาสา กับเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะที่มีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ผู้วิจัยยึดความสัมพันธ์ตามแนวคิดหน้าที่ ซึ่งอาจจะมีการเปลี่ยนแปลง หากการทดสอบสมมติฐานย่อยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองมีความเปลี่ยนแปลงไปจากกรอบแนวคิดหลัก

จากโมเดลสมมติฐานดังกล่าว เมื่อทำการทดสอบสมมติฐานนำและนำผลการทดสอบสมมติฐานมาใช้กำหนดเป็นสมมติฐานหลักของการวิจัย ผู้วิจัยกำหนดเป็นสมมติฐานการวิจัยว่า

สมมติฐาน 2 สมมติฐานการวิจัยหลัก

2.1 การสนับสนุนทางสังคม ความพึงพอใจ และเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะมีอิทธิพลทางตรงต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

2.2 การรับรู้เกียรติภูมิขององค์กรมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนผ่านเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ

2.3 การรับรู้ความคาดหวังทางสังคมมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนผ่านเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบทั่วไปและเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ

2.4 แรงจูงใจอาสาสมัครจะมีอิทธิพลทางตรงต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนและ/หรือมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนผ่านเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ

2.5 บุคลิกภาพช่วยเหลือผู้อื่นแบบพุทธาจะมีอิทธิพลทางตรงต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนและ/หรือมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนผ่านความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การ

5 ความไม่แปรเปลี่ยนของโครงสร้างความสัมพันธ์ของการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนระหว่างเพศ

จากการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการการอาสาสมัคร พบว่าตัวแปรเชิงสาเหตุบางตัวมีค่าเฉลี่ยไม่เท่าเทียมกันระหว่างตัวแปรชีวสังคมที่ศึกษา ได้แก่ เพศ รายละเอียดมีดังต่อไปนี้

จากผลการศึกษาความแตกต่างของการใช้เวลาในการทำกิจกรรมอาสาสมัครระหว่างเพศนั้น พบว่าโดยทั่วไปแล้วเพศหญิงใช้เวลาในการทำกิจกรรมอาสาสมัครมากกว่าเพศชาย แม้ทั้งสองกลุ่มจะมีเวลาในการทำกิจกรรมที่เท่ากัน (Gallagher. 1994; Kendall; Rosental; et al. 1998) อย่างไรก็ตามความแตกต่างดังกล่าวไม่เป็นจริงเสมอไป ในบางครั้งเพศชายในบางกลุ่มจะมีการทำกิจกรรมอาสาสมัครสูงกว่าเพศหญิง โดยเฉพาะเพศชายที่มีการศึกษา อาชีพที่ต้องใช้ทักษะทางสังคมสูง หรือผู้ชายที่ต้องการเครือข่ายทางสังคมสูง (Schlozman; et al. 1994) นอกจากนี้ยังพบว่าตัวแปรเชิงสาเหตุของการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนมีความแตกต่างกันระหว่างเพศด้วยเช่นกัน เช่น ผลการวิจัยของเฟลตเชอร์ (Fletcher. 2004) พบว่าความแตกต่างของแรงจูงใจอาสาสมัครระหว่างในกลุ่มนักศึกษาแพทย์จำนวน 51 คน ผลการวิจัยพบความแตกต่างของแรงจูงใจอาสาสมัครระหว่างเพศในภาพรวม และเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่าเพศหญิงมีระดับของแรงจูงใจอาสาสมัครสูงกว่าเพศชายทั้ง 6 ด้าน ผลการวิจัยดังกล่าวค่อนข้างแตกต่างไปจากงานวิจัยของ เพรนไทส์และคาร์สมิธ (Prentice; & Carlsmith. 2000) ซึ่งพบว่าในกลุ่มบุคคลทั่วไปแล้ว เพศหญิงมีคะแนนแรงจูงใจอาสาสมัครด้านการให้คุณค่า (value functions) สูงกว่าเพศชาย แต่เพศชายมีคะแนนแรงจูงใจอาสาสมัครด้านเป้าหมายเครื่องมือ (instrumental functions) สูงกว่าเพศหญิง สำหรับในตัวแปรเชิงสาเหตุอื่นๆ พบความแตกต่างระหว่างเพศ ที่มีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ได้แก่งานวิจัยของ คมนา วัชรานินท์ (2546) ที่พบว่า เพศหญิงที่มีการสนับสนุนทางสังคมมาก และมีแบบอย่างการอาสาสมัคร จะมีเจตคติที่ต่อพฤติกรรมอาสา และมีพฤติกรรมอาสาในปัจจุบันสูงกว่ากลุ่มเพศชาย วิลสันและมิวสิก (Wilson; & Musick. 1997) พบว่าเพศหญิงมีคะแนนความเอื้ออาทร (altruism) ความเห็นอกเห็นใจ (empathy) การให้คุณค่าในการ

ช่วยเหลือผู้อื่นสูงกว่าเพศชาย ฟลานาแกนและคณะ (Flanagan; et al. 1998) พบว่าเพศหญิงมีความรู้สึกผิดสูงกว่าเพศชายเมื่อไม่ได้ช่วยเหลือผู้ตกยาก

ผลการทบทวนเอกสารดังกล่าวบ่งชี้ถึงความไม่เท่าเทียมกันระหว่างเพศ ในด้านระดับค่าเฉลี่ยและขนาดอิทธิพลของตัวแปรสาเหตุของการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ผู้วิจัยจึงคาดว่า

สมมติฐาน 3 ค่าเฉลี่ยของ และขนาดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้อธิบายการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ไม่เท่าเทียมกันระหว่างกลุ่มที่มีเพศแตกต่างกัน

6. สมมติฐานการวิจัย

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้เป็น 3 ชุดได้แก่ (1) สมมติฐานการวิจัยนำก่อนการทดสอบสมมติฐานหลัก ซึ่งเป็นการทดสอบความเป็นตัวแปรคั่นกลางและตัวแปรเงื่อนไขของตัวแปรเชิงสาเหตุบางคู่ (2) สมมติฐานหลักของการวิจัยครั้งนี้ เป็นการทดสอบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน และ (3) การทดสอบความเท่าเทียมกันของโมเดลโครงสร้างเชิงเส้นของการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนระหว่างตัวแปรเพศ ในแต่ละชุดมีสมมติฐานการวิจัยดังนี้

1. สมมติฐานการวิจัยนำก่อนการทดสอบสมมติฐานหลัก (ตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 2)

1.1 เอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะเป็นตัวแปรคั่นกลางความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจอาสาสมัครกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนโดยสมบูรณ์

1.2 เอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะเป็นตัวแปรคั่นกลางความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจอาสาสมัครกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนเพียงบางส่วน

1.3 แรงจูงใจอาสาสมัครเป็นตัวแปรคั่นกลางความสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนโดยสมบูรณ์

1.4 แรงจูงใจอาสาสมัครเป็นตัวแปรคั่นกลางความสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนเพียงบางส่วน

1.5 เอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะไม่เป็นตัวแปรคั่นกลางความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจอาสาสมัครกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนแต่ทั้งเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะและแรงจูงใจอาสาสมัครมีอิทธิพลทางตรงต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

1.6 ความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การเป็นตัวแปรคั่นกลางความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

1.7 บุคลิกภาพชอบช่วยเหลือและความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การมีอิทธิพลทางตรงต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน และลักษณะความสัมพันธ์มีอิสระต่อกัน

1.8 ความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การเป็นตัวแปรเงื่อนไขความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน โดยผู้ที่มีบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือผู้อื่นแบบพุทธสูงและความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การสูงจะมีระดับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนสูง แต่ผู้ที่มีบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือผู้อื่นแบบพุทธสูงที่มีความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การต่ำจะมีระดับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนต่ำกว่าผู้ที่มีความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การสูง

2. การทดสอบสมมติฐานหลัก (ตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 1)

2.1 การสนับสนุนทางสังคม ความพึงพอใจ และเอกลักษณ์ในบทบาทแบบเฉพาะมีอิทธิพลทางตรงต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

2.2 การรับรู้เกียรติภูมิขององค์การมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนผ่านเอกลักษณ์ในบทบาทแบบเฉพาะ

2.3 การรับรู้ความคาดหวังทางสังคมมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนผ่านเอกลักษณ์ในบทบาทแบบทั่วไปและเอกลักษณ์ในบทบาทแบบเฉพาะ

2.4 แรงจูงใจอาสาอาจจะมีอิทธิพลทางตรงต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนและ/หรือมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนผ่านเอกลักษณ์ในบทบาทแบบเฉพาะ

2.5 บุคลิกภาพชอบช่วยเหลือผู้อื่นแบบพุทธอาจจะมีอิทธิพลทางตรงต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนและ/หรือมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนผ่านความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การ

3. ค่าเฉลี่ยของ และขนาดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้อธิบายการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ไม่เท่าเทียมกันระหว่างกลุ่มที่มีเพศแตกต่างกัน (ตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 3)

7. วิธีวิทยาการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาปฏิสัมพันธ์

วิธีวิทยาการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแบบดั้งเดิมนั้นมีข้อตกลงเบื้องต้นประการหนึ่งเกี่ยวกับลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีลักษณะเชิงเส้นตรง ข้อตกลงเบื้องต้นดังกล่าวเป็นข้อจำกัดประการหนึ่งในการพัฒนาองค์ความรู้ของศาสตร์ต่างๆ เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรนั้นไม่เป็นเชิงเส้นตรงเสมอไป หรือแนวคิดว่าการศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมทางสังคมนั้นต้องทำการศึกษาทั้งสาเหตุเกี่ยวกับตัวบุคคลและสถานการณ์ โดยลักษณะของบุคคลและสถานการณ์ที่ทำให้เกิดกระบวนการภายในบุคคลที่นำไปสู่พฤติกรรมที่ต้องการศึกษามีความสัมพันธ์กันหรือมีปฏิสัมพันธ์กันในการอธิบายพฤติกรรม

วิธีวิทยาการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแสดงให้เห็นถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสาเหตุในการอธิบายพฤติกรรมที่ต้องการศึกษา เริ่มด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง ที่ต้องการศึกษาอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวหนึ่งที่มีต่อตัวแปรตามมีไม่เท่าเทียมกันในทุกระดับหรือบางระดับของตัวแปรอิสระอีกตัวหนึ่ง (Stevens. 1999: 146) ยกตัวอย่างโมเดลแบบแผนแบบไขว้ ดังนี้

$$Y_{ijk} = \mu + \alpha_i + \beta_j + (\alpha\beta)_{ij} + \varepsilon_{ijk} \quad (2.1)$$

เมื่อ μ คือค่าเฉลี่ยตัวแปรตามของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด α_i และ β_j คือค่าอิทธิพลที่เกิดจากตัวแปรอิสระแต่ละตัว ε_{ijk} คือความคลาดเคลื่อนเชิงสุ่ม และ $(\alpha\beta)_{ij}$ คืออิทธิพลที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตามหากค่าอิทธิพลของเทอมดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติแสดงว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวไม่สามารถนำมาใช้ในการอธิบายความแตกต่างของตัวแปรตามได้อย่างมีอิสระต่อกัน อย่างไรก็ตามการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางนั้นมีข้อจำกัดในการวิเคราะห์เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์อยู่ กล่าวคือตัวแปรต้นในการศึกษานั้นต้องเป็นตัวแปรแบ่งกลุ่ม (Category) คือมีระดับการวัดในมาตรานามบัญญัติ (Nominal scale) หรือมาตราเรียงอันดับ (Ordinal scale) หากตัวแปรต้นที่ใช้ศึกษามีระดับการวัดแบบต่อเนื่อง (Continuous) คือมีระดับการวัดในมาตราอันดับ (Interval scale) และมาตราอัตราส่วน (Ratio scale) นักวิจัยต้องทำการลดระดับการวัดตัวแปรลง ซึ่งส่งผลให้อำนาจในการทดสอบลดลง (Cohen. 1983; Stone-Romero; & Anderson. 1994) ต่อมาได้มีการนำการวิเคราะห์ถดถอยมาทำการศึกษาปฏิสัมพันธ์เมื่อตัวแปรต้นมีลักษณะข้อมูลแบบต่อเนื่อง เนื่องจากในการวิเคราะห์ถดถอยผู้วิจัยไม่ต้องทำการลดระดับการวัดตัวแปรลง ทำให้อำนาจการทดสอบสูงกว่าการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Aiken; & West. 1991: 4)

วิธีการศึกษาปฏิสัมพันธ์ในการวิเคราะห์ถดถอยถูกนำเสนอครั้งแรกโดยซอนเดอร์ (Saunders. 1955, 1956; citing McClelland; & Judd. 1993) ซอนเดอร์เรียกอิทธิพลของปฏิสัมพันธ์ในการวิเคราะห์ถดถอยว่าอิทธิพลแบบมีเงื่อนไข (moderated regression) โดยตัวแปรเงื่อนไข (Z) เป็นตัวแปรที่กำหนดขนาดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (X) และตัวแปรตาม (Y)

$$\hat{Y} = b_0 + b_1X + b_2Z + b_3XZ + \varepsilon \quad (2.2)$$

เมื่อ b_0 คือค่าคงที่หรือค่าเฉลี่ยของ Y b_1 b_2 และ b_3 คือสัมประสิทธิ์ทำนายของตัวแปรอิสระแต่ละตัว X คือตัวแปรต้น Z คือตัวแปรเงื่อนไข และ XZ คือผลคูณระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรเงื่อนไข หากค่าสัมประสิทธิ์ทำนาย b_3 มีนัยสำคัญทางสถิติหมายความว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ X ที่มีต่อตัวแปรตาม Y จะไม่เท่าเทียมกันในแต่ละระดับของตัวแปรเงื่อนไข Z และ ε คือความคลาดเคลื่อนเชิงสุ่ม

อย่างไรก็ตามการศึกษาปฏิสัมพันธ์โดยการวิเคราะห์ถดถอยยังมีข้อจำกัดในการวิเคราะห์เช่นกัน เนื่องจากการวัดตัวแปรต้นนั้นมีความคลาดเคลื่อนในการวัดปะปนอยู่ด้วยเสมอ ทำให้สัมประสิทธิ์ถดถอยที่ได้จากการประมาณค่านั้นไม่คงที่ ทำให้เกิดอคติในการประมาณค่าเกิดขึ้นโดยเฉพาะทำให้อำนาจการทดสอบหรือความเข้มข้นของอิทธิพลมีน้อย (Low

magnitude) (McClelland; & Judd. 1993; Jaccard; & Wan. 1995, 1996; Batista-Foguet; et al. 2004: 164) เพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความคลาดเคลื่อนของการวัด จึงมีการริเริ่มนำโมเดลสมการเชิงโครงสร้าง ซึ่งสามารถแยกความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนออกจากคะแนนจริง โดยการสร้างความแปรปรวนร่วม (Common factor) ระหว่างตัวแปรสังเกต/ตัวบ่งชี้ หรือเรียกว่าตัวแปรแฝง มาพัฒนาแนวคิดในการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ขึ้นในทศวรรษที่ 80 เช่น ผลงานของ บูเซเมเยอร์และโจนส์ (Busemeyer; & Jones. 1983) และเคนนี่และจัตต์ (Kenny; & Judd. 1984) เป็นต้น ลักษณะโมเดลทั่วไปของปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรแฝงมีดังนี้

$$\eta = \gamma_1 \xi_1 + \gamma_2 \xi_2 + \gamma_3 \xi_1 \xi_2 + \zeta \quad (2.3)$$

ลักษณะสมการจะเหมือนกับสมการที่ 2.2 กล่าวคือ γ_s คือสัมประสิทธิ์ถดถอย ξ_s คือตัวแปรอิสระ และ ζ คือความคลาดเคลื่อนเชิงสุ่ม

เคนนี่และจัตต์ (Kenny; & Judd. 1984) ได้พัฒนาแนวคิดพื้นฐานในการศึกษาปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรแฝงโดยการสร้างผลคูณตัวแปรสังเกต เมื่อนำวิธีการของเคนนี่และจัตต์มาประยุกต์ใช้ ต้องทำการประมาณค่าตัวแปรแฝงปฏิสัมพันธ์ขึ้น ($\xi_1 \times \xi_2$) ซึ่งเป็นผลคูณระหว่างตัวแปรสังเกต ต่อจากนั้นจะทำการกำหนดค่าพารามิเตอร์แบบไม่ใช้เชิงเส้นตรง (Nonlinear constrained) เมตริกซ์ความแปรปรวนร่วมที่ถูกกำหนดค่าขึ้นตามสมการนั้นจะถูกประมาณค่าโดยวิธีกำลังสองทั่วไป เพื่อประมาณค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของโมเดล อย่างไรก็ตามการประมาณค่าวิธีกำลังสองทั่วไปไม่สามารถประมาณค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานที่ใช้สำหรับการทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์ปฏิสัมพันธ์ได้ (Li; et al. 1998) นักวิชาการที่ประยุกต์ใช้แนวคิดของเคนนี่และจัตต์ จึงพัฒนาวิธีประมาณค่าที่สามารถทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์ถดถอยที่เป็นปฏิสัมพันธ์ เช่นการใช้วิธี Maximum likelihood เป็นต้น

พัฒนาการของการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงเริ่มมีความก้าวหน้ามากขึ้นตามพัฒนาของระบบคอมพิวเตอร์ มีนักสถิติหลายท่านคิดวิธีการสร้างตัวแปรปฏิสัมพันธ์ขึ้นมาหลายโมเดล การพัฒนาโมเดลที่มีรูปแบบแตกต่างกันมีวัตถุประสงค์เพื่อลดข้อจำกัดของการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรแฝงซึ่งมีประเด็นข้อจำกัดดังนี้ (Moosbrugger; Schermelleh-Engel; & Klein. 1997)

หนึ่ง ความคลาดเคลื่อนในการวัดของตัวแปรสังเกต เป็นปัญหาทั้งในการวิเคราะห์โดยใช้ตัวแปรสังเกต (เช่น การวิเคราะห์ถดถอย) และการวิเคราะห์โดยใช้ตัวแปรแฝง สำหรับการวิเคราะห์ในตัวแปรสังเกตนั้นการที่ตัวแปรสังเกตแต่ละตัวมีความเชื่อมั่นต่ำทำให้สัมประสิทธิ์ถดถอยที่ได้มีอคติและไม่คงที่ ตัวแปรผลคูณในการวิเคราะห์ถดถอยแบบมีเงื่อนไขที่มีความเชื่อมั่นต่ำจะส่งผลให้ผลการวิเคราะห์มีอคติเพิ่มขึ้นไปอีก ส่งผลให้การประมาณค่าผลของปฏิสัมพันธ์มีค่าต่ำกว่าความเป็นจริง และอำนาจการทดสอบของเทอมปฏิสัมพันธ์มีต่ำ

สำหรับวิธีการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงจะมีปัญหาที่แตกต่างออกไป กล่าวคือการวิเคราะห์ตัวแปรแฝงจะมีอคติที่เกิดจากความคลาดเคลื่อนในการวัดตัวแปรสังเกตจะถูกนำไปรวมอยู่ในการสร้างโมเดลการวัดในตัวแปรแฝง นอกจากนี้ปัญหาก็เกี่ยวกับอำนาจการทดสอบก็มีการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ในตัวแปรแฝงเช่นกัน กล่าวคือ อำนาจการทดสอบจะลดลงเมื่อตัวแปรสังเกตมีความเชื่อมั่นต่ำ จากที่ได้กล่าวมาเนื่องจากตัวแปรสังเกตที่มีความเชื่อมั่นต่ำจะส่งผลต่อความเที่ยงตรงของผลการวิเคราะห์ที่ได้จากตัวแปรสังเกตนั้น ดังนั้นการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์โดยใช้ตัวแปรแฝงจึงควรเลือกตัวแปรสังเกตที่มีความเหมาะสมด้วย

สอง ความสัมพันธ์ไม่เป็นเชิงเส้นตรงของค่าพารามิเตอร์ เนื่องจากการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ตามแนวคิดของเคนนีและจอร์จด์ ต้องมีการสร้างตัวแปรผลคูณขึ้นเพื่อเป็นตัวบ่งชี้ในโมเดลการวัด และได้เสนอว่าต้องสร้างตัวแปรผลคูณในทุกคู่ของตัวแปรสังเกตระหว่างตัวแปรแฝง แต่การสร้างตัวแปรผลคูณ ผลการสร้างตัวแปรผลคูณมักทำให้ค่าสัมประสิทธิ์องค์ประกอบที่ได้มีความสัมพันธ์ไม่เป็นเชิงเส้นตรง และทำให้ค่าความคลาดเคลื่อนมีความซับซ้อน

สาม ค่าเฉลี่ยโครงสร้าง (Mean structure) วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมในสมการเชิงโครงสร้าง มักจะมีข้อตกลงที่ว่าตัวแปรสังเกตและตัวแปรแฝงเป็นตัวแปรมาตรฐาน (Centered variable) ซึ่งอยู่ในรูปการกระจายค่าเฉลี่ย (Mean deviation form) ลักษณะค่าเฉลี่ยตัวแปรแฝงจึงมีค่าคาดหวังเป็นศูนย์ พัฒนาการขั้นแรก ๆ จึงกำหนดคุณลักษณะเฉพาะให้ตัวแปรในโมเดลทั้งหมดเป็นตัวแปรมาตรฐาน แต่ไม่แนบเสมอไปว่าตัวแปรผลคูณตัวแปรแฝงจะมีค่าคาดหวังเป็นศูนย์ไปด้วย การละเลยปัญหานี้เป็นการกำหนดคุณลักษณะที่ไม่ถูกต้อง (Misspecification) ซึ่งจะก่อให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าขึ้น

สี่ การแปลงคะแนนตัวแปร การวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้างเชิงเส้นตรงที่ไม่มีตัวแปรผลคูณนั้น การแปลงสเกลของตัวแปรทำนายจะไม่ส่งผลต่อค่าพารามิเตอร์ในโมเดลโครงสร้าง (γ_i) และจะไม่ส่งผลต่อโครงสร้างเส้นทางที่ได้จากสมการเชิงโครงสร้าง อย่างไรก็ตาม ความไม่เปลี่ยนแปลงของโครงสร้างจะเกิดความผิดพลาดในโมเดลปฏิสัมพันธ์ การแปลงคะแนนโดยการเพิ่มค่าคงที่ที่จะสร้างอิทธิพลรบกวนให้กับค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้าง

ห้า การกระจายไม่เป็นโค้งปกติของตัวแปร โมเดลปฏิสัมพันธ์ตัวแปรแฝงเกี่ยวข้องกับ การสร้างเทอมผลคูณในสมการเชิงโครงสร้าง ถึงแม้ว่าตัวบ่งชี้ทุกตัวในทุกตัวแปรแฝงและตัวแปรแฝงเองจะมีการกระจายเป็นโค้งปกติ การกระจายของเทอมปฏิสัมพันธ์ก็จะเป็นโค้งปกติ การกระจายไม่เป็นโค้งปกติยิ่งเกิดสูงขึ้นหากความแปรปรวนร่วมระหว่างตัวแปรแฝง (ξ_1) และตัวแปรเงื่อนไขแฝง (ξ_2) มีค่าสูงขึ้น เนื่องจากตัวแปรแฝงผลคูณ ($\xi_1 \xi_2$) เป็นเทอมหนึ่งของสมการเชิงโครงสร้าง จึงทำให้การกระจายของตัวแปรแฝงภายในไม่เป็นโค้งปกติเช่นกัน กล่าวคือระดับการกระจายไม่เป็นโค้งปกติของตัวแปรแฝงภายในขึ้นอยู่กับระดับการกระจายไม่เป็นโค้งปกติของตัวแปรแฝงผลคูณ ขนาดอิทธิพลของปฏิสัมพันธ์ (γ_3) และความแปรปรวนของเทอมความคลาดเคลื่อน (ζ) ที่สัมพันธ์กับความแปรปรวนของตัวแปรภายในแฝง

พัฒนาการของแนวคิดการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ตัวแปรแฝง ได้พัฒนาขึ้นเป็น 5 กลุ่ม (Marsh; et al. 2004) การพัฒนาในแต่ละกลุ่มมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อลดข้อจำกัดทั้งสี่ประเด็น ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นและการลดปัญหาเกี่ยวกับการสร้างผลคูณของตัวแปรสังเกต มาร์ชและคณะ (Marsh; et al. 2004) ได้สรุปวิธีการประมาณค่าปฏิสัมพันธ์ด้วยตัวแปรแฝงได้เป็น 5 กลุ่มคือ หนึ่ง วิธีการกำหนดค่าพารามิเตอร์ (Constrained approach) สอง วิธีประมาณค่าแบบกำลังสองน้อยที่สุดสองขั้นตอน (Two-stage least squares (2SLS)) สาม วิธีการกำหนดค่าพารามิเตอร์บางส่วน (The generalized Appended product indicator (GAPI) approach) สี่ วิธีการไม่กำหนดค่าพารามิเตอร์ (Unconstrained approach) และ ห้า วิธีการไม่กำหนดค่าผลคูณ (Quasi-maximum-likelihood (QML) approach)

วิธีการกำหนดค่าพารามิเตอร์ เป็นวิธีที่ต้องมีการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของการกำหนดค่าความสัมพันธ์ไม่เชิงเส้นตรง (Nonlinear constraints) ในค่าสัมประสิทธิ์องค์ประกอบและความแปรปรวนที่เกี่ยวข้องกับเทอมปฏิสัมพันธ์ โดยทั่วไปแล้วค่าพารามิเตอร์บางตัวจะถูกกำหนดให้เป็นค่าคงที่ (เช่น 0.0) และให้ค่าอื่นๆ ยังคงถูกประมาณค่าเหมือนเดิม การกำหนดค่าเหล่านี้อยู่บนพื้นฐานของตกลงเบื้องต้นที่ว่าตัวแปรแฝงทุกตัวมีการกระจายเป็นโค้งปกติ ในทุกโมเดลที่เสนอในกลุ่มนี้มาจากพื้นฐานแนวคิดของเคนนีและจัดด์ (Kenny; & Judd. 1986) ทั้งสิ้น เช่น วิธีสร้างผลคูณหลายตัวบ่งชี้ (Multiple indicator maximum likelihood approach) ของเจคการ์ดและแวน (Jaccard; & Wan. 1995) วิธีสร้างผลคูณหนึ่งตัวบ่งชี้ (Single indicator maximum likelihood approach) ของจอร์เรสกอกและแยง (Jöreskog; & Yang. 1996) วิธีของปิง (Ping's approach) (Ping. 1996) และวิธีของอัลจินาและโมลเดอร์ (Algina and Moulder model) (Algina; & Moulder. 2001) เป็นต้น

วิธีการสร้างผลคูณหลายตัวบ่งชี้ของเจคการ์ดและแวน (Jaccard; & Wan. 1995) เป็นวิธีที่ต้องสร้างตัวแปรผลคูณจากตัวบ่งชี้ทุกตัวในโมเดล ซึ่งเป็นวิธีที่ยุ่งยากซับซ้อน โดยเฉพาะเมื่อตัวบ่งชี้ในแต่ละตัวแปรแฝงมีจำนวนมากขึ้น นอกจากนี้ในโมเดลของเจคการ์ดและแวนไม่มีการกำหนดค่าเฉลี่ยโครงสร้างซึ่งเป็นการกำหนดคุณลักษณะที่ผิดพลาดตามข้อจำกัดที่สาม

เพื่อลดความซับซ้อนของการกำหนดค่าผลคูณตามโมเดลของเคนนีและจัดด์ ปิง (Ping. 1996) ได้เสนอวิธีการ 2 ขั้นตอนเพื่อลดความซับซ้อนขึ้น ขั้นตอนแรกทำการประมาณค่าสัมประสิทธิ์องค์ประกอบและความแปรปรวนของเศษเหลือ และทำการสร้างตัวแปรสังเกตผลคูณ แล้วทำการคำนวณตัวแปรสังเกตผลคูณทุกตัวเป็นตัวบ่งชี้ของตัวแปรแฝงผลคูณ เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์องค์ประกอบและความแปรปรวนของเศษเหลือ ขั้นตอนที่สอง ทำการประมาณค่าอิทธิพลของปฏิสัมพันธ์ในโมเดลโครงสร้างโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์องค์ประกอบและค่าเศษเหลือจากขั้นตอนที่หนึ่ง (กำหนดค่าให้เป็นค่าคงที่) วิธีการนี้เหมือนกับโมเดลของเจคการ์ด

และแนวที่ต้องการตัวแปรที่เป็นตัวแปรมาตรฐาน ไม่มีการกำหนดค่าเฉลี่ยโครงสร้าง และมีข้อตกลงเกี่ยวกับการกระจายเป็นโค้งปกติเหมือนกัน

จอร์สคอกและแยง (Jöreskog; & Yang. 1996) ได้เสนอว่าไม่มีความจำเป็นที่ต้องสร้างตัวแปรผลคูณทุกตัว แต่ให้เลือกตัวแปรผลคูณเพียงสมการเดียวก็เพียงพอต่อการประมาณค่า โดยได้เสนอวิธีการกำหนดค่าความสัมพันธ์ไม่เชิงเส้นตรงระหว่างค่าพารามิเตอร์เมื่อตัวแปรสังเกตไม่ถูกกำหนดให้เป็นตัวแปรมาตรฐาน

อัลจินาและโมลเดอร์ (Algina; & Moulder. 2001) ได้ทำการปรับปรุงโมเดลของจอร์สคอกและแยง โดยให้ตัวบ่งชี้ของตัวแปรต้นทุกตัวเป็นตัวแปรมาตรฐาน และมีค่าเฉลี่ยโครงสร้างถึงแม้ว่าโมเดลของอัลจินาและโมลเดอร์จะเหมือนกับจอร์สคอกและแยงทุกประการยกเว้นการทำให้ตัวแปรสังเกตเป็นตัวแปรมาตรฐาน การทำตัวแปรให้เป็นมาตรฐานดังกล่าวทำให้โมเดลมีโอกาสที่จะประมาณค่าได้สูงกว่าโมเดลของจอร์สคอกและแยง (Algina; & Moulder. 2001)

วิธีประมาณค่าแบบกำลังสองน้อยที่สุดสองขั้นตอน (Bollen; & Paxton. 1998) เป็นการใช้วิธีการประมาณค่าแบบถดถอยสองขั้นตอนที่ไม่ต้องมีข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการกระจายเป็นโค้งปกติเหมือนกับการประมาณค่าแบบแม็กซ์ิมไลล์ลิสต์ แต่จากการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการประมาณค่าพบว่า การประมาณค่าโดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดสองขั้นตอนมีอคติสูงและมีอำนาจการทดสอบต่ำกว่าโมเดลทางเลือกอื่นๆ (Moulder; & Algina. 2002)

วิธีการกำหนดค่าพารามิเตอร์บางส่วน วอลล์และอเมมียา (Wall; & Amemiya. 2001) กล่าวว่าในบรรทัดสุดท้ายของเมตริกซ์ความแปรปรวนร่วมในสมการที่ 2.8 ($\phi_{31} = 0, \phi_{32} = 0$) ถูกกำหนดขึ้นจากข้อตกลงเบื้องต้นที่ว่าตัวแปรแฝงภายนอก (ξ_1 และ ξ_2) มีการกระจายเป็นโค้งปกติ จากการศึกษาของวอลล์และอเมมียาพบว่า วิธีการกำหนดค่าพารามิเตอร์ซึ่งอยู่บนสมมติฐานว่าการกระจายเป็นโค้งปกติ การประมาณค่าปฏิสัมพันธ์ตามแนวทางการกำหนดค่าพารามิเตอร์เมื่อข้อมูลกระจายไม่เป็นโค้งปกติจะทำให้เกิดการประมาณค่าที่มีอคติอย่างเป็นระบบ จากปัญหาดังกล่าว วอลล์และอเมมียาจึงเสนอวิธีกำหนดค่าพารามิเตอร์เพียงบางส่วน โดยทำการประมาณค่า (free) ค่าความแปรปรวนร่วมในสมการที่ 2.8 แต่ยังคงกำหนดค่าพารามิเตอร์อื่นๆ ให้เป็น 0 เหมือนเดิม วิธีการนี้จะใช้ได้ดีกว่าวิธีการกำหนดค่าพารามิเตอร์เมื่อตัวแปรแฝงภายนอก และองค์ประกอบเฉพาะของตัวแปรสังเกตมีการกระจายที่ไม่เป็นโค้งปกติ (Marsh; et al. 2004: 277)

วิธีการไม่กำหนดค่าพารามิเตอร์ มาร์ชและคณะ (Marsh; et al. 2004; Martin; & Marsh. 1999) ได้เสนอโมเดลวิธีการประมาณค่าปฏิสัมพันธ์แบบมีตัวแปรแฝงโดยมีต้องกำหนดค่าพารามิเตอร์ขึ้น โดยดัดแปลงจากวิธีการของ อัลจินาและโมลเดอร์ (Algina; & Moulder. 2001) โดยสร้างตัวแปรมาตรฐานและใช้ค่าผลคูณของตัวแปรมาตรฐานเพื่อกำหนดตัวบ่งชี้ของตัวแปรปฏิสัมพันธ์แฝง ค่าผลคูณของตัวแปรสังเกตเป็นตัวบ่งชี้ของเทอมปฏิสัมพันธ์ตัวแปร

แฝง แต่ไม่มีการกำหนดค่าพารามิเตอร์แบบไม่เป็นเส้นตรงเพื่อกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างค่า
 ผลคูณตัวบ่งชี้และองค์ประกอบตัวแปรแฝงปฏิสัมพันธ์ ยกตัวอย่างเช่น หลังจากการกำหนดให้
 ตัวบ่งชี้ของตัวแปรแฝงภายนอก (x) เป็นตัวแปรมาตรฐาน ผลคูณตัวบ่งชี้ ($x_1 x_3$) ซึ่งสามารถ
 เขียนได้เป็น $x_1 x_3 = \lambda_3 \xi_1 \xi_2 + \delta_5$ เมื่อ λ_5 และ θ_5 เท่ากับ $\text{var}(\delta_5)$ สามารถประมาณค่าได้ ซึ่ง
 ตรงกันข้ามกับวิธีการกำหนดค่าพารามิเตอร์แบบดั้งเดิมที่ $x_1 x_3 =$
 $\lambda_1 \lambda_3 \xi_1 \xi_2 + \lambda_1 \xi_1 \delta_3 + \lambda_3 \xi_2 \delta_1 + \delta_1 \delta_3$ ซึ่งค่าพารามิเตอร์ที่เกี่ยวข้องกับผลคูณของตัวบ่งชี้ $x_1 x_3$
 จะถูกกำหนดค่าพารามิเตอร์ทั้งหมดและถูกกำหนดให้เป็นเทอมของค่าพารามิเตอร์อื่นๆ ใน
 โมเดล ดังนั้นการประมาณค่าวิธีการนี้ไม่ต้องทำการกำหนดค่าพารามิเตอร์ เมื่อตัวแปรแฝง
 ภายนอกมีการกระจายเป็นโค้งปกติ ความแปรปรวนร่วมของตัวแปรแฝง (ϕ_{31}, ϕ_{32}) มีค่าเท่ากับ
 0 เพราะ $\kappa_3 = E(\xi_1 \xi_2) = \text{cov}(\xi_1, \xi_2) = \phi_{21}$ เป็นจริงสำหรับโมเดลที่ใช้ตัวแปรมาตรฐาน จาก
 การกำหนดลักษณะเฉพาะของวิธีไม่กำหนดค่าพารามิเตอร์ดังที่ได้กล่าวมาการประมาณค่าจึง
 สามารถทำได้ง่ายกว่าวิธีการกำหนดค่าพารามิเตอร์ และมีผลการประมาณค่ายังมีความแกร่ง
 ถึงแม้ว่าการกระจายของข้อมูลจะไม่เป็นโค้งปกติเมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการกำหนดค่าพารามิเตอร์
 เพราะไม่ต้องอาศัยของตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการกระจายเป็นโค้งปกติของตัวแปรที่ต้องกำหนด
 ค่าพารามิเตอร์ขึ้น (Marsh; et al. 2004: 277)

วิธีการไม่กำหนดค่าผลคูณ จอเรสกอกและแยง (Jöreskog; & Yang. 1996) ได้
 กล่าวไว้ว่าถึงแม้ว่าตัวแปรภายนอกแฝงทั้งสองตัวจะมีการกระจายเป็นโค้งปกติ แต่การกระจาย
 ของตัวแปรผลคูณของตัวแปรแฝงจะไม่เป็นโค้งปกติ ดังนั้น สำหรับการประมาณค่าปฏิสัมพันธ์
 ตัวแปรแฝงจึงฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้นของการประมาณค่าโดยวิธีแมกซิมัมไลก์ลิฮูด (Maximum
 Likelihood: ML) เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ไคลน์และมูสบรูเกอร์ (Klein; & Moosbrugger.
 2000) จึงได้เสนอวิธีการที่เรียกว่า Latent Moderated Structural (LMS) equations ซึ่งได้
 แนวคิดพื้นฐานจากการวิเคราะห์การแจกแจงหลายตัวแปรของการผสมผสานเวกเตอร์ตัวบ่งชี้ (The
 multivariate distribution of the joint indicator vector) ซึ่งใช้วิธีเหมือนกับการกระจายเป็นโค้ง
 ปกติแบบไฟไนต์มิกเชอร์ (Finite mixture of normal distributions) และการใช้กรณีเฉพาะของ
 การกระจายไม่เป็นโค้งปกติในการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ตัวแปรแฝง (Explicitly takes the
 specific type of nonnormality implied by latent interactions into account) เนื่องจากวิธี
 LMS ไม่ฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการกระจายเป็นโค้งปกติเหมือนกับวิธีการอื่นๆ จึงคาด
 ว่าผลการประมาณค่าจะมีความถูกต้องมากกว่าวิธีการอื่นๆ ที่เสนอมาก่อนหน้านี้ (Marsh; Wen;
 & Hau. 2004: 277) วิธี LMS ได้ถูกปรับปรุงโดย ไคลน์ (Klein. 2006) เรียกว่าวิธี Quasi-
 Maximum-Likelihood (QML) วิธีการนี้ผลการประมาณค่าใกล้เคียงกับวิธี LMS เพียงแต่การ
 คำนวณมีความยุ่งยากน้อยกว่า (Marsh; Wen; & Hau. 2004: 277) และ วิธี LMS มีข้อตกลง
 เบื้องต้นเกี่ยวกับตัวแปรแฝงทั้งตัวทำนายและเศษเหลือทุกตัวต้องมีการกระจายเป็นโค้งปกติ แต่
 ใน QML มีข้อตกลงเบื้องต้นให้ลักษณะ (Function) ของค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของตัวแปร

แฝงที่เป็นตัวทำนายและเศษเหลือทุกตัวมีการกระจายเป็นโค้งปกติ ซึ่งในทางปฏิบัติแล้วลักษณะของค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของตัวแปรแฝงอาจจะเป็นค่าประมาณที่ดีถึงแม้ว่าตัวทำนายและเศษเหลือมีการกระจายไม่เป็นโค้งปกติ ดังนั้นผลการประมาณค่าโดยวิธี QML จะได้ผลการวิเคราะห์ที่ถูกต้องมากกว่าวิธี LMS เล็กน้อย ในกรณีที่การแจกแจงของข้อมูลตัวแปรอิสระมีการแจกแจงไม่เป็นโค้งปกติ แต่ในกรณีที่ตัวแปรอิสระมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติแล้วผลการประมาณค่าของทั้งสองวิธีจะให้ผลการประมาณค่าที่ไม่แตกต่างกัน (Klein; & Muthen. 2007)

นอกจากนี้ความแตกต่างอีกประการหนึ่งของ QML กับวิธีการอื่นๆ คือ ในวิธีการอื่นๆ ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะใช้รูปแบบผลคูณ ตามแนวทางของเคนเนลและจัตต์ ในการสร้างสมการเพื่อประมาณค่าปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรแฝง แต่ในวิธีการ QML ใช้รูปแบบยกกำลังสอง (Quadratic forms) ซึ่งโมเดลปฏิสัมพันธ์ที่สร้างขึ้นจากการกำหนดคุณลักษณะของของเคนเนลและจัตต์ (ตัวแปรผลคูณ) จะเป็นกรณีเฉพาะของโมเดลรูปแบบยกกำลังสอง

การเลือกใช้วิธีการในการศึกษาปฏิสัมพันธ์แบบมีตัวแปรแฝง จากการศึกษาโดยการสร้างข้อมูลจำลอง มาร์ชและคณะ (Marsh; et al. 2004) ได้สรุปจุดแข็งและจุดอ่อนของวิธีการ 4 วิธี ได้แก่ วิธีไม่กำหนดค่าพารามิเตอร์ วิธีกำหนดค่าพารามิเตอร์ วิธีกำหนดค่าพารามิเตอร์บางส่วน และ วิธีไม่กำหนดค่าผลคูณ และได้สรุปว่าไม่มีวิธีการใดดีที่สุด แต่ละวิธีมีข้อดีข้อเสียแตกต่างกันไป โดยวิธีการไม่กำหนดค่าพารามิเตอร์ เป็นวิธีการที่ง่ายที่สุด วิธีการไม่กำหนดค่าพารามิเตอร์ วิธีกำหนดค่าพารามิเตอร์ และวิธีการกำหนดค่าพารามิเตอร์บางส่วน สามารถหาโปรแกรมในการวิเคราะห์ได้ง่าย เกี่ยวกับอคติในการประมาณค่า วิธีการไม่กำหนดค่าพารามิเตอร์และวิธีการกำหนดค่าพารามิเตอร์บางส่วน ผลการประมาณค่ามีอคติค่อนข้างต่ำ แม้ว่าการกระจายของตัวแปรจะไม่เป็นโค้งปกติ แต่วิธีกำหนดค่าพารามิเตอร์และวิธีไม่กำหนดค่าผลคูณ การประมาณค่าจะมีอคติค่อนข้างต่ำ เมื่อการกระจายเป็นโค้งปกติเท่านั้น โดยทั่วไปแล้ววิธีการไม่กำหนดค่าผลคูณจะเป็นวิธีการที่ให้ผลการประมาณค่าที่ชัดเจนมากที่สุด แต่ขึ้นอยู่กับกับการกระจายและขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วย แต่วิธีการไม่กำหนดค่าผลคูณจะเกิดปัญหาเกี่ยวกับความคลาดเคลื่อนประเภทที่ 1 สูงสุด เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่การกระจายของตัวแปรไม่เป็นโค้งปกติ

อย่างไรก็ตามเมื่อการกระจายของตัวแปรเป็นโค้งปกติแล้ววิธีการไม่กำหนดผลคูณจะมีความชัดเจนในการประมาณค่าสูงสุดเมื่อขนาดกลุ่มตัวอย่างมีขนาดไม่ใหญ่มาก และปัญหาดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ด้วยวิธีการแปลงข้อมูลให้เป็นโค้งปกติ ดังนั้นจุดอ่อนตามที่มาร์ชและคณะได้ระบุไว้จึงไม่ใช่ปัญหาที่สำคัญในการประมาณค่า โปรแกรมที่สามารถวิเคราะห์วิธีการไม่กำหนดผลคูณ มีสองโปรแกรมคือ โปรแกรม QML ได้พัฒนาถึงรุ่น 3.10 แล้ว สามารถดาวน์โหลดโปรแกรมและคู่มือการใช้ได้ฟรีจากเว็บไซต์ของไคลน์ (Klein. 2006) และโปรแกรม Mplus ของครอปครัมมิวเทิน (Muthen; & Muthen. 2007) ในการวิจัยครั้งนี้จึงเลือกใช้วิธีการไม่กำหนดผลคูณ ใช้วิธีประมาณค่าแบบ LMS โดยใช้โปรแกรม Mplus 5.2

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อศึกษาลักษณะความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างในการอธิบายสาเหตุของการอาสาศักยภาพที่ยั่งยืนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี การดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยมีขั้นตอนดำเนินการตามลำดับ คือ 1) การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง 2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 3) การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ 4) การเก็บรวบรวมข้อมูล และ 5) การจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 ที่เป็นสมาชิกสังกัดชมรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) จำนวน 169 มหาวิทยาลัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 ที่เป็นสมาชิกสังกัดชมรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ จำนวน 23 มหาวิทยาลัย รวม 956 คน

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดจากความเพียงพอของการวิเคราะห์ข้อมูล โดยไคลน์ (Kline. 2005: 110) กล่าวว่า โดยทั่วไปแล้วขนาดกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ควรมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 200 คนขึ้นไป นอกจากนี้ในขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูลได้มีการแบ่งกลุ่มย่อยสำหรับการวิเคราะห์ออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อยควรมี 400 คน อย่างไรก็ตามเพื่อให้ผลการวิเคราะห์มีความคงที่ ผู้วิจัยกำหนดให้แต่ละกลุ่มย่อยมีจำนวน 500 คน รวมทั้งสิ้น 1,000 คน วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ใช้จำนวนนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 ขึ้นไปที่เป็นสมาชิกสังกัดชมรมด้านบำเพ็ญประโยชน์มหาวิทยาลัยละประมาณ 42 คน ดังนั้นมหาวิทยาลัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 24 มหาวิทยาลัย

การสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดการสุ่มตัวอย่างไว้ 2 ระดับ คือระดับมหาวิทยาลัยและระดับบุคคลดังนี้

ระดับมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยทำการแบ่งสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนมหาวิทยาลัยในแต่ละภูมิภาค เนื่องจากประชากรระดับมหาวิทยาลัยมีทั้งสิ้น 169 สถาบัน แบ่งเป็น มหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานครและภาคกลางจำนวน 79 สถาบัน คิดเป็นร้อยละ 47 และมหาวิทยาลัยในภาคเหนือ ตะวันออก/ตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้จำนวน 90 สถาบัน คิดเป็นร้อยละ 53 ผู้วิจัยจึงกำหนดสัดส่วนมหาวิทยาลัยที่เป็นหน่วยตัวอย่าง สำหรับกรุงเทพมหานครและภาค

กลางร้อยละ 50 คือ 12 สถาบัน ภาคเหนือ ภาคตะวันออก/ตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ร้อยละ 50 คือ 12 สถาบัน การสุ่มเพื่อให้ได้มหาวิทยาลัยตามสัดส่วนที่กำหนดใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

ระดับบุคคล ให้นิยามกลุ่มตัวอย่างมหาวิทยาลัยละประมาณ 42 คน วิธีการสุ่ม ผู้วิจัยทำการแบ่งสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรเพศ โดยให้ในแต่ละมหาวิทยาลัยแบ่งเป็นชายและหญิงจำนวนเท่าๆ กัน คือเป็นชายประมาณ 21 คน และหญิงประมาณ 21 คน ในแต่ละกลุ่มย่อย ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

ตาราง 2 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาและจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เก็บได้จริง

ภูมิภาค	ประชากร (มหาวิทยาลัย)	กลุ่มตัวอย่าง (มหาวิทยาลัย)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)	
			กำหนด	เก็บได้จริง
กรุงเทพมหานคร	48	1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	42	41
		2. ม.เกษตรศาสตร์	42	40
		3. ม.ศรีนครินทรวิโรฒ	42	59
		4. มรภ.พระนคร	42	49
		5. ม.กรุงเทพ	42	39
		6. เทคโนโลยีมหานคร	42	42
		7. ม.เซนต์จอห์น	42	31
		8. ม.อัสสัมชัญ	42	34
กลาง	31	1. มรภ.นครปฐม	40	38
		2. เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	42	60
		3. มรภ.พระนครศรีอยุธยา	40	42
		4. ม.รังสิต	42	18
เหนือ	24	1. ม.เชียงใหม่	42	50
		2. มรภ.เชียงราย	40	27
		3. ม.พายัพ	42	48
ตะวันออก/ ตะวันออกเฉียง เหนือ	44	1. ม.บูรพา	42	49
		2. มรภ.สกลนคร	40	30
		3. ม.วงษ์ชวลิตกุล	42	45
		4. ม.มหาสารคาม	42	0

ตาราง 2 (ต่อ)

ภูมิภาค	ประชากร (มหาวิทยาลัย)	กลุ่มตัวอย่าง (มหาวิทยาลัย)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)	
			กำหนด	เก็บได้ จริง
ใต้	22	1. ม.สงขลานครินทร์	42	59
		2. ม.ทักษิณ	42	36
		3. ม.วลัยลักษณ์	42	30
		4. มรภ.สงขลา	42	29
		5. ม.หาดใหญ่	42	60
รวมทั้งสิ้น	169	24	1,000	956

เนื่องจากในขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่าในบางมหาวิทยาลัยมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างน้อยกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำจำนวน 42 คนที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงทำเก็บข้อมูลเพิ่มเติมกับมหาวิทยาลัยที่มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างมากกว่าที่คาดการณ์ไว้ ดังนั้นผลการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงจึงมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละมหาวิทยาลัยตั้งแต่ 18 คนถึง 60 คน

ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้ง 24 มหาวิทยาลัย ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 23 มหาวิทยาลัย มีเพียง 1 มหาวิทยาลัยที่ไม่ได้รับแบบสอบถามคืน คือมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เนื่องจากผู้วิจัยไม่สามารถติดต่อกับผู้ประสานงานได้ สุดท้ายแล้วผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับมาทั้งสิ้นจำนวนทั้งสิ้น 956 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.6 จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตั้งเป้าหมายไว้ 1,000 ฉบับ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 11 ชุด ประกอบด้วยชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามลักษณะชีวสังคมและภูมิหลัง ชุดที่ 2 ถึง 11 เป็นแบบวัดเกี่ยวกับตัวแปรที่ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี รายละเอียด ดังนี้

1. แบบสอบถามลักษณะชีวสังคมภูมิหลังของนิสิต/นักศึกษาระดับปริญญาตรี
2. แบบวัดความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรม
3. แบบวัดเจตคติต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน
4. แบบวัดเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบทั่วไป
5. แบบวัดเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ
6. แบบวัดการรับรู้ความคาดหวังทางสังคม

7. แบบวัดการรับรู้ถึงเกียรติภูมิขององค์กร
8. แบบวัดการสนับสนุนทางสังคม
9. แบบวัดแรงจูงใจอาสา
10. แบบวัดบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธ
11. แบบวัดความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์กร

3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 11 ชุด ดังนี้

1. แบบสอบถามลักษณะชีวิตสังคมภูมิหลังของนักศึกษา ซึ่งจะถามเกี่ยวกับ เพศ ชั้นปีที่ศึกษา สาขาวิชาเอก สถาบันที่กำลังศึกษา ชมรมด้านอาสาสมัครที่ตนสังกัดอยู่
 2. ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอนใหญ่ 9 ขั้นตอนย่อย คือ
 - ขั้นการวางแผนและเตรียมการ ขั้นดำเนินงาน และขั้นการประเมินผล ลักษณะแบบวัดเป็นประโยคคำถาม และให้เลือกตอบจากตัวเลือกดังนี้
000. ในการทำค่ายใหญ่ประจำปี ท่านได้ใช้เวลาในการทำกิจกรรมอาสาสมัครดังต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

กิจกรรม	ชมรมมีการดำเนินการกิจกรรมนี้	ลักษณะการเข้าร่วมกิจกรรมกับชมรมของท่าน
ขั้นการวางแผนและการเตรียมการ เข้าร่วมประชุมเพื่อเลือกพื้นที่พัฒนา	☐ มี ☐ ไม่มี	☐ ท่านได้รับมอบหมายและเข้าร่วมทุกครั้ง ☐ ท่านได้รับมอบหมายแต่เข้าร่วมไม่ครบทุกครั้ง ☐ ท่านได้รับมอบหมายให้ทำกิจกรรมแต่ไม่เข้าร่วม ☐ ท่านไม่ได้รับมอบหมายให้ทำกิจกรรมนี้
ขั้นดำเนินงาน เข้าร่วมประชุมวางแผนทำกิจกรรมในพื้นที่	☐ มี ☐ ไม่มี	☐ ท่านได้รับมอบหมายและเข้าร่วมทุกครั้ง ☐ ท่านได้รับมอบหมายแต่เข้าร่วมไม่ครบทุกครั้ง ☐ ท่านได้รับมอบหมายให้ทำกิจกรรมแต่ไม่เข้าร่วม ☐ ท่านไม่ได้รับมอบหมายให้ทำกิจกรรมนี้
ขั้นการประเมินผล เข้าร่วมประชุมสรุปผลการดำเนินงานของโครงการ	☐ มี ☐ ไม่มี	☐ ท่านได้รับมอบหมายและเข้าร่วมทุกครั้ง ☐ ท่านได้รับมอบหมายแต่เข้าร่วมไม่ครบทุกครั้ง ☐ ท่านได้รับมอบหมายให้ทำกิจกรรมแต่ไม่เข้าร่วม ☐ ท่านไม่ได้รับมอบหมายให้ทำกิจกรรมนี้

เกณฑ์การให้คะแนน ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรม จะให้คะแนนจาก 4, 3, 2, 1 จากระดับความมากไปหาน้อยของแต่ละพฤติกรรม กรณีที่ผู้ตอบระบุว่าชมรมไม่มีการดำเนินกิจกรรมใดและไม่ได้รับบุลัษณะการเข้าร่วมกิจกรรมกับชมรม ผู้วิจัยให้คะแนนเท่ากับ 1

การแปลความหมายคะแนนผู้ตอบที่ได้คะแนนจากแบบวัดในแต่ละข้อสูง เป็นผู้ที่มีระดับการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอสูงกว่าผู้ตอบที่มีคะแนนในแต่ละข้อต่ำ

3. เจตคติต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน เป็นแบบวัดที่ถามถึงเจตคติที่ดีต่อการทำกิจกรรมอาสาสมัครจำนวน 3 องค์ประกอบได้แก่ ความรู้คิดเชิงประเมินค่า ความรู้สึกชอบ และความพร้อม องค์ประกอบละ 6 ข้อรวมทั้งสิ้น 18 ข้อ ข้อความเป็นประโยคบอกเล่าประกอบด้วย มาตรฐานประเมินค่า 6 ระดับ จาก เห็นด้วยที่สุด เห็นด้วย ก่อนข้างเห็นด้วย ก่อนข้างไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยที่สุด

ตัวอย่าง แบบวัดเจตคติต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

0. การเข้าร่วมกิจกรรมอาสาสมัครทำให้ข้าพเจ้าเรียนรู้ที่จะเสียสละเพื่อผู้อื่นมากขึ้น

.....					
เห็นด้วยที่สุด	เห็นด้วย	ค่อนข้างเห็นด้วย	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยที่สุด

00. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการทำกิจกรรมอาสาสมัครเป็นงานที่สนุก

.....					
เห็นด้วยที่สุด	เห็นด้วย	ค่อนข้างเห็นด้วย	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยที่สุด

000. เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วข้าพเจ้าตั้งใจจะทำกิจกรรมอาสาสมัครต่อไป

.....					
เห็นด้วยที่สุด	เห็นด้วย	ค่อนข้างเห็นด้วย	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนน แบบวัดนี้มีข้อคำถามใน 2 ลักษณะ คือ ข้อความทางบวก

และทางลบ จึงมีเกณฑ์การให้คะแนน 2 กรณี คือ

กรณีข้อความทางบวก จะให้คะแนนจาก 6, 5, 4, 3, 2, และ 1 จากเห็นด้วยที่สุด เห็นด้วย ก่อนข้างเห็นด้วย ก่อนข้างไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยที่สุดตามลำดับ

กรณีข้อความทางลบ จะให้คะแนนจาก 1, 2, 3, 4, 5, และ 6 จากเห็นด้วยที่สุด เห็นด้วย ก่อนข้างเห็นด้วย ก่อนข้างไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยที่สุดตามลำดับ

การแปลความหมายคะแนนผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมจากแบบวัดสูง เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องสูงกว่าผู้ตอบที่มีคะแนนรวมจากแบบวัดต่ำ

4. เอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบทั่วไป เป็นการวัดการรับรู้ของผู้ตอบถึงความสำคัญของการทำกิจกรรมอาสาสมัคร และการอุทิศเวลาในการทำกิจกรรมอาสาสมัครจนทำให้บทบาทของการทำกิจกรรมอาสาสมัครเป็นตัวตนเองของตนเอง

5. เอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะโดยเฉพาะโดยเป็นการระบุถึงความเป็นเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครเฉพาะในชมรมที่ตนเองสังกัดอยู่

แบบวัดที่ 4 และ 5 สามารถวัดได้จากการประเมินการรับรู้เอกลักษณ์ในบทบาทอาสาศัมครของผู้ตอบจากแบบวัดที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบวัดของ คาลเลโร่ และคณะ (Callero, 1985; Callero; & et al. 1987) โดยแบบวัดบทบาทอาสาศัมครแบบทั่วไปมี 6 ข้อ และแบบวัดบทบาทอาสาศัมครแบบเฉพาะมี 5 ข้อ โดยตัดข้อความที่เมื่อเพิ่มลักษณะเฉพาะขององค์การเข้าไปแล้วจะทำให้การสื่อความหมายผิด (Grube; & Piliavin. 2000) ข้อความเป็นประโยคบอกเล่าประกอบด้วยมาตรประเมินค่า 6 ระดับ จากจริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

ตัวอย่าง แบบวัดเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาศัมครแบบทั่วไป

0. ข้าพเจ้ารู้สึกซาบซึ้งใจอย่างไรบ้างหากข้าพเจ้าถูกบังคับให้หยุดทำกิจกรรมอาสาศัมคร

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ตัวอย่าง แบบวัดเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาศัมครแบบเฉพาะ

0. ข้าพเจ้ารู้สึกซาบซึ้งใจอย่างไรบ้างหากข้าพเจ้าถูกบังคับให้หยุดทำกิจกรรมอาสาศัมครกับชมรม

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน แบบวัดนี้มีข้อคำถามใน 2 ลักษณะ คือ ข้อความทางบวกและทางลบ จึงมีเกณฑ์การให้คะแนน 2 กรณี คือ

กรณีข้อความทางบวก จะให้คะแนนจาก 6, 5, 4, 3, 2, และ 1 จากจริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลยตามลำดับ

กรณีข้อความทางลบ จะให้คะแนนจาก 1, 2, 3, 4, 5, และ 6 จากจริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลยตามลำดับ

การแปลความหมายคะแนนผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมจากแบบวัดสูง เป็นผู้ที่มีเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาศัมครสูงกว่าผู้ตอบที่มีคะแนนรวมจากแบบวัดต่ำ

6. การรับรู้ความคาดหวังทางสังคม เป็นการวัดการรับรู้ของผู้ตอบที่เกี่ยวข้องกับการที่บุคคลรอบข้างของตนเอง คาดหวังในตนเองให้ความสำคัญกับการแสดงบทบาทการทำกิจกรรมอาสาศัมคร ซึ่งสามารถวัดได้จากการประเมินการรับรู้ความคาดหวังทางสังคมของบุคคลรอบข้างของผู้ตอบจากแบบวัดที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบวัดของ ชาร์จ และคณะ (Charnge; et al. 1988) จำนวน 7 ข้อ ข้อความเป็นประโยคบอกเล่าประกอบด้วยมาตรประเมินค่า 6 ระดับ จากจริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

ตัวอย่าง แบบวัดการรับรู้ความคาดหวังทางสังคม

0. เพื่อนๆ คิดว่าการเป็นอาสาศัมครมีความสำคัญต่อข้าพเจ้า

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน แบบวัดนี้มีข้อคำถามใน 2 ลักษณะ คือ ข้อความทางบวก และทางลบ จึงมีเกณฑ์การให้คะแนน 2 กรณี คือ

กรณีข้อความทางบวก จะให้คะแนนจาก 6, 5, 4, 3, 2, และ 1 จากจริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลยตามลำดับ

กรณีข้อความทางลบ จะให้คะแนนจาก 1, 2, 3, 4, 5, และ 6 จากจริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลยตามลำดับ

การแปลความหมายคะแนนผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมจากแบบวัดสูง เป็นผู้ที่มีการรับรู้ถึงความคาดหวังของบุคคลรอบข้างสูงกว่าผู้ตอบที่มีคะแนนรวมจากแบบวัดต่ำ

7. การรับรู้ถึงเกียรติภูมิขององค์กร เป็นการวัดการรับรู้ของผู้ตอบที่เกี่ยวกับความมีชื่อเสียงของชมรมที่ตนเองสังกัดอยู่เมื่อเปรียบเทียบกับชมรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอาสาพัฒนาชุมชน/สังคม ซึ่งสามารถวัดจากการประเมินระดับการรับรู้ของตนจากแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 5 ข้อ ข้อความเป็นประโยคบอกเล่าประกอบด้วยมาตราประเมินค่า 6 ระดับ จากจริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

ตัวอย่าง แบบวัดการรับรู้เกียรติภูมิขององค์กร

0. เมื่อเปรียบเทียบกับชมรมที่ทำงานด้านอาสาพัฒนาอื่นๆ ในสถาบัน ชมรมของท่านมีชื่อเสียงมากกว่า

.....					
จริงที่สุด	จริง	ก่อนข้างจริง	ก่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน แบบวัดนี้มีข้อคำถามใน 2 ลักษณะ คือ ข้อความทางบวก และทางลบ จึงมีเกณฑ์การให้คะแนน 2 กรณี คือ

กรณีข้อความทางบวก จะให้คะแนนจาก 6, 5, 4, 3, 2, และ 1 จากจริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลยตามลำดับ

กรณีข้อความทางลบ จะให้คะแนนจาก 1, 2, 3, 4, 5, และ 6 จากจริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลยตามลำดับเช่นกัน

การแปลความหมายคะแนนผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมจากแบบวัดสูง เป็นผู้ที่มีการรับรู้ถึงเกียรติภูมิขององค์กรสูงกว่าผู้ตอบที่มีคะแนนรวมจากแบบวัดต่ำ

8. การสนับสนุนทางสังคม เป็นการวัดการรับรู้ของผู้ตอบเกี่ยวกับการสนับสนุนจากครอบครัว เพื่อน อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม บุคคลที่ทำกิจกรรมอาสาสมัครร่วมกัน 4 ด้าน คือ ด้านอารมณ์ ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านประเมินคุณค่า และด้านวัตถุ ซึ่งสามารถวัดได้จากการประเมินการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมของผู้ตอบจากแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นด้านละ 6 ข้อ รวมจำนวน 24 ข้อ ข้อความเป็นประโยคบอกเล่าประกอบด้วยมาตราประเมินค่า 6 ระดับ จากจริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

ตัวอย่าง แบบวัดการสนับสนุนทางสังคม

0. อาจารย์ที่ปรึกษาชมรมช่วยให้ฉันเกิดขวัญและกำลังใจในการทำกิจกรรมอาสาสมัคร (อารมณ์)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

00. ฉันได้รับข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นต่อการทำงานอาสาสมัครอย่างพอเพียง (ข้อมูลข่าวสาร)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

000. พ่อแม่สนับสนุนการทำกิจกรรมอาสาสมัครของฉัน (การให้คุณค่า)

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

0000. ฉันได้รับสิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็นต่อการทำงานอาสาสมัครจากชมรม

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน แบบวัดนี้มีข้อคำถามใน 2 ลักษณะ คือ ข้อความทางบวก

และทางลบ จึงมีเกณฑ์การให้คะแนน 2 กรณี คือ

กรณีข้อความทางบวก จะให้คะแนนจาก 6, 5, 4, 3, 2, และ 1 จากจริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลยตามลำดับ

กรณีข้อความทางลบ จะให้คะแนนจาก 1, 2, 3, 4, 5, และ 6 จากจริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลยตามลำดับ

9. แรงจูงใจอาสา เป็นการวัดเกี่ยวกับสาเหตุที่จูงใจให้อาสาสมัครทำกิจกรรม ซึ่งเป็นจำนวน 6 สาเหตุ ได้แก่ ทำกิจกรรมอาสาสมัครเพื่อต้องการให้บุคคลอื่นได้รับผลประโยชน์ เพื่อต้องการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เพื่อหาโอกาสด้านการงาน เพื่อสร้างสัมพันธ์กับบุคคลอื่น เพื่อลดความรู้สึกผิดของตนเอง และเพื่อสร้างความรู้สึทางบวกให้กับตนเอง ซึ่งวัดจากแบบวัดที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบวัดของ เคลลีและคณะ (Clary; et al. 1998) จำนวน 30 ข้อ แต่ในการวิจัยครั้งนี้ได้ตัดข้อความไป 1 ข้อ เนื่องจากข้อความดังกล่าวเมื่อสื่อความหมายเป็นภาษาไทยแล้ว ค่อนข้างจะซับซ้อนมาก จึงเหลือข้อความจำนวน 29 ข้อ โดยมีคำชี้แจงในการทำแบบวัดว่า ให้ระบุระดับความสำคัญเกี่ยวกับสาเหตุจูงใจให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมกับชมรมอาสาสมัคร โดยมาตราประเมินค่าแบบ 2 ขั้ว 6 ขั้วด้านซ้ายคือไม่สำคัญเลย และขั้วด้านขวาสำคัญที่สุด ดังนี้

1	2	3	4	5	6
ไม่สำคัญเลย					สำคัญที่สุด

ข้อความ (สาเหตุจูงใจ) เป็นประโยคบอกเล่า หน้าข้อความเป็นช่องว่างให้เติมระดับ

ความสำคัญของแรงจูงใจแต่ละข้อ

ตัวอย่าง แบบวัดแรงจูงใจอาสา

- _____ 0. ข้าพเจ้ารู้สึกว่ามีค่าจำเป็นที่ต้องช่วยเหลือผู้อื่น (การให้คุณค่า)
- _____ 00. การอาสาสมัครเปิดโอกาสให้ข้าพเจ้าเห็นสิ่งต่างๆ ในมุมมองใหม่ๆ (การทำความเข้าใจ)
- _____ 000. การเป็นอาสาสมัครจะช่วยให้ข้าพเจ้าประสบความสำเร็จในการเรียน (หน้าที่การงาน)
- _____ 0000. เพื่อนของข้าพเจ้าทำกิจกรรมอาสาสมัคร (การเข้าสังคม)
- _____ 00000. การเป็นอาสาสมัครช่วยให้ข้าพเจ้าลืมเรื่องไม่สบายใจ (การปกป้องตนเอง)
- _____ 000000. การอาสาสมัครทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกดีขึ้น (การสนองความต้องการของตน)

เกณฑ์การให้คะแนน จะให้คะแนนจาก 6, 5, 4, 3, 2, และ 1 จากสำคัญที่สุด ถึง ไม่สำคัญเลยตามลำดับ

การแปลความหมายคะแนนผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมจากแบบวัดสูง เป็นผู้ที่มี แรงจูงใจอาสาสูงกว่าผู้ตอบที่มีคะแนนรวมจากแบบวัดต่ำ

10. บุคลิกภาพชอบช่วยเหลือ เป็นการวัดหลักธรรมของบุคคลที่เป็นมูลฐานให้เป็น บุคคลที่ทำหน้าที่ดูแลทุกข์สุขของบุคคลอื่น ประกอบด้วยหลักธรรม 4 ประการ คือ เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา ซึ่งสามารถวัดจากแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ลักษณะเป็นแบบวัด สถานการณ์ โดยมีคำถามจากสถานการณ์ซึ่งวัดหลักธรรมละ 4 สถานการณ์ รวม 16 สถานการณ์ และในแต่ละสถานการณ์มีตัวเลือกให้ผู้ตอบตอบจากคำถามดังกล่าวเพียงตัวเลือก เดียว จากตัวเลือก 3 ตัว

ตัวอย่าง แบบวัดบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธ

0. มานะทราบว่าวารีได้ทุนไปเรียนต่อสหรัฐอเมริกา ในฐานะที่มานะเคยไปสหรัฐอเมริกามาแล้ว และรู้ว่าหากวารีได้ข้อมูลจากตน วารีจะสามารถเตรียมตัวก่อนเดินทางได้ดีขึ้น

หากคุณเป็นมานะ คุณจะทำอะไร (เมตตา)

- ก. หากวารีร้องขอก็พร้อมจะหาข้อมูลให้
- ข. หาข้อมูลให้วารีโดยไม่ต้องให้วารีร้องขอ และแสดงความยินดีที่วารีกำลังจะมี ความเจริญก้าวหน้าในชีวิต
- ค. หาข้อมูลให้วารีโดยไม่ต้องให้วารีร้องขอ และหวังว่าเมื่อตนเองไปอเมริกาวารีจะ ช่วยเหลือเหมือนกัน

00. ขณะที่สุรุฒิและคนอื่นๆ อีกจำนวนหนึ่งกำลังจะเดินข้ามถนนบนทางม้าลายอยู่นั้น ได้พบคนตาบอด กำลังยืนรอข้ามถนนมีท่าทีกระวนวาย ต้องการความช่วยเหลือจากผู้อื่นพาข้ามถนนอยู่

หากคุณเป็นสุรุฒิ คุณจะอย่างไร (กรุณา)

- ก. ดูว่ามีใครอยู่ใกล้ที่สามารถช่วยเหลือได้หรือไม่ ถ้าไม่มีจะเข้าไปช่วย
- ข. รีบเข้าไปช่วยคนตาบอดเดินข้ามถนน
- ค. ยอมเข้าไปช่วยแต่เห็นว่ามีคนอยู่ตั้งเยอะ เดี่ยวคงมีคนช่วยเหลือ

000. ขณะนี้ทีมฟุตบอลจังหวัดชลบุรีซึ่งเป็นแชมป์ฟุตบอลอาชีพของไทย กำลังเข้ารอบสองถ้วยเอเชียนคัพ ในฐานะที่ท่านเป็นคนไทยคนหนึ่ง ท่านคิดอย่างไรกับข่าวนี้ (มุทิตา)

- ก. คงเป็นความสำเร็จแบบประเดี้ยวประดำว
- ข. ชื่นชมทีมชลบุรีเป็นทีมที่ดี และเก่ง
- ง. ชื่นชมทีมชลบุรีเป็นทีมที่ดี ผลงานของพวกเขาจะมีส่วนช่วยผลักดันให้มาตรฐานการแข่งขันของประเทศพัฒนาขึ้น

0000. มีนกบินเข้ามาในบ้านภัทรา หาทางออกไม่ได้ ภัทราพยายามช่วยให้นกออกจากบ้าน พอดีแมวข้างบ้านได้เข้ามา และตะปบนกกินต่อหน้าภัทรา

หากคุณเป็นภัทรา คุณจะทำอะไร (อุเบกขา)

- ก. หาไม้มาทุบแมวให้ตายตกไปตามนก
- ข. คิดว่ามันคงถึงคราวตายของนก
- ค. อยากทุบแมวที่กินนก แต่ไม่กล้าทำร้ายแมวลัวบาป

เกณฑ์การให้คะแนน ตัวเลือกจำนวน 3 ตัวเลือกต่อ 1 สถานการณ์ (ข้อ) น้ำหนักเป็น 1, 2, 3 โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและกำหนดน้ำหนักคะแนนให้กับตัวเลือก โดยความหมายมีดังนี้

- 1 คะแนน เป็นตัวเลือกที่แสดงถึงการมีจริยธรรมในระดับต่ำหรือไม่มี
- 2 คะแนน เป็นตัวเลือกที่แสดงถึงการมีจริยธรรมในระดับปานกลาง
- 3 คะแนน เป็นตัวเลือกที่แสดงถึงการมีจริยธรรมระดับสูง

การแปลความหมายคะแนนผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมจากแบบวัดสูง เป็นผู้มีบุคลิกภาพ ชอบช่วยเหลือผู้อื่นตามแนวพุทธสูงกว่าผู้ตอบที่มีคะแนนรวมจากแบบวัดต่ำ

11. ความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การ เป็นการวัดการตอบสนองทางอารมณ์ของผู้ตอบที่มีต่อการได้รับประสบการณ์ในการทำกิจกรรมอาสาสมัครในชมรม ในด้านการทำกิจกรรมอาสาสมัคร การได้รับประสบการณ์การสอนงานในการทำกิจกรรมจากรุ่นพี่หรืออาจารย์ที่ปรึกษาชมรม การช่วยเหลือของเพื่อนชมรมและความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชมรม ซึ่งสามารถวัดจากแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 12 ข้อความ โดยมีค่าชี้แจงให้บอกถึงระดับความพึงพอใจในการได้รับประสบการณ์ ซึ่งเป็นประโยคบอกเล่าประกอบด้วยมาตราประเมินค่า 6 ระดับ จากพึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจมาก ก่อนข้างพึงพอใจมาก ก่อนข้างพึงพอใจน้อย พึงพอใจน้อย และพึงพอใจน้อยที่สุด

ตัวอย่าง แบบวัดความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การ

0. การสอนงานในการทำกิจกรรมอาสาสมัครของรุ่นพี่

.....					
พึงพอใจมากที่สุด	พึงพอใจมาก	ก่อนข้างพึงพอใจมาก	ก่อนข้างพึงพอใจน้อย	พึงพอใจน้อย	พึงพอใจน้อยที่สุด

00. การทำกิจกรรมอาสาสมัครกับชมรม

.....					
ฟังพอใจมาก ที่สุด	ฟังพอใจมาก	ค่อนข้างฟัง พอใจมาก	ค่อนข้างฟังพอใจ น้อย	ฟังพอใจน้อย	ฟังพอใจน้อย ที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนน แบบวัดนี้มีข้อคำถามใน 2 ลักษณะ คือ ข้อความทางบวก และทางลบ จึงมีเกณฑ์การให้คะแนน 2 กรณี คือ

กรณีข้อความทางบวก จะให้คะแนนจาก 6, 5, 4, 3, 2, และ 1 จากฟังพอใจมากที่สุด ฟังพอใจมาก ค่อนข้างฟังพอใจมาก ค่อนข้างฟังพอใจน้อย ฟังพอใจน้อย และฟังพอใจน้อยที่สุด กรณีข้อความทางลบ จะให้คะแนนจาก 1, 2, 3, 4, 5, และ 6 ฟังพอใจมากที่สุด ฟังพอใจมาก ค่อนข้างฟังพอใจมาก ค่อนข้างฟังพอใจน้อย ฟังพอใจน้อย และฟังพอใจน้อยที่สุดตามลำดับ

การแปลความหมายคะแนนผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมจากแบบวัดสูง เป็นผู้ที่มีความฟังพอใจสูงกว่าผู้ตอบที่มีคะแนนรวมจากแบบวัดต่ำ

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยทำการหาคุณภาพเครื่องมือรายข้อ ได้แก่ ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ หาคุณภาพเครื่องมือทั้งฉบับ ได้แก่ ค่าความเชื่อมั่น ค่าความเที่ยงตรง รายละเอียดดังนี้

(1) การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity)

ผู้วิจัยนำแบบวัดที่สร้างเองและแบบวัดที่ดัดแปลงจากแบบวัดที่ผ่านการพัฒนามาแล้ว นำมาจัดทำเป็นแบบตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวัดให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาโททั้ง 3 ท่านพิจารณาให้ข้อเสนอแนะและนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุง เมื่อทำการแก้ไขปรับปรุงจนเป็นที่ยอมรับของคณะกรรมการที่ปรึกษาแล้วจึงนำข้อความที่ผ่านการปรับปรุงมาจัดทำเป็นแบบตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวัดเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 ท่าน โดยแบ่งแบบวัดเป็น 3 ชุด ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 ถึง 3 ท่านพิจารณาแบบวัดในแต่ละชุด

ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนได้รับแบบตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในแต่ละชุด และเค้าโครงการวิจัยฉบับย่อเพื่อใช้ประกอบการพิจารณา โดยผู้วิจัยขอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบการใช้ภาษา ความถูกต้องและความครอบคลุมของข้อความตามนิยามปฏิบัติการของตัวแปร ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุง เพิ่มเติม แก้ไขข้อความ เพื่อให้มีความสอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญบางท่านได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับนิยามปฏิบัติการที่บางตัวยังขาดความชัดเจน ซึ่งส่งผลให้ข้อความที่เขียนขึ้นไม่มีความสอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการที่กำหนดขึ้น

ผู้วิจัยทำการรวบรวมประเด็นข้อเสนอแนะทั้งหลายนำมาปรึกษากับประธานกรรมการควบคุมปริญญาโท เพื่อทำการแก้ไข ปรับปรุงทั้งในส่วนของนิยามปฏิบัติการ และข้อความที่

เขียนขึ้นตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และได้นำข้อความที่ผ่านการปรับปรุงมาจัดทำแบบวัดสำหรับการทดลองใช้

(2) การหาคุณภาพรายข้อ

ผู้วิจัยนำแบบวัดที่สร้างเองและแบบวัดที่ดัดแปลงจากแบบวัดที่ผ่านการพัฒนามาแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับนักศึกษาที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4 สังกัดในชมรมด้านอาสาศาสตร์จำนวน 95 คน จาก 3 มหาวิทยาลัย ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสนามจันทร์ จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 15 คน นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง จำนวน 15 คน และนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำนวน 65 คน โดยเก็บข้อมูลในภาคการศึกษาที่ 1/2551 เพื่อ

ผู้วิจัยหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามรายข้อกับคะแนนรวมของแบบวัดแต่ละด้าน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยจะเลือกเฉพาะที่มีความสัมพันธ์กับคะแนนรวมเป็นบวกมาใช้ และหาค่าความเชื่อมั่นแบบความสอดคล้องภายในของแบบวัดโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ผลการหาคุณภาพของเครื่องมือดังนี้

ตาราง 3 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่น ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 95 คน

แบบวัด	จำนวนข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ค่าความเชื่อมั่น
บุคลิกภาพขอความช่วยเหลือแนวพุทธ			
- เมตตา	4	.216-.371	.480
- กรุณา	4	.372-.755	.774
- มุทิตา	4	.105-.439	.490
- อุเบกขา	4	.210-.644	.654
เจตคติต่อการอาสาศรัยอย่างยั่งยืน			
- ความรู้คิดเชิงประเมินค่า	6	.214-.799	.781
- ความรู้สึกชอบ	6	.134-.500	.547
- ความพร้อม	6	.089-.427	.477
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคม			
- อารมณ์	7	.110-.735	.727
- ข้อมูลข่าวสาร	5	-.147-.515	.342
- ประเมินคุณค่า	6	.131-.483	.636
- วัตถุประสงค์ของ	6	-.009-.532	.558

ตาราง 3 (ต่อ)

แบบวัด	จำนวนข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ค่าความเชื่อมั่น
แรงจูงใจอาสา			
- การให้คุณค่า	4	.313-.641	.658
- การทำความเข้าใจ	5	.479-.633	.797
- หน้าที่การงาน	5	.432-.654	.790
- การเข้าสังคม	5	.462-.707	.812
- การปกป้องตนเอง	5	.409-.639	.723
- การสนองความต้องการของ	5	.218-.446	.608
ตนเอง			
ความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การ	12	.382-.683	.870
เอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบทั่วไป	6	-.281-.617	-.271
เอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ	5	-.058-.719	.245
การรับรู้ความคาดหวังทางสังคม	7	-.012-.550	.454
การรับรู้เกียรติภูมิขององค์การ	5	-.171-.576	.543

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าวพบว่ามีข้อความบางข้อไม่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือก ได้แก่ ข้อความที่มีค่าอำนาจจำแนกติดลบ ซึ่งข้อความที่มีค่าอำนาจจำแนกเป็นลบในทุกตัวแปรล้วนแต่เป็นข้อความทางลบทั้งสิ้น นอกจากนี้ค่าอำนาจจำแนกที่เป็นลบยังส่งผลให้ค่าความเชื่อมั่นลดต่ำตามไปด้วย จากสารสนเทศดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าข้อความที่มีค่าอำนาจจำแนกติดลบซึ่งหมายถึงความไม่สอดคล้องของข้อความกับข้อความอื่นๆ แต่เกิดขึ้นมาจากลักษณะการตอบแบบวัดของกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากแบบวัดส่วนใหญ่ที่มีค่าอำนาจจำแนกเป็นลบเป็นข้อความในแบบวัดที่อยู่ตอนท้ายของแบบสอบถาม เนื่องจากแบบวัดมีจำนวนมากทำให้กลุ่มตัวอย่างบางส่วนขาดความตั้งใจในการตอบ จนเป็นผลให้ค่าอำนาจจำแนกติดลบได้ นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม พบว่านักศึกษามีข้อเสนอแนะในการปรับแบบสอบถาม คือ แบบสอบถามยาวเกินไปทำให้อาจเกิดความเบื่อหน่ายในการตอบ แบบวัดบางชุดมีโครงสร้างที่ซับซ้อนต้องตั้งใจอ่านจึงจะเข้าใจ และข้อความบางข้อใช้ภาษายากต่อความเข้าใจ

ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่น และข้อเสนอแนะจากนักศึกษา ปรีक्षाกับประธานที่ปรึกษาเพื่อหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงแบบวัดให้ดีขึ้น และได้ข้อสรุปว่ายังคงข้อความทุกข้อไว้ และมีการปรับปรุงข้อความให้มีความชัดเจนขึ้นในสองลักษณะคือ

ทำการปรับปรุงโครงสร้างแบบวัดและข้อความที่ใช้ภาษาที่ยากต่อความเข้าใจ ของ นักศึกษาระดับปริญญาตรีให้สามารถอ่านแล้วเข้าใจได้ง่ายขึ้น และทำรูปแบบของแบบสอบถาม เป็น 2 รูปแบบ โดยในแต่ละรูปแบบจะทำการสลับแบบวัดไม่ให้เหมือนกัน เพื่อเฉลี่ยความ คลาดเคลื่อนจากความเบื่อหน่ายในการตอบของผู้ตอบแบบสอบถาม

หลังจากนั้นนำแบบวัดที่ผ่านการปรับปรุง เก็บข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 956 คน และทำการหาคุณภาพเครื่องมืออีกครั้งก่อนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามวิจัย ดังนี้

(3) การหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและความเชื่อมั่นของแบบวัด

(3.1) สํารวจองค์ประกอบของแบบวัดในแบบวัดที่ยังไม่ได้กำหนดองค์ประกอบที่แน่นอนไว้ก่อน การวิเคราะห์ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจสำหรับข้อมูลแบ่งกลุ่ม (Categorical exploratory factor analysis) โดยวิธีประมาณค่าใช้แบบ weighted least square parameter estimates using a diagonal weight matrix with standard errors and mean-adjusted chi-square test statistic that use a full weight matrix (WLSM) และหมุนแกนแบบแบบมุมแหลมโดยวิธี GEOMIN ตามวิธีการของมิวเทนและมิวเทน (Muthen; & Muthen, 2007) วิธีการวิเคราะห์ ผู้วิจัยต้องกำหนดจำนวนองค์ประกอบที่คาดว่าจะเป็นไปได้จำนวนหนึ่ง เช่น 1 ถึง 4 องค์ประกอบในโปรแกรม Mplus เวอร์ชัน 5.2 ผลการวิเคราะห์จะบอกค่าไอเกนในทุกข้อความ และแสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจตามจำนวนองค์ประกอบที่กำหนด และแสดงค่าโมเดลกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในแต่ผลการวิเคราะห์ เกณฑ์การตัดสินจำนวนองค์ประกอบใช้ค่าไอเกนเกิน 1.000 ประกอบกับการพิจารณา ค่าดัชนีโมเดลกลมกลืนที่ดีที่สุดขององค์ประกอบที่กำหนดขึ้น กล่าวคือ ค่าไคสแควร์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือ สัดส่วนไคสแควร์ต่อค่าองศาอิสระมีค่าไม่เกิน 3 (Bollen, 1989) แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดี นอกจากนี้ยังมีดัชนีอื่นๆ ใช้ร่วมในการพิจารณาได้แก่ ค่า Comparative Fit Index (CFI) กับ ค่า Tucker-Lewis Index (TLI) มีค่าสูงกว่าหรือเท่ากับ 0.950 ค่า Root Mean Square Error Of Approximation (RMSEA) มีค่าต่ำกว่าหรือเท่ากับ 0.060 ค่า Standardized Root Mean Square Residual (SRMR) มีค่าต่ำกว่าหรือเท่ากับ 0.080 (Hu; & Bentler, 1993)

เกณฑ์การพิจารณาข้อความที่มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง พิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์องค์ประกอบเกิน 0.300 (Tabachnick,.; & Fidell, 2007)

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจหลังจากตัดข้อความที่ไม่เข้าเกณฑ์ของแบบวัดที่ยังไม่ได้กำหนดโครงสร้างไว้ก่อนจำนวน 6 แบบวัด ได้แก่ (1) ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 9 ข้อความ (2) เอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบทั่วไป จำนวน 6 ข้อความ (3) เอกลักษณะในบทบาทแบบเฉพาะ จำนวน 5 ข้อความ (4) การรับรู้ความคาดหวังทางสังคม จำนวน 6 ข้อความ (ตัดออก 1 ข้อ เพราะข้อความขาดความชัดเจน) (5) การรับรู้เกียรติภูมิของ

องค์การ จำนวน 5 ข้อ และ (6) ความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การ จำนวน 10 ข้อ (ตัดออก 2 ข้อ เพราะมีค่าสัมประสิทธิ์องค์ประกอบต่ำกว่าเกณฑ์) มีดังนี้

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ กับกลุ่มตัวอย่าง 956 คน

ตัวแปร	ค่าไอเกน	จำนวนข้อ	สัมประสิทธิ์องค์ประกอบ
1. ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรม			
- ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรม	7.548	9	0.869 ถึง 0.938
χ^2 (df = 27) 873.618 sig = 0.000, χ^2 / df = 32.356, CFI=0.996, TLI = 0.994, RMSEA = 0.177, SRMR = 0.028			
2. เกล็ดขนในบทบาทอาสาสมัครแบบทั่วไป			
- มีเกล็ดขนแบบทั่วไป	2.642	4	0.553 ถึง 0.803
- ขาดเกล็ดขนแบบทั่วไป	1.493	2	0.725 ถึง 0.908
χ^2 (df = 4) 37.573 sig = 0.000, χ^2 / df = 9.393, CFI=0.995, TLI = 0.979, RMSEA = 0.094, SRMR = 0.016			
3. เกล็ดขนในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ			
- มีเกล็ดขนแบบเฉพาะ	2.509	3	0.719 ถึง 0.788
- ขาดเกล็ดขนแบบเฉพาะ	1.305	2	0.732 ถึง 0.985
χ^2 (df = 1) 0.274 sig = 0.606, χ^2 / df = 0.274, CFI=1.000, TLI = 1.001, RMSEA = 0.000, SRMR = 0.001			
4. การรับรู้ความคาดหวังทางสังคม			
- คาดหวัง	2.793	4	0.547 ถึง 0.881
- ไม่คาดหวัง	1.405	2	0.314 ถึง 1.681
χ^2 (df = 4) 10.898 sig = 0.077, χ^2 / df = 2.725, CFI=0.999, TLI = 0.996, RMSEA = 0.042, SRMR = 0.009			
5. การรับรู้เกียรติภูมิขององค์การ			
- การรับรู้เกียรติภูมิขององค์การ	3.397	5	0.390 ถึง 0.882
χ^2 (df = 5) 155.383 sig = 0.000, χ^2 / df = 31.077, CFI=0.992, TLI = 0.985, RMSEA = 0.177, SRMR = 0.024			
6. ความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การ			
- กิจกรรม	5.912	6	0.489 ถึง 0.839
- ช่วยเหลือเกื้อกูล	0.991	4	0.737 ถึง 0.878
χ^2 (df = 26) 554.586 sig = 0.000, χ^2 / df = 21.330, CFI=0.985, TLI = 0.973, RMSEA = 0.146, SRMR = 0.038			

จากตาราง 4 พบว่า แบบวัดที่มีค่าไอเกนเกินหนึ่งเพียงค่าเดียวมีจำนวน 2 แบบวัดคือ ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรม (ค่าไอเกนเท่ากับ 7.548) และการรับรู้เกียรติภูมิขององค์การ (ค่าไอเกนเท่ากับ 3.397) อย่างไรก็ตามพบว่าความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของทั้งสองตัวแปรอยู่ในระดับต่ำ ไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในหลายดัชนี ได้แก่ ค่าไคสแควร์มี

นัยสำคัญทางสถิติ ค่าสัดส่วนไคสแควร์ต่อค่าองศาอิสระค่าสูงกว่าค่าขั้นต่ำที่ไม่ควรสูงกว่า 3 และ RMSEA ค่าสูงกว่าค่าขั้นต่ำที่ไม่ควรสูงกว่า 0.060

ความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การ ถึงแม้ว่าผลการวิเคราะห์พบว่ามีความไถ่ถอนเกินหนึ่งเพียงค่าเดียว (5.912) แต่ก็พบว่าค่าไถ่ถอนที่สองมีค่าเข้าใกล้ 1.000 คือ 0.991 และเมื่อพิจารณาแล้วพบว่าความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การออกเป็น 2 มิติดีกว่าการรวมเป็นมิติเดียว และทั้งสองมิติก็ให้ความหมายเชิงทฤษฎี ผู้วิจัยจึงตัดสินใจแบ่งองค์ประกอบเป็น 2 องค์ประกอบ เมื่อพิจารณาข้อความในแต่ละองค์ประกอบผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบว่า “กิจกรรม” มีจำนวน 6 ข้อ อย่างไรก็ตามพบว่าความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในระดับต่ำ ไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในหลายดัชนีเช่นกัน

แบบวัดที่มีค่าไถ่ถอนเกินหนึ่งสองค่ามีจำนวน 3 แบบวัด คือ เอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบทั่วไป เอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ และการรับรู้ความคาดหวังทางสังคม เมื่อพิจารณาข้อความแล้วพบว่าการแบ่งเป็นสององค์ประกอบมาจากความแตกต่างของความแปรปรวนของข้อความทางบวกและข้อความทางลบ แต่ไม่มีความชัดเจนในการแบ่งองค์ประกอบในด้านเนื้อหา ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบตามความหมายของข้อความทางบวกและข้อความทางลบทั้ง 3 แบบวัดคือ เอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบทั่วไป แบ่งเป็น 2 องค์ประกอบคือ “มีเอกลักษณ์แบบทั่วไป” มีจำนวน 4 ข้อ และ “ขาดเอกลักษณ์แบบทั่วไป” มีจำนวน 2 ข้อ อย่างไรก็ตามพบว่าความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในระดับต่ำ ไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในหลายดัชนีเช่นกัน

สำหรับเอกลักษณ์ในบทบาทแบบเฉพาะ แบ่งเป็น 2 องค์ประกอบคือ “มีเอกลักษณ์แบบเฉพาะ” มีจำนวน 3 ข้อ “ขาดเอกลักษณ์แบบเฉพาะ” มีจำนวน 2 ข้อ สำหรับการรับรู้ความคาดหวังทางสังคม แบ่งเป็น 2 องค์ประกอบคือ “คาดหวัง” มีจำนวน 4 ข้อ และ “ไม่คาดหวัง” มีจำนวน 2 ข้อ

ค่าสัมประสิทธิ์องค์ประกอบคะแนนมาตรฐานในทุกองค์ประกอบในทุกแบบวัด มีค่าสัมประสิทธิ์สูงกว่า 0.300 แสดงว่า ตัวบ่งชี้แต่ละตัวในแต่ละองค์ประกอบมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง อย่างไรก็ตามในองค์ประกอบ “ไม่คาดหวัง” ของแบบวัดการรับรู้ความคาดหวังทางสังคม พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์ที่ไม่อยู่ในช่วงที่เหมาะสมคือค่าสัมประสิทธิ์องค์ประกอบมีค่าเกิน 1 แสดงว่าผลการประมาณค่ามีความคลาดเคลื่อนอยู่ 1 ตัวบ่งชี้ สำหรับความเที่ยงตรงของโมเดลพบว่าดัชนีทุกตัวชี้ว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดีทั้งสองแบบวัด

(3.2) ยืนยันองค์ประกอบของแบบวัด และการหาค่าความเชื่อมั่น

การยืนยันองค์ประกอบของแบบวัดผู้วิจัยทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันในทุกแบบวัดดังนี้

การอาสาสมัครอย่างยั่งยืน จากนิยามปฏิบัติการนั้นประกอบด้วย องค์ประกอบความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรม จากการสำรวจองค์ประกอบข้างต้นพบว่ามียุทธศาสตร์ประกอบเดียว และเจตคติต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดองค์ประกอบไว้ 3 องค์ประกอบ คือ ความรู้จิตเชิงประเมินค่า ความรู้สึกชอบ และความพร้อม ผู้วิจัยทำการยืนยันโครงสร้างแบบวัดการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนว่า โมเดล 4 องค์ประกอบมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ระดับใด

แบบวัดที่ได้ทำการสำรวจโครงสร้างไว้ข้างต้น 5 ตัวแปรผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ในโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอีกครั้ง เนื่องจากพบว่าในหลายแบบวัด โมเดลยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และมีผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์องค์ประกอบที่ไม่เหมาะสม การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสามารถปรับโมเดลให้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และให้สัมประสิทธิ์องค์ประกอบอยู่ในช่วงที่เหมาะสมได้ ซึ่งจะทำให้ผลการศึกษามีความเที่ยงตรงมากขึ้น

ผู้วิจัยต้องการยืนยันว่าโครงสร้างของแบบวัดที่ถูกกำหนดองค์ประกอบไว้ก่อนแล้ว ได้แก่ (1) บุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธ (2) การรับรู้การสนับสนุนทางสังคม และ (3) แรงจูงใจอาสา มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับใด

การวิเคราะห์ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสำหรับข้อมูลแบ่งกลุ่ม (Categorical confirmatory factor analysis) ตามวิธีการของมูเทนและมูเทน (Muthen; & Muthen. 2007) โดยใช้โปรแกรม Mplus เวอร์ชัน 5.2

เกณฑ์พิจารณาความกลมกลืนระหว่างโมเดลโครงสร้างที่กำหนดขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ใช้ค่าดัชนีความกลมกลืน ได้แก่ ได้แก่ ค่าไคสแควร์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือสัดส่วนไคสแควร์ต่อค่าองศาอิสระมีค่าไม่เกิน 3 (Bollen. 1989) แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดี นอกจากนี้ยังมีดัชนีอื่นๆ ใช้ร่วมในการพิจารณาได้แก่ ค่า Comparative Fit Index (CFI) กับ ค่า Tucker-Lewis Index (TLI) มีค่าสูงกว่าหรือเท่ากับ 0.950 ค่า Root Mean Square Error Of Approximation (RMSEA) มีค่าต่ำกว่าหรือเท่ากับ 0.060 (Hu; & Bentler. 1993) ค่า Weighted Root Mean Square Residual (WRMR) ต่ำกว่า 1.000 (Muthen. 2005)

เกณฑ์การพิจารณาข้อความที่มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง พิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์องค์ประกอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.050 และค่าสัมประสิทธิ์คะแนนมาตรฐานมีค่าไม่เกิน 1 (Schumacker; & Lomax. 2004) และค่าสัมประสิทธิ์องค์ประกอบคะแนนมาตรฐานควรสูงกว่า 0.300 (Tabachnick,.; & Fidell. 2007)

การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นขององค์ประกอบ ผู้วิจัยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของทั้ง 9 แบบวัดหลังการปรับโมเดลให้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาในแต่ละองค์ประกอบมีดังนี้

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและค่าความเชื่อมั่น กับกลุ่มตัวอย่าง 956 คน

ตัวแปร	จำนวน ข้อ	สัมประสิทธิ์ องค์ประกอบ คะแนนมาตรฐาน	R^2	สัมประสิทธิ์ แอลฟา
การอาสาสมัครอย่างยั่งยืน				
- ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรม	9	0.824 ถึง 0.952	0.678 ถึง 0.905	0.935
- ความรู้คิดเชิงประเมินค่า	6	0.437 ถึง 0.828	0.191 ถึง 0.686	0.771
- ความรู้สึกชอบ	5	0.344 ถึง 0.787	0.118 ถึง 0.620	0.662
- ความพร้อม	4	0.707 ถึง 0.821	0.500 ถึง 0.674	0.763
χ^2 (df = 45) 132.766 sig = 0.000, χ^2 / df = 2.950, CFI=0.995, TLI = 0.998, RMSEA = 0.045, WRMR = 0.928				
เอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบทั่วไป				
- มีเอกลักษณ์แบบทั่วไป	4	0.540 ถึง 0.812	0.292 ถึง 0.714	0.710
- ขาดเอกลักษณ์แบบทั่วไป	2	0.797 ถึง 0.845	0.620 ถึง 0.659	0.773
χ^2 (df = 2) 2.927 sig = 0.2314, χ^2 / df = 1.464, CFI=1.000, TLI = 0.999, RMSEA = 0.022, WRMR = 0.218				
เอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ				
- มีเอกลักษณ์แบบเฉพาะ	3	0.718 ถึง 0.741	0.549 ถึง 0.881	0.721
- ขาดเอกลักษณ์แบบเฉพาะ	2	0.780 ถึง 0.939	0.515 ถึง 0.539	0.795
χ^2 (df = 2) 0.478 sig = 0.787, χ^2 / df = 0.238, CFI=1.000, TLI = 1.001, RMSEA = 0.000, WRMR = 0.072				
การรับรู้ความคาดหวังทางสังคม				
- คาดหวัง	4	0.539 ถึง 0.880	0.543 ถึง 0.774	0.753
- ไม่คาดหวัง	2	0.737 ถึง 0.775	0.291 ถึง 0.601	0.680
χ^2 (df = 5) 7.868 sig = 0.164, χ^2 / df = 1.574, CFI=0.999, TLI = 0.999, RMSEA = 0.024, WRMR = 0.293				
การรับรู้เกียรติภูมิขององค์กร				
- การรับรู้เกียรติภูมิขององค์กร	5	0.398 ถึง 0.903	0.158 ถึง 0.815	0.771
χ^2 (df = 3) 2.437 sig = 0.487, χ^2 / df = 0.829, CFI=1.000, TLI = 1.000, RMSEA = 0.000, WRMR = 0.146				
ความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์กร				
- กิจกรรม	6	0.676 ถึง 0.791	0.457 ถึง 0.625	0.830
- ช่วยเหลือเกื้อกูล	4	0.756 ถึง 0.809	0.571 ถึง 0.655	0.846
χ^2 (df = 15) 24.746 sig = 0.054, χ^2 / df = 1.650, CFI=0.997, TLI = 0.999, RMSEA = 0.026, WRMR = 0.312				
บุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธ				
- เมตตา	3	0.462 ถึง 0.602	0.214 ถึง 0.363	0.427
- กรุณา	4	0.536 ถึง 0.737	0.287 ถึง 0.544	0.590
- มุทิตา	4	0.417 ถึง 0.627	0.174 ถึง 0.393	0.501
- อุเบกขา	2	0.411 ถึง 0.631	0.169 ถึง 0.398	0.288
χ^2 (df = 46) 102.558 sig = 0.000, χ^2 / df = 2.230, CFI=0.973, TLI = 0.980, RMSEA = 0.036, WRMR = 0.843				

ตาราง 5 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน ข้อ	สัมประสิทธิ์ องค์ประกอบ คะแนนมาตรฐาน	R^2	สัมประสิทธิ์ แอลฟา
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคม				
- อารมณ์	6	0.295 ถึง 0.707	0.807 ถึง 0.500	0.648
- ข้อมูลข่าวสาร	5	0.281 ถึง 0.707	0.079 ถึง 0.500	0.617
- ประเมินคุณค่า	5	0.339 ถึง 0.707	0.115 ถึง 0.500	0.607
- วัตถุประสงค์ของ	6	0.273 ถึง 0.707	0.075 ถึง 0.500	0.665
χ^2 (df = 40) 636.875 sig = 0.000, χ^2 / df = 15.922, CFI=0.909, TLI = 0.932, RMSEA = 0.125, WRMR = 1.311				
แรงจูงใจอาสา				
- การให้คุณค่า	4	0.710 ถึง 0.805	0.504 ถึง 0.648	0.793
- การทำความเข้าใจ	5	0.642 ถึง 0.858	0.412 ถึง 0.736	0.833
- หน้าที่การงาน	5	0.635 ถึง 0.834	0.403 ถึง 0.696	0.805
- การเข้าสังคม	5	0.629 ถึง 0.703	0.396 ถึง 0.494	0.794
- การปกป้องตนเอง	5	0.436 ถึง 0.883	0.190 ถึง 0.780	0.819
- การสนองความต้องการของตนเอง	5	0.593 ถึง 0.754	0.352 ถึง 0.569	0.798
χ^2 (df = 107) 654.517 sig = 0.000, χ^2 / df = 6.117, CFI=0.908, TLI = 0.978, RMSEA = 0.073, WRMR = 1.253				

จากตาราง 5 แสดงว่า โมเดลการวัดที่แบ่งจำนวนองค์ประกอบเป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การอาสาสมัครอย่างยั่งยืน และบุคลิกภาพขอช่วยเหลือแบบพุทธร และ 2 องค์ประกอบ ได้แก่ เอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบทั่วไป เอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ และความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การ มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดี เนื่องจากดัชนีความกลมกลืนทุกค่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แม้ว่าในบางแบบวัด ค่าไคสแควร์จะมีนัยสำคัญแต่สัดส่วนไคสแควร์ต่อค่าองศาอิสระ และดัชนีอื่นๆ ทุกตัวเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ยังพบว่าค่าสัมประสิทธิ์องค์ประกอบคะแนนมาตรฐานในทุกองค์ประกอบมีนัยสำคัญทางสถิติและมีค่าสัมประสิทธิ์สูงกว่า 0.300 แสดงว่า ตัวบ่งชี้แต่ละตัวในแต่ละองค์ประกอบมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

อย่างไรก็ตามพบว่า การรับรู้การสนับสนุนทางสังคม และแรงจูงใจอาสา พบว่าค่าดัชนีเกือบทุกตัวไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แสดงว่าโมเดลการวัดของทั้งสองแบบวัดสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ไม่มากนัก นอกจากนี้ยังพบว่าในแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมมีตัวบ่งชี้บางตัวมีค่าสัมประสิทธิ์องค์ประกอบคะแนนมาตรฐานต่ำกว่า 0.300 แสดงว่าตัวบ่งชี้บางตัวในแบบวัดการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมมีความสามารถในการอธิบายความแปรปรวนขององค์ประกอบ

ร่วมกับตัวบ่งชี้อื่นๆ ไม่ดีมากนัก ดังนั้นการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ของตัวแปรทั้งสองตัวต้องคำนึงด้วยว่า มีความคลาดเคลื่อนในการวัดตัวแปรในระดับหนึ่ง

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับข้อความและค่าสัมประสิทธิ์องค์ประกอบรายข้อในภาคผนวก ค

สำหรับความเชื่อมั่นของแบบวัด พบว่า องค์ประกอบของตัวแปร การอาสาสมัครอย่างยั่งยืน เอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบทั่วไป เอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ การรับรู้ความคาดหวังทางสังคม การรับรู้เกียรติภูมิขององค์ประกอบ ความพึงพอใจในกิจกรรม และองค์การ และแรงจูงใจอาสา ในแต่ละองค์ประกอบนั้นมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง 0.710 ถึง 0.935 สำหรับองค์ประกอบของตัวแปรการสนับสนุนทางสังคมพบว่าค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง 0.607 ถึง 0.665 และองค์ประกอบของตัวแปรบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธรพบว่าค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง 0.288 ถึง 0.590

(3.3) การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงลู่เข้า (Convergent validity) เนื่องจากผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือตามแบบพุทธรศาสนา โดยสร้างจากหลักธรรมด้านพรหมวิหาร 4 ประการ ซึ่งจากการตรวจสอบเอกสารยังไม่มีผลการศึกษาเชิงประจักษ์ว่า บุคลิกภาพชอบช่วยเหลือกับหลักธรรมด้านพรหมวิหาร 4 มีคุณลักษณะที่เหมือนกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธร กับแบบวัดบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือของเดวิส (Davis, 1980; 1983) ซึ่งมี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ความห่วงหาอาทร (Empathic Concern) และ กระบวนการรู้คิดถึงความรู้สึกของผู้อื่น (Perspective-taking) ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานไว้ว่าทั้งแบบวัดบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธรกับการวัดบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือของเดวิส เป็นการวัดบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือเหมือนกัน ถึงแม้จะวัดจากแนวคิดที่แตกต่างกันแต่วัดในสิ่งเดียวกันความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรควรมีอยู่ในระดับสูง (Campbell; & Fiske, 1959) สถิติที่ใช้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์คานอนิคอล ผลการวิเคราะห์พบว่าค่าสหสัมพันธ์คานอนิคอลเท่ากับ 0.420 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.050 (Wilks Lamda = 0.819, F test = 24.316, df = 8) แสดงว่าความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธรมีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือตามแนวคิดของเดวิส ในระดับปานกลาง โดยพบว่า ตัวแปรสังเกตของตัวแปรคานอนิคอลบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธรทุกตัวสามารถใช้อธิบายตัวแปรคานอนิคอลได้ใกล้เคียงกัน (สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.967 ถึง 0.995) แต่ตัวแปรสังเกตของตัวแปรคานอนิคอลบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือของเดวิส ความห่วงหาอาทรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรคานอนิคอลค่อนข้างสูงกว่ากระบวนการรู้คิดถึงความรู้สึกของผู้อื่นเล็กน้อย (สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.997 และ 0.957 ตามลำดับ) แสดงว่าบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธรมีความสัมพันธ์กับความห่วงหาอาทร สูงกว่ากระบวนการรู้คิดถึงความรู้สึกของผู้อื่น

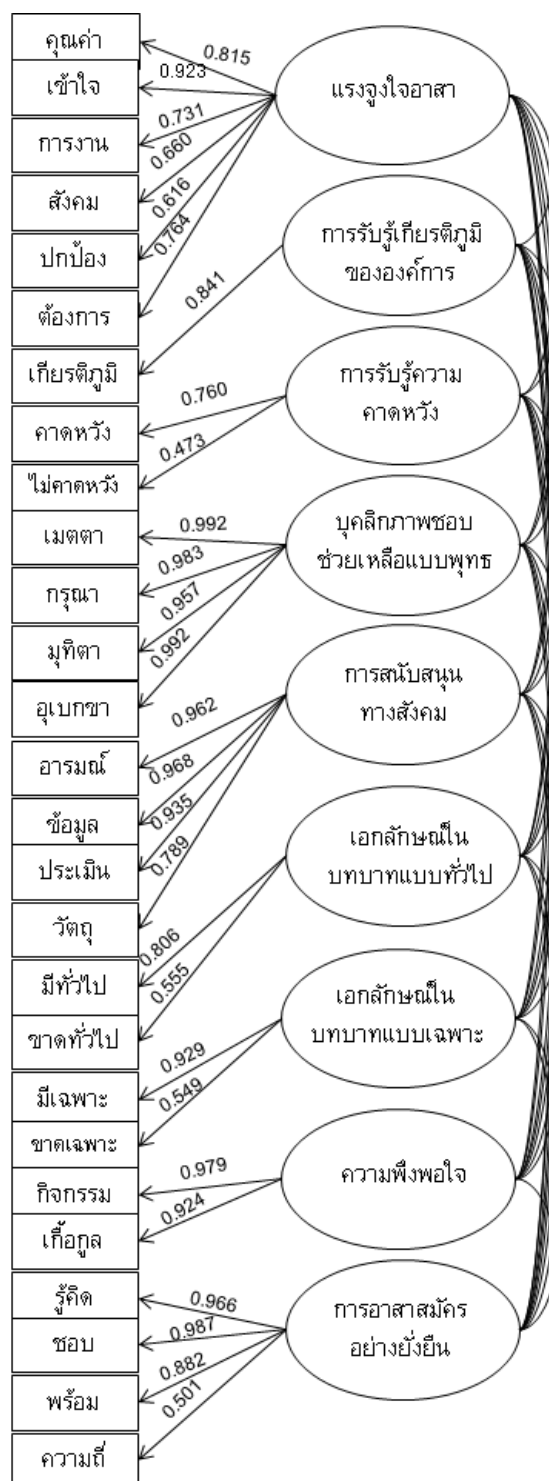
(3.4) ตรวจสอบโมเดลการวัดก่อนการตรวจสอบโมเดลเชิงโครงสร้าง โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อตรวจสอบว่าในแต่ละองค์ประกอบของโครงสร้างองค์ประกอบ สามารถเป็นตัวบ่งชี้ร่วมกันในการอธิบายตัวแปรที่ศึกษาหรือไม่

เกณฑ์พิจารณาความกลมกลืนระหว่างโมเดลโครงสร้างที่กำหนดขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ใช้ค่าดัชนีความกลมกลืน ได้แก่ ได้แก่ ค่าไคสแควร์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือสัดส่วนไคสแควร์ต่อค่าองศาอิสระมีค่าไม่เกิน 3 (Bollen. 1989) แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดี นอกจากนี้ยังมีดัชนีอื่นๆ ใช้ร่วมในการพิจารณาได้แก่ ค่า Comparative Fit Index (CFI) กับ ค่า Tucker-Lewis Index (TLI) มีค่าสูงกว่าหรือเท่ากับ 0.950 ค่า Root Mean Square Error Of Approximation (RMSEA) และช่วงความเชื่อมั่นของ RMSEA มีค่าต่ำกว่าหรือเท่ากับ 0.060 ค่า Standardized Root Mean Square Residual (SRMR) มีค่าต่ำกว่าหรือเท่ากับ 0.080 (Hu; & Bentler. 1993)

เกณฑ์การพิจารณาข้อความที่มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง พิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์องค์ประกอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.050 และค่าสัมประสิทธิ์คะแนนมาตรฐานมีค่าไม่เกิน 1 (Schumacker; & Lomax. 2004) และค่าสัมประสิทธิ์องค์ประกอบคะแนนมาตรฐานควรสูงกว่า 0.300 (Tabachnick,.; & Fidell. 2007)

ขั้นตอนการวิเคราะห์ ผู้วิจัยใช้คะแนนองค์ประกอบประมาณค่าจากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่ง เป็นตัวแปรสังเกตในการยืนยันองค์ประกอบอันดับสอง โดยทำการวิเคราะห์องค์ประกอบทุกตัวแปรแฝงในโมเดลเดียวกันตามแนวคิดการวิเคราะห์ 2 ขั้นตอน (2 steps approach) ของแอนเดอสันและเกอร์บิง (Anderson; & Gerbing. 1988) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยใช้วิธีประมาณค่าแบบ Maximum Likelihood โดยใช้โปรแกรม Mplus เวอร์ชัน 5.2 วิเคราะห์ข้อมูล

การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการประมาณค่าแบบ Maximum Likelihood ผู้วิจัยปรับการแจกแจงของข้อมูลให้เป็นโค้งปกติโดยโปรแกรม PRELIS หลังการปรับข้อมูลพบว่าตัวแปรสังเกตทุกตัวมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ นำข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลนำเข้าสำหรับการวิเคราะห์ในโปรแกรม Mplus ผลการวิเคราะห์ครั้งแรกพบว่าโมเดลมีผลการประมาณค่าที่ไม่เหมาะสมในบางพารามิเตอร์ และดัชนีความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่วางไว้ ผู้วิจัยจึงทำการปรับโมเดล โดยอนุญาตให้ค่าองค์ประกอบเฉพาะของตัวแปรสังเกตมีความสัมพันธ์กันได้ ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองหลังการปรับโมเดลแสดงดังภาพประกอบ 8

ภาพประกอบ 8 คำสัมประสิทธิ์องค์ประกอบคะแนนมาตรฐาน โมเดลการวัดของโมเดล
สมมติฐานหลัก

จากผลการประมาณค่าพบว่าค่าดัชนี χ^2 (df = 215) 558.074 sig = 0.000, $\chi^2 / df = 2.596$, CFI=0.985, TLI = 0.976, RMSEA = 0.049 (ช่วงความเชื่อมั่น 0.044 ถึง 0.054), SRMR = 0.070 ค่าดัชนีดังกล่าวแสดงว่าโมเดลการวัดของโมเดลสมมติฐานหลักมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดี กล่าวคือ ถึงแม้ค่าไคสแควร์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.050 แต่สัดส่วนไคสแควร์อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือไม่เกิน 3 และดัชนีอื่นๆ ก็อยู่ในเกณฑ์ที่แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดี ซึ่งหมายความว่า การกำหนดองค์ประกอบของตัวแปรที่ต้องการศึกษาทั้ง 9 ตัวแปร เป็นโครงสร้างองค์ประกอบที่สามารถนำไปใช้ในการศึกษาได้จริง นอกจากนี้ยังพบว่าค่าสัมประสิทธิ์องค์ประกอบคะแนนมาตรฐานในทุกองค์ประกอบมีนัยสำคัญทางสถิติและมีค่าสัมประสิทธิ์สูงกว่า 0.300 แสดงว่าตัวบ่งชี้แต่ละตัวในแต่ละองค์ประกอบมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างในระดับดี

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบวัดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

- (1) ขอลงหนังสือแนะนำตัวและจดหมายขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อติดต่อขอความร่วมมือกับนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
- (2) นำจดหมายจากบัณฑิตวิทยาลัยและแบบสอบถามไปยื่นให้กับเจ้าหน้าที่กองกิจการนักศึกษาหรืออาจารย์ที่ดูแลงานกิจการนักศึกษา เพื่อแนะนำตัวและอธิบายวัตถุประสงค์การวิจัย จากนั้นขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถามให้ประสานงานในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักศึกษา แล้วนัดวันเวลาในการมารับแบบสอบถามกลับคืน
- (3) เมื่อถึงวันเวลาที่นัด ผู้วิจัยเป็นผู้ไปรับแบบสอบถามกลับคืนมาจากมหาวิทยาลัยด้วยตนเอง แต่ในกรณีที่มหาวิทยาลัยอยู่ห่างไกลมาก ผู้วิจัยขอความร่วมมือให้เจ้าหน้าที่กองกิจการนักศึกษาหรืออาจารย์ที่ดูแลงานกิจการนักศึกษา ส่งแบบสอบถามคืนกลับผู้วิจัยทางไปรษณีย์

5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล

1. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบในเครื่องมือวัดแต่ละชุด และใช้ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่มีความสมบูรณ์มาดำเนินการวิเคราะห์ พบว่าจำนวนแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์สำหรับวิเคราะห์ตามสมมติฐานการวิจัยมีจำนวน 658 ชุด คิดเป็นร้อยละ 68.83 ของแบบสอบถามที่รับคืนมาทั้งหมด 956 คน

2. ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนสำหรับเครื่องมือการวิจัยแต่ละชุด

3. ทำการตรวจสอบการกระจายของตัวแปรสังเกตว่ามีการกระจายเป็นโค้งปกติรายตัวแปรหรือไม่ โดยใช้โปรแกรม PRELIS หากบางตัวแปรสังเกตมีการกระจายไม่เป็นโค้งปกติจะทำการแปลงข้อมูลให้มีการกระจายเป็นโค้งปกติก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ตอน คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามวิจัย ซึ่งมีแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลและวิธีการทางสถิติดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย เพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและลักษณะตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows และ PRELIS

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ เพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

1.2 วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ค่าความโด่ง ของตัวแปรสังเกต ที่ใช้ในการพัฒนาโมเดลเพื่อทราบลักษณะการแจกแจงของตัวแปร และหาค่าความสัมพันธ์รายตัวแปร จำแนกตามเพศ เพื่อทราบถึงลักษณะความสัมพันธ์เบื้องต้นก่อนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามวิจัย

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามวิจัยตามวัตถุประสงค์ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Mplus 5.2

2.1 การวิเคราะห์เพื่อทดสอบความเป็นตัวแปรคั่นกลาง (mediation analysis) ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิเคราะห์ตามแนวคิดของ เคนนีและคณะ (Baron; & Kenny. 1986; Kenny; Kashy; & Bolger. 1998) เพื่อตอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1.1 ถึง 1.7 ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ดังนี้

2.1.1 ทำการทดสอบค่าอิทธิพลจากตัวแปรสาเหตุว่ามีอิทธิพลต่อตัวแปรเกณฑ์หรือไม่

2.1.2 ทำการทดสอบค่าอิทธิพลจากตัวแปรสาเหตุว่ามีอิทธิพลต่อตัวแปรคั่นกลางหรือไม่

2.1.3 ทำการทดสอบค่าอิทธิพลจากตัวแปรคั่นกลางว่ามีอิทธิพลต่อตัวแปรเกณฑ์หรือไม่ โดยควบคุมความสัมพันธ์ระหว่างระหว่างตัวแปรสาเหตุที่มีต่อตัวแปรเกณฑ์ให้คงที่

2.1.4 แสดงหลักฐานเกี่ยวกับอิทธิพลของตัวแปรคั่นกลางดังนี้

2.1.4.1 ตัวแปรคั่นกลางมีอิทธิพลคั่นกลางแบบสมบูรณ์ระหว่างตัวแปรสาเหตุและตัวแปรเกณฑ์ เมื่อ อิทธิพลของตัวแปรสาเหตุที่มีต่อตัวแปรเกณฑ์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อควบคุมความสัมพันธ์ของตัวแปรคั่นกลางให้คงที่

2.1.4.2 ตัวแปรคั่นกลางมีอิทธิพลคั่นกลางบางส่วนระหว่างตัวแปรสาเหตุและตัวแปรเกณฑ์ เมื่อ อิทธิพลของตัวแปรสาเหตุที่มีต่อตัวแปรเกณฑ์มีขนาดอิทธิพลลดลงแต่ขนาดอิทธิพลยังมีนัยสำคัญ เมื่อควบคุมความสัมพันธ์ของตัวแปรคั่นกลางให้คงที่

2.1.4.3 ไม่มีอิทธิพลจากตัวแปรคั่นกลางระหว่างตัวแปรสาเหตุและตัวแปรเกณฑ์ เมื่อ อิทธิพลของตัวแปรสาเหตุที่มีต่อตัวแปรเกณฑ์มีขนาดอิทธิพลเท่าเดิม เมื่อควบคุมความสัมพันธ์ของตัวแปรคั่นกลางให้คงที่

2.2 การวิเคราะห์ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนของนักศึกษาในระดับปริญญาตรีในภาพรวมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากทฤษฎีแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ การทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าอิทธิพลทางตรง ค่าอิทธิพลทางอ้อม และค่าอิทธิพลรวม ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี ในการวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้น แบบมีอิทธิพลทางเดียว ทำการประมาณค่าและประเมินโมเดล ซึ่งผู้วิจัยแบ่งการประเมินโมเดลเป็น 2 ขั้นตอนคือ การประเมินโมเดลในภาพรวม และการประเมินค่าพารามิเตอร์ในโมเดล เพื่อตอบสนองมติฐานการวิจัยที่ 2 โดยมีรายละเอียดดังนี้

การประเมินโมเดลในภาพรวม ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติและดัชนีบ่งชี้ความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในสองกลุ่มคือ กลุ่มสมบูรณ์และกลุ่มเปรียบเทียบ โดยดัชนีที่ใช้และเกณฑ์การตัดสินมีดังนี้

ตาราง 6 ดัชนีและเกณฑ์การประเมินความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์

กลุ่มสมบูรณ์			กลุ่มเปรียบเทียบ		
ดัชนี	เกณฑ์ ระดับดี	เกณฑ์ระดับ รับได้	ดัชนี	เกณฑ์ ระดับดี	เกณฑ์ ระดับรับได้
χ^2 หรือ χ^2 / df	$p > 0.050$	-	Comparative Fit Index (CFI)	$> .95$	$> .90$
Root Mean Square of Approximation (RMSEA) พร้อมช่วงความเชื่อมั่น	< 0.060	< 0.100	Tucker & Lewis Index (TLI)	$> .95$	$> .90$
Standardized Root Mean Square Residual (SRMR)	< 0.080	< 0.100			

การประเมินค่าพารามิเตอร์ในโมเดล พิจารณาจาก ค่าสัมประสิทธิ์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.050 และค่าสัมประสิทธิ์คะแนนมาตรฐานมีค่าไม่เกิน 1

2.3 การวิเคราะห์เพื่อทดสอบความเป็นตัวแปรเงื่อนไข/ปฏิสัมพันธ์ (moderator analysis) แบบเป็นตัวแปรแฝง ใช้การวิเคราะห์ 2 แบบคือ (1) ตัวแปรเงื่อนไขเป็นตัวแปรต่อเนื่อง และ (2) ตัวแปรเงื่อนไขเป็นตัวแปรแบ่งกลุ่ม

2.3.1 ตัวแปรเงื่อนไขเป็นตัวแปรต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองมาตรฐานการวิจัยข้อที่ 1.8 มีขั้นตอนการวิเคราะห์ 2 ขั้นตอน คือ (1) การทดสอบความมีนัยสำคัญของปฏิสัมพันธ์ ผู้วิจัยใช้วิธีแบบไม่กำหนดค่าผลคูณ โดยใช้โปรแกรม Mplus 5.2 และ (2) หากปฏิสัมพันธ์มีนัยสำคัญผู้วิจัยจะทำการแสดงภาพแสดงปฏิสัมพันธ์โดยวิเคราะห์ simple slope ในแต่ละกลุ่มของตัวแปรเงื่อนไข เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ตัวแปรเงื่อนไขเป็นตัวแปรต่อเนื่องผู้วิจัยเลือกการแบ่งกลุ่มตัวแปรเงื่อนไขตามคำแนะนำของโคเฮนและโคเฮน (Cohen; & Cohen. 1983) ที่แนะนำให้ให้นักวิจัยใช้ค่า 2 ค่า คือ ค่าบวก 1 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Z_H) และค่าลบ 1 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Z_L)

2.3.2 ตัวแปรเงื่อนไขเป็นตัวแปรแบ่งกลุ่ม เพื่อตอบสนองมาตรฐานการวิจัยข้อที่ 3 ผู้วิจัยใช้การทดสอบกลุ่มพหุ (Multiple group analysis) ซึ่งตามแนวคิดของ ไบรน์ (Byrne. 1998) มีขั้นตอนการวิเคราะห์ 3 ขั้นตอน คือ (1) การทดสอบโมเดลกลุ่มย่อยว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ เพื่อตรวจสอบเบื้องต้นว่า โมเดลกลุ่มย่อยเมื่อวิเคราะห์แยกกัน ระหว่างเพศชายและเพศหญิง ข้อมูลในแต่ละกลุ่มมีความกลมกลืนกับโมเดลหรือไม่ หากโมเดลไม่กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยไม่ควรทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบต่อไป (2) การทดสอบความเท่าเทียมการของรูปแบบของโมเดล (model form) มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบลักษณะโครงสร้างของโมเดลระหว่างกลุ่มเพศชายและเพศหญิง ว่ามีความเท่าเทียมกันหรือไม่ โดยไม่มีข้อกำหนดเกี่ยวกับความเท่าเทียมกันของค่าพารามิเตอร์ หากทดสอบแล้วพบว่าโครงสร้างของโมเดลระหว่างกลุ่มมีความเท่าเทียมกัน กล่าวคือดัชนีแสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงว่าลักษณะโครงสร้างความสัมพันธ์ของโมเดลระหว่างเพศชายและเพศหญิงมีความเท่าเทียมกัน สามารถนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าพารามิเตอร์ต่อไปได้ และ (3) การทดสอบความเท่าเทียมกันของค่าพารามิเตอร์ซึ่งผู้วิจัยทำการทดสอบเฉพาะสัมประสิทธิ์อิทธิพลจากตัวแปรแฝงภายในถึงตัวแปรแฝงภายใน (B) และสัมประสิทธิ์อิทธิพลจากตัวแปรแฝงภายนอกถึงตัวแปรแฝงภายใน (Γ) มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบความเท่าเทียมกันของสัมประสิทธิ์อิทธิพลในสมการเชิงโครงสร้างระหว่างเพศชายและเพศหญิง เกณฑ์การพิจารณาว่าค่าสัมประสิทธิ์มีความแตกต่างกันหรือไม่ ดูจากค่าความแตกต่างไคสแควร์ ($\Delta\chi^2$) และค่าความแตกต่างขององศาอิสระ (Δdf) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.050

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้แบ่งการรายงานผลการวิจัยไว้ 5 ตอน ตอนที่หนึ่ง เป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วยการบรรยายลักษณะชีวสังคมและระดับการร่วมกิจกรรมอาสาสมัคร และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา ตอนที่สอง เป็นการทดสอบลักษณะความสัมพันธ์แบบตัวแปรคั่นกลางของกลุ่มตัวแปรบางคู่กับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ได้แก่ ลักษณะความสัมพันธ์แบบตัวแปรคั่นกลางระหว่างแรงจูงใจอาสาสมัครกับเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะที่มีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน และ ลักษณะความสัมพันธ์แบบตัวแปรคั่นกลางความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การกับบุคลิกภาพขอช่วยเหลือแบบพุทท ที่มีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ตอนที่สาม เป็นการทดสอบปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพขอช่วยเหลือแบบพุททกับความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การที่มีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ผลการวิเคราะห์ในตอนที่สองและสามใช้เป็นสารสนเทศในการกำหนดทิศทางความสัมพันธ์ในตอนสี่ ตอนที่สี่ เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษาและปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ที่มีผลต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนในนักศึกษาระดับปริญญาตรี และ ตอนที่ห้า เป็นผลการวิเคราะห์ความไม่แปรเปลี่ยนของความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง ระหว่างเพศชายและเพศหญิง

ก่อนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยขออธิบายสัญลักษณ์บางตัวที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อทำความเข้าใจร่วมกันดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

Mean / M	ค่าเฉลี่ย
SD	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
CI	ช่วงความเชื่อมั่น
S	ค่าความเบ้
K	ค่าความโด่ง
STD Coef	สัมประสิทธิ์คะแนนมาตรฐาน
Raw Coef	สัมประสิทธิ์คะแนนดิบ
χ^2	ค่าไคสแควร์
df	องศาอิสระ
SE	ความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่า

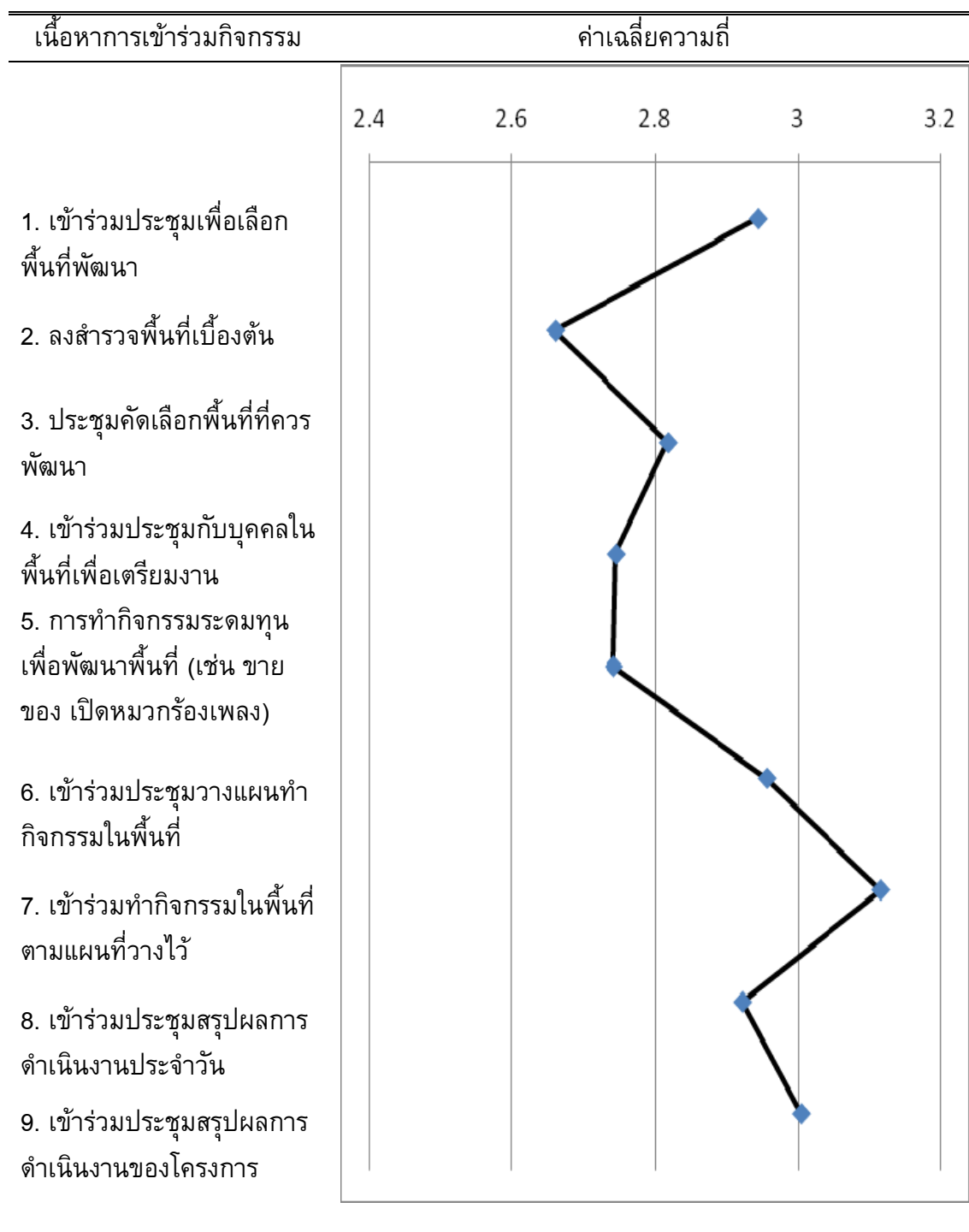
t	ค่าสถิติ t
R ²	ความสามารถในการอธิบายตัวแปรแฝงโดยตัวแปรอิสระ
p	ความน่าจะเป็น Type I error
CFI	ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ
RMSEA	ค่าประมาณความคลาดเคลื่อนของรากกำลังสองเฉลี่ย
TLI	ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบของ Tucker และ Lewis
SRMR	ค่าเฉลี่ยของเศษเหลือจากการเปรียบเทียบค่าความแปรปรวนแปรปรวนรวมที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างกับค่าประมาณจากค่าพารามิเตอร์
$\Delta\chi^2$	ความแตกต่างไคสแควร์
Δdf	ความแตกต่างค่าองศาอิสระ
Γ	เมตริกซ์สัมประสิทธิ์อิทธิพลจากตัวแปรแฝงภายนอกที่มีต่อตัวแปรแฝงภายใน
B	เมตริกซ์สัมประสิทธิ์อิทธิพลจากตัวแปรแฝงภายในที่มีต่อตัวแปรแฝงภายใน

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

จากข้อมูลที่เก็บมาได้ทั้งหมด 956 คน มีผู้รายงานเพศของตนเองจำนวน 911 คน แบ่งเป็นเพศชาย 462 คน คิดเป็นร้อยละ 50.7 และเพศหญิง 449 คน คิดเป็นร้อยละ 49.3 มีนักศึกษารายงานชั้นปีปัจจุบันของตนเองจำนวน 870 คน แบ่งเป็นชั้นปีที่ 3 563 คน คิดเป็นร้อยละ 64.7 คน และชั้นปีที่ 4 307 คน คิดเป็นร้อยละ 35.3

เมื่อพิจารณา กระบวนการมีส่วนร่วมทำกิจกรรมค่ายอาสาพัฒนาของนักศึกษา ผู้วิจัยได้แบ่งกระบวนการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายอาสาพัฒนาไว้เป็น 9 ขั้นตอน ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 3 ขั้นตอนหลักคือ ขั้นการวางแผน ขั้นการดำเนินการ และขั้นการประเมินผล ผลการรายงานตนเองเกี่ยวกับความถี่การเข้าร่วมกิจกรรมเข้าค่ายอาสาพัฒนาแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยของความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรม (n = 736)

จากตาราง 7 พบว่านักศึกษาที่มีความถนัดในการเข้าร่วมทำกิจกรรมในพื้นที่ตามแผนที่วางไว้สูงสุด (ข้อ 7) กิจกรรมถัดมาคือ การเข้าร่วมประชุมเพื่อสรุปผลการดำเนินงานของโครงการ (ข้อ 9) เข้าประชุมเพื่อเลือกพื้นที่พัฒนา (ข้อ 1) และการเข้าร่วมประชุมวางแผนทำกิจกรรมในพื้นที่ที่ (ข้อ 6) ส่วนกิจกรรมที่นักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมน้อยที่สุดคือ ลงสำรวจพื้นที่เบื้องต้น (ข้อ 2) การทำกิจกรรมระดมทุนเพื่อพัฒนาพื้นที่ (ข้อ 5) และการประชุมร่วมกับบุคคลในพื้นที่เพื่อเตรียมงานก่อนลงพื้นที่ (ข้อ 4)

ความสัมพันธ์และการแจกแจงของข้อมูลตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ผู้วิจัยใช้คะแนนองค์ประกอบซึ่งเป็นค่าประมาณจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันมาเป็นตัวแปรสังเกตในการศึกษา จำนวน 27 ตัว ผู้วิจัยนำข้อมูลดังกล่าวมาตรวจสอบว่าลักษณะการแจกแจงเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้น โดยการประมาณค่าแบบ Maximum Likelihood ข้อมูลต้องมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ ผลการวิเคราะห์เบื้องต้นพบว่าการแจกแจงของข้อมูลไม่เป็นโค้งปกติในหลายตัวแปร ผู้วิจัยจึงทำการแปลงข้อมูลนำเข้าให้เป็นโค้งปกติมากขึ้น โดยใช้โปรแกรม PRELIS เมื่อแปลงข้อมูลแล้วนำข้อมูลดังกล่าวมาสร้างเมตริกซ์สหสัมพันธ์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลนำเข้าในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบสมมติฐานการวิจัยหลัก ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตที่ใช้ในการศึกษาในกลุ่มรวมพบว่า ความสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตที่เป็นตัวแปรสังเกตในตัวแปรแฝงเดียวกันมีแนวโน้มที่จะมีความสัมพันธ์กันเองทางบวกในระดับสูง เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตของตัวแปรบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธ มีความสัมพันธ์กันระหว่าง 0.934 ถึง 0.988 เป็นต้น ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามเฉพาะเจตคติต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนกับตัวแปรอิสระอื่นๆ พบว่าขนาดความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างสูง คืออยู่ระหว่าง 0.271 ถึง 0.689 แต่ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมกับตัวแปรอิสระอื่นๆ มีค่อนข้างต่ำกล่าวคือ อยู่ระหว่าง 0.042 ถึง 0.387 และความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนกับความถี่การเข้าร่วมกิจกรรมแต่ละขั้นตอน ก็มีขนาดทางบวกในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ คืออยู่ระหว่าง 0.352 ถึง 0.480

ลักษณะการแจกแจงของตัวแปรในกลุ่มหลังจากการแปลงคะแนนแล้วพบว่ามีค่าความเบ้และความโด่งอยู่ระหว่าง -0.627 ถึง 0.029 และ -1.155 ถึง 0.059 ตามลำดับ โดยการแจกแจงของข้อมูลส่วนใหญ่เบ้ซ้ายและแบนราบเล็กน้อย ซึ่งเมื่อทำการทดสอบข้อมูลกับโมเดลการแจกแจงโค้งปกติแล้วพบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.050 แสดงว่าตัวแปรสังเกตทุกตัวมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ

สำหรับค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาระหว่างเพศหญิงและเพศชาย พบว่าในภาพรวมขนาดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรของเพศชายและเพศหญิงมีลักษณะไปในทิศทางเดียวกันและมีขนาดใกล้เคียงกัน และมีลักษณะที่ใกล้เคียงกับค่าสหสัมพันธ์ในกลุ่มรวม

2. ผลการวิเคราะห์เพื่อทดสอบความเป็นตัวแปรคั่นกลาง

ผลการวิเคราะห์ในตอนนี้เป็นการทดสอบสมมติฐานนำ เพื่อค้นหาลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรบางกลุ่มที่ผลการศึกษาที่ผ่านมายังไม่มีข้อสรุปที่แน่นอนว่ามีความสัมพันธ์กับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนแบบทางตรง หรือมีความสัมพันธ์แบบคั่นกลาง

การทดสอบสมมติฐานมี 2 กลุ่มคือ (1) ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจอาสา กับเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ ที่มีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน และ (2) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธ กับ ความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การ ที่มีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ผลการวิเคราะห์ในแต่ละกลุ่มมีดังนี้

(1) ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจอาสา กับเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ ที่มีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจอาสา กับเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ ที่มีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ไว้ 5 แบบ คือ (1.1) เอกลักษณ์ในบทบาทแบบเฉพาะมีอิทธิพลคั่นกลางแบบสมบูรณ์ระหว่างแรงจูงใจอาสากับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน (1.2) เอกลักษณ์ในบทบาทแบบเฉพาะมีอิทธิพลคั่นกลางแบบบางส่วนระหว่างแรงจูงใจอาสากับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน (1.3) แรงจูงใจอาสาไม่มีอิทธิพลคั่นกลางแบบสมบูรณ์ระหว่างเอกลักษณ์ในบทบาทแบบเฉพาะกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน (1.4) แรงจูงใจอาสาไม่มีอิทธิพลคั่นกลางแบบบางส่วนระหว่างเอกลักษณ์ในบทบาทแบบเฉพาะกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน (1.5) เอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะและแรงจูงใจอาสาไม่มีอิทธิพลคั่นกลางซึ่งกันและกัน แต่มีเฉพาะอิทธิพลทางตรงต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

ผลการวิเคราะห์แสดงรายละเอียดในตาราง 8 ดังนี้

จากตาราง 10 พบว่า ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจอาสาสมัครกับเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะที่มีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน คือโมเดลสมมติฐาน 1.1 กล่าวคือ เอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะมีอิทธิพลคั่นกลางแบบสมบูรณระหว่างแรงจูงใจอาสาสมัครกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน เนื่องจากเหตุผลดังนี้

โมเดลสมมติฐาน 1.2 ถึงแม้ค่าดัชนีความกลมกลืนของโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีกว่าโมเดลสมมติฐาน 1.1 แต่ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางตรงจากแรงจูงใจอาสาสมัครที่มีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ถึงแม้ผลการประมาณค่าแบบจุดจะมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.050 แต่เมื่อพิจารณาผลการประมาณค่าแบบช่วงแล้วพบว่าไม่มีแนวโน้มมีนัยสำคัญ (0.059 หรือ 0.058 ค่าสถิติ t เท่ากับ 1.017) ดังนั้นตามเกณฑ์การวิเคราะห์ของเคนนีและคณะ หาก ค่าอิทธิพลจากตัวแปรต้นที่มีต่อตัวแปรตาม เมื่อควบคุมความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคั่นกลางที่มีต่อตัวแปรตามแล้ว มีขนาดลดลงจนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าลักษณะความสัมพันธ์ที่เหมาะสมคือ ความสัมพันธ์แบบตัวแปรคั่นกลางแบบสมบูรณ

โมเดลสมมติฐาน 1.3 และ 1.4 พบว่าผลการประมาณค่ามีความเหมาะสมน้อยกว่าโมเดลสมมติฐาน 1.1 เช่นกัน เนื่องจากโมเดลสมมติฐาน 1.3 ค่าดัชนีความกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์บ่งบอกว่ามีความกลมกลืนน้อยกว่าโมเดลสมมติฐาน 1.1 สำหรับโมเดลสมมติฐาน 1.4 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางตรงจากแรงจูงใจอาสาสมัครซึ่งเป็นตัวแปรคั่นกลางในโมเดลนี้ที่มีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.050

โมเดลสมมติฐาน 1.5 พบว่าถึงแม้ดัชนีความกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์จะดีกว่าโมเดลสมมติฐาน 1.1 แต่สารสนเทศที่ให้ม้น้อยกว่า กล่าวคือในโมเดลสมมติฐาน 1.5 มีเฉพาะค่าอิทธิพลทางตรง แต่ในความเป็นจริงแล้วค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางอ้อมจากแรงจูงใจอาสาสมัครที่มีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน จากโมเดลสมมติฐาน 1.1 นั้นมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าโมเดลสมมติฐาน 1.1 มีความเหมาะสมในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจอาสาสมัครกับเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะที่มีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์คะแนนมาตรฐานของโมเดลดังกล่าว มีรายละเอียดดังนี้

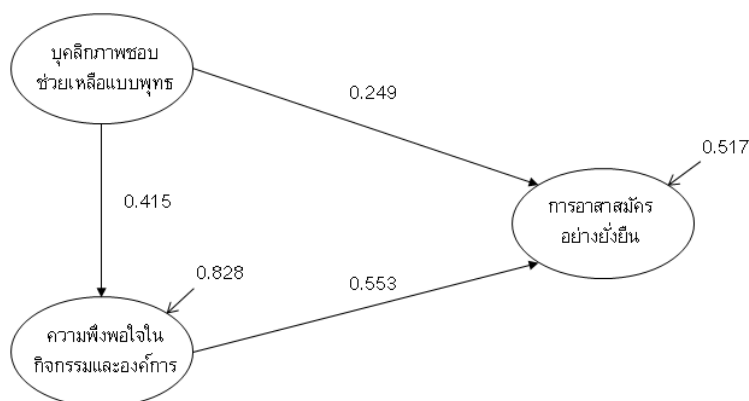
ภาพประกอบ 9 ผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางตรงคะแนนมาตรฐาน ลักษณะความสัมพันธ์ที่เอกลักษณ์ในบทบาทแบบเฉพาะมีอิทธิพลคั่นกลางแบบสมบูรณระหว่างแรงจูงใจอาสาสมัครกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

จากตาราง 11 พบว่า ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธรกับความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การที่มีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนที่สุดคือโมเดลสมมติฐาน 1.6 (แบบบางส่วน) กล่าวคือ ความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การมีอิทธิพลคั่นกลางแบบบางส่วน ระหว่างบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธรกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนเนื่องจากเหตุผลดังนี้

โมเดลสมมติฐาน 1.6 (แบบบางส่วน) ค่าดัชนีความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีกว่าโมเดลสมมติฐาน 1.6 (แบบสมบูรณ์) และพบว่า อิทธิพลทางตรงของบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธรที่มีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ถึงแม้ลดลงเมื่อควบคุมอิทธิพลจากความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การที่มีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนให้คงที่ แต่ยังมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.050

โมเดลสมมติฐาน 1.7 พบว่าถึงแม้ดัชนีความกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์จะเหมือนโมเดลสมมติฐาน 1.6 (แบบบางส่วน) แต่สารสนเทศที่ให้มันน้อยกว่า กล่าวคือในโมเดลสมมติฐาน 1.7 มีเฉพาะค่าอิทธิพลทางตรง แต่ในความเป็นจริงแล้วค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางอ้อมจากบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธรที่มีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน จากโมเดลสมมติฐาน 1.6 (แบบบางส่วน) นั้นมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าโมเดลสมมติฐาน 1.6 (แบบบางส่วน) มีความเหมาะสมสูงสุดในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธรกับความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การที่มีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

ผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์คะแนนมาตรฐานของโมเดลดังกล่าว มีรายละเอียดดังนี้

ภาพประกอบ 10 ผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางตรงคะแนนมาตรฐาน ลักษณะความสัมพันธ์ที่ความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การมีอิทธิพลคั่นกลางแบบบางส่วนระหว่างบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธรกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

3. ผลการวิเคราะห์เพื่อทดสอบความเป็นตัวแปรเงื่อนไข

ผลการวิเคราะห์ในตอนที่สาม มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบความเป็นตัวแปรเงื่อนไขของความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธรกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ผลการวิเคราะห์รายละเอียดดังนี้

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ความเป็นตัวแปรเงื่อนไขของความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธรกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน (n = 658)

ลักษณะความสัมพันธ์	Raw Coef	SE	t
พึงพอใจ→อาสาสมัคร	0.593	0.037	16.062
บุคลิกภาพ→อาสาสมัคร	0.437	0.060	7.330
พึงพอใจ*บุคลิกภาพ→อาสาสมัคร	-0.017	0.087	-0.199

จากตาราง 12 แสดงผลการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การกับบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธรที่ส่งผลต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน พบว่าค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลคะแนนดิบเท่ากับ 0.041 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.050 ($t=0.394$) แสดงว่าความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การไม่เป็นตัวแปรเงื่อนไขความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธรกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ 1.8

4. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของปัจจัยสภาพแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษาและปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนในนักศึกษาในระดับปริญญาตรี

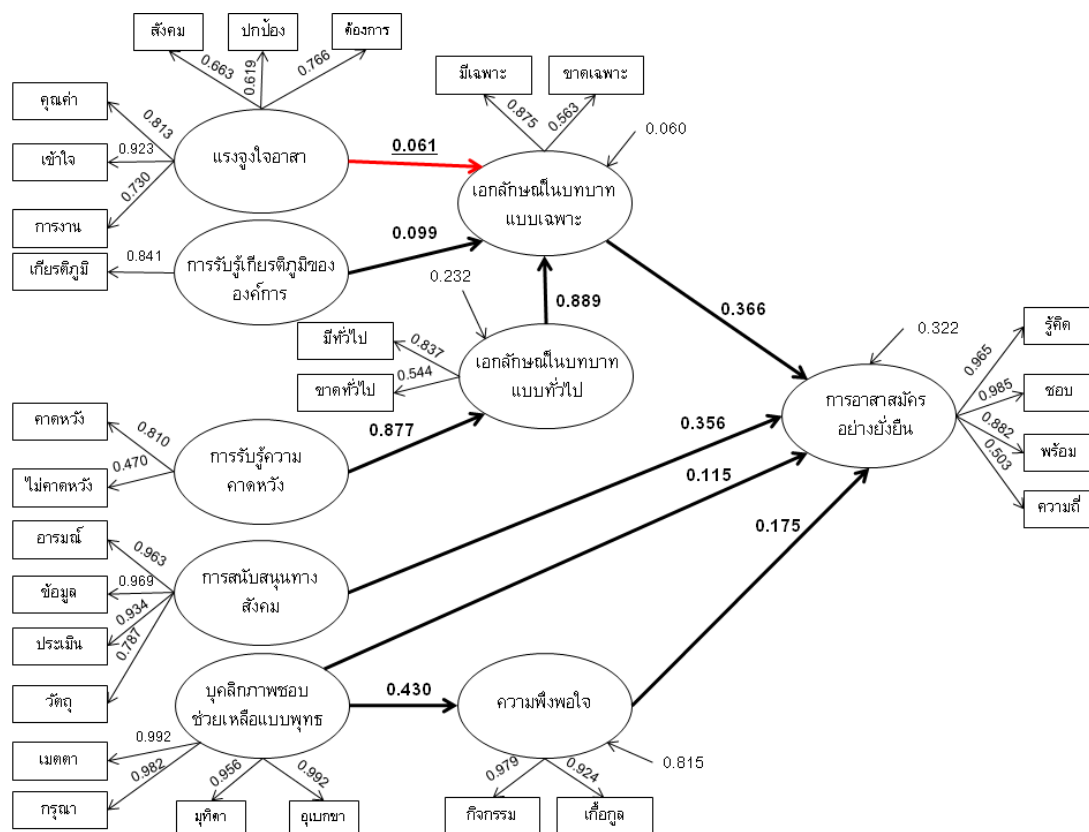
จากผลการวิเคราะห์ที่ผ่านมาทั้งในส่วนของการพัฒนาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของตัวแปรที่ศึกษา และผลการวิเคราะห์จากตอนที่สองและตอนที่สาม ผู้วิจัยได้มาสร้างโมเดลกรอบแนวคิดหลักของการศึกษาความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของปัจจัยที่มีผลต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนในนักศึกษาในระดับปริญญาตรี

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้างตามกรอบแนวคิดที่สร้างขึ้น ผลการประมาณค่าโมเดลสมมติฐานหลัก ความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า χ^2 (df=232) 982.162 sig=0.000, $\chi^2 / df = 4.233$, CFI=0.968, TLI=0.951, RMSEA=0.070 (CI=0.066-0.075), SRMR=0.118 ค่าดัชนีดังกล่าวบ่งชี้ว่าโมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความกลมกลืนกับ

ข้อมูลเชิงประจักษ์ไม่ดีนัก เนื่องจากไคสแควร์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.050 และสัดส่วนไคสแควร์ต่อค่าองศาอิสระสูงกว่า 3.00 ค่า RMSEA สูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่ไม่ควรสูงกว่า 0.100 เช่นเดียวกับ SRMR ที่เกินกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่ไม่ควรสูงกว่า 0.10 นอกจากนี้ยังพบว่าผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์คะแนนมาตรฐานบางตัวมีค่าเกิน 1

ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการปรับโมเดลเพิ่มเติมอีกครั้ง โดยให้เศษเหลือของตัวแปรสังเกตและตัวแปรแฝงภายในบางค่ามีความสัมพันธ์กันได้ ผลการประมาณค่าโมเดลสมมติฐานหลักหลังการปรับโมเดล ความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า χ^2 (df=227) 607.701 sig=0.000, $\chi^2 / df = 2.677$, CFI=0.984, TLI=0.975, RMSEA=0.050 (CI=0.046-0.055), SRMR=0.071 ค่าดัชนีดังกล่าวบ่งชี้ว่าโมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดี เนื่องจากถึงแม้ไคสแควร์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.050 แต่สัดส่วนไคสแควร์ต่อค่าองศาอิสระมีค่าไม่เกิน 3.00 ค่า RMSEA เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดว่าไม่ควรสูงกว่า 0.060 SRMR เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดว่าไม่ควรสูงกว่า 0.080

ผลการประมาณค่าพารามิเตอร์ทั้งอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมแสดงรายละเอียดในภาพประกอบ 11 และตาราง 13 ดังนี้

หมายเหตุ ค่าสัมประสิทธิ์ที่ขีดเส้นใต้ หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.050

ภาพประกอบ 11 ผลการประมาณค่าคะแนนมาตรฐานความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนในนักศึกษาระดับปริญญาตรี (n = 658)

ตาราง 13 ผลการประมาณค่าอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนในนักศึกษาในระดับปริญญาตรี (n = 658)

ตัวแปรสาเหตุ	ตัวแปรผล											
	ความพึงพอใจ			เอกลักษณ์ทั่วไป			เอกลักษณ์เฉพาะ			อาสายังยืน		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
แรงจูงใจ	-	-	-	-	-	-	.061	-	.061	-	.022	.022
เกียรติภูมิ	-	-	-	-	-	-	.099	-	.099	-	.036	.036
คาดหวัง	-	-	-	.877	-	.877	-	-	-	-	.285	.285
เอกลักษณ์ทั่วไป	-	-	-	-	-	-	.889	-	.889	-	-	-
เอกลักษณ์เฉพาะ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	.366	-	.366
พึงพอใจ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	.175	-	.175
สนับสนุน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	.356	-	.356
บุคลิกภาพ	.430	-	.430	-	-	-	-	-	-	.115	.075	.190

หมายเหตุ ค่าสัมประสิทธิ์ที่ขีดเส้นใต้ หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.050

จากตาราง 13 และ ภาพประกอบ 11 พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนอย่างชัดเจน คือ เอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ และการสนับสนุนทางสังคม ทั้งสองปัจจัยมีอิทธิพลทางตรงต่อการอาสาสมัครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.050 สัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.366 และ 0.356 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ 2.1

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอาสาสมัครที่มีความสำคัญรองลงมาคือ การรับรู้ความคาดหวังทางสังคม ซึ่งมีเฉพาะอิทธิพลทางอ้อมต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน โดยส่งผ่านเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบทั่วไป และเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.285 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.050 เป็นไปตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่ 2.3

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนในระดับต่ำ แต่ยังมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.050 คือ บุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธร อิทธิพลรวมของบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธรที่มีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน เท่ากับ 0.190 แบ่งเป็นอิทธิพลทางตรง เท่ากับ 0.115 และอิทธิพลทางอ้อมที่ส่งผ่านความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์กรการ เท่ากับ 0.075 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ 2.5 ความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์กรการมีอิทธิพลทางตรงต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน เท่ากับ 0.175 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ 2.1 และการรับรู้เกียรติภูมิขององค์กรการมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ผ่านเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะเท่ากับ 0.036 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ 2.2

เฉพาะปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนได้แก่ เอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ การสนับสนุนทางสังคม ความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์กรการ และบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธร สามารถอธิบายการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนได้ร้อยละ 67.8

ปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนคือ แรงจูงใจอาสา โดยพบว่า อิทธิพลทางอารมณ์และอิทธิพลรวมจากแรงจูงใจอาสาที่มีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ผ่านเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะเท่ากับ 0.022 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.050 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ 2.4

จากผลการวิจัยดังกล่าวหมายความว่า การที่นักศึกษาเป็นแสดงพฤติกรรมการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน คือมีเจตคติที่ดีต่อการทำกิจกรรมอาสาสมัครทั้งในปัจจุบันและมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมอาสาสมัครต่อไปในอนาคต ตลอดจนเข้าร่วมทำกิจกรรมอาสาสมัครกับชมรมอย่างสม่ำเสมอ ปัจจัยสนับสนุนหลักคือ (1) การมีเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะกับชมรมที่ตนเองสังกัด กล่าวคือนักศึกษาต้องเป็นผู้ที่ทำกิจกรรมกับชมรมจนสร้างความเป็นตัวตนให้เป็นผู้อาสาในการทำกิจกรรมอาสาสมัครร่วมกับชมรม อุทิศเวลาในการทำกิจกรรมกับชมรมอย่างสม่ำเสมอ (2) นักศึกษาได้รับการสนับสนุนในการทำกิจกรรมอาสาสมัครจากบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งเพื่อนๆ ร่วมชมรม อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม พ่อแม่ ประชาชนในพื้นที่ และกลุ่มผู้บริหารมหาวิทยาลัย โดยการสนับสนุนที่สำคัญคือบุคคลที่เกี่ยวข้องดังกล่าวควรให้ความเห็นอกเห็นใจ และเข้าใจการทำกิจกรรมของนักศึกษา ให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ในการทำกิจกรรมของนักศึกษา และให้ความสำคัญในการทำกิจกรรมของนักศึกษา สำหรับการให้การสนับสนุนด้านวัตถุสิ่งของในการทำกิจกรรมของนักศึกษา ก็มีความสำคัญเช่นกันแต่เป็นความสำคัญระดับรองลงมา

ปัจจัยสนับสนุนรองคือ (1) การที่นักศึกษาเองเป็นผู้ที่บุคลิกภาพชอบช่วยเหลือ กล่าวคือ เป็นผู้ที่มีหลักพรหมวิหาร 4 ประการ เป็นหลักในการดำเนินชีวิต นอกจากนี้การที่นักศึกษาเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาเมื่อเข้าทำกิจกรรมกับชมรม มีแนวโน้มที่จะมีความพึงพอใจในการทำกิจกรรมร่วมกับชมรมในระดับสูงตามไปด้วย (2) บุคคลรอบข้างที่มีความสำคัญกับนักศึกษาเช่น เพื่อน หรือ พ่อแม่ แสดงความคาดหวังให้นักศึกษาตระหนักถึงความสำคัญในการทำกิจกรรมอาสาสมัคร ซึ่งจะทำให้นักศึกษาพยายามผลักดันตนเองมาทำกิจกรรมอาสาสมัครโดยทั่วไป และผลักดันให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมกับชมรม มีประสบการณ์การทำกิจกรรมอาสาสมัคร จนสร้างเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครทั้งกับหน่วยงานอื่นๆ และกับชมรมด้านอาสาพัฒนาในมหาวิทยาลัย

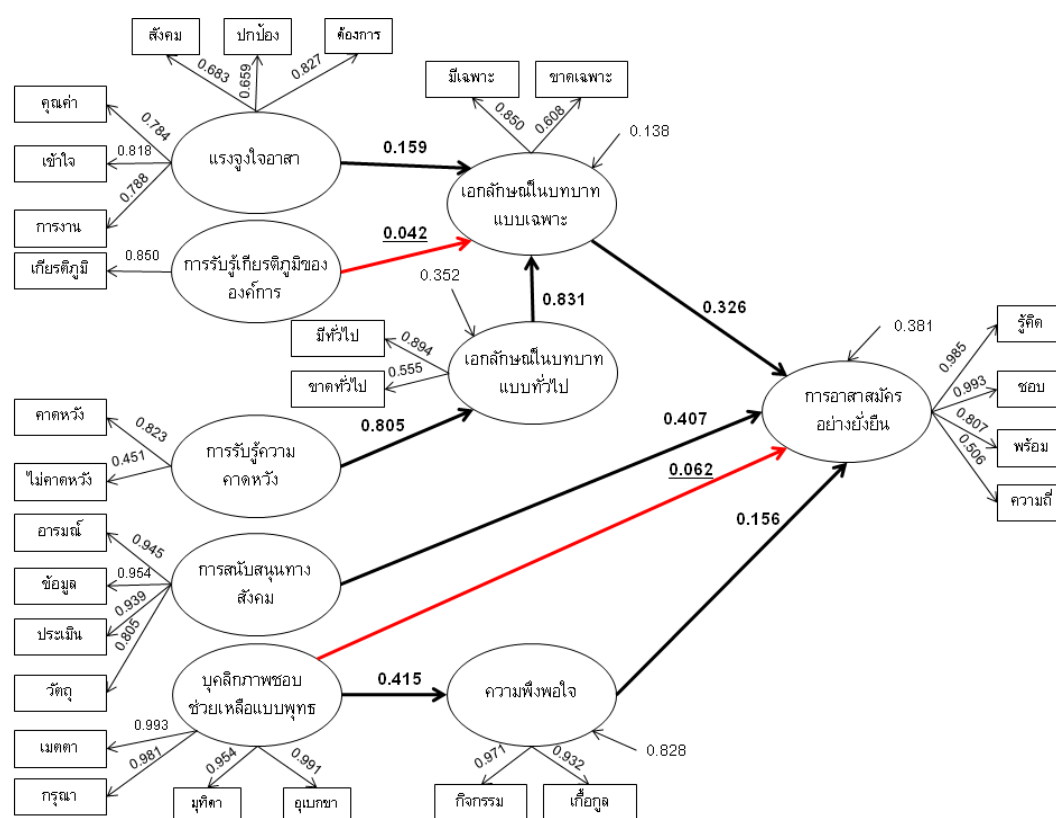
ปัจจัยที่มีความสำคัญไม่มากนัก คือ (1) ความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การของนักศึกษา ซึ่งความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การหมายถึง การที่นักศึกษาได้รับประสบการณ์การทำงานร่วมกับบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับชมรม แล้วมีความประทับใจในการทำกิจกรรมร่วมกันในชมรม และเพื่อนร่วมชมรม (2) การรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับความมีชื่อเสียงของชมรม ซึ่งจะสนับสนุนให้นักศึกษาเข้าไปมีประสบการณ์ในการทำกิจกรรมกับชมรมอย่างสม่ำเสมอจนสร้างเอกลักษณ์ของตนเองในการแสดงบทบาทการเป็นนักอาสาพัฒนาในนามของชมรม

การวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติม

เมื่อพิจารณาผลการทดสอบโมเดลสมมติฐานหลัก แล้วพบข้อสังเกต 2 ประการ คือ

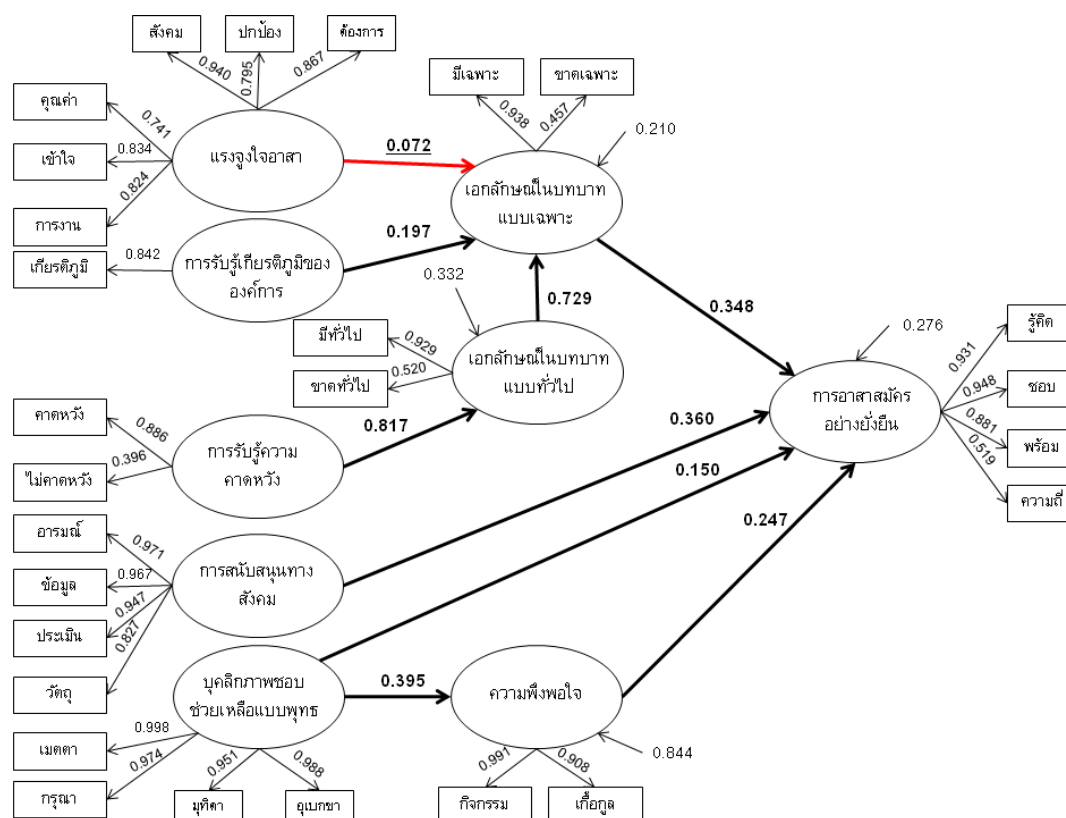
(1) ความแตกต่างของค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลระหว่างเพศชายและเพศหญิง

จากผลการวิจัยพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางอ้อมจากแรงจูงใจอาสาที่มีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนที่ส่งอิทธิพลผ่านเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.050 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ 2.4 ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตจากผลการวิจัยที่ผ่านมามาว่าพบความแตกต่างระหว่างเพศเกี่ยวกับระดับค่าเฉลี่ยของแรงจูงใจ (Fletcher, 2004) นอกจากนี้ คมนาคม วัชรานินทร์ (2546) พบความแตกต่างของขนาดความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนระหว่างเพศ จึงเป็นไปได้ว่าในกลุ่มรวมแล้วถึงแม้อิทธิพลจากแรงจูงใจที่มีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนไม่มีนัยสำคัญ แต่เมื่อแยกกลุ่มตามตัวแปรเพศแล้ว อาจจะพบว่าอิทธิพลจากแรงจูงใจที่มีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนมีนัยสำคัญทางสถิติในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์แยกกลุ่มย่อยตามตัวแปรเพศเพิ่มเติม เพื่อพิสูจน์ข้อสังเกตดังกล่าว ผลการประมาณค่ามีรายละเอียดดังนี้

หมายเหตุ ค่าสัมประสิทธิ์ที่ขีดเส้นใต้ หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.050

ภาพประกอบ 12 ผลการประมาณค่าคะแนนมาตรฐานความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนในนักศึกษาระดับปริญญาตรี กลุ่มเพศชาย (n = 312)

หมายเหตุ ค่าสัมประสิทธิ์ที่ขีดเส้นใต้ หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.050

ภาพประกอบ 13 ผลการประมาณค่าคะแนนมาตรฐานความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนในนักศึกษาระดับปริญญาตรี กลุ่มเพศหญิง (n = 308)

ตาราง 14 ผลการประมาณค่าอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนในนักศึกษาระดับปริญญาตรี กลุ่มเพศชาย (n = 312)

ตัวแปรสาเหตุ	ตัวแปรผล											
	ความพึงพอใจ			เอกลักษณะทั่วไป			เอกลักษณะเฉพาะ			อาสาสมัครอย่างยั่งยืน		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
แรงจูงใจ	-	-	-	-	-	-	.159	-	.159	-	.052	.052
เกียรติภูมิ	-	-	-	-	-	-	<u>.042</u>	-	<u>.042</u>	-	<u>.014</u>	<u>.014</u>
คาดหวัง	-	-	-	.805	-	.805	-	-	-	-	.218	.218
เอกลักษณะทั่วไป	-	-	-	-	-	-	.805	-	.805	-	-	-
เอกลักษณะเฉพาะ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	.326	-	.326
พึงพอใจ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	.156	-	.156
สนับสนุน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	.407	-	.407
บุคลิกภาพ	.415	-	.415	-	-	-	-	-	-	<u>.062</u>	.065	.127

หมายเหตุ ค่าสัมประสิทธิ์ที่ขีดเส้นใต้ หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.050

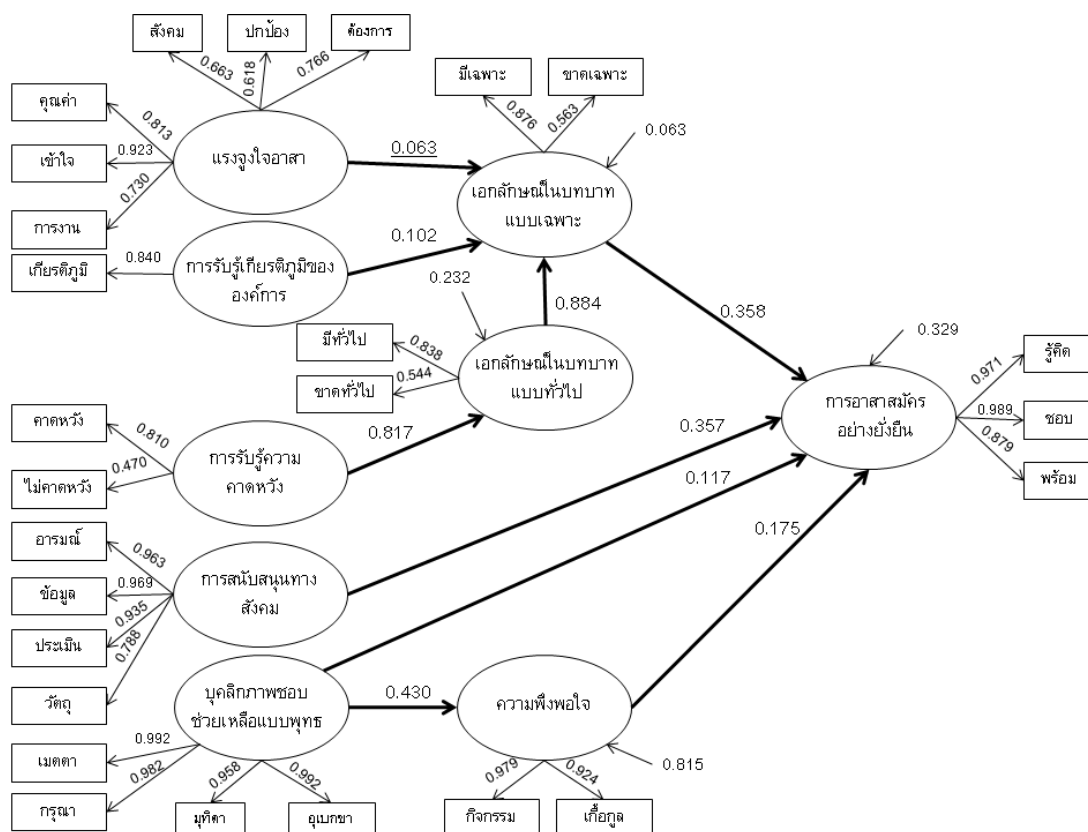
ตาราง 15 ผลการประมาณค่าอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนในนักศึกษาระดับปริญญาตรี กลุ่มเพศหญิง (n = 308)

ตัวแปรสาเหตุ	ตัวแปรผล											
	ความพึงพอใจ			เอกลักษณ์ทั่วไป			เอกลักษณ์เฉพาะ			อาสายังยืน		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
แรงจูงใจ	-	-	-	-	-	-	.072	-	.072	-	.025	.025
เกียรติภูมิ	-	-	-	-	-	-	.197	-	.197	-	.068	.068
คาดหวัง	-	-	-	.817	-	.817	-	-	-	-	.207	.207
เอกลักษณ์ทั่วไป	-	-	-	-	-	-	.729	-	.729	-	-	-
เอกลักษณ์เฉพาะ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	.348	-	.348
พึงพอใจ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	.247	-	.247
สนับสนุน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	.360	-	.360
บุคลิกภาพ	.395	-	.395	-	-	-	-	-	-	.150	.098	.248

จากภาพประกอบ 12 และ 13 กับ ตาราง 14 และ 15 พบว่าในกลุ่มเพศชาย ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางอ้อมจากแรงจูงใจอาสาที่มีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ผ่านเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.050 เนื่องจาก แรงจูงใจอาสาที่มีอิทธิพลทางตรงต่อเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.050 ซึ่งในกลุ่มรวมไม่พบความนัยสำคัญดังกล่าว และในกลุ่มเพศหญิงก็ไม่พบความนัยสำคัญดังกล่าวเช่นกัน แสดงว่า แรงจูงใจอาสาที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนเฉพาะในกลุ่มเพศชายเท่านั้น หมายความว่า เฉพาะในกลุ่มเพศชาย แรงจูงใจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาแสดงพฤติกรรมการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน กล่าวคือ ผู้ชายที่มีเป้าหมายในการทำกิจกรรมอาสาสมัครสูง โดยเฉพาะในด้านเป้าหมายที่ต้องการให้ตนเองเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น และต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเอง จะช่วยส่งเสริมให้เขาเข้าร่วมทำกิจกรรมกับชมรมด้านอาสาพัฒนา จนสร้างเอกลักษณ์ของตนเองในการทำกิจกรรมอาสาสมัครกับชมรม ซึ่งทำให้นักศึกษาเป็นผู้มีเจตคติที่ดีต่อการทำกิจกรรมอาสาสมัครทั้งในปัจจุบันและมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมอาสาสมัครต่อไปในอนาคต ตลอดจนเข้าร่วมทำกิจกรรมอาสาสมัครกับชมรมอย่างในทุกขั้นตอนอย่างสม่ำเสมอ

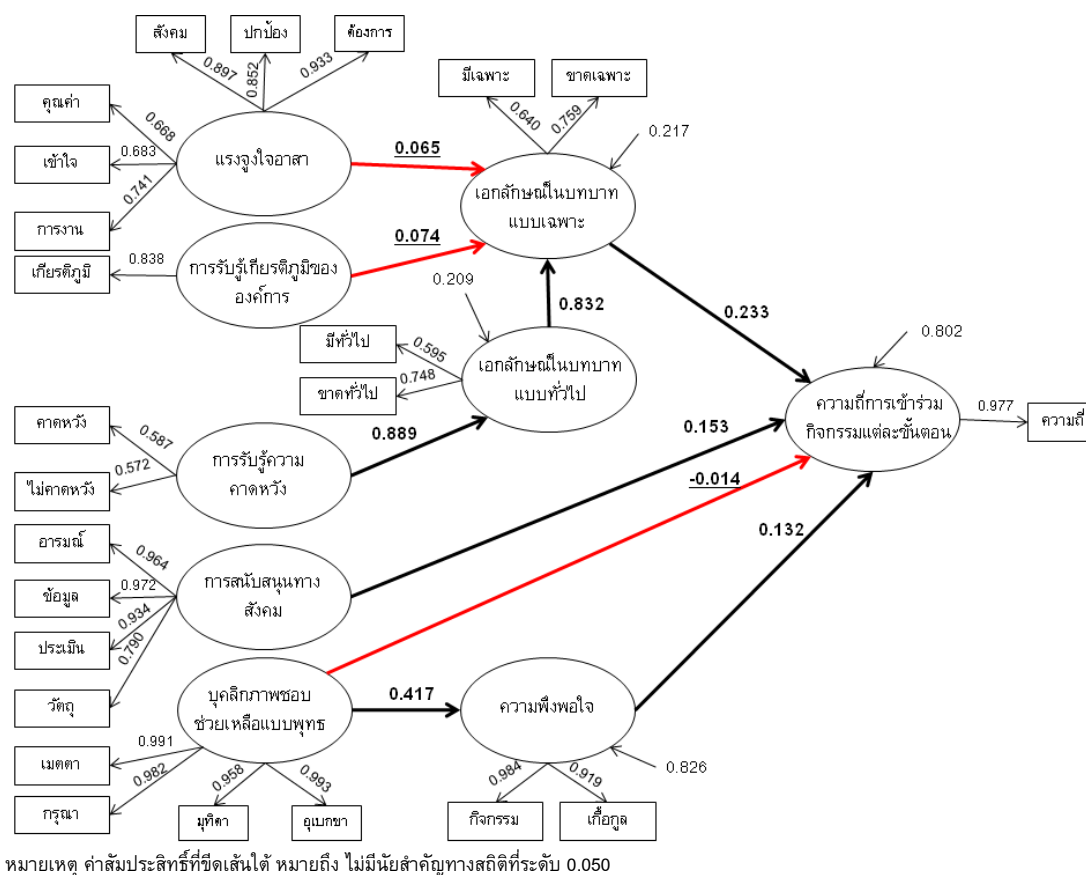
นอกจากนี้ จากผลการวิเคราะห์ยังพบว่า ในกลุ่มเพศชาย การรับรู้เกียรติภูมิขององค์กรไม่ส่งอิทธิพลทางตรงต่อเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ และไม่ส่งผลทางอ้อมต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ผ่านเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ แต่ในกลุ่มรวมและกลุ่มเพศหญิงพบว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.050 แสดงว่าลักษณะความสัมพันธ์ดังกล่าว เกิดขึ้นเฉพาะในกลุ่มเพศหญิงเท่านั้น

(2) ความแตกต่างของค่าสัมประสิทธิ์องค์ประกอบของการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน จากผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์องค์ประกอบของการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน พบว่า สัมประสิทธิ์องค์ประกอบมีความแตกต่างกันชัดเจน กล่าวคือ ตัวบ่งชี้ของเจตคติต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ได้แก่ ความรู้สึกเชิงประเมินค่า ความรู้สึกชอบ และความพร้อม สัมประสิทธิ์องค์ประกอบคะแนนมาตรฐาน เท่ากับ 0.965 0.985 และ 0.882 ตามลำดับ แต่ สัมประสิทธิ์องค์ประกอบของตัวบ่งชี้ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมมีค่าเพียง 0.503 แสดงว่าผลการประมาณค่าส่วนใหญ่แล้วสามารถใช้อธิบายความแปรปรวนของตัวบ่งชี้ในตัวแปรเจตคติต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนเป็นหลัก ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า หากทำการแยกการอธิบายเจตคติต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน กับ ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมออกจากกัน ลักษณะการอธิบายอาจจะไม่เหมือนกับโมเดลที่รวมตัวบ่งชี้ทั้งหมดไว้ในตัวแปรแฝงเดียวกัน ผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์แยกเป็น 2 โมเดล คือ โมเดลที่การอาสาสมัครอย่างยั่งยืน มีตัวบ่งชี้เฉพาะองค์ประกอบของเจตคติต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน และ มีตัวบ่งชี้เฉพาะความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อพิสูจน์ข้อสังเกตดังกล่าว ผลการประมาณค่ามีรายละเอียดดังนี้

หมายเหตุ ค่าสัมประสิทธิ์ที่ขีดเส้นใต้ หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.050

ภาพประกอบ 14 ผลการประมาณค่าคะแนนมาตรฐานความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน (เฉพาะเจตคติต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน) ในนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ภาพประกอบ 15 ผลการประมาณค่าคะแนนมาตรฐานความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน (เฉพาะความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรม) ในนักศึกษาระดับปริญญาตรี

จากภาพประกอบ 14 พบว่าความมีนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ในโมเดลที่ตัวแปรตามเป็นเจตคติต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนมีลักษณะเดียวกับโมเดลภาพรวม กล่าวคือ มีเฉพาะ แรงจูงใจอาสาที่ส่งผลทางตรงต่อเอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะเท่านั้นที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.050 แต่ในภาพประกอบ 15 โมเดลที่ตัวแปรตามเป็นความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรม พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลถึง 3 เส้นทาง ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อิทธิพลทางตรงจากแรงจูงใจอาสา และการรับรู้เกียรติภูมิขององค์กรการ ที่มีต่อเอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ และ อิทธิพลทางตรงจากบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธ ที่มีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน แสดงว่า เมื่อกล่าวเฉพาะความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรม แรงจูงใจอาสา และ การรับรู้เกียรติภูมิของการ ไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ผ่านเอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ และบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธ ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ยังพบว่าขนาดอิทธิพลของตัวแปรที่ใช้อธิบายเฉพาะความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมทางตรงอื่นๆ นอกจากบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธรุได้แก่ เอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ การสนับสนุนทางสังคม และความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การ ล้วนมีขนาดสัมประสิทธิ์ที่น้อยกว่าตัวแปรตามที่เป็นเจตคติต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนทั้งสิ้น ซึ่งทำให้ความสามารถในการอธิบายความถี่ในการเข้ากิจกรรม น้อยกว่าเจตคติต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนตามไปด้วย

สำหรับอิทธิพลที่มีความคล้ายกันระหว่างสองโมเดล ค่าอิทธิพลตัวแปรการรับรู้ความคาดหวังทางสังคมที่ส่งผลต่อเอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบทั่วไป เอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบทั่วไปที่ส่งผลต่อเอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ และบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธรุที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การ

5. ผลการวิเคราะห์ความไม่แปรเปลี่ยนของความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างเพศชายและเพศหญิง

การวิเคราะห์ในส่วนสุดท้ายมีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลสมมติฐานหลังปรับโมเดลระหว่างเพศชายและเพศหญิง ขั้นตอนการรายงานผลการวิเคราะห์ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน (1) การรายงานงานผลการวิเคราะห์แยกทีละกลุ่มย่อยซึ่งแสดงผลการวิเคราะห์ไว้แล้วในตอนต้นที่ 4 (2) การรายงานผลการวิเคราะห์ความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบและ (3) การรายงานผลการวิเคราะห์ความไม่แปรเปลี่ยนของค่าพารามิเตอร์ (Byrne, 1998) ซึ่งผลการวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 2 และ 3 มีดังนี้

ตาราง 16 ผลการประมาณค่าความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบและค่าพารามิเตอร์ ระหว่างเพศชายและเพศหญิง

สมมติฐาน	χ^2	df	χ^2/df	CFI	TLI	RMSEA (CI)	SRMR	χ^2 each group	
								male	female
1. H_{FORM}	1332.547	580	2.297	0.966	0.958	0.065 (.060 -.069)	0.096	664.011	668.536
2. $H_{EXP \rightarrow GIDEN}$	1332.554	581	2.294	0.966	0.959	0.065 (.060 -.069)	0.096	664.019	668.535
3. $H_{EMP \rightarrow SAT}$	1332.570	582	2.290	0.966	0.959	0.065 (.060 -.069)	0.096	664.032	668.538

ตาราง 16 (ต่อ)

สมมติฐาน	χ^2	df	χ^2/df	CFI	TLI	RMSEA (CI)	SRMR	χ^2 each group	
4. $H_{MOT \rightarrow SIDEN}$	1382.456	583	2.371	0.963	0.956	0.067 (.062 -.071)	0.104	666.328	716.128
5. $H_{PRES \rightarrow SIDEN}$	1406.738	584	2.409	0.962	0.955	0.068 (.063 -.072)	0.113	668.095	738.643
6. $H_{EMP \rightarrow SUS}$	1410.017	585	2.410	0.962	0.955	0.068 (.063 -.072)	0.115	668.016	742.001
7. $H_{SUP \rightarrow SUS}$	1413.142	586	2.412	0.962	0.955	0.068 (.063 -.072)	0.117	668.197	744.945
8. $H_{SIDEN \rightarrow SUS}$	1413.442	587	2.408	0.962	0.955	0.067 (.063 -.072)	0.118	667.856	745.586
9. $H_{SAT \rightarrow SUS}$	1420.514	588	2.420	0.962	0.954	0.068 (.063 -.072)	0.121	667.969	752.545
สมมติฐาน	$\Delta\chi^2$		Δdf	p					
2 เทียบ 1	0.007		1	> 0.050					
3 เทียบ 2	0.016		1	> 0.050					
4 เทียบ 3	49.886		1	< 0.050					
5 เทียบ 4	24.282		1	< 0.050					
6 เทียบ 5	3.279		1	> 0.050					
7 เทียบ 6	3.125		1	> 0.050					
8 เทียบ 7	0.300		1	> 0.050					
9 เทียบ 8	7.072		1	< 0.050					

หมายเหตุ

1. ไคสแควร์มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.050 ที่ค่าองศาอิสระเท่ากับ 1 คือ 3.840
2. EXP หมายถึง การรับทราบความคาดหวังทางสังคม GIDEN หมายถึง เอกลักษณะในบทบาทอาสาศัมครแบบทั่วไป EMP หมายถึง บุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธ SAT หมายถึง ความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การ MOT หมายถึง แรงจูงใจอาสา SIDEN หมายถึง เอกลักษณะในบทบาทอาสาศัมครแบบเฉพาะ PRES หมายถึง การรับรู้เกียรติภูมิขององค์การ SUP หมายถึง การสนับสนุนทางสังคม SUS หมายถึง การอาสาศัมครอย่างยั่งยืน
3. การทดสอบความไม่แตกต่างของค่าพารามิเตอร์ ทำการทดสอบพารามิเตอร์ทีละค่า โดยสมมติฐานที่ทดสอบหลังจะทำการบวกความแตกต่างของค่าพารามิเตอร์ที่ทำทดสอบก่อนด้วย

จากตาราง 16 ผลการประมาณค่าความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบโมเดลตามสมมติฐานที่ 1 และผลการประมาณค่าความไม่แปรเปลี่ยนของพารามิเตอร์ ตามสมมติฐาน 2 ถึง 9 พบว่าดัชนีความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับพอใช้ เนื่องจาก ทั้งเก้า

สมมติฐานถึงแม้ไคสแควร์มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่สัดส่วนไคสแควร์ต่อค่าองศาอิสระมีค่าไม่เกิน 3 ค่า CFI และ TLI อยู่ในเกณฑ์ที่สูงกว่า 0.950 ค่า RMSEA ถึงแม้สูงกว่าเกณฑ์ที่ไม่ควรสูงกว่า 0.060 แต่อยู่ในเกณฑ์ขั้นต่ำที่ไม่ควรเกิน 0.100 อย่างไรก็ตามพบว่าค่า SRMR มีค่าสูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่ไม่ควรสูงกว่า 0.100 เล็กน้อย ในสมมติฐาน 4 ถึง 9

จากผลการทดสอบความแตกต่างของพารามิเตอร์ค่าอิทธิพลที่มีความแตกต่างของไคสแควร์ ที่ค่าองศาอิสระเท่ากับ 1 มีจำนวน 3 อิทธิพล ได้แก่ อิทธิพลจากแรงจูงใจอาสาสมัครที่มีต่อเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ อิทธิพลจากการรับรู้เกียรติภูมิขององค์กรการที่มีต่อเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ และ อิทธิพลจากความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์กรการที่มีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

เพื่อให้ทราบถึงรายละเอียดของความแตกต่างดังกล่าว ผู้วิจัยจึงนำค่าพารามิเตอร์สัมประสิทธิ์อิทธิพลดังกล่าวมาพิจารณา ดังตาราง 17

ตาราง 17 เปรียบเทียบค่าพารามิเตอร์สัมประสิทธิ์อิทธิพลคะแนนมาตรฐาน ระหว่างกลุ่มเพศชายและเพศหญิง

ความสัมพันธ์	พารามิเตอร์	
	เพศชาย	เพศหญิง
คาดหวัง -> เอกลักษณ์ทั่วไป	0.795	0.808
บุคลิกภาพ -> พึงพอใจ	0.428	0.408
แรงจูงใจ -> เอกลักษณ์เฉพาะ	0.120	0.070
เกียรติภูมิ -> เอกลักษณ์เฉพาะ	0.017	0.113
บุคลิกภาพ -> อาสาที่ยั่งยืน	0.081	0.143
สนับสนุน -> อาสาที่ยั่งยืน	0.414	0.413
เอกลักษณ์เฉพาะ -> อาสาที่ยั่งยืน	0.312	0.293
พึงพอใจ -> อาสาที่ยั่งยืน	0.146	0.189

จากตาราง 17 พบว่า อิทธิพลจากการรับรู้เกียรติภูมิขององค์กรการที่ส่งผลต่อเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ และ อิทธิพลจากความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์กรการที่ส่งผลต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน เพศหญิงมีแนวโน้มที่ขนาดอิทธิพลมีค่าสูงกว่าเพศชาย

สำหรับอิทธิพลจากแรงจูงใจอาสาสมัครที่มีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน เพศชายมีแนวโน้มที่ขนาดอิทธิพลมีค่าสูงกว่าเพศหญิง

ตาราง 18 ผลการประมาณค่าความไม่แปรเปลี่ยนของค่าเฉลี่ยตัวแปรแฝง ระหว่างเพศชายและเพศหญิง

ตัวแปรแฝง	$\Delta\bar{X}$	SE	t-value
การอาสาสมัครอย่างยั่งยืน	-0.014	0.033	-0.427
ความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การ	-0.003	0.045	-0.073
เอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ	-0.030	0.031	-0.951
เอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบทั่วไป	-0.013	0.035	-0.374
บุคลิกภาพขอช่วยเหลือแบบพุทธร	0.061	0.028	2.124*
แรงจูงใจอาสา	0.058	0.032	1.788
การสนับสนุนทางสังคม	0.036	0.071	0.502
การรับรู้การคาดหวังทางสังคม	-0.064	0.058	-1.101
การรับรู้เกียรติภูมิขององค์การ	-0.013	0.055	-0.236

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.050

จากตาราง 18 พบว่าค่าเฉลี่ยตัวแปรแฝงที่มีความแตกต่างกันระหว่างเพศชายและเพศหญิงมีเพียงตัวแปรเดียวคือ บุคลิกภาพขอช่วยเหลือแบบพุทธร โดยพบว่าเพศชาย (โมเดลฐาน) มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าเพศหญิงเท่ากับ 0.061 คะแนนมาตรฐาน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.050 ($t = 2.124$)

ตาราง 8 ค่าสหสัมพันธ์ ค่าความเบ้ ค่าความโด่ง ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา กลุ่มรวม (n = 658)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
1		.480	.473	.352	.216	.209	.195	.219	.133	.154	.111	.042	.057	.074	.351	.387	.354	.294	.291	.271	.306	.383	.350	.297	.112	.291	.293
2			.981	.799	.477	.484	.472	.477	.428	.494	.347	.271	.284	.316	.689	.678	.661	.561	.472	.422	.491	.617	.626	.591	.281	.489	.542
3				.866	.462	.472	.462	.462	.429	.494	.370	.294	.312	.339	.687	.678	.663	.553	.493	.408	.517	.615	.645	.615	.310	.513	.532
4					.386	.400	.403	.380	.400	.424	.399	.327	.341	.348	.530	.531	.524	.445	.498	.322	.515	.509	.565	.556	.339	.504	.405
5						.973	.950	.984	.376	.373	.225	.214	.216	.262	.480	.430	.424	.361	.203	.355	.265	.414	.390	.393	.122	.189	.369
6							.988	.975	.376	.374	.226	.202	.207	.255	.481	.433	.424	.368	.209	.354	.273	.416	.402	.404	.139	.204	.367
7								.934	.371	.358	.225	.205	.204	.247	.458	.416	.406	.357	.218	.345	.269	.401	.400	.405	.147	.202	.349
8									.373	.384	.224	.201	.209	.262	.492	.443	.435	.370	.192	.359	.266	.419	.392	.392	.121	.199	.382
9										.752	.625	.583	.552	.625	.391	.376	.376	.352	.308	.229	.323	.316	.355	.346	.175	.307	.322
10											.663	.591	.555	.696	.486	.466	.451	.449	.270	.253	.302	.348	.411	.395	.151	.327	.395
11												.750	.629	.690	.292	.287	.272	.255	.326	.147	.310	.203	.295	.330	.177	.323	.229
12													.772	.838	.252	.258	.242	.217	.322	.135	.273	.126	.263	.308	.215	.286	.202
13														.792	.251	.228	.219	.202	.291	.128	.291	.198	.275	.300	.219	.319	.271
14															.293	.285	.273	.258	.300	.182	.298	.178	.294	.325	.188	.323	.258
15																.908	.906	.772	.378	.420	.339	.607	.640	.592	.246	.341	.567
16																	.909	.778	.386	.411	.342	.573	.681	.627	.253	.343	.535
17																		.815	.364	.417	.339	.568	.638	.591	.242	.329	.510
18																			.309	.329	.300	.502	.589	.529	.171	.253	.476
19																				.356	.587	.281	.478	.462	.523	.634	.275
20																					.335	.541	.261	.252	.150	.357	.519
21																						.432	.424	.393	.392	.736	.397
22																							.437	.382	.174	.414	.704
23																								.905	.355	.405	.384
24																									.339	.377	.343

ตาราง 8 (ต่อ)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
25																										.419	.198
26																											.477
27																											
M	.243	.048	.048	.044	.008	.012	.013	.008	.019	.029	.049	.033	.040	.030	.075	.063	.057	.055	.054	.040	.053	.048	.040	.038	.056	.039	.024
SD	.599	.652	.661	.722	.372	.450	.510	.325	.622	.600	.698	.565	.729	.537	.966	.942	.972	.918	.725	.604	.539	.654	.619	.562	.670	.601	.678
S	.029	.002	.012	.000	-.626	-.627	-.627	-.625	-.025	-.026	-.014	-.020	-.020	.000	-.002	.000	.010	-.001	-.005	-.012	-.187	-.195	-.119	-.106	-.339	-.189	-.188
K	-.010	.054	.025	.059	-1.153	-1.155	-1.155	-1.155	-.008	-.009	-.044	-.023	-.022	-.079	.053	.058	.022	.054	.048	.026	-.428	-.398	-.238	-.272	-.660	-.366	-.372

หมายเหตุ

1. องค์ประกอบการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ได้แก่ (1) ความถี่ในการทำกิจกรรม (2) ความรู้คิดเชิงประเมินค่า (3) ความรู้สึกชอบ (4) ความพร้อม
2. องค์ประกอบบุคลิกภาพขอช่วยเหลือแบบพุทธร ได้แก่ (5) เมตตา (6) กรุณา (7) มุทิตา (8) อุเบกขา
3. องค์ประกอบแรงจูงใจอาสา ได้แก่ (9) การให้คุณค่า (10) การทำความเข้าใจ (11) หน้าที่การงาน (12) การเข้าสังคม (13) การปกป้องตนเอง (14) การสนองความต้องการของตน
4. องค์ประกอบการสนับสนุนทางสังคม ได้แก่ (15) อารมณ์ (6) ข้อมูลข่าวสาร (17) ประเมินคุณค่า (18) วัตถุประสงค์ของ
5. องค์ประกอบความรู้ความคาดหวังของสังคม ได้แก่ (19) คาดหวัง (20) ไม่คาดหวัง
6. องค์ประกอบเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบทั่วไป ได้แก่ (21) มีเอกลักษณ์แบบทั่วไป (22) ขาดเอกลักษณ์แบบทั่วไป
7. องค์ประกอบความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์กร ได้แก่ (23) กิจกรรม (24) ช่วยเหลือเกื้อกูล
8. องค์ประกอบความรู้เกียรติภูมิขององค์กร ได้แก่ (25) การรับรู้เกียรติภูมิขององค์กร
9. องค์ประกอบเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ ได้แก่ (26) มีเอกลักษณ์แบบเฉพาะ (27) ขาดเอกลักษณ์แบบเฉพาะ
10. ค่าสัมประสิทธิ์ที่ขีดเส้นใต้ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.050

ตาราง 9 ค่าสหสัมพันธ์ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้เส้นทแยงมุมเพศเพศชาย (n = 312) เหนือเส้นทแยงมุมเพศหญิง (n = 308)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
M	.247	.085	.090	.100	.069	.083	.090	.062	.072	.075	.098	.108	.119	.094	.172	.141	.121	.085	.040	.058	.039	.095	.079	.078	.055	.018	.056
SD	.611	.633	.642	.702	.360	.435	.493	.314	.590	.584	.726	.566	.720	.521	.922	.967	.967	.912	.701	.618	.546	.648	.568	.542	.676	.604	.668
1		.496	.490	.377	.210	.215	.205	.212	.158	.196	.140	<u>.059</u>	<u>.101</u>	<u>.091</u>	.360	.384	.358	.309	.362	.280	.310	.401	.384	.336	.150	.286	.285
2	.505		.983	.808	.449	.453	.431	.462	.365	.453	.351	.279	.313	.307	.676	.663	.636	.545	.451	.401	.467	.634	.642	.585	.233	.482	.499
3	.495	.979		.867	.432	.439	.421	.445	.375	.455	.361	.287	.331	.320	.663	.660	.636	.537	.490	.399	.501	.628	.667	.612	.271	.518	.489
4	.362	.793	.867		.389	.408	.405	.396	.373	.375	.390	.307	.346	.321	.495	.521	.501	.435	.555	.356	.554	.550	.609	.592	.358	.544	.382
5	.228	.436	.412	.315		.973	.949	.986	.314	.290	.230	.198	.213	.224	.412	.368	.340	.294	.177	.275	.241	.341	.384	.374	.142	.136	.259
6	.207	.445	.424	.331	.974		.988	.976	.313	.298	.242	.188	.219	.218	.410	.370	.337	.297	.182	.267	.253	.344	.401	.397	.150	.159	.259
7	.184	.441	.422	.337	.948	.986		.938	.313	.289	.248	.197	.226	.218	.384	.358	.314	.283	.183	.264	.257	.327	.397	.403	.157	.159	.243
8	.234	.426	.402	.301	.983	.972	.926		.310	.299	.229	.179	.202	.212	.431	.380	.358	.304	.180	.272	.235	.345	.393	.381	.140	.151	.271
9	.111	.414	.412	.380	.378	.382	.370	.383		.733	.617	.577	.584	.627	.329	.333	.307	.281	.272	.205	.327	.297	.327	.326	.173	.305	.263
10	.132	.476	.471	.413	.375	.370	.343	.391	.735		.672	.614	.588	.712	.447	.436	.406	.405	.307	.256	.326	.300	.435	.423	.177	.363	.330
11	<u>.087</u>	.302	.340	.384	.157	.146	.136	.160	.600	.617		.777	.663	.695	.292	.310	.281	.245	.346	.130	.353	.215	.354	.394	.242	.360	.218
12	<u>.007</u>	.207	.248	.312	.153	.137	.133	.147	.537	.530	.710		.752	.826	.270	.303	.270	.227	.309	.146	.293	.170	.312	.349	.269	.313	.202
13	<u>-.007</u>	.217	.260	.322	.165	.136	.124	.161	.486	.495	.576	.766		.792	.260	.245	.224	.210	.283	.133	.363	.271	.333	.338	.251	.345	.274
14	<u>.054</u>	.259	.296	.340	.208	.199	.182	.219	.578	.650	.687	.843	.786		.256	.268	.246	.228	.259	.187	.306	.203	.296	.308	.234	.344	.225
15	.358	.676	.677	.517	.463	.464	.442	.473	.395	.481	.249	.170	.190	.251		.911	.920	.766	.363	.420	.257	.562	.628	.552	.228	.276	.542
16	.407	.676	.670	.498	.422	.428	.402	.442	.388	.463	.220	.152	.159	.239	.904		.918	.790	.385	.395	.245	.548	.662	.592	.278	.269	.495
17	.364	.666	.661	.504	.429	.431	.411	.439	.401	.459	.221	.153	.170	.240	.893	.901		.795	.350	.414	.227	.517	.617	.549	.239	.237	.473
18	.273	.549	.537	.423	.357	.364	.350	.371	.386	.471	.235	.164	.160	.239	.769	.763	.824		.295	.330	.233	.482	.564	.495	.142	.221	.464
19	.247	.482	.494	.468	.216	.232	.249	.195	.330	.230	.320	.333	.299	.331	.396	.388	.374	.319		.354	.603	.300	.484	.446	.570	.650	.247
20	.256	.409	.379	.250	.371	.370	.351	.383	.204	.200	.126	<u>.076</u>	<u>.083</u>	.124	.375	.392	.381	.279	.372		.315	.514	.304	.277	.184	.350	.503
21	.308	.512	.534	.499	.250	.252	.241	.257	.330	.275	.280	.247	.217	.279	.397	.424	.429	.339	.583	.335		.401	.415	.359	.418	.763	.340
22	.379	.581	.576	.436	.419	.413	.396	.427	.280	.335	.143	<u>.016</u>	<u>.084</u>	<u>.091</u>	.618	.568	.588	.489	.257	.546	.467		.447	.377	.178	.401	.676
23	.347	.599	.618	.532	.375	.393	.390	.378	.340	.365	.213	.188	.203	<u>.258</u>	.658	.716	.675	.618	.469	.213	.437	.424		.900	.353	.423	.358

ตาราง 9 (ต่อ)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
24	.287	.580	.605	.526	.390	.402	.396	.391	.336	.345	.246	.244	.250	.313	.627	.666	.638	.563	.467	.220	.428	.374	.908		.347	.372	.311
25	<u>.073</u>	.334	.359	.345	<u>.098</u>	.130	.140	<u>.099</u>	.207	.162	.137	.194	.218	.180	.275	.238	.260	.196	.500	.115	.390	.171	.366	.340		.505	.163
26	.323	.506	.519	.482	.222	.221	.214	.230	.330	.298	.288	.271	.309	.323	.395	.415	.397	.262	.642	.370	.726	.424	.404	.390	.372		.449
27	.298	.553	.538	.393	.409	.398	.374	.426	.348	.428	.228	.167	.248	.253	.572	.552	.524	.463	.296	.513	.446	.722	.390	.351	.227	.532	
M	.255	.093	.091	.067	.008	.018	.022	.008	.040	.060	.055	.005	.014	.022	.107	.094	.110	.115	.094	.080	.101	.071	.044	.032	.068	.088	.060
SD	.605	.656	.664	.730	.356	.423	.483	.308	.608	.573	.657	.554	.733	.530	.981	.903	.955	.931	.766	.597	.536	.658	.676	.592	.690	.605	.687

หมายเหตุ

11. องค์ประกอบการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ได้แก่ (1) ความถี่ในการทำกิจกรรม (2) ความรู้คิดเชิงประเมินค่า (3) ความรู้สึกชอบ (4) ความพร้อม
12. องค์ประกอบบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธ ได้แก่ (5) เมตตา (6) กรุณา (7) มุทิตา (8) อุเบกขา
13. องค์ประกอบแรงจูงใจอาสา ได้แก่ (9) การให้คุณค่า (10) การทำความเข้าใจ (11) หน้าที่การงาน (12) การเข้าสังคม (13) การปกป้องตนเอง
(14) การสนองความต้องการของตน
14. องค์ประกอบการสนับสนุนทางสังคม ได้แก่ (15) อารมณ์ (6) ข้อมูลข่าวสาร (17) ประเมินคุณค่า (18) วัตถุประสงค์ของ
15. องค์ประกอบการรับรู้ความคาดหวังของสังคม ได้แก่ (19) คาดหวัง (20) ไม่คาดหวัง
16. องค์ประกอบเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบทั่วไป ได้แก่ (21) มีเอกลักษณ์แบบทั่วไป (22) ขาดเอกลักษณ์แบบทั่วไป
17. องค์ประกอบความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การ ได้แก่ (23) กิจกรรม (24) ช่วยเหลือเกื้อกูล
18. องค์ประกอบการรับรู้เกียรติภูมิขององค์การ ได้แก่ (25) การรับรู้เกียรติภูมิขององค์การ
19. องค์ประกอบเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ ได้แก่ (26) มีเอกลักษณ์แบบเฉพาะ (27) ขาดเอกลักษณ์แบบเฉพาะ
20. ค่าสัมประสิทธิ์ที่ขีดเส้นใต้ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.050

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาลักษณะความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน โดยเน้นการศึกษาอิทธิพลของกลุ่มตัวแปรสถานการณ์แวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะส่วนบุคคล กลุ่มตัวแปรการได้รับประสบการณ์ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสาเหตุและตัวแปรชีวสังคมที่มีต่อการทำกิจกรรมอาสาสมัครอย่างต่อเนื่องของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังต่อไปนี้

1. เพื่อพัฒนาโมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของกลุ่มตัวแปรสถานการณ์แวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะส่วนบุคคล และกลุ่มตัวแปรการได้รับประสบการณ์ ที่ส่งผลต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน
2. เพื่อศึกษาลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระบางคู่ (แรงจูงใจอาสาสมัครกับเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ และ บุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธรูปกับความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์กร) ว่าส่งผลโดยตรงต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน หรือเป็นความสัมพันธ์แบบตัวแปรคั่นกลาง (mediator) หรือเป็นความสัมพันธ์แบบตัวแปรเงื่อนไข (moderator)
3. เพื่อศึกษาความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ระหว่างเพศชายและเพศหญิง

สมมติฐานของการวิจัย

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้เป็น 3 ชุดได้แก่ (1) สมมติฐานการวิจัยนำก่อนการทดสอบสมมติฐานหลัก ซึ่งเป็นการทดสอบความเป็นตัวแปรคั่นกลางและตัวแปรเงื่อนไขของตัวแปรเชิงสาเหตุบางคู่ (2) สมมติฐานหลักของการวิจัยครั้งนี้ เป็นการทดสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นของการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน และ (3) การทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนระหว่างตัวแปรเพศ ในแต่ละชุดมีสมมติฐานการวิจัยดังนี้

1. สมมติฐานการวิจัยนำก่อนการทดสอบสมมติฐานหลัก (ตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 2)
 - 1.1 เอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะมีอิทธิพลคั่นกลางแบบสมบูรณระหว่างแรงจูงใจอาสาสมัครกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

1.2 เอกลักษณ์ในบทบาทอาสาศัมครแบบเฉพาะมีอิทธิพลคั่นกลางแบบบางส่วนระหว่างแรงจูงใจอาสากับการอาสาศัมครอย่างยั่งยืน

1.3 แรงจูงใจอาสาที่มีอิทธิพลคั่นกลางแบบสมบูรณ์ระหว่างเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาศัมครแบบเฉพาะกับการอาสาศัมครอย่างยั่งยืน

1.4 แรงจูงใจอาสาที่มีอิทธิพลคั่นกลางแบบบางส่วนระหว่างเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาศัมครแบบเฉพาะกับการอาสาศัมครอย่างยั่งยืน

1.5 เอกลักษณ์ในบทบาทอาสาศัมครแบบเฉพาะไม่มีอิทธิพลคั่นกลางระหว่างแรงจูงใจอาสากับการอาสาศัมครอย่างยั่งยืนแต่ทั้งเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาศัมครแบบเฉพาะและแรงจูงใจอาสาที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการอาสาศัมครอย่างยั่งยืน

1.6 ความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การมีอิทธิพลคั่นกลางระหว่างบุคลิภาพชอบช่วยเหลือกับการอาสาศัมครอย่างยั่งยืน

1.7 บุคลิภาพชอบช่วยเหลือและความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การมีอิทธิพลทางตรงต่อการอาสาศัมครอย่างยั่งยืน และลักษณะความสัมพันธ์มีอิสระต่อกัน

1.8 ความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การเป็นตัวแปรเงื่อนไขความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิภาพชอบช่วยเหลือกับการอาสาศัมครอย่างยั่งยืน โดยผู้ที่มีบุคลิภาพชอบช่วยเหลือผู้อื่นแบบพุทธสูงและความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การสูงจะมีระดับการอาสาศัมครอย่างยั่งยืนสูง แต่ผู้ที่มีบุคลิภาพชอบช่วยเหลือผู้อื่นแบบพุทธสูงที่มีความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การต่ำจะมีระดับการอาสาศัมครอย่างยั่งยืนต่ำกว่าผู้ที่มีความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การสูง

2. การทดสอบสมมติฐานหลัก (ตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 1)

2.1 การสนับสนุนทางสังคม ความพึงพอใจ และเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาศัมครแบบเฉพาะมีอิทธิพลทางตรงต่อการอาสาศัมครอย่างยั่งยืน

2.2 การรับรู้เกียรติภูมิขององค์การมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอาสาศัมครอย่างยั่งยืนผ่านเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาศัมครแบบเฉพาะ

2.3 การรับรู้ความคาดหวังทางสังคมมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอาสาศัมครอย่างยั่งยืนผ่านเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาศัมครแบบทั่วไปและเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาศัมครแบบเฉพาะ

2.4 แรงจูงใจอาสาอาจจะมียิทธิพลทางตรงต่อการอาสาศัมครอย่างยั่งยืนและ/หรือมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอาสาศัมครอย่างยั่งยืนผ่านเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาศัมครแบบเฉพาะ

2.5 บุคลิภาพชอบช่วยเหลือผู้อื่นแบบพุทธอาจจะมียิทธิพลทางตรงต่อการอาสาศัมครอย่างยั่งยืนและ/หรือมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอาสาศัมครอย่างยั่งยืนผ่านความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การ

3. ค่าเฉลี่ยของ และขนาดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้อธิบายการอาสาศัมครอย่างยั่งยืน ไม่เท่าเทียมกันระหว่างกลุ่มที่มีเพศแตกต่างกัน (ตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 3)

วิธีการวิจัย

ประชากร

ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนชั้นปีที่ 3 ขึ้นไปที่เป็นสมาชิกสังกัดชมรมที่มีวัตถุประสงค์หลักในการทำกิจกรรมอาสาสมัคร

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนชั้นปีที่ 3 ขึ้นไปที่เป็นสมาชิกสังกัดชมรมที่มีวัตถุประสงค์หลักในการทำกิจกรรมอาสาสมัครจำนวน 956 คน จาก 23 มหาวิทยาลัย

การสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดการสุ่มตัวอย่างไว้ 2 ระดับ คือระดับมหาวิทยาลัยและระดับบุคคลดังนี้

ระดับมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยทำการแบ่งสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนมหาวิทยาลัยในแต่ละภูมิภาค เนื่องจากประชากรระดับมหาวิทยาลัยมีทั้งสิ้น 169 สถาบัน แบ่งเป็น มหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานครและภาคกลางจำนวน 79 สถาบัน คิดเป็นร้อยละ 47 และมหาวิทยาลัยในภาคเหนือ ตะวันออก/ตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้จำนวน 90 สถาบัน คิดเป็นร้อยละ 53 ผู้วิจัยจึงกำหนดสัดส่วนมหาวิทยาลัยที่เป็นหน่วยตัวอย่าง สำหรับกรุงเทพมหานครและภาคกลางร้อยละ 50 คือ 12 สถาบัน ภาคเหนือ ภาคตะวันออก/ตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ร้อยละ 50 คือ 12 สถาบัน การสุ่มเพื่อให้ได้มหาวิทยาลัยตามสัดส่วนที่กำหนดใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

ระดับบุคคล ให้ขนาดกลุ่มตัวอย่างมหาวิทยาลัยละประมาณ 42 คน วิธีการสุ่ม ผู้วิจัยทำการแบ่งสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรเพศ โดยให้ในแต่ละมหาวิทยาลัยแบ่งเป็นชายและหญิงจำนวนเท่าๆ กัน คือเป็นชายประมาณ 21 คน และหญิงประมาณ 21 คน ในแต่ละกลุ่มย่อย ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบวัดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

(1) ขอลหนังสือแนะนำตัวและจดหมายขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อติดต่อขอความร่วมมือกับนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

(2) นำจดหมายจากบัณฑิตวิทยาลัยและแบบสอบถามไปยื่นให้กับเจ้าหน้าที่กองกิจการนักศึกษาหรืออาจารย์ที่ดูแลงานกิจการนักศึกษา เพื่อแนะนำตัวและอธิบายวัตถุประสงค์การวิจัย จากนั้นขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถามให้ประสานงานในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักศึกษา แล้วนัดวันเวลาในการมารับแบบสอบถามกลับคืน

(3) เมื่อถึงวันเวลาที่นัด ผู้วิจัยเป็นผู้ไปปรับแบบสอบถามกลับคืนมาจากมหาวิทยาลัยด้วยตนเอง แต่ในกรณีที่มหาวิทยาลัยอยู่ห่างไกลมาก ผู้วิจัยขอความร่วมมือให้เจ้าหน้าที่กองกิจการนักศึกษาหรืออาจารย์ที่ดูแลงานกิจการนักศึกษา ส่งแบบสอบถามคืนกลับผู้วิจัยทางไปรษณีย์

การจัดกระทำข้อมูล

1. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบในเครื่องมือวัดแต่ละชุด และใช้ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่มีความสมบูรณ์มาดำเนินการวิเคราะห์
2. ตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนสำหรับเครื่องมือการวิจัยแต่ละชุด
3. ทำการตรวจสอบการกระจายของตัวแปรสังเกตว่ามีการกระจายเป็นโค้งปกติรายตัวแปรหรือไม่ โดยใช้โปรแกรม PRELIS หากบางตัวแปรสังเกตมีการกระจายไม่เป็นโค้งปกติจะทำการแปลงข้อมูลให้มีการกระจายเป็นโค้งปกติก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ตอน คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามวิจัย ซึ่งมีแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลและวิธีการทางสถิติดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย เพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและลักษณะตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ เพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

1.2 วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความเบ้ ค่าความโด่ง ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรสังเกต ที่ใช้ในการพัฒนาโมเดลเพื่อทราบลักษณะการแจกแจงของตัวแปร และหาค่าความสัมพันธ์รายตัวแปร จำแนกตามเพศ เพื่อทราบถึงลักษณะความสัมพันธ์เบื้องต้นก่อนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามวิจัย

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามวิจัยตามวัตถุประสงค์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Mplus 5.2

2.1 การวิเคราะห์เพื่อทดสอบความเป็นตัวแปรคั่นกลาง (mediation analysis) ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิเคราะห์ตามแนวคิดของ เคนนีและคณะ (Baron; & Kenny. 1986; Kenny; Kashy; & Bolger. 1998) เพื่อตอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1.1 ถึง 1.7

2.2 การวิเคราะห์เพื่อทดสอบความเป็นตัวแปรเงื่อนไข (moderation analysis) ผู้วิจัยใช้วิธีการไม่กำหนดผลคูณ โดยวิธี LMS (Latent Moderated Structural equations) ตามแนวคิดของไคลท์และมูสบรูเกอร์ (Klein; & Moosbrugger. 2000) เพื่อตอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1.8

2.2 การวิเคราะห์ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในภาพรวมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากทฤษฎีแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ การทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าอิทธิพลทางตรง ค่าอิทธิพลทางอ้อม ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ด้วยการวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้น แบบมีอิทธิพลทางเดียว ทำการประมาณค่าและประเมินโมเดล ซึ่งผู้วิจัยแบ่งการประเมินโมเดลเป็น 2 ขั้นตอนคือ การประเมินโมเดลในภาพรวม และการประเมินค่าพารามิเตอร์ในโมเดล การวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้เพื่อตอบสนองมาตรฐานการวิจัยข้อที่ 2

2.3 การวิเคราะห์เพื่อทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนระหว่างเพศชายและเพศหญิงในด้านรูปแบบของโมเดล และค่าพารามิเตอร์ซึ่งได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล และค่าเฉลี่ยตัวแปรแฝง การวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้เพื่อตอบสนองมาตรฐานการวิจัยข้อที่ 3

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยนำก่อนการทดสอบสมมติฐานหลัก

พบว่า ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจอาสาสมัครกับเอกลักษณ์ในบทบาทแบบเฉพาะที่ส่งผลต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนที่มีความเหมาะสมกับข้อมูล และค่าสัมประสิทธิ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้คือโมเดลสมมติฐานแบบที่ 1.1 คือ เอกลักษณ์ในบทบาทแบบเฉพาะมีอิทธิพลคั่นกลางแบบสมบรูณ์ระหว่างแรงจูงใจอาสาสมัครกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธร กับ ความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การ ที่มีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะความสัมพันธ์ที่มีความเหมาะสมกับข้อมูล และค่าสัมประสิทธิ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้คือโมเดลสมมติฐานแบบที่ 1.6 (แบบบางส่วน) คือ ความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การมีอิทธิพลคั่นกลางแบบบางส่วนระหว่างบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธรกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน กล่าวคือ บุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธรมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนผ่านความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การ และมีอิทธิพลทางตรงต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนด้วยเช่นกัน

สำหรับลักษณะความสัมพันธ์แบบมีเงื่อนไข พบว่าความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การกับบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธรไม่มีอิทธิพลปฏิสัมพันธ์ร่วมกันต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน แสดงว่าความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธรกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การ แต่ความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การเป็นตัวแปรคั่นกลางในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธรกับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

2. ผลการทดสอบสมมติฐานหลักของการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้สารสนเทศจากการทดสอบความสัมพันธ์เบื้องต้นจากผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 มากำหนดคุณลักษณะเฉพาะของโมเดลสมมติฐานหลัก และนำมาประมาณค่า ผลการประมาณค่าพบว่าโมเดลสมมติฐานมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดี กล่าวคือ χ^2 (df=227) 607.701 sig=0.000, χ^2 / df = 2.677, CFI=0.984, TLI=0.975, RMSEA=0.050 (CI=0.046-0.055), SRMR=0.071

ผลการประมาณค่าพารามิเตอร์ พบว่าลักษณะความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ กล่าวคือ เอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ การสนับสนุนทางสังคม ความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การ และบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพหุร มีอิทธิพลทางตรงต่อเจตคติต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.050 (สัมประสิทธิ์อิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.366, 0.356, 0.175, 0.115 ตามลำดับ) โดยพบว่าตัวแปรทุกตัวร่วมกันอธิบายเจตคติต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนได้ร้อยละ 67.8

สำหรับตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนผ่านตัวแปรคั่นกลางสองตัวคือ เอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะและความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การ พบว่า

การรับรู้เกียรติภูมิขององค์การมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนผ่านเอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ (สัมประสิทธิ์อิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.036) แต่แรงจูงใจอาสาสมัครไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนผ่านเอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ เมื่อวิเคราะห์แยกกลุ่มตามตัวแปรเพศ พบว่าอิทธิพลทางอ้อมจากการรับรู้เกียรติภูมิขององค์การมีนัยสำคัญในกลุ่มเพศหญิงเท่านั้น และพบว่าแรงจูงใจอาสาสมัครมีอิทธิพลทางอ้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.050 ในกลุ่มเพศชายเท่านั้น การรับรู้ความคาดหวังทางสังคมมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนผ่านเอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบทั่วไปและเอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ (สัมประสิทธิ์อิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.285)

บุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพหุรมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนผ่านความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.050 (สัมประสิทธิ์อิทธิพลทางอ้อมคะแนนมาตรฐานเท่ากับ 0.075) ดังนั้นบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพหุรจึงมีทั้งอิทธิพลทางอ้อมต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนผ่านความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การ และมีอิทธิพลทางตรงต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน (สัมประสิทธิ์อิทธิพลทางตรงคะแนนมาตรฐาน เท่ากับ 0.115) ดังนั้นอิทธิพลรวมของบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพหุรที่มีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนจึงเท่ากับ 0.190

3. ผลการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลระหว่างเพศชายและเพศหญิง พบว่า รูปแบบของโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับที่รับได้ กล่าวคือ

χ^2 (df=648) = 2454.596, sig = 0.000, χ^2 / df = 2.297, CFI = 0.966, TLI = 0.958, RMSEA 0.065 [CI 0.060 – 0.069], SRMR = 0.096 [χ^2 ชาย = 664.011 χ^2 หญิง = 668.536]

ผลการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของขนาดสัมประสิทธิ์อิทธิพล พบว่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลที่มีความแตกต่างกันระหว่างเพศชายและเพศหญิง มี 3 เส้นทาง คือ (1) อิทธิพลจากการรับรู้เกียรติภูมิขององค์กรที่ส่งผลต่อเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ (2) อิทธิพลจากความพึงพอใจในกิจกรรมในองค์กรที่ส่งผลต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน อิทธิพลทั้งสองเส้นทางมีแนวโน้มว่าเพศหญิงมีขนาดอิทธิพลเข้มข้นกว่าเพศชาย และ (3) อิทธิพลจากแรงจูงใจอาสาที่ส่งผลต่อเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ ซึ่งมีแนวโน้มว่าเพศชายมีขนาดอิทธิพลที่เข้มข้นกว่าเพศหญิง

ผลการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของค่าเฉลี่ยตัวแปรแฝงพบว่า มีเฉพาะบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธที่มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันระหว่างเพศชายและเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.050 โดยพบว่าเพศชายมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าเพศหญิง (ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.061, t = 2.124)

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยพบประเด็นองค์ความรู้ที่น่าสนใจที่เห็นควรนำมาอภิปรายสนับสนุนผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นใน 2 ประเด็นดังนี้

1. โมเดลสมการเชิงโครงสร้างในการอธิบายการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนตามแนวคิดหน้าที่

จากผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลทั้งอิทธิพลทางตรงและเป็นตัวแปรคั่นกลางในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอื่นๆ กับการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนในนักศึกษาระดับปริญญาตรีนั้นประกอบด้วย เอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ และความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์กร เมื่อนำมาอธิบายตามแนวคิดของกลุ่มหน้าที่ (Snyder; et al. 2000) ในการอธิบายการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน พบว่าตัวแปรทั้งสองตัวนี้เป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการได้รับประสบการณ์ กล่าวคือ การที่นักศึกษาได้รับการปลูกฝังผ่านการทำกิจกรรมร่วมกับชมรมเป็นระยะเวลานานช่วงหนึ่งจะทำให้นักศึกษาเกิดเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครกับชมรมที่ตนเองสังกัดอยู่ และคุณภาพการปลูกฝังผ่านการทำกิจกรรมร่วมกับชมรมจะทำให้เกิดความพึงพอใจในการร่วมทำกิจกรรมและการช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างสมาชิกของชมรม

การได้รับประสบการณ์ส่งผลสืบเนื่องให้นักศึกษาเป็นอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

จากแนวคิดหน้าที่การที่บุคคลได้รับประสบการณ์จนเกิดคุณลักษณะเกี่ยวกับการมีเอกลักษณ์ในบทบาทของตนเองที่มีต่อการทำกิจกรรมกับชมรมและเกิดความพึงพอใจในการทำกิจกรรมและการช่วยเหลือกันในชมรมจะส่งผลสืบเนื่องให้นักศึกษาแสดงพฤติกรรมของตนเองเกี่ยวกับการเป็นอาสาสมัครอย่างยั่งยืน กล่าวคือมีความสม่ำเสมอในการเข้าร่วมกิจกรรมแต่ละขั้นตอนของชมรม และมีเจตคติที่มีต่อการอาสาสมัครทั้งความรู้คิดเชิงประเมินค่าเกี่ยวกับประโยชน์ของการอาสาสมัคร ความรู้สึกต่อการทำกิจกรรมอาสาสมัคร และแนวโน้มในการทำกิจกรรมหรือเข้าไปมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการทำกิจกรรมอาสาสมัครในอนาคตเมื่อสำเร็จการศึกษา

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า เอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครของนักศึกษาในการทำกิจกรรมร่วมกับชมรม มีอิทธิพลทางบวกต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ซึ่งหมายความว่า การที่นักศึกษาได้รับประสบการณ์ในการทำกิจกรรมร่วมกับชมรมจนสร้างความเป็นตัวตนให้เป็นผู้อาสาในการทำกิจกรรมอาสาสมัครร่วมกับชมรม อุทิศเวลาให้กับชมรมอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยส่งเสริมให้นักศึกษา เกิดเจตคติที่ดีต่อการทำกิจกรรมอาสาสมัครทั้งในปัจจุบัน และมีแนวโน้มที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมอาสาสมัครต่อไปในอนาคต ตลอดจนเข้าร่วมทำกิจกรรมอาสาสมัครกับชมรมในทุกขั้นตอนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งข้อค้นพบนี้มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยกับผลการวิจัยของกรูบและพิไลวิน (Grube; & Piliavin. 2000) ที่พบว่า การที่อาสาสมัครในสมาคมโรคมะเร็งแห่งสหรัฐอเมริกา มีเอกลักษณ์ในการแสดงบทบาทอาสาสมัครร่วมกับสมาคมโรคมะเร็งแห่งสหรัฐอเมริกาสูงขึ้นเท่าไร ก็จะส่งผลให้ชั่วโมงการทำกิจกรรมอาสาสมัครกับสมาคมโรคมะเร็งแห่งสหรัฐอเมริกาสูงขึ้นและมีความตั้งใจในการลาออกจากการเป็นอาสาสมัครลดน้อยลง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของชาร์งและคณะ (Charng; et al. 1988) ที่พบว่าเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครส่งอิทธิพลทางบวกต่อความตั้งใจของกลุ่มตัวอย่างชาวอเมริกาจำนวน 658 คนที่จะบริจาคเลือดต่อไปในอนาคตให้กับศูนย์บริจาคเลือด

ความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การส่งอิทธิพลทางบวกต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนเช่นกัน ซึ่งหมายความว่า การที่นักศึกษาได้รับประสบการณ์ในการทำกิจกรรมร่วมกับชมรมจนเกิดความประทับใจในการทำกิจกรรมร่วมกันในชมรม และประทับใจผู้ที่ร่วมทำกิจกรรมด้วย จะช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดเจตคติที่ดีต่อการทำกิจกรรมอาสาสมัครทั้งในปัจจุบัน และมีแนวโน้มที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมอาสาสมัครต่อไปในอนาคต ตลอดจนเข้าร่วมทำกิจกรรมอาสาสมัครกับชมรมในทุกขั้นตอนอย่างสม่ำเสมอ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของโอโมโตและสไนเดอร์ (Omoto; & Snyder. 1995) พบว่าความพึงพอใจส่งผลทางบวกถึงช่วงระยะเวลาในการทำกิจกรรมอาสาสมัครของอาสาสมัครในองค์การด้านโรคเอดส์

แต่จากผลการศึกษาของฟินเคลสแตนท์และคณะ (Finkelstein. 2008; Penner; & Finkelstein. 1998; Finkelstein; Penner; & Brannick. 2005) พบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจกับจำนวนเวลาในการทำกิจกรรมอาสาสมัคร และระยะเวลาที่เข้าร่วมทำกิจกรรมอาสาสมัครกับองค์การทั้งในองค์การช่วยเหลือผู้ชราและองค์การช่วยเหลือผู้ป่วยโรคเอดส์ ถึงแม้จะพบความสัมพันธ์กันแต่ขนาดความสัมพันธ์ค่อนข้างต่ำ (ไม่เกิน 0.240) และในบางครั้งพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Finkelstein. 2008) และผลการวิจัยของเพ็นเนอร์และฟินเคลสแตนท์ (Penner; & Finkelstein. 1998) เมื่อนำตัวแปรความพึงพอใจไปศึกษาร่วมกับตัวแปรอิสระอื่นๆ ในโมเดลภาพรวมเพื่อใช้สำหรับการอธิบายการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนในด้านระดับการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง (เช่นระยะเวลาการเข้าร่วม จำนวนเวลาที่เข้าร่วม) พบว่าความพึงพอใจจะไม่ส่งผลถึงระดับการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งงานวิจัยครั้งนี้เองก็พบว่าขนาดอิทธิพลทางตรงจากความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การที่มีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนนั้นมีขนาดอิทธิพลค่อนข้างต่ำ (สัมประสิทธิ์คะแนนมาตรฐานกลุ่มรวมเท่ากับ 0.175) แสดงว่าความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การยังไม่เป็นตัวแปรสาเหตุที่สำคัญในการอธิบายการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน และในบางบริบทอาจจะไม่สามารถใช้อธิบายการอาสาสมัครได้

การบูรณาการระหว่างลักษณะส่วนบุคคลและลักษณะของสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อการได้รับประสบการณ์ในนักศึกษาในระดับปริญญาตรี

ตามแนวคิดหน้าที่ การได้รับประสบการณ์ของบุคคลได้รับการส่งเสริม/สนับสนุนจากสภาพแวดล้อมทางสังคมและลักษณะบุคลิกภาพของบุคคล การศึกษาครั้งนี้พบว่า ประสบการณ์ทางสังคมที่ใช้ศึกษามีสองตัวแปร คือ เอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ และความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การ อิทธิพลทางตัวแปรทั้งสองตัวที่มีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนดังที่ได้กล่าวถึงไปแล้ว ในตอนนี้จะกล่าวถึงสภาพแวดล้อมทางสังคมและลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลที่ส่งผลให้บุคคลได้รับประสบการณ์ดังกล่าว จากผลการวิจัยพบว่าเส้นทางของสภาพแวดล้อมทางสังคมและลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลที่ส่งผลต่อการได้รับประสบการณ์ประกอบด้วยเส้นทางสองสายได้แก่

(1) เส้นทางที่หนึ่งเป็นการบูรณาการระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ แรงจูงใจอาสา กับสภาพแวดล้อมทางสังคม ได้แก่ การรับรู้เกียรติภูมิขององค์การ และการรับรู้ความคาดหวังทางสังคม ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ความคาดหวังทางสังคม มีอิทธิพลทางอ้อมต่อเอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ ผ่านเอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบทั่วไป โดยเอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบทั่วไป ร่วมกับแรงจูงใจอาสา และการรับรู้เกียรติภูมิขององค์การ สามารถอธิบายเอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะได้ร้อยละ 94

อิทธิพลจากการรับรู้ความคาดหวังทางสังคมที่มีต่อเอกลักษณ์ในบทบาท

อาสาสมัครแบบเฉพาะ ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าอิทธิพลทางอ้อมต่อเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ ผ่านเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบทั่วไป กล่าวคือ เมื่อนักศึกษารับรู้ได้ถึงความคาดหวังจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาให้นักศึกษาให้ความสำคัญกับการทำกิจกรรมอาสาสมัครจะผลักดันให้นักศึกษาเกิดการทำกิจกรรมด้านอาสาสมัครจนเกิดเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบทั่วไปในตัวนักศึกษาขึ้น และเมื่อนักศึกษาเกิดเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบทั่วไปกับองค์กรต่างๆ แล้ว จะผลักดันให้นักศึกษาเข้าร่วมทำกิจกรรมอาสาสมัครกับชมรมด้านอาสาพัฒนา เมื่อนักศึกษาได้รับประสบการณ์ในการทำกิจกรรมกับชมรมด้านอาสาพัฒนาในสถาบันอุดมศึกษา จะทำให้เขาเกิดการสร้างเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะกับชมรมที่ตนเองสังกัดอยู่ โดย เอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบทั่วไปสามารถใช้อธิบายเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะได้สูงสุด (สัมประสิทธิ์อิทธิพลคะแนนมาตรฐานเท่ากับ 0.889) ข้อค้นพบดังกล่าวมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของกรูเปและพิไลวิน (Grube; & Piliavin. 2000) ที่พบว่าการศึกษาอาสาสมัครที่ทำกิจกรรมอาสาสมัครกับศูนย์มะเร็งแห่งชาติสหรัฐอเมริการับรู้ถึงความคาดหวังจากสังคมในระดับสูงจะส่งผลให้อาสาสมัครพยายามทำกิจกรรมอาสาสมัครเพิ่มมากขึ้นจนเกิดเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบทั่วไป ไม่ระบุว่าเป็นองค์กรใด การเกิดเอกลักษณ์ดังกล่าวเป็นตัวผลักดันให้อาสาสมัครแสวงหาองค์กรที่จะทำกิจกรรมร่วมด้วย จนเข้ามาทำกิจกรรมร่วมกับศูนย์มะเร็งแห่งชาติสหรัฐอเมริกา เมื่ออาสาสมัครทำงานกับศูนย์เป็นระยะเวลานานจะทำให้อาสาสมัครเกิดการสร้างเอกลักษณ์ในการแสดงบทบาทอาสาสมัครกับศูนย์มะเร็งแห่งชาติสหรัฐอเมริกาขึ้นเช่นกัน

อิทธิพลจากแรงจูงใจอาสาที่มีต่อเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ

จากการทดสอบอิทธิพลทางตรงต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน โดยไม่นำตัวแปรอื่นเข้ามาร่วมในการอธิบายพบว่า แรงจูงใจอาสาที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โอโมโตและสไนเดอร์ (Omoto; & Snyder. 1995) ที่พบว่าแรงจูงใจอาสาในภาพรวม มีอิทธิพลทางบวกโดยตรงต่อระยะเวลาการเข้าร่วมกิจกรรมของอาสาสมัครช่วยดูแลรักษาผู้ป่วยเอดส์

แต่เมื่อนำเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะเข้ามาศึกษาาร่วมด้วยพบว่าแรงจูงใจอาสาที่มีแนวโน้มที่จะไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน แต่มีเฉพาะอิทธิพลทางอ้อมต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนผ่านเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะแทน ผลการวิจัยดังกล่าวสนับสนุนความคิดของเพ็นเนอร์ (2002) ที่เสนอไว้ว่า แรงจูงใจอาสาจะมีอิทธิพลทางตรงต่อการสมัครเข้าร่วมทำกิจกรรมอาสาสมัครกับองค์กรด้านอาสาพัฒนาเมื่ออาสาสมัครเริ่มเข้าร่วมกิจกรรมอาสาสมัครไปเป็นระยะเวลานานอิทธิพลของแรงจูงใจอาสาจะลดน้อยลงจนไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อการทำกิจกรรมอาสาสมัครอีกต่อไป แต่จะถูกแทนที่โดย

อสาสมัครจะสร้างเอกลักษณ์ในการแสดงบทบาทอสาสมัครในชมรม แนวคิดนี้ได้รับการพิสูจน์ว่าถูกต้องจากผลการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ได้ผลเช่นเดียวกันกับผลการวิจัยที่ผ่านมาที่นำเอกลักษณ์ในบทบาทอสาสมัครแบบเฉพาะมาศึกษาร่วมกับแรงจูงใจอสาสมัครในการอธิบายการอสาสมัครอย่างยั่งยืน ได้แก่ ผลการวิจัยของฟินเคลสไตน์ เฟ็นเนอร์และแบรนนิค (Finkelstein; Penner; & Branick. 2005) และ กรูบกับพิไลวิน (Grube; & Piliavin. 2000)

เมื่อทำการทดสอบสมมติฐานหลักของการวิจัย นอกจากแรงจูงใจอสาสมัครที่กำหนดให้ มีอิทธิพลทางตรงต่อเอกลักษณ์ในบทบาทอสาสมัครแบบเฉพาะแล้ว ยังมีตัวแปรอื่นๆ ที่ส่งผลทางตรงต่อเอกลักษณ์ในบทบาทอสาสมัครแบบเฉพาะ ได้แก่ เอกลักษณ์ในบทบาทอสาสมัครแบบทั่วไป และการรับรู้เกียรติภูมิขององค์กร ผลการทดสอบสมมติฐานหลักพบว่า แรงจูงใจอสาสมัครไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อเอกลักษณ์ในบทบาทอสาสมัครแบบเฉพาะในกลุ่มรวม ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยของกรูบกับพิไลวิน (Grube; & Piliavin. 2000) แต่พบว่ามีอิทธิพลเฉพาะในกลุ่มเพศชายเท่านั้น เมื่อพิจารณาแล้วอาจเกิดมาได้จาก การอธิบายเอกลักษณ์ในบทบาทอสาสมัครแบบเฉพาะ นอกจากแรงจูงใจอสาสมัครแล้วยังมี การรับรู้เกียรติภูมิขององค์กร และเอกลักษณ์ในบทบาทอสาสมัครแบบทั่วไป ในการศึกษาครั้งนี้พบว่าเอกลักษณ์ในบทบาทอสาสมัครแบบทั่วไปมีอิทธิพลทางตรงถึงเอกลักษณ์ในบทบาทอสาสมัครแบบเฉพาะในระดับที่สูงมาก (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลคะแนนมาตรฐานเท่ากับ 0.889) จึงทำให้พื้นที่ความแปรปรวนของเอกลักษณ์ในบทบาทอสาสมัครแบบเฉพาะเหลืออยู่น้อยจนทำให้แรงจูงใจอสาสมัครไม่สามารถอธิบายความแปรปรวนที่เหลืออยู่ของเอกลักษณ์ในบทบาทอสาสมัครแบบเฉพาะได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวขัดแย้งกับข้อค้นพบของกรูบและพิไลวิน ที่พบว่าแรงจูงใจอสาสมัครใช้อธิบายเอกลักษณ์ในบทบาทอสาสมัครแบบเฉพาะร่วมกับเอกลักษณ์ในบทบาทอสาสมัครแบบทั่วไป และการรับรู้เกียรติภูมิขององค์กรได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ความแตกต่างดังกล่าว สามารถอธิบายได้จากลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาที่แตกต่างกัน กล่าวคือในกลุ่มผู้ใหญ่ที่ศึกษาโดยกรูบและพิไลวิน ได้ผ่านประสบการณ์ในการทำกิจกรรมอสาสมัครในหลายๆ องค์กร ทำให้สามารถแยกความเป็นเอกลักษณ์การเป็นอสาสมัครของตนเองในแบบทั่วไปคือเอกลักษณ์ในบทบาทอสาสมัครที่ทำกิจกรรมกับองค์กรอื่นๆ กับเอกลักษณ์ในบทบาทกับองค์กรที่ศึกษาในงานวิจัยของกรูบพิไลวินได้ชัดเจนมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่ยังไม่มีประสบการณ์อย่างเป็นทางการในการทำกิจกรรมอสาสมัครร่วมกันในองค์กรใด องค์กรหนึ่งมาก่อน ทำให้ความสามารถในการแยกเอกลักษณ์ในบทบาทของตนเองระหว่างบทบาทแบบทั่วไปกับบทบาทที่มีกับเฉพาะชมรมที่สังกัดอยู่กระทำไม่ได้ไม่ชัดเจนเท่ากับอสาสมัครซึ่งเป็นผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์การทำกิจกรรมมากกว่า

อย่างไรก็ตาม เมื่อทำการวิเคราะห์เพิ่มเติมแยกกลุ่มเพศชายและเพศหญิง พบว่าแรงจูงใจในอสาสมัครใช้อธิบายเอกลักษณ์ในบทบาทอสาสมัครแบบเฉพาะได้อย่างมีนัยสำคัญ แต่

ในเพศหญิงไม่สามารถอธิบายได้อย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่าในเพศชายแรงจูงใจอาสาสมัคร โดยเฉพาะแรงจูงใจด้านความต้องการให้ตนเองเป็นที่ยอมรับของสังคม และแรงจูงใจด้านความต้องการในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ จนสร้างเอกลักษณ์ของตนเองในการทำกิจกรรมอาสาสมัครกับชมรม แต่ในเพศหญิงปัจจัยแรงจูงใจไม่ได้ส่งผลต่อการสร้างเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครกับชมรมที่สังกัดอยู่

อิทธิพลจากการรับรู้เกียรติภูมิขององค์การที่มีต่อเอกลักษณ์ในบทบาท

อาสาสมัครแบบเฉพาะ ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่ามียุทธิพลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.050 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กรูบกับพิไลวิน (Grube; & Piliavin. 2000) แต่พบว่าขนาดสัมประสิทธิ์อิทธิพลอยู่ในระดับต่ำ (สัมประสิทธิ์คะแนนมาตรฐาน เท่ากับ 0.099) และพบว่าในความเป็นจริงแล้วขนาดสัมประสิทธิ์ดังกล่าวมียุทธิพลอย่างมีนัยสำคัญเฉพาะในกลุ่มเพศหญิงเท่านั้น แสดงในผู้หญิงการรับรู้ถึงชื่อเสียงของชมรมว่ามีความเด่นกว่าชมรมอื่นๆ จะมีส่วนส่งเสริมให้ผู้หญิงเข้าร่วมกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอจนสร้างเอกลักษณ์ของตนเองในการทำกิจกรรมอาสาสมัครกับชมรม แต่อิทธิพลดังกล่าวไม่พบความมีนัยสำคัญทางสถิติ ในกลุ่มเพศชาย ซึ่งอาจจะเป็นเหตุผลเดียวกับ อิทธิพลจากแรงจูงใจอาสาที่มีต่อเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ เนื่องจากเป็นทั้งสองตัวแปรเป็นตัวแปรในการอธิบายเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ ร่วมกับเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบทั่วไปเหมือนกัน

(2) เส้นทางที่สองเป็นคุณลักษณะส่วนบุคคลของนักศึกษา ได้แก่ บุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธ เป็นแรงผลักดันให้นักศึกษาเกิดการทำกิจกรรมด้านอาสาสมัคร นักศึกษาจะเกิดการตอบสนองด้านอารมณ์ของตนเองในการทำกิจกรรมกับชมรมไปในทิศทางที่ดี

อิทธิพลจากบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธที่มีต่อความพึงพอใจใน

กิจกรรมและองค์การ ผลการศึกษาที่ผ่านมาในต่างประเทศ แนวคิดของการศึกษามุขลักษณะชอบช่วยเหลือ นักวิจัยมักใช้แนวคิดของความเห็นอกเห็นใจ (empathy) เป็นแกนหลักในการอธิบายตัวแปร (Davis. 1980; 1983; 1994; Smith. 2006; Penner; et al. 1995) ซึ่งแนวคิดดังกล่าวเกิดขึ้นในวัฒนธรรมตะวันตก โดยเฉพาะในอเมริกา ซึ่งเมื่อพิจารณาเนื้อหาของตัวแปรแล้ว มีความคล้ายคลึงกับหลักคิดทางพุทธศาสนา คือ หลักพรหมวิหาร 4 ประการ ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้หลักพรหมวิหาร 4 ประการในการศึกษามุขลักษณะชอบช่วยเหลือ เนื่องจากหลักคิดดังกล่าวสอดคล้องกับวัฒนธรรมของประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาชาวไทยมากกว่าแนวคิดที่พัฒนาขึ้นจากวัฒนธรรมตะวันตก ผลการศึกษานี้พบว่า บุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธมียุทธิพลทางตรงต่อความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.050 โดยขนาดอิทธิพลอยู่ในระดับปานกลาง (สัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.430) ผลการวิจัยดังกล่าวหมายความว่า ผู้ที่มีความเมตตา กรุณาต่อผู้อื่น เป็นผู้ที่ถือหลักมูทิตา มีความยินดีกับความสำเร็จของผู้อื่น และมีใจเป็นกลางในการตัดสินปัญหาต่างๆ ในชีวิต จะช่วย

ส่งเสริมให้นักศึกษาให้นักศึกษาเข้าร่วมทำกิจกรรมและมีประสบการณ์ในการทำกิจกรรมร่วมกับชมรม และมีจิตที่คิดดีคิดบวกต่อประสบการณ์ที่ตนเองได้รับ ผลการศึกษาดังกล่าวมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของโอโมโตะและสไนเดอร์ (Omoto; & Snyder. 1995) ซึ่งศึกษากับอาสาสมัครจากองค์การช่วยเหลือผู้ป่วยโรคเอดส์ ที่พบว่าขนาดสัมประสิทธิ์อิทธิพลของบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือตามแนวคิดตะวันตกกับความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การอยู่ระหว่าง 0.410 ถึง 0.470 แสดงว่าเมื่อใช้บุคลิกภาพชอบช่วยเหลืออธิบายความพึงพอใจในการทำกิจกรรมแล้วขนาดอิทธิพลจะอยู่ในระดับปานกลางไม่ว่าจะศึกษากับประชากรกลุ่มใดก็ตาม และการใช้แบบวัดที่มาจากรากฐานวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน แต่มุ่งวัดคุณลักษณะที่เหมือนกัน ก็ให้ผลการศึกษาที่ใกล้เคียงกันเช่นกัน

อิทธิพลทางตรงจากสภาพแวดล้อมทางสังคมและลักษณะส่วนบุคคลที่ส่งผลทางตรงต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

ในแนวคิดหน้าที่ สภาพแวดล้อมทางสังคมและคุณลักษณะส่วนบุคคล จะเป็นแรงผลักดันให้บุคคลได้รับประสบการณ์ทางสังคม และการได้รับประสบการณ์ทางสังคมนั้นจะส่งผลสืบเนื่องให้บุคคลเกิดพฤติกรรมที่เป็นเป้าหมายในการศึกษา ดังนั้นตามแนวคิดแล้ว สภาพแวดล้อมทางสังคมและคุณลักษณะส่วนบุคคลจะส่งอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้คือ การอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ผ่านตัวแปรการได้รับประสบการณ์ทางสังคมซึ่งได้แก่ เอกลักษณะในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะและความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การ อย่างไรก็ตามจากผลการวิจัย พบว่าตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมและคุณลักษณะส่วนบุคคลบางตัว ไม่ได้ส่งอิทธิพลทางอ้อมต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน แต่ส่งอิทธิพลต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนโดยตรง ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมและบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธ ข้อค้นพบดังกล่าวสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

อิทธิพลทางตรงจากสนับสนุนทางสังคมที่มีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

พบว่าขนาดอิทธิพลจะเหมาะสมมาตรฐานเท่ากับ 0.356 อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ แต่เมื่อเปรียบเทียบกับตัวแปรอื่นๆ ที่ใช้อธิบายการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนพบว่าเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญในระดับสูงใกล้เคียงกับเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ แสดงว่าการสนับสนุนทางสังคมเป็นตัวแปรสำคัญในการอธิบายการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

ผลการวิจัยนี้มีความขัดแย้งในบางส่วนและสอดคล้องในบางส่วนกับผลการศึกษาของโอโมโตะและสไนเดอร์ (Omoto; & Snyder. 1995) กล่าวคือผลการศึกษาของสไนเดอร์ พบว่าการสนับสนุนทางสังคมมีอิทธิพลทางลบต่อระยะเวลาการเข้าร่วมกิจกรรมอาสาสมัครของส่วนงานช่วยเหลือผู้ป่วยเอดส์ แต่ในงานวิจัยครั้งนี้พบว่าการสนับสนุนทางสังคมมีอิทธิพลทางบวกต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน และถึงแม้พิจารณาเฉพาะที่ตัวแปรตามเป็นความถี่ใน

การเข้าร่วมกิจกรรมเพียงตัวแปรเดียว การสนับสนุนทางสังคมก็มีอิทธิพลทางบวกเช่นกัน (สัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.153) ซึ่งในความเป็นจริงแล้วจะเรียกว่าผลการวิจัยมีความขัดแย้งก็ไม่ถูกต้องทีเดียวนัก เนื่องจากการวัดระยะเวลาการเข้าร่วมกิจกรรมกับองค์การของโอโมโตะ และสนายเดอร์ วัดระยะเวลาที่อาสาสมัครเข้าร่วมกิจกรรมกับองค์การช่วยเหลือผู้ป่วยเอดส์ ค่าอิทธิพลที่เป็นลบดังกล่าวหมายความว่า ในระยะต้นอาสาสมัครจะได้รับการสนับสนุนทางสังคมในระดับสูง เพื่อส่งเสริมให้อาสาสมัครใช้เวลาในการทำกิจกรรมมากขึ้น แต่การสนับสนุนทางสังคมจะลดน้อยลงเมื่ออาสาสมัครทำกิจกรรมกับองค์การเป็นระยะเวลานานขึ้น ซึ่งอาจหมายความว่า ความกระตือรือร้นในการให้การสนับสนุนทางสังคมด้านต่าง ๆ ของบุคคลรอบข้าง อาจลดน้อยลง เพราะผู้ที่เข้าร่วมทำกิจกรรมนานๆ จะเกิดความเคยชินในการทำกิจกรรมทั้งในส่วนของตนเองและบุคคลรอบข้าง บุคคลเหล่านั้นตระหนักแล้วว่า อาสาสมัครจะทำงานได้ต่อไป ถึงแม้การสนับสนุนในบางด้านจะลดน้อยลง

ผลการวิจัยของโอโมโตะและสนายเดอร์มีความแตกต่างจากผลการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากการวัดตัวแปรในครั้งนี้เป็นการวัดความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งมีคุณลักษณะแตกต่างไปจากระยะเวลาในการเข้ามาเป็นสมาชิกขององค์การในการวิจัยของโอโมโตะและสนายเดอร์ หมายความว่าผู้ที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกเป็นระยะเวลานานอาจจะมีการเข้าร่วมกิจกรรมบ่อยครั้งหรือไม่ก็ได้ แต่ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า การที่สมาชิกขององค์การด้านอาสาสมัครจะเข้าร่วมกิจกรรมบ่อยครั้งหรือไม่ ขึ้นอยู่กับบุคคลรอบข้างให้การสนับสนุนอาสาสมัครมากน้อยเพียงใด หากมีการสนับสนุนมากจะมีแนวโน้มที่จะเข้าร่วมทำกิจกรรมสูงกว่าผู้ที่ได้รับการสนับสนุนน้อยกว่า

สำหรับอิทธิพลจากการสนับสนุนทางสังคมที่ส่งผลถึงเจตคติต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนพบว่าการวิจัยครั้งนี้กับผลการวิจัยของโอโมโตะและสนายเดอร์มีความสอดคล้องกัน สำหรับการวิจัยครั้งนี้ หมายความว่า นักศึกษาที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคม กล่าวคือ บุคคลรอบข้างที่มีความสำคัญกับนักศึกษาคอยให้กำลังใจในการทำกิจกรรม ให้ข้อมูลที่เป็ประโยชน์ในการทำกิจกรรม เห็นประโยชน์ของการทำกิจกรรมของนักศึกษา และคอยอำนวยความสะดวกด้านทรัพยากรแก่นักศึกษาจะช่วยส่งเสริมให้นักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อการอาสาสมัครในปัจจุบัน และมีแนวโน้มในการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอาสาสมัครต่อไปในอนาคต ตลอดจนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ โดยผลการวิจัยของโอโมโตะและสนายเดอร์พบว่าขนาดอิทธิพลคะแนนมาตรฐานเท่ากับ 0.270 เมื่อเปรียบเทียบกับการวิจัยครั้งนี้พบว่ามีทิศทางที่เป็นบวกเช่นเดียวกัน แต่ผลการวิจัยครั้งนี้จะมีขนาดอิทธิพลที่สูงกว่า (0.407 ในการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน และ 0.357 เฉพาะเจตคติต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน) ซึ่งอาจเป็นเพราะบริบทการทำกิจกรรมที่ต่างกัน เนื่องจากในการศึกษาของโอโมโตะและสนายเดอร์ศึกษากับองค์การเอกชนที่รัฐบาลสหรัฐให้การสนับสนุนการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลานานจนกลายเป็นเรื่องธรรมดาในสังคมแต่ในบริบทสถาบันอุดมศึกษาของไทย ทรัพยากร

การทำกิจกรรมอาสาสมัครของนักศึกษาค่อนข้างจำกัด การดำเนินกิจกรรมใดๆ จึงต้องการการสนับสนุนอีกมาก ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการทำกิจกรรมอาสาสมัครของอาสาสมัครสูงกว่าในสหรัฐอเมริกา และอาสาสมัครเป็นผู้ใหญ่ความต้องการการได้รับการสนับสนุนในด้านจิตพิสัยอาจจะไม่สูงเท่ากับกลุ่มวัยรุ่น ทำให้อิทธิพลการสนับสนุนทางสังคมที่ส่งผลถึงเจตคติต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนโดยรวมแล้วในกลุ่มผู้ใหญ่จึงไม่เข้มข้นเท่ากับวัยรุ่น

อิทธิพลจากบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธที่มีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน พบว่ามีอิทธิพลทางทางตรงและทางอ้อมต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน โดยอิทธิพลทางอ้อมนั้นส่งผ่านความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การ เมื่อพิจารณาขนาดอิทธิพลทางตรงแล้วพบว่าเท่ากับ 0.115 มีความสำคัญเป็นอันดับสุดท้ายจากตัวแปรอธิบายการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน แต่เมื่อนำไปรวมกับค่าอิทธิพลทางอ้อม (สัมประสิทธิ์คะแนนมาตรฐานเท่ากับ 0.075) แล้วพบว่าขนาดอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.190 กลายเป็นว่ามีความสำคัญในการอธิบายสูงกว่าความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การ แต่ความสำคัญยังน้อยกว่า เอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ และ การสนับสนุนทางสังคม (สัมประสิทธิ์คะแนนมาตรฐานเท่ากับ 0.366 และ 0.356 ตามลำดับ) จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงลักษณะอิทธิพลที่มีคุณลักษณะพิเศษของบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธเนื่องจากการที่บุคคลมีบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือ กล่าวคือเป็นที่มีความเมตตา กรุณาต่อผู้อื่น เป็นผู้ที่ถือหลักมุกิตา มีความยินดีกับความสำเร็จของผู้อื่น และมีใจเป็นกลางในการตัดสินปัญหาต่างๆ ในชีวิต จะช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาเป็นผู้มีเจตคติที่ดีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน และทำกิจกรรมกับชมรมอย่างสม่ำเสมอ และยังกระตุ้นให้นักศึกษาเข้าร่วมและมีประสบการณ์ในการทำกิจกรรมกับชมรม โดยมีจิตที่คิดดีติดบวกกับประสบการณ์ที่ตนเองได้รับ ซึ่งความคิดดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมให้นักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน และทำกิจกรรมกับชมรมอย่างสม่ำเสมอด้วยอีกทางหนึ่ง ผลการศึกษาครั้งนี้เป็นการประติดประต่อผลการศึกษาที่ผ่านมาให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น เนื่องจากผลการศึกษาที่ผ่านมาไม่เคยมีข้อค้นพบที่ว่าบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือสามารถมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมไปควบคู่กัน มีแต่ผลการศึกษาที่พบว่าบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือมีอิทธิพลทางอ้อม (Omoto; & Snyder. 1995) หรือมีอิทธิพลทางตรง (Penner; & Finkelstein. 1998; Finkelstein; Penner; & Brannick. 2005; คมนา วัชรานินทร์. 2546) ต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

2. ความไม่แปรเปลี่ยนของสมการเชิงโครงสร้างระหว่างเพศชายและเพศหญิง

ความแตกต่างของค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล พบว่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลที่เพศหญิงมีแนวโน้มที่มีความเข้มข้นของขนาดอิทธิพลสูงกว่าเพศชาย คือ อิทธิพลจากการรับรู้เกียรติภูมิขององค์การที่มีต่อเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ และอิทธิพลจากความพึงพอใจ

ในกิจกรรมและองค์การที่มีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ความแตกต่างดังกล่าวอาจจะเป็นมาจากเพศหญิงจะมีการรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกสูงกว่าเพศชาย ดังนั้นพฤติกรรมของเพศหญิงจึงมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอกสูงกว่า กล่าวคือ เพศหญิงหากได้รับรู้ถึงชื่อเสียงของชมรมจะมีแนวโน้มที่จะสนับสนุนให้ตนเองเข้าไปมีบทบาทในการทำกิจกรรมกับชมรมสูงกว่าเพศชาย และหากเพศหญิงได้รับประสบการณ์ที่ดีในชมรมก็จะเป็นตัวสนับสนุนให้ตนเองมีเจตคติที่ดีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนและทำกิจกรรมอาสาสมัครกับชมรมอย่างสม่ำเสมอสูงกว่าเพศชายเช่นกัน

สำหรับอิทธิพลที่เพศชายมีแนวโน้มที่มีความเข้มข้นของขนาดอิทธิพลสูงกว่าเพศหญิงคือ อิทธิพลจากแรงจูงใจอาสาที่มีต่อเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ ความแตกต่างดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าเพศชายไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อบัณฑิตภายนอกในการส่งเสริมในตนเองเข้าไปมีประสบการณ์ร่วมกับชมรมด้านอาสาพัฒนา แต่ปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมสำหรับเพศชายคือความต้องการภายในของตนเองเป็นหลัก กล่าวคือ ในเพศชายผู้ที่มีความต้องการเป็นที่ยอมรับของสังคม และมีความต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเองนั้นจะผลักดันให้ตนเองเข้าไปมีประสบการณ์การทำกิจกรรมอาสาสมัครร่วมกับชมรมด้านอาสาพัฒนาจนสร้างเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครกับชมรมขึ้นมา ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ไม่พบในเพศหญิง

ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตัวแปรแฝง พบความแตกต่างเฉพาะบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธร โดยเพศหญิงมีระดับของบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธร สูงกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.050 สอดคล้องกับผลการวิจัยของวิลสันและมิวสิก (Wilson; & Musick. 1997) ที่พบว่าเพศหญิงมีความเอื้ออาทร ความเห็นอกเห็นใจ และการให้คุณค่าในการช่วยเหลือสูงกว่าเพศชาย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของฟลานาแกนและคณะ (Flanagan; et al. 1998) ที่พบว่าเพศหญิงมีความรู้สึกผิดสูงกว่าเพศชายเมื่อไม่ได้ช่วยเหลือผู้ตกยาก

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าค่าเฉลี่ยตัวแปรแฝงของตัวแปรการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างเพศชายและเพศหญิง ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยที่ผ่านมา โดยในบางงานวิจัยพบว่าในบางครั้งเพศหญิงจะมีใช้เวลาในการทำกิจกรรมมากกว่าเพศชาย แม้ว่าทั้งสองกลุ่มจะมีเวลาในการทำกิจกรรมเท่าๆ กัน (Gallagher. 1994; Kendall; Rosental; et al. 1998) และในบางงานวิจัยพบว่าในกรณีที่ผู้ชายมีการศึกษาสูง และมีอาชีพที่ต้องการใช้ทักษะสูง จะมีการทำกิจกรรมอาสาสมัครสูงกว่าเพศหญิง (Schlozman; et al. 1994) จากผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ความแตกต่างของการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องระหว่างเพศ อาจจะเกิดขึ้นมาจากปัจจัยด้านการทำงาน และทักษะของอาสาสมัครที่แตกต่างกันระหว่างเพศ แต่ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งมีระดับการศึกษาและทักษะการทำงานที่ใกล้เคียงกัน เหตุผลดังกล่าวอาจจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การอาสาสมัครอย่างยั่งยืนระหว่างเพศชายและเพศหญิงในการวิจัยครั้งนี้ไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยที่ผ่านมาพบว่าระดับแรงจูงใจอาสาของอาสาสมัครจะมีความแตกต่างกันระหว่างเพศ เช่นงานวิจัยของเฟลตเชอร์ (Fletcher. 2004) ซึ่งศึกษากับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาแพทย์จำนวน 51 คน พบว่าเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเพศชายในทุกประเภทของแรงจูงใจ แต่งานวิจัยของเพรนไทส์และคาร์สมิธ (Prentice; & Carlsmith. 2000) ซึ่งศึกษากับกลุ่มบุคคลทั่วไป พบว่าแรงจูงใจด้านการให้คุณค่าเพศหญิงสูงกว่าเพศชาย แต่แรงจูงใจด้านอื่นๆ เพศชายสูงกว่าเพศหญิง ผลการวิจัยดังกล่าวขัดแย้งกับผลการวิจัยครั้งนี้ที่พบว่าแรงจูงใจในภาพรวมนั้นไม่มีความแตกต่างกันระหว่างเพศชายและเพศหญิง ซึ่งอาจเป็นเพราะในการวิจัยครั้งนี้สนใจศึกษาเฉพาะแรงจูงใจในภาพรวมว่ามีความสัมพันธ์กับการอาสาสมัครหรือไม่ ดังนั้นค่าเฉลี่ยของแรงจูงใจที่ไม่แตกต่างกันระหว่างเพศชายและเพศหญิงอาจจะเป็นเพราะในแรงจูงใจบางด้านเพศชายสูงกว่าเพศหญิง แต่ในแรงจูงใจบางด้านเพศหญิงสูงกว่าเพศชาย ทำให้ในภาพรวมแล้วระดับแรงจูงใจระหว่างเพศชายและเพศหญิงจึงไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จุดมุ่งหมายหลักของการวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาลักษณะความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างในการอธิบายสาเหตุของการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยใช้แนวคิดหน้าที่เป็นกรอบการวิจัย จากผลการวิจัยและการอภิปรายผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะในแง่ของการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ และข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า หน่วยของสังคมที่มีส่วนส่งเสริมให้นักศึกษาเป็นอาสาสมัครกับชมรมและสังคมในอนาคตอย่างยั่งยืนยาวนานนั้นประกอบด้วย 3 หน่วยหลัก คือ (1) สมาชิกชมรม ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มนักศึกษาด้วยกันเองและอาจารย์ที่ปรึกษา กลุ่มเพื่อนสนิท (2) กลุ่มผู้บริหารในระดับมหาวิทยาลัย และ (3) กลุ่มผู้ปกครอง โดยแต่ละหน่วยควรมีข้อปฏิบัติดังนี้

1. **กลุ่มนักศึกษาซึ่งเป็นเพื่อนร่วมชมรมและอาจารย์ที่ปรึกษา** สามารถช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอและมีเจตคติที่ดีต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนได้ โดยพยายามสร้างความพึงพอใจในการทำกิจกรรมร่วมกับชมรมโดย นักศึกษาด้วยกันเองและอาจารย์ที่ปรึกษาชมรมควรปฏิบัติตนเป็นกัลยาณมิตรที่ดีในการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างนักศึกษา คอยช่วยเหลือเกื้อกูลในการทำงานของนักศึกษาในชมรม **สมาชิกชมรม อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้บริหารมหาวิทยาลัย** ควรมีการสนับสนุนทั้งทางด้านวัตถุอุปกรณ์ในการทำกิจกรรม โดยให้การสนับสนุนด้านงบประมาณที่เพียงพอต่อการทำกิจกรรมอาสาพัฒนา การให้ข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอและทั่วถึงแก่สมาชิกภายในชมรม ควรให้กำลังใจในการทำกิจกรรม และคอยแสดงให้เห็นว่าการทำกิจกรรมของชมรมมีประโยชน์แก่สังคม ซึ่งกลุ่ม

ผู้ปกครองสามารถทำได้โดยการให้รางวัล การติดตามข่าวสารและคอยซักถามถึงความก้าวหน้าในการทำกิจกรรม สำหรับผู้บริหารมหาวิทยาลัยสามารถทำได้โดยการประกาศให้ทราบกิจกรรมของนักศึกษาที่ทำประโยชน์ให้กับสังคมให้ทราบทั่วกันในมหาวิทยาลัย การให้เกียรติบัตรเพื่อเชิดชูเกียรติของผู้ทำกิจกรรมอาสาพัฒนา

2. กลวิธีในการสร้างความพึงพอใจในการทำกิจกรรมและองค์การแก่นักศึกษา

คณะกรรมการชมรมควรมีกลวิธีในการพัฒนานักศึกษาให้มีบุคลิกภาพพื้นฐานที่ขอบช่วยเหลือผู้อื่น เนื่องจากนักศึกษาที่มีบุคลิกภาพขอบช่วยเหลือนั้นเมื่อเข้ามาทำกิจกรรมในชมรมแล้วมีแนวโน้มที่จะมีความพึงพอใจในการทำกิจกรรมร่วมกับชมรมในระดับสูง ซึ่งจะส่งผลให้นักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อการทำกิจกรรมอาสาสมัครและทำกิจกรรมอาสาสมัครอย่างสม่ำเสมอด้วย

3. กลุ่มเพื่อนสนิท และผู้ปกครองควรแสดงความคาดหวังกับตัวนักศึกษาให้

ความสำคัญกับการทำกิจกรรมอาสาพัฒนา โดยผ่านการสนทนอย่างไม่เป็นทางการ การแสดงออกว่าการทำกิจกรรมอาสาสมัครมีความสำคัญกับตัวนักศึกษาเอง ควรที่จะทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องไม่ควรเลิกกลางคัน การให้กำลังใจ แสดงถึงความคาดหวังดังกล่าวจะคอยกระตุ้นให้นักศึกษาผลักดันตนเองให้ทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องจนบ่มเพาะสร้างเอกลักษณ์ในการทำกิจกรรมอาสาสมัครของตนเอง และผลักดันตนเองให้เข้าร่วมกิจกรรมกับชมรมอาสาสมัครและบ่มเพาะเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครกับชมรมต่อไป ซึ่งจะทำให้นักศึกษามีแนวโน้มเข้าร่วมกิจกรรมกับชมรมในระดับสูงและมีเจตคติที่ดีต่อการทำกิจกรรมอาสาสมัครอย่างต่อเนื่องต่อไป

4. คณะกรรมการชมรมควรมีกลวิธีในการจูงใจนักศึกษาหรือสมาชิกชมรมที่เข้า

ร่วมกับชมรมไม่นานนัก โดยการจูงใจนั้นควรต้องให้ตรงกับความต้องการ เป้าหมายในการทำกิจกรรมชมรมของสมาชิกแต่ละคน ในการวิจัยครั้งนี้สามารถชี้แนวทางได้ว่า เป้าหมายที่สำคัญที่ควรให้ความสำคัญในการจูงใจเป็นหลักคือ เป้าหมายด้านการพัฒนาศักยภาพด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่นของนักศึกษา การเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ จากการทำงานร่วมกับผู้อื่น เป้าหมายที่นักศึกษาต้องการให้ตนเองเป็นที่ยอมรับของสังคม และเป้าหมายที่ต้องการช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทนใดๆ โดยกิจกรรมนี้ควรเน้นที่เพศชายก่อน เนื่องจากการสร้างแรงจูงใจดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะใช้ได้ผลกับเพศชายมากกว่าเพศหญิง นอกจากนี้ควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับความสำเร็จของชมรม พยายามชูประเด็นให้เห็นว่าการเป็นสมาชิกของชมรมแล้วทำให้นักศึกษามีความภูมิใจในเรื่องใดบ้าง โดยกิจกรรมนี้ควรเน้นที่เพศหญิงก่อน เนื่องจากการประชาสัมพันธ์ดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะใช้ได้ผลกับเพศหญิงมากกว่าเพศชาย

5. การส่งเสริมผลักดันให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมกับชมรมนั้นเป็นหน้าที่หลักของ

นักศึกษารุ่นพี่ที่สังกัดชมรมด้านอาสาพัฒนาและนักกิจการนักศึกษาของแต่ละ

มหาวิทยาลัย ควรต้องหากลวิธีในการสื่อสารทำความเข้าใจกับนักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำกิจกรรมอาสาสมัครจนมีคุณลักษณะที่เป็นผู้อาสาสมัครอยู่ในสายเลือด ให้เข้าร่วมทำกิจกรรม

ด้านอาสาพัฒนา เพื่อที่นักศึกษาในกลุ่มดังกล่าวเมื่อเข้าร่วมกิจกรรมอาสาพัฒนากับชมรม จะมีแนวโน้มในการพัฒนาเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครกับชมรมของมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้นด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งนี้พบว่า ตัวแปรที่ใช้อธิบายการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน สามารถอธิบายความแปรปรวนของการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนได้ร้อยละ 67.8 แต่เมื่อแยกวิเคราะห์ตัวแปรตาม เฉพาะความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมตัวแปรที่ใช้อธิบายนั้นอธิบายความแปรปรวนของความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมได้เพียงร้อยละ 19.8 เท่านั้น แสดงว่ายังมีตัวแปรอื่นๆ อีกที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ยังไม่ได้นำมาศึกษา เช่น ตัวแปรในกลุ่มทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2541) ซึ่งจากผลการวิจัยของคมนา วัชรานินท์ (2546) พบว่าสามารถนำมาอธิบายพฤติกรรมกรอาสาพัฒนาในกลุ่มนักศึกษาในระดับปริญญาตรีได้เป็นอย่างดี ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการพิจารณานำตัวแปรสาเหตุจากกลุ่มทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมมาอธิบายร่วมด้วย

2. จากผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่าในบางตัวแปรคือ แรงจูงใจอาสาไม่พบความสัมพันธ์ทั้งกับตัวแปรอาสาสมัครอย่างยั่งยืน และเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแบบเฉพาะ ซึ่งตรงกับแนวคิดของเพ็นเนอร์ (Penner, 2002) ที่ว่าเมื่อบุคคลเข้าร่วมทำกิจกรรมอาสาสมัครเป็นระยะเวลานาน อิทธิพลของแรงจูงใจอาสาจะลดน้อยลงแต่จะถูกแทนที่โดยเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครแทน ดังนั้นหากต้องการทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะความสัมพันธ์ และพัฒนาการของความสัมพันธ์ในการอธิบายการอาสาสมัครอย่างลึกซึ้งและเป็นกระบวนการมากกว่านี้ ควรทำการศึกษาแบบระยะยาว เพื่อให้เห็นถึงกระบวนการและการพัฒนาของการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนตั้งแต่การเริ่มเข้ามาเป็นอาสาสมัครจนกลายเป็นอาสาสมัครที่ทำกิจกรรมอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

3. ผลการศึกษานี้เป็นจุดเริ่มต้นของการใช้แนวคิดหน้าที่ในการอธิบายการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนซึ่งศึกษาในกลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งงานวิจัยในประเทศไทยมีงานประเภทนี้ค่อนข้างน้อย นอกจากงานชิ้นแล้วยังมีอีกหนึ่งงานวิจัยคืองานวิจัยของ คมนา วัชรานินท์ (2546) ซึ่งทั้งสองงานได้ใช้ตัวแปรในการอธิบายสาเหตุที่ค่อนข้างแตกต่างกัน ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาการอาสาสมัครอย่างยั่งยืนในกลุ่มอาสาสมัครกลุ่มอื่นๆ ที่สังคมมีความต้องการอาสาสมัครในระดับสูง เช่น อาสาสมัครดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์ บ้านพักคนชรา โรงพยาบาล เป็นต้น และควรศึกษานูรณ์การตัวแปรที่ใช้ศึกษาจากงานวิจัยทั้งงานวิจัยครั้งนี้และของคมนา วัชรานินท์ ร่วมกันในการศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยเซนจอห์น. (2550, 5 ธันวาคม). สัมภาษณ์โดย อนุ เจริญวงศ์
ระยับ ที่ฝ่ายกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยเซนจอห์น.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์.
กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- โกศล มีความดี. (2547). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะของข้าราชการ
ตำรวจ. ปรินทิเนียน (วท.ม.) การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์. กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- คมนา วัชรานันท์. (2546). ปัจจัยเชิงเหตุและผลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมอาสาสมัครพัฒนา
ของนักศึกษามหาวิทยาลัย. ภาคนิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ธรรมนันท์กา แจ้งสว่าง. (2547). ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาท
สมมติกับตัวแบบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. ปรินทิเนียน วท.ม. (การวิจัย
พฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ
โรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชะลอ อุทกภาชน. (2514). พุทธศาสนากับสังคมศาสตร์ เล่ม 1. กรุงเทพฯ: แพร่พิทยา.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2541). รูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) เพื่อการวิจัย
สาเหตุของพฤติกรรม และการพัฒนาพฤติกรรมมนุษย์. วารสารทันตภิบาล. 10(2): 105-
108.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2547). จิตลักษณะที่สำคัญตามทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับ
ทัศนคติและพฤติกรรมการสนับสนุนทางสังคมของหัวหน้า. วารสารจิตพฤติกรรม
ศาสตร์. 1(2): 136-163.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2548). การสนับสนุนทางสังคมของหัวหน้า: ความหมาย วิธีวัดและ
แนวทางการพัฒนา. วารสารจิตวิทยา. 12: 65-81.
- นันทวัฒน์ ชุนชี. (2546). การใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม
เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. ปรินทิเนียน วท.
ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

วิรัตน์ ธรรมนารถสกุล. (2544). อิทธิพลของพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรต่อผล
การปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ: ศึกษาอิทธิพลทางตรง อิทธิพลคั่นกลาง และ
อิทธิพลสอดแทรก. รายงานการวิจัยส่วนหนึ่งของการทำปริญญาโท วท.ด. (การ
วิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ. ถ่ายเอกสาร

_____. (2547). ปัจจัยเชิงสาเหตุทุกระดับของผลการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ:
ศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงาน และปัจจัยระดับบุคคล. ปริญญาโท
วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ปานสาร หัสตินทร. (2538). ค่ายอาสาพัฒนากับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. เอกสารวิจัย
ส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่น 37. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

พระธรรมปิฎก. (2545). ธรรมญูชีวิต. (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: มูลนิธิพุทธธรรม.

พระเทพดิลก (ระแบบ จิตญาโณ). (มปป). พรหมวิหารธรรม เรือนใจของผู้ใฝ่สุข. กรุงเทพฯ:
ธรรมสภา.

พรพิมล วรภูมิพุทธพงศ์; และ สงคราม เซาว์ศิลป์. (2549). การสร้างแบบวัดการสนับสนุน
ทางสังคม. มนุษยศาสตร์สาร. 7(2): 33-47.

พูนสิริ เกษสังข์. (2539). การเปรียบเทียบคุณภาพของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านพรหม
วิหารสี่ ที่มีรูปแบบการถามต่างกัน. ปริญญาโท (กศ.ม.) การวัดผลการศึกษา.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

มุกิตา หวังคิด. (2547). การฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยนำเสนอสถานการณ์ผ่าน
สื่อคอมพิวเตอร์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6. ปริญญา
โท วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม. (2548). ร่วมแรงแข่งขัน ร่วมกันทำดี.
เอกสารประกอบการประชุม สมัชชาคุณธรรมแห่งชาติ และตลาดนัดคุณธรรม ครั้งที่ 1
วันที่ 28-30 ตุลาคม 2548 ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). มาตรฐานการศึกษาของชาติ. กรุงเทพฯ:
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สำเนา ขจรศิลป์. (2538). มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา 2: การพัฒนานักศึกษา. กรุงเทพฯ:
ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ทิพย์สุตา จันทรแจ่มหล้า. (2544). ปัจจัยด้านจิตสังคมของผู้ดูแลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมในการสนับสนุนทางสังคมแก่ผู้ติดเชื้อเอชไอวี. ปรินญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- อนิสรา จรัสศรี. (2541). ลักษณะทางพุทธและพฤติกรรมศาสตร์ที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการพยาบาลผู้ป่วยติดเชื้อเอชไอวีของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดสำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานคร และสังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. ปรินญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Aiken, Leona S.; & West, Stephen G. (1991). *Multiple Regression: Testing and Interpreting Interactions*. Newbury Park: Sage.
- Ajzen, J.; & Fishbein, M. (1980). *Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Algina, J.; & Moulder, B. C. (2001). A Note on Estimating the Jöreskog-Yang Model for Latent Variable Interaction using LISREL8.3. *Structural Equation Modeling*. 8: 40-52.
- Anderson, J. C.; & Gerbing, D. W. (1988). Structural Equation Modeling in Practice: A Review and Recommended Two-Steps Approach. *Psychological Bulletin*. 103: 411-423.
- Anderson, N.; Rushton, J. P. (1978). The Motive to Volunteer. *Journal of Voluntary Action Research*. 7: 51-60.
- Baron, R. M.; & Kenny, D. A. (1986). The Moderator-Mediator Variable Distinction in Social Psychological Research: Conceptual, Strategic, and Statistical Considerations. *Journal of Personality and Social Psychology*. 51: 1173-1182.
- Batista-Foguet, Joan M.; Coenders, Germa.; Saris, Willem E.; & Bisbe, Josep. (2004). Simultaneous Estimation of Indirect and Interaction Effects using Structural Equation Models. *Metodoloski Zvezki*. 1(1): 163-184.
- Batson, C. D.; Van Lange, Paul. A. M.; Ahmad, Nadia.; & Lishner, David. A. (2003). Altruism and Helping Behavior. In *The Sage Handbook of Social Psychology*. (pp. 279-295). Hogg, M.A.; & Cooper, J. (editors). London: Sage.
- Berkowitz, L.; & Lutterman, K. (1968). The Traditionally Socially Responsible Personality. *The Public Opinion Quarterly*. 32: 169-185.

- Bhanthumnavin, D. (2000). Importance of Supervisory Support and its Implication for HRD in Thailand. *Psychology and Developing Societies*. 12(2): 155-166.
- Boezeman, Edwin J.; & Ellemers, Naomi. (2008). Volunteer Recruitment: The Role of Organizational Support and Anticipated Respect in Non-Volunteers' Attraction to Charitable Volunteer Organizations. *Journal of Applied Psychology*. 93(5): 1013-1026.
- Bollen, K. A. (1989). *Structural Equations with Latent Variables*. New York: Wiley.
- Bollen, K. A.; & Paxton, P. (1998). Two-stage Least Squares Estimation of Interaction Effects. In R. E. Schumacker & G. A. Macoulides (Eds), *Interaction and Nonlinear Effects in Structural Equation Modeling* (pp. 125-151). Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Bryan, A.; Schmiede, S. J.; & Broadus, M. R. (2007). Mediation Analysis in HIV/AIDS Research: Estimating Multivariate Path Analytic Models in a Structural Equation Modeling Framework. *AIDS Behavior*. 11: 365-383.
- Burke, Peter J. (1980). The Self: Measurement Implications From a Symbolic Interactionist Perspective. *Social Psychology Quarterly*. 43: 18-29.
- Bussemeyer, J. B.; & Jones, L. E. (1983). Analysis of Multiplicative Combination Rules when Causal Variables are Measured with Error. *Psychological Bulletin*. 93: 549-562.
- Byrne, Barbara M. (1998). *Structural Equation Modeling with LISREL, PRELIS, and SIMPLIS: Basic Concepts, Applications, and Programming*. New Jersey: Lawrence Erlbaum.
- Callero, P. L. (1985). Role Identity Salience. *Social Psychology Quarterly*. 48: 203-214.
- _____. (1994). From Role-Playing to Role-Using: Understanding Role as Resource. *Social Psychology Quarterly*. 57: 228-243.
- Callero, P. L.; Howard, J. A.; & Piliavin J. A. (1987). Helping Behavior as Role Behavior: Disclosing Social Structure and History in the Analysis of Prosocial Action. *Social Psychology Quarterly*. 50: 247-256.
- Campbell, D. T.; & Fiske, D. W. (1959). Convergent and Discriminant Validation by the multitrait-multimethod Matrix. *Psychological Bulletin*. 56: 81-105.
- Cassell, J. (1976). The Contribution of the Social Environment to Host Resistance. *American Journal of Epidemiology*. 134(2): 107-123.

- Charng, Hong-Wen.; Piliavin, Jane Allyn.; & Callero, Peter L. (1988). Role Identity and Reasoned Action in the Prediction of Repeated Behavior. *Social Psychology Quarterly*. 51(4): 303-317.
- Cheung, G. W.; & Rensvold R. B. (2002). Evaluation Goodness-of-Fit Indexes for Testing Measurement Invariance. *Structural Equation Modeling*. 9(2): 233-255.
- Clary, E. G.; Snyder, Mark.; Ridge, Robert D.; Copeland, John.; Stukas, Arthur A.; Haugen, Julie.; & Miene, Peter. (1998). Understanding and Assessing the Motivations of Volunteers: A Functional Approach. *Journal of Personality and Social Psychology*. 74(6): 1516-1530.
- Clary, E. Gil.; & Snyder, Mark. (1999). The Motivations to Volunteer: Theoretical and Practical Considerations. *Current Directions in Psychological Science*. 8(5, October): 156-159.
- Cnaan, R. R.; & GoldbergGlen, R. S. (1991). Measuring Motivation to Volunteer in Human Services. *Journal of Applied Behavioral Science*. 27: 269-284.
- Cohen, J. (1983). The Cost of Dichotomization. *Applied Psychological Measurement*. 7: 249-253.
- Cohen, J.; & Cohen, P. (1983). *Applied Multiple Regression/Correlation Analysis for the Behavioral Sciences*. 2nd edition. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Davis, Mark H. (1980). A Multidimensional Approach o Individual Differences in Empathy. *JSAS Catalog of Selected Documents in Psychology*. 10: 85-104.
- _____. (1983). Measuring Differences in Empathy: Evidence for a Multidimensional Approach. *Journal of Personality and Social Psychology*. 44(1): 113-126.
- _____. (1994). *Empathy: A Social Psychological Approach*. Madison: WCB Brown & Benchmark.
- Deaux, K.; & Stark, B. E. (1996, May). *Identity and Motive: An Integrated Theory of Volunteerism*. Paper Presented at the Annual Meeting of the Society for the Psychological Study of Social Issues, Ann Arbor, MI.
- Dovidio, J. F.; & Penner L. A. (2001). Helping and Altruism. In M. Brewer & M. Hewstone (Eds.), *Blackwell International Handbook of Social Psychology: Interperonal Processes* (pp. 162-195). Cambridge, MA: Blackwell.
- Dutton, J. E.; Dukerich, J. M.; & Harquail, C. V. (1994). Organizational Images and Member Identification. *Administrative Science Quarterly*. 39: 239-263.

- Eley, Diann. (2002). *The Impact of Volunteering Experience on Citizenship Qualities in Students: Perceptions and Reflections of Volunteering*. Paper Presented at The Australian Association for Research in Education Conference. Brisbane, Australia.
- Finkelstein, Marcia A. (2008). Volunteer Satisfaction and Volunteer Action: A Functional Approach. *Social Behavior and Personality*. 36(1): 9-18.
- Finkelstein, Marcia A.; & Penner, Louis A. (2004). Predicting Organizational Citizenship Behavior: Integrating the functional and role identity approaches. *Social Behavior and Personality*. 32: 383-398.
- Finkelstein, Marcia A.; Penner, Louis A.; & Brannick, Michael T. (2005). Motive, Role Identity, and Prosocial Personality as Predictors of Volunteer Activity. *Social Behavior and Personality*. 33(4): 403-418.
- Fishbein, M.; & Ajzen, I. (1975). *Belief, Attitude, Intention, and Behavior: An Introduction to Theory and Research*. Reading, MA: Addison-Wesley.
- Flanagan, C.; & Bowes, J.; Jonsson, B.; Csapo, B.; & Sheblanova, E. (1998). Ties that Bind: Correlates of Adolescents' Civic Commitments in Seven Countries. *Journal of Social Issues*. 54: 457-475.
- Fletcher, Thomas D. (2004, July). Medical Students' Motivations to Volunteer: An Examination of The Nature of Gender Differences. *Sex Roles: A Journal of Research*.
- Gallagher, S. *Older People Giving Care: Helping People and Community*. Westport, CT: Auburn House.
- Gilligan, C. (1982). *In a Different Voice: Psychological Theory and Women's Development*. Cambridge, MA: Harvard University.
- Grasha, A. F. (1995). *Practical Application of Psychology*. New York: Harper Collins.
- Greenslade, Jaimi H.; & White, Katherine M. (2005). The Prediction of Above-Average Participation in Volunteerism: A Test of The Theory of Planned Behavior and the Volunteers Functions Inventory in Older Australian Adults. *The Journal of Social Psychology*. 145(2): 155-172.
- Grube, Jean A.; & Piliavin, Jane Allyn. (2000). Role Identity, Organizational Experiences, and Volunteer Performance. *Personality and Social Psychology Bulletin*. 26(9): 1108-1119.
- Hans-Werner, Bierhoff. (2002). *Prosocial Behaviour*. Sussex: Psychology.

- Harman, H. H. (1976). *Modern Factor Analysis* (3rd ed.). Chicago: University of Chicago.
- Houle, Barbara J.; Sagarin, Brad J.; & Kaplan, Martin F. (2005). A Functional Approach to Volunteerism: Do Volunteer Motives Predict Task Preference?. *Basic and Applied Social Psychology*. 27(4): 337-344.
- House, J. S. (1981). *Work Stress and Social Support*. Reading, MN: Addison-Wesley.
- Hu, L. T.; & Bentler, P. M. (1993). Cutoff Criteria for Fit Indices in Covariance Structure Analysis: Conventional Criteria versus New Alternatives. *Structural Equation Modeling*. 6: 1-55.
- Jaccard, James.; & Wan, Choi K. (1995). Measurement Error in the Analysis of Interaction Effects between Continuous Predictors using Multiple Regression: Multiple Indicator and Structural Equation Approaches. *Psychological Bulletin*. 117: 348-357.
- _____. (1996). *Lisrel Approaches to Interaction Effects in Multiple Regression*. Thousand Oaks: Sage.
- Jöreskog, K. G.; & Yang, F. (1996). Nonlinear Structural Equation Models: The Kenny-Judd Model with Interaction Effects. In G. A. Marcoulides & R. E. Schumacker (Eds.), *Advanced Structural Equation Modeling: Issues and Techniques* (pp. 57-88). Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Katz, D. (1960). The functional Approach to the Study of Attitudes. *Public Opinion Quarterly*. 24: 163-204.
- Kenny, D. A. 1998. *Multiple Factor Models*. Retrieved October 5, 2005, from <http://www.davidakenny.net/cm/mfactor.htm>.
- Kenny, David A.; & Judd, Charles M. (1984). Estimating the Nonlinear and Interactive Effects of Latent Variables. *Psychological Bulletin*. 96(1): 201-210.
- Kenny, David A.; Kashy, Deborah A.; & Bolger, Niall. (1998). Data Analysis in Social Psychology. In D. T. Gilbert; S. T. Fiske; & G. Lindzey. (editors). *The Handbook of Social Psychology: Volume I*. (4th ed., pp.233-268). New York: McGraw-Hill.
- Klein, Andreas G. (2006). QuasiML 3.10: Quick Reference Manual. Retrieved March 12, 2007, from https://netfiles.uiuc.edu/agklein/QML/Manual_QML310.doc.

- Klein, Andreas G.; & Moosbrugger, Helfried. (2000). Maximum Likelihood Estimation of Latent Interaction Effects with the LMS Method. *Psychometrika*. 65(4): 457-474.
- Klein, Andreas G; & Muthen, Bengt O. (2007). Quasi Maximum Likelihood Estimation of Structural Equation Models with Multiple Interaction and Quadratic Effects. *Multivariate Behavioral Research*. 42(4): 647 – 673.
- Kline, Rex B. (2005). *Principles and Practice of Structural Equation Modeling*. (2nd). New York: Guilford.
- Kohlberg, L. (1984). *Essays on Moral Development: Vol II. The Psychology of Moral Development*. San Francisco: Harper & Row.
- Lee, K.; & Allen, N. J. (2002). Organizational Citizenship Behavior and Workplace Deviance: The Role of Affect and Cognitions. *Journal of Applied Psychology*. 87: 131-142.
- Lewin, K. (1951). *Field Theory in Social Science*. New York: Harper.
- Li, Fuzhong.; et al. (1998). Approaches to Testing Interaction Effects using Structural Equation Modeling Methodology. *Multivariate Behavioral Research*. 33(1): 1-39.
- Locke, E. A. (1976). The Nature and Cause of Job Satisfaction. In M. D. Dunnette (Ed.). *Handbook of Industrial and Organizational Psychology*. (p. 1300). Chicago: Rand McNally.
- Marsh, Herbert W.; & Grayson, D. (1995). Latent Variable Models of Multitrait-Multimethod Data. In *Structural Equation Modeling: Concepts, Issues, and Applications*. Hoyle, R.H. (editor). pp.177-198. Thousand Oaks: Sage.
- Marsh, Herbert W.; Wen, Zhonglin.; & Hau, Kit-Tai. (2004). Structural Equation Models of Latent Interactions: Evaluation of Alternative Estimation Strategies and Indicator Construction. *Psychological Methods*. 9(3): 275-300.
- Martin, A.; Marsh, Herbert W. (1999). *Effect of the Interaction of Level and Stability of Self-esteem on a Variety of School-Related Outcomes: Five Alternative Approaches to Testing Interactions between Latent Variables*. Paper Presented at the Meeting of the Australian Association for Research in Education, Melbourne, Australia.

- McCall, George J.; & Simmons J. L. (1978). *Identities and Interactions: An Examination of Human Interactions in Everyday Life*. Revised edition. New York: Free Press.
- McClelland, G. H.; & Judd, C. M. (1993). Statistical Difficulties of Detecting Interactions and Moderator Effects. *Psychological Bulletin*. 114: 376-389.
- McGuire, W. J. (1989). The Structure of Individual Attitudes and Attitude Systems. In A. R. Pratkanis, S. J. Breckler, & A. G. Greenwald (Eds.), *Attitude Structure and Function*. Hillsdale, New Jersey: Lawrence Erlbaum.
- Midili, A.; & Penner, L. A. (1995). *Dispositional and Environmental Influences on Organizational Citizenship Behavior*. New York: American Psychological Association.
- Moosbrugger, Helfried.; Schermelleh-Engel, Karin.; & Klein, Andreas. (1998). Methodological Problems of Estimating Latent Interaction Effects. *Methods of Psychological Research Online*. 2(2): 95-111. Retrieved October 5, 2005, from <http://www.pabst-publishers.de/mpr/>.
- Moulder, B. C.; & Algina, J. (2002). Comparison of Methods for Estimating and Testing Latent Variable Interactions. *Structural Equation Modeling*. 9(1-19).
- Muthen, Bengt O. (2005). Mplus Discussion: Structural Equation Modeling. Retrieved Jan 16, 2009, from <http://www.statmodel.com/discussion/messages/11/827.html?1207346653>.
- Muthen, Linda K.; & Muthen, Bengt O. (2007). *Mplus User's Guide*. (5th). Los Angeles, CA: Muthen & Muthen.
- Nevid, J. S. (2003). *Psychology Concepts and Applications*. Boston: Houghton Mifflin.
- Omoto, Allen. M.; & Snyder, Mark. (1995). Sustained Helping Without Obligation: Motivation, Longevity of Service, and Perceived Attitude Change Among AIDS Volunteers. *Journal of Personality and Social Psychology*. 68(4): 671-686.
- _____. (2002). Considerations of Community: The Context and Process of Volunteerism. *American Behavioral Scientist*. 45: 846-867.
- Ostroff, C. (1992). The Relationship between Satisfaction, Attitude, and Performance: an Organizational Level Analysis. *Journal of Applied Psychology*. 77: 963-974.

- Penner, Louis A. (2002). Dispositional and Organizational Influences on Sustained Volunteerism: An Interactionist Perspective. *Journal of Social Issues*. 58(3): 447-467.
- _____. (2004). Volunteerism and Social Problems: Making Things Better or Worse. *Journal of Social Issues*. 60(3): 645-666.
- Penner, Louis A.; & Finkelstein, Marcia A. (1998). Dispositional and Structural Determinants of Volunteerism. *Journal of Personality and Social Psychology*. 74(2): 525-537.
- Penner, Louis A.; Dovidio, John F.; Piliavin, Jane A.; & Schroeder, David A. (2005). Prosocial Behavior: Multilevel Perspectives. *Annual Review of Psychology*. 56: 365-392.
- Penner, Louis A.; Fritzsche, Barbara A.; Craiger J. P.; & Freifeld, Tamara S. (1995). Measuring the Prosocial Personality. In J. Butcher & C. D. Spielberger (Eds.), *Advances in Personality Assessment* (Vol. 10, pp.147-163). Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Penner, Louis A.; Midili, A. R.; & Kegelmeyer, J. (1997). Beyond Job Attitudes: A Personality and Social Psychology Perspective on the Causes of Organizational Citizenship Behavior. *Human Performance*. 10: 111-131.
- Penner, Louis A.; & Fritzsche, B. A. (1993). *Measuring the Prosocial Personality: Four Construct Validity Studies*. American Psychological Association, Toronto, Canada.
- Piliavin, Jane Allyn.; Grube, Jean A.; & Callero, Peter L. (2002). Role as Resource for Action in Public Service. *Journal of Social Issues*. 58(3): 469-485.
- Piliavin, Jane Allyn.; & Chang, Hong-Wen. (1990). Altruism: A Review of Recent Theory and Research. *Annual Review of Sociology*. 16: 27-65.
- Ping, R. A., Jr. (1996). Latent Variable Interaction and Quadratic Effect Estimation: A Two-Step Technique using Structural Equation Analysis. *Psychological Bulletin*. 119: 166-175.
- Prentice, D. A.; & Carlsmith, K. M. (2000). Opinions and Personality: On the Psychological functions of Attitudes and Other Valued Possessions: In G. R. Maio & J. M. Olson (Eds.), *Why We Evaluate: Functions of Attitudes* (pp.133-162). Mahwah, NJ: Erlbaum.

- Rioux, Sheila M.; & Penner, Louis A. (2001). The Causes of Organizational Citizenship Behavior: A Motivational Analysis. *Journal of Applied Psychology*. 86(6): 1306-1314.
- Rosenthal, S.; Feiring, C.; & Lewis, M. (1998). Political Volunteering from Late Adolescence to Young Adulthood: Patterns and Predictions. *Journal of Social Issues*. 54: 471-493
- Rushton, J. P.; Chrisjohn, R. D.; & Fekken, G. C. (1981). The Altruistic Personality and the Selfreport Altruism Scale. *Personality and Individual Differences*. 2: 293-302.
- Schlozman, K.; Burns, N.; & Verba, S. (1994). Gender and the Pathways to Participation: The Role of Resources. *Journal of Political Science*. 56: 963-990.
- Schwartz, S. H.; & Howard, J. (1981). A Normative Decision-Making Model of Helping Behavior. In J. P. Rushton & R. M. Sorrentino (Eds.). *Altruism and Helping Behavior* (pp. 189-211). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Schumacker, R. E.; & Lomax, R. G. (2004) *A Beginner's Guide to Structural Equation Modeling*. (2nd). Mahwah, NJ: Lawrence.
- Shrout, P.E.; & Bolger, N. (2002). Mediation in Experimental and Nonexperimental Studies: New Procedures and Recommendations. *Psychological Methods*. 7: 422-445.
- Smith, D. H. (1981). Altruism, Volunteers, and Volunteerism. *Journal of Voluntary Action Research*. 10: 21-38.
- Smith, M.; Bruner, J.; & White, R. (1956). *Opinions and Personality*. New York: Wiley.
- Smith, T. W. (2006). *Altruism and Empathy in America: Trends and Correlates*. National Opinion Research Center, University of Chicago.
- Snyder, Mark.; & Cantor, Nancy. (1998). Understanding Personality and Social Behavior: A Functionalist Strategy. In D. T. Gilbert; S. T. Fiske; & G. Lindzey. (editors). *The Handbook of Social Psychology: Volume I*. (4th ed., pp.635-679). New York: McGraw-Hill.
- Snyder, Mark.; & Ickes, William. (1985). Personality and Social Behavior. In *The Handbook of Social Psychology: Volume II*. (3rd ed., pp.883-948). Lindzey, Gardner.; & Aronson, Elliot. (editors). New York: Lawrence Erlbaum.

- Snyder, Mark.; Clary, E. G.; & Stukas, A. A. (2000). The Functional Approach to Volunteerism. In R. Maio; J. M. Olson (Eds.), *Why We Evaluate: Functions of Attitudes* (pp.365-393). Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Sobel, M. E. (1982). Asymptotic Confidence Intervals for Indirect Effects in Structural Equations Models. In S. Leinhardt (ed.), *Sociological Methodology* (pp.290-312). San Francisco: Jossey-Bass.
- Stevens, James P. (1999). *Intermediate Statistics : A Modern Approach*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Stolinski, Amy. M.; et al. (2004, January). Empathy, Guilt, Volunteer Experiences, and Intentions to Continue Volunteering Among Buddy Volunteers in an AIDS Organization. *Journal of Applied Biobehavioral Research*. 9(1): 1-22.
- Stone-Romero, Eugene F.; & Anderson, Lance E. (1994). Relative Power of Moderated Multiple Regression and the Comparison of Subgroup Correlation Coefficients for Detecting Moderating Effects. *Journal of Applied Psychology*. 79(3): 354-359.
- Stryker, Sheldon.; & Burke, Peter. (2000). The Past, Present, and Future of and Identity Theory. *Social Psychology Quarterly*. 63(4): 284-297.
- Styker, Sheldon. (1980). *Symbolic Interactionism: A Social Structural Version*. Palo Alto: Benjamin Cummings.
- Tabachnick, Barbara G.; & Fidell, Linda S. (2007). *Using Multivariate Statistics*. Boston: Pearson.
- Tajfel, H.; & Turner, J. C. (1985). The Social Identity Theory of Intergroup Behavior. In S. Worchel & W. G. Austin (Eds.). *Psychology of Intergroup Relations* (pp. 7-24). Chicago: Nelson-Hall.
- Turner, R. H. (1978). The Role and the Person. *American Journal of Sociology*. 84: 1-23.
- Wilson, John. (2000). Volunteering. *Annual Review of Sociology*. 26: 215-240.
- Wilson, John.; & Musick, Marc. (1997, October). Who Cares? Toward an Integrated Theory of Volunteer Work. *American Sociological Review*. 62: 694-713.
- Winniford, Janet. C.; Carpenter, D. Stanley.; & Grider, Clint. (1997, Winter). Motivations of College Student Volunteers: A Review. *NASPA Journal*. 34: 134-146.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. อ.ดร.เสกสรรค์ ทองคำบรรจง ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อ.ดร.วรรณะ บรรจง โปรแกรมวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
3. รศ.งามตา วนินทานนท์ รองศาสตราจารย์ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. อ.ดร.พิกุล เอกวรางกูร ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
5. ศ.ดร.สำเนาวั ขจรศิลป์ ข้าราชการบำนาญ ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
6. ดร.จิรวัดน์ วีรังกร กองกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
7. รศ.นิภา ศรีไพโรจน์ ข้าราชการบำนาญ ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
8. ผศ.ดร.อ้อมเดือน สดมณี สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
9. อ.ดร.วิรัตน์ กิตติพิชัย ภาควิชาอนามัยครอบครัว คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างคำสั่งและผลการวิเคราะห์ จากโปรแกรม Mplus

ข1 คำสั่งและผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือแบบพุทธ

Mplus VERSION 5.2

MUTHEN & MUTHEN

04/27/2009 3:27 PM

INPUT INSTRUCTIONS

TITLE: This is a exploratory factor analysis for empathy

indicators in this project are category

DATA: File is 'D:\analvolunteer\cfaemp.dat';

Format is F5, 1X, 13F1;

LISTWISE = ON;

VARIABLE: NAMES ARE ID meada01 meada02 meada03 karu04 karu05 karu06

karu07 muti08 muti09 muti10 muti11 ubea12 ubea13;

USEVARIABLES = meada01 meada02 meada03 karu04 karu05 karu06

karu07 muti08 muti09 muti10 muti11 ubea12 ubea13;

CATEGORICAL ARE meada01 meada02 meada03 karu04 karu05 karu06

karu07 muti08 muti09 muti10 muti11 ubea12 ubea13;

MODEL: f1 BY meada01 meada02 meada03;

f2 BY karu04 karu05 karu06 karu07;

f3 BY muti08 muti09 muti10 muti11;

f4 BY ubea12 ubea13;

muti09 WITH karu04; ubea12 WITH muti11;

meada02 WITH karu06;

muti10 WITH ubea13;

OUTPUT: STANDARDIZED;

SAVEDATA: FILE IS 'D:\analvolunteer\fscoreemp.sav';

SAVE = FSCORES;

INPUT READING TERMINATED NORMALLY

This is a exploratory factor analysis for emphaty

indicators in this project are category

SUMMARY OF ANALYSIS

Number of groups	1
Number of observations	956
Number of dependent variables	13
Number of independent variables	0
Number of continuous latent variables	4

Observed dependent variables

Binary and ordered categorical (ordinal)

MEADA01 MEADA02 MEADA03 KARU04 KARU05 KARU06
 KARU07 MUTI08 MUTI09 MUTI10 MUTI11 UBEA12
 UBEA13

Continuous latent variables

F1 F2 F3 F4

Estimator WLSMV
 Maximum number of iterations 1000
 Convergence criterion 0.500D-04
 Maximum number of steepest descent iterations 20
 Parameterization DELTA

Input data file(s)

D:\analvolunteer\cfaemp.dat

Input data format

(F5, 1X, 13F1)

THE MODEL ESTIMATION TERMINATED NORMALLY

TESTS OF MODEL FIT

Chi-Square Test of Model Fit

Value	102.558*
Degrees of Freedom	46**
P-Value	0.0000

* The chi-square value for MLM, MLMV, MLR, ULSMV, WLSM and WLSMV cannot be used for chi-square difference tests. MLM, MLR and WLSM chi-square difference testing is described in the Mplus Technical Appendices at www.statmodel.com. See chi-square difference testing in the index of the Mplus User's Guide.

** The degrees of freedom for MLMV, ULSMV and WLSMV are estimated according to a formula given in the Mplus Technical Appendices at www.statmodel.com. See degrees of freedom in the index of the Mplus User's Guide.

Chi-Square Test of Model Fit for the Baseline Model

Value	2136.874
Degrees of Freedom	35
P-Value	0.0000

CFI/TLI

CFI	0.973
TLI	0.980

Number of Free Parameters 62

RMSEA (Root Mean Square Error Of Approximation)

Estimate	0.036
----------	-------

WRMR (Weighted Root Mean Square Residual)

Value	0.843
-------	-------

MODEL RESULTS

		Two-Tailed			
		Estimate	S.E.	Est./S.E.	P-Value
F1	BY				
	MEADA01	1.000	0.000	999.000	999.000
	MEADA02	1.302	0.133	9.776	0.000
	MEADA03	1.140	0.119	9.559	0.000
F2	BY				
	KARU04	1.000	0.000	999.000	999.000
	KARU05	1.159	0.084	13.777	0.000
	KARU06	1.377	0.093	14.726	0.000
	KARU07	1.135	0.082	13.814	0.000
F3	BY				
	MUTI08	1.000	0.000	999.000	999.000
	MUTI09	0.941	0.070	13.479	0.000
	MUTI10	0.664	0.069	9.696	0.000
	MUTI11	0.967	0.069	13.962	0.000
F4	BY				
	UBEA12	1.000	0.000	999.000	999.000
	UBEA13	1.535	0.163	9.432	0.000
F2	WITH				
	F1	0.215	0.024	8.809	0.000
F3	WITH				
	F1	0.235	0.024	9.615	0.000
	F2	0.317	0.026	12.373	0.000
F4	WITH				

F1	0.169	0.023	7.484	0.000
F2	0.199	0.025	8.091	0.000
F3	0.190	0.022	8.538	0.000

MUTI09 WITH

KARU04	-0.160	0.038	-4.220	0.000
--------	--------	-------	--------	-------

UBEA12 WITH

MUTI11	0.135	0.037	3.668	0.000
--------	-------	-------	-------	-------

MEADA02 WITH

KARU06	0.122	0.031	3.911	0.000
--------	-------	-------	-------	-------

MUTI10 WITH

UBEA13	0.132	0.042	3.156	0.002
--------	-------	-------	-------	-------

Variances

F1	0.214	0.035	6.132	0.000
F2	0.287	0.035	8.252	0.000
F3	0.393	0.040	9.742	0.000
F4	0.169	0.033	5.151	0.000

STANDARDIZED MODEL RESULTS

STDYX Standardization

		Two-Tailed		
	Estimate	S.E.	Est./S.E.	P-Value
F1 BY				
MEADA01	0.462	0.038	12.265	0.000
MEADA02	0.602	0.041	14.836	0.000
MEADA03	0.527	0.038	13.862	0.000
F2 BY				
KARU04	0.536	0.032	16.505	0.000
KARU05	0.621	0.030	20.468	0.000
KARU06	0.737	0.028	26.333	0.000
KARU07	0.608	0.031	19.844	0.000
F3 BY				
MUTI08	0.627	0.032	19.484	0.000
MUTI09	0.590	0.035	16.878	0.000
MUTI10	0.417	0.038	10.885	0.000
MUTI11	0.606	0.035	17.553	0.000

F4	BY				
	UBEA12	0.411	0.040	10.302	0.000
	UBEA13	0.631	0.053	11.795	0.000

F2	WITH				
	F1	0.866	0.052	16.773	0.000

F3	WITH				
	F1	0.811	0.053	15.226	0.000
	F2	0.942	0.034	28.024	0.000

F4	WITH				
	F1	0.889	0.081	11.006	0.000
	F2	0.906	0.081	11.234	0.000
	F3	0.737	0.070	10.454	0.000

MUTI09	WITH				
	KARU04	-0.234	0.057	-4.076	0.000

UBEA12	WITH				
	MUTI11	0.186	0.050	3.715	0.000

MEADA02	WITH				
	KARU06	0.227	0.056	4.025	0.000

MUTI10	WITH				
	UBEA13	0.188	0.058	3.232	0.001

Variances					
	F1	1.000	0.000	999.000	999.000
	F2	1.000	0.000	999.000	999.000
	F3	1.000	0.000	999.000	999.000
	F4	1.000	0.000	999.000	999.000

R-SQUARE					
Observed			Two-Tailed		Residual
Variable	Estimate	S.E.	Est./S.E.	P-Value	Variance
MEADA01	0.214	0.035	6.132	0.000	0.786
MEADA02	0.363	0.049	7.418	0.000	0.637
MEADA03	0.278	0.040	6.931	0.000	0.722
KARU04	0.287	0.035	8.252	0.000	0.713
KARU05	0.385	0.038	10.234	0.000	0.615

KARU06	0.544	0.041	13.167	0.000	0.456
KARU07	0.370	0.037	9.922	0.000	0.630
MUTI08	0.393	0.040	9.742	0.000	0.607
MUTI09	0.348	0.041	8.439	0.000	0.652
MUTI10	0.174	0.032	5.443	0.000	0.826
MUTI11	0.368	0.042	8.777	0.000	0.632
UBEA12	0.169	0.033	5.151	0.000	0.831
UBEA13	0.398	0.067	5.897	0.000	0.602

QUALITY OF NUMERICAL RESULTS

Condition Number for the Information Matrix 0.170E-02
 (ratio of smallest to largest eigenvalue)

SAVEDATA INFORMATION

Order and format of variables

MEADA01	F2.0
MEADA02	F2.0
MEADA03	F2.0
KARU04	F2.0
KARU05	F2.0
KARU06	F2.0
KARU07	F2.0
MUTI08	F2.0
MUTI09	F2.0
MUTI10	F2.0
MUTI11	F2.0
UBEA12	F2.0
UBEA13	F2.0
F1	F10.3
F2	F10.3
F3	F10.3
F4	F10.3

Save file

D:\analvolunteer\fscoreemp.sav

Save file format

13F2.0 4F10.3

Save file record length 5000

ข2 คำสั่งและผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ตัวแปรความพึงพอใจในกิจกรรมและองค์การ

Mplus VERSION 5.2

MUTHEN & MUTHEN

04/27/2009 3:17 PM

INPUT INSTRUCTIONS

TITLE: This is a exploratory factor analysis for satisfaction

indicators in this project are category

DATA: File is 'D:\analyze-volunteer\efasat.dat';

Format is F5, 1X, 12F1;

LISTWISE = ON;

VARIABLE: NAMES ARE ID sat01 sat02 sat03 sat04 sat05 sat06 sat07 sat08

sat09 sat10 sat11 sat12;

USEVARIABLES = sat01 sat02 sat03 sat04 sat05 sat06

sat09 sat10 sat11 sat12;

CATEGORICAL ARE sat01 sat02 sat03 sat04 sat05 sat06

sat09 sat10 sat11 sat12;

ANALYSIS: TYPE = EFA 1 2;

INPUT READING TERMINATED NORMALLY

This is a exploratory factor analysis for satisfaction

indicators in this project are category

SUMMARY OF ANALYSIS

Number of groups	1
Number of observations	956

Number of dependent variables	10
Number of independent variables	0
Number of continuous latent variables	0

Observed dependent variables

Binary and ordered categorical (ordinal)

SAT01	SAT02	SAT03	SAT04	SAT05	SAT06
SAT09	SAT10	SAT11	SAT12		

Estimator	WLSM
Rotation	GEOMIN
Row standardization	CORRELATION

Type of rotation OBLIQUE
 Epsilon value Varies
 Maximum number of iterations 1000
 Convergence criterion 0.500D-04
 Maximum number of steepest descent iterations 20
 Optimization Specifications for the Exploratory Factor Analysis
 Rotation Algorithm
 Number of random starts 30
 Maximum number of iterations 10000
 Derivative convergence criterion 0.100D-04

Input data file(s)
 D:\analyze-volunteer\efasat.dat
 Input data format
 (F5, 1X, 12F1)

RESULTS FOR EXPLORATORY FACTOR ANALYSIS

EIGENVALUES FOR SAMPLE CORRELATION MATRIX

	1	2	3	4	5
1	5.912	0.991	0.693	0.558	0.439

EIGENVALUES FOR SAMPLE CORRELATION MATRIX

	6	7	8	9	10
1	0.371	0.340	0.275	0.235	0.187

EXPLORATORY FACTOR ANALYSIS WITH 1 FACTOR(S):

TESTS OF MODEL FIT

Chi-Square Test of Model Fit

Value	1412.857*
Degrees of Freedom	35
P-Value	0.0000
Scaling Correction Factor for MLR	0.455

* The chi-square value for MLM, MLMV, MLR, ULSMV, WLSM and WLSMV cannot be used for chi-square difference tests. MLM, MLR and WLSM chi-square difference testing is described in the Mplus Technical Appendices at www.statmodel.com. See chi-square difference testing in the index of the Mplus User's Guide.

Chi-Square Test of Model Fit for the Baseline Model

Value	34149.478
Degrees of Freedom	45
P-Value	0.0000
CFI/TLI	
CFI	0.960
TLI	0.948
Number of Free Parameters	10
RMSEA (Root Mean Square Error Of Approximation)	
Estimate	0.203
SRMR (Standardized Root Mean Square Residual)	
Value	0.068
MINIMUM ROTATION FUNCTION VALUE	5.62663

GEOMIN ROTATED LOADINGS

	1
SAT01	0.622
SAT02	0.788
SAT03	0.689
SAT04	0.756
SAT05	0.710
SAT06	0.747
SAT09	0.812
SAT10	0.819
SAT11	0.806
SAT12	0.727

GEOMIN FACTOR CORRELATIONS

	1
1	1.000

ESTIMATED RESIDUAL VARIANCES

	SAT01	SAT02	SAT03	SAT04	SAT05
1	0.613	0.378	0.525	0.428	0.496

ESTIMATED RESIDUAL VARIANCES

	SAT06	SAT09	SAT10	SAT11	SAT12
1	0.442	0.341	0.330	0.350	0.471

S.E. GEOMIN ROTATED LOADINGS

	1
SAT01	0.018

SAT02	0.013
SAT03	0.016
SAT04	0.013
SAT05	0.015
SAT06	0.015
SAT09	0.012
SAT10	0.012
SAT11	0.011
SAT12	0.015

S.E. GEOMIN FACTOR CORRELATIONS

1	
	0.000

S.E. ESTIMATED RESIDUAL VARIANCES

	SAT01	SAT02	SAT03	SAT04	SAT05
1	0.022	0.020	0.021	0.020	0.022

S.E. ESTIMATED RESIDUAL VARIANCES

	SAT06	SAT09	SAT10	SAT11	SAT12
1	0.023	0.020	0.019	0.019	0.022

Est./S.E. GEOMIN ROTATED LOADINGS

1	
SAT01	34.559
SAT02	60.662
SAT03	44.478
SAT04	56.285
SAT05	46.854
SAT06	48.966
SAT09	66.564
SAT10	69.557
SAT11	70.141
SAT12	47.364

Est./S.E. GEOMIN FACTOR CORRELATIONS

1	
	0.000

Est./S.E. ESTIMATED RESIDUAL VARIANCES

	SAT01	SAT02	SAT03	SAT04	SAT05

1	27.414	18.455	24.545	21.077	23.040
---	--------	--------	--------	--------	--------

Est./S.E. ESTIMATED RESIDUAL VARIANCES

	SAT06	SAT09	SAT10	SAT11	SAT12
1	19.376	17.207	17.111	18.907	21.117

FACTOR DETERMINACIES

1
0.965

EXPLORATORY FACTOR ANALYSIS WITH 2 FACTOR(S):

TESTS OF MODEL FIT

Chi-Square Test of Model Fit

Value	554.586*
Degrees of Freedom	26
P-Value	0.0000
Scaling Correction Factor	0.357
for MLR	

* The chi-square value for MLM, MLMV, MLR, ULSMV, WLSM and WLSMV cannot be used for chi-square difference tests. MLM, MLR and WLSM chi-square difference testing is described in the Mplus Technical Appendices at www.statmodel.com. See chi-square difference testing in the index of the Mplus User's Guide.

Chi-Square Test of Model Fit for the Baseline Model

Value	34149.478
Degrees of Freedom	45
P-Value	0.0000

CFI/TLI

CFI	0.985
TLI	0.973

Number of Free Parameters	19
---------------------------	----

RMSEA (Root Mean Square Error Of Approximation)

Estimate	0.146
----------	-------

SRMR (Standardized Root Mean Square Residual)

Value	0.038
-------	-------

MINIMUM ROTATION FUNCTION VALUE	0.52104
---------------------------------	---------

GEOMIN ROTATED LOADINGS

	1	2
SAT01	0.694	-0.037
SAT02	0.839	0.005
SAT03	0.823	-0.090
SAT04	0.489	0.320
SAT05	0.645	0.113
SAT06	0.742	0.054
SAT09	-0.018	0.878
SAT10	-0.001	0.870
SAT11	0.126	0.737
SAT12	0.023	0.749

GEOMIN FACTOR CORRELATIONS

	1	2
1	1.000	
2	0.754	1.000

ESTIMATED RESIDUAL VARIANCES

	SAT01	SAT02	SAT03	SAT04	SAT05
1	0.556	0.290	0.427	0.423	0.460

ESTIMATED RESIDUAL VARIANCES

	SAT06	SAT09	SAT10	SAT11	SAT12
1	0.386	0.253	0.244	0.300	0.412

S.E. GEOMIN ROTATED LOADINGS

	1	2
SAT01	0.045	0.046
SAT02	0.014	0.003
SAT03	0.041	0.048
SAT04	0.038	0.039
SAT05	0.038	0.041
SAT06	0.039	0.046
SAT09	0.033	0.031
SAT10	0.005	0.013
SAT11	0.042	0.038
SAT12	0.044	0.040

S.E. GEOMIN FACTOR CORRELATIONS

1	2
---	---

1	0.000	
2	0.022	0.000

S.E. ESTIMATED RESIDUAL VARIANCES

	SAT01	SAT02	SAT03	SAT04	SAT05
1	0.026	0.022	0.024	0.020	0.022

S.E. ESTIMATED RESIDUAL VARIANCES

	SAT06	SAT09	SAT10	SAT11	SAT12
1	0.023	0.021	0.020	0.020	0.024

Est./S.E. GEOMIN ROTATED LOADINGS

	1	2
SAT01	15.488	-0.804
SAT02	59.675	1.479
SAT03	19.935	-1.890
SAT04	12.954	8.228
SAT05	16.991	2.738
SAT06	19.057	1.180
SAT09	-0.561	28.460
SAT10	-0.292	65.908
SAT11	3.023	19.429
SAT12	0.525	18.637

Est./S.E. GEOMIN FACTOR CORRELATIONS

	1	2
1	0.000	
2	33.799	0.000

Est./S.E. ESTIMATED RESIDUAL VARIANCES

	SAT01	SAT02	SAT03	SAT04	SAT05
1	21.403	12.904	18.082	20.964	20.943

Est./S.E. ESTIMATED RESIDUAL VARIANCES

	SAT06	SAT09	SAT10	SAT11	SAT12
1	17.029	11.963	12.404	15.183	17.476

FACTOR STRUCTURE

	1	2
SAT01	0.666	0.486
SAT02	0.843	0.637
SAT03	0.755	0.530
SAT04	0.730	0.688
SAT05	0.731	0.600
SAT06	0.783	0.613
SAT09	0.643	0.864
SAT10	0.655	0.869
SAT11	0.682	0.832
SAT12	0.588	0.767

FACTOR DETERMINACIES

	1	2
1	0.949	0.957

ข3 คำสั่งและผลการวิเคราะห์เพื่อตอบสมมติฐานหลัก

Mplus VERSION 5.2

MUTHEN & MUTHEN

04/27/2009 3:32 PM

INPUT INSTRUCTIONS

TITLE: This is hypo model

DATA: File is 'D:\analvolunteer\normal.dat';

Format is 27F6.3;

LISTWISE = ON;

VARIABLE: NAMES ARE fre think love done meada karu muti

ubea value under career social protect enhance

emo info eval mate pexp nexp pgiden ngiden

act help pres psiden nsiden;

MODEL: sustain BY think love done fre;

emp BY meada karu muti ubea;

mot BY value under career social protect enhance;

sup BY emo info eval mate;

exp BY pexp nexp;

giden BY pgiden ngiden;

sat BY act help;

preq BY pres;

siden BY psiden nsiden;

pres@0.132;

sustain on siden sup emp sat;

sat on emp;

siden on giden mot preq;

giden on exp;

think WITH done; meada muti WITH karu; social WITH career;

ngiden WITH nexp nsiden;

protect WITH pres;

ubea WITH muti; pres done WITH under;

enhance WITH career;

social WITH pres; act WITH enhance;

ngiden WITH social enhance;

value WITH psiden;

nsiden WITH protect; under WITH think;

protect WITH career enhance; career WITH value;

mate WITH eval love psiden; eval WITH done;

nexp WITH nsiden;

value WITH social protect;

done love WITH fre; help WITH social;

social WITH protect enhance;
 info WITH emo act social;
 ngiden WITH pexp;
 act pres WITH mate; emo WITH under;
 nsiden WITH under pexp think;
 psiden WITH meada; value think WITH love;
 nsiden WITH done; think WITH value;
 under social WITH pexp; nsiden WITH mate;
 pres WITH pexp fre pgiden; info WITH done;
 act WITH nexp; info WITH meada;
 ngiden nsiden WITH emo; under WITH psiden;
 pgiden WITH under; career WITH help;
 nsiden fre WITH info; career WITH done;
 help WITH nexp fre; mate WITH under;
 pexp emo WITH done; ngiden WITH ubea;
 nexp WITH think protect; sat WITH sup exp preq mot;
 act WITH fre; psiden WITH protect;
 MODEL INDIRECT: sustain ind siden giden exp;
 sustain ind siden mot;
 sustain ind siden preq;
 sustain ind sat emp;
 OUTPUT: STANDARDIZED;

INPUT READING TERMINATED NORMALLY

This is hypo model

SUMMARY OF ANALYSIS

Number of groups	1
Number of observations	658
Number of dependent variables	27
Number of independent variables	0
Number of continuous latent variables	9

Observed dependent variables

Continuous

FRE	THINK	LOVE	DONE	MEADA	KARU
MUTI	UBEA	VALUE	UNDER	CAREER	SOCIAL
PROTECT	ENHANCE	EMO	INFO	EVAL	MATE
PEXP	NEXP	PGIDEN	NGIDEN	ACT	HELP
PRES	PSIDEN	NSIDEN			

Continuous latent variables

SUSTAIN	EMP	MOT	SUP	EXP	GIDEN
SAT	PREQ	SIDEN			

Estimator

ML

Information matrix

OBSERVED

Maximum number of iterations 1000
 Convergence criterion 0.500D-04
 Maximum number of steepest descent iterations 20

Input data file(s)

D:\analvolunteer\normal.dat

Input data format

(27F6.3)

THE MODEL ESTIMATION TERMINATED NORMALLY

TESTS OF MODEL FIT

Chi-Square Test of Model Fit

Value	607.701
Degrees of Freedom	227
P-Value	0.0000

Chi-Square Test of Model Fit for the Baseline Model

Value	23590.345
Degrees of Freedom	351
P-Value	0.0000

CFI/TLI

CFI	0.984
TLI	0.975

Loglikelihood

H0 Value	-5447.872
H1 Value	-5144.021

Information Criteria

Number of Free Parameters	178
Akaike (AIC)	11251.744
Bayesian (BIC)	12050.823
Sample-Size Adjusted BIC	11485.669
(n* = (n + 2) / 24)	

RMSEA (Root Mean Square Error Of Approximation)

Estimate	0.050
90 Percent C.I.	0.046 0.055
Probability RMSEA <= .05	0.426

SRMR (Standardized Root Mean Square Residual)

Value	0.071
-------	-------

MODEL RESULTS

			Two-Tailed	
	Estimate	S.E.	Est./S.E.	P-Value
SUSTAIN BY				
THINK	1.000	0.000	999.000	999.000
LOVE	1.038	0.010	103.790	0.000

DONE	1.016	0.033	30.775	0.000
FRE	0.477	0.035	13.662	0.000
EMP BY				
MEADA	1.000	0.000	999.000	999.000
KARU	1.202	0.011	108.117	0.000
MUTI	1.328	0.017	76.442	0.000
UBEA	0.878	0.007	132.409	0.000
MOT BY				
VALUE	1.000	0.000	999.000	999.000
UNDER	1.082	0.043	25.243	0.000
CAREER	1.003	0.047	21.446	0.000
SOCIAL	0.740	0.039	19.176	0.000
PROTECT	0.890	0.051	17.361	0.000
ENHANCE	0.814	0.037	22.001	0.000
SUP BY				
EMO	1.000	0.000	999.000	999.000
INFO	1.005	0.020	50.969	0.000
EVAL	1.007	0.023	43.461	0.000
MATE	0.790	0.028	27.923	0.000
EXP BY				
PEXP	1.000	0.000	999.000	999.000
NEXP	0.473	0.044	10.701	0.000
GIDEN BY				
PGIDEN	1.000	0.000	999.000	999.000
NGIDEN	0.780	0.060	13.101	0.000
SAT BY				
ACT	1.000	0.000	999.000	999.000
HELP	0.862	0.021	41.801	0.000
PREQ BY				
PRES	1.000	0.000	999.000	999.000
SIDEN BY				
PSIDEN	1.000	0.000	999.000	999.000
NSIDEN	0.714	0.051	14.098	0.000
SUSTAIN ON				
SIDEN	0.438	0.045	9.637	0.000
SUP	0.250	0.027	9.212	0.000
EMP	0.197	0.049	4.002	0.000
SAT	0.183	0.040	4.583	0.000
SAT ON				
EMP	0.707	0.059	11.925	0.000
SIDEN ON				
GIDEN	1.035	0.060	17.270	0.000
MOT	0.063	0.041	1.559	0.119
PREQ	0.092	0.042	2.208	0.027

GIDEN	ON				
EXP		0.670	0.040	16.627	0.000
SAT	WITH				
SUP		0.265	0.020	13.023	0.000
EXP		0.169	0.016	10.485	0.000
PREQ		0.119	0.015	7.946	0.000
MOT		0.085	0.011	7.444	0.000
MOT	WITH				
EMP		0.071	0.008	8.420	0.000
SUP	WITH				
EMP		0.159	0.015	10.951	0.000
MOT		0.219	0.022	10.117	0.000
EXP	WITH				
EMP		0.073	0.010	7.309	0.000
MOT		0.160	0.016	9.700	0.000
SUP		0.308	0.028	10.959	0.000
PREQ	WITH				
EMP		0.032	0.010	3.381	0.001
MOT		0.082	0.015	5.407	0.000
SUP		0.166	0.024	6.813	0.000
EXP		0.180	0.025	7.334	0.000
THINK	WITH				
DONE		-0.023	0.003	-7.595	0.000
VALUE		0.009	0.005	1.691	0.091
LOVE		0.013	0.008	1.703	0.089
MEADA	WITH				
KARU		0.000	0.000	-0.529	0.597
MUTI	WITH				
KARU		0.011	0.001	12.784	0.000
SOCIAL	WITH				
CAREER		0.102	0.010	10.420	0.000
PRES		0.018	0.006	2.805	0.005
PROTECT		0.147	0.012	12.700	0.000
ENHANCE		0.100	0.008	13.125	0.000
PEXP		0.018	0.005	3.290	0.001
NGIDEN	WITH				
NEXP		0.106	0.013	8.060	0.000
NSIDEN		0.172	0.015	11.470	0.000
SOCIAL		-0.024	0.006	-4.345	0.000
ENHANCE		-0.022	0.005	-4.160	0.000
PEXP		-0.066	0.011	-6.077	0.000
UBEA		-0.001	0.000	-2.465	0.014
EMO		0.034	0.007	4.654	0.000

PROTECT WITH

PRES	0.020	0.010	2.081	0.037
CAREER	0.085	0.012	6.889	0.000
ENHANCE	0.122	0.010	12.205	0.000

UBEA WITH

MUTI	-0.003	0.000	-5.775	0.000
------	--------	-------	--------	-------

PRES WITH

UNDER	-0.022	0.008	-2.648	0.008
MATE	-0.023	0.011	-2.046	0.041
PEXP	0.069	0.019	3.648	0.000
FRE	-0.024	0.012	-2.067	0.039
PGIDEN	0.026	0.012	2.187	0.029

DONE WITH

UNDER	-0.012	0.005	-2.431	0.015
FRE	-0.038	0.009	-4.157	0.000

ENHANCE WITH

CAREER	0.047	0.008	5.862	0.000
--------	-------	-------	-------	-------

ACT WITH

ENHANCE	-0.005	0.002	-2.121	0.034
NEXP	-0.033	0.008	-4.128	0.000
FRE	0.006	0.009	0.737	0.461
MATE	0.016	0.005	3.291	0.001

VALUE WITH

PSIDEN	-0.014	0.007	-1.950	0.051
SOCIAL	0.017	0.005	3.458	0.001
PROTECT	0.020	0.007	2.839	0.005
LOVE	0.003	0.005	0.601	0.548

NSIDEN WITH

PROTECT	0.029	0.008	3.590	0.000
UNDER	0.016	0.006	2.504	0.012
PEXP	-0.063	0.011	-5.707	0.000
THINK	0.007	0.002	2.988	0.003
DONE	-0.025	0.006	-3.968	0.000
MATE	0.024	0.009	2.581	0.010
EMO	0.048	0.008	6.096	0.000
INFO	0.022	0.006	3.343	0.001

UNDER WITH

THINK	0.006	0.002	3.458	0.001
PSIDEN	-0.021	0.006	-3.213	0.001
PEXP	-0.042	0.008	-5.602	0.000

CAREER WITH

VALUE	0.013	0.008	1.679	0.093
HELP	0.012	0.004	2.880	0.004
DONE	0.012	0.005	2.245	0.025

MATE	WITH				
EVAL		0.060	0.011	5.311	0.000
LOVE		-0.003	0.002	-1.385	0.166
PSIDEN		-0.024	0.008	-3.111	0.002
UNDER		0.021	0.007	3.158	0.002
EVAL	WITH				
DONE		-0.019	0.007	-2.690	0.007
NEXP	WITH				
NSIDEN		0.101	0.013	7.795	0.000
THINK		0.005	0.002	2.334	0.020
PROTECT		-0.009	0.008	-1.082	0.279
LOVE	WITH				
FRE		-0.007	0.003	-2.653	0.008
HELP	WITH				
SOCIAL		0.008	0.003	2.647	0.008
NEXP		-0.023	0.008	-2.933	0.003
FRE		-0.006	0.008	-0.680	0.496
INFO	WITH				
EMO		-0.026	0.010	-2.568	0.010
ACT		0.008	0.003	2.487	0.013
SOCIAL		0.009	0.004	2.616	0.009
DONE		-0.023	0.007	-3.425	0.001
MEADA		-0.002	0.001	-2.655	0.008
EMO	WITH				
UNDER		0.010	0.004	2.226	0.026
DONE		-0.028	0.007	-4.026	0.000
PSIDEN	WITH				
MEADA		-0.002	0.001	-3.263	0.001
PROTECT		0.011	0.006	1.830	0.067
PGIDEN	WITH				
UNDER		-0.019	0.005	-3.655	0.000
FRE	WITH				
INFO		0.021	0.007	3.000	0.003
PEXP	WITH				
DONE		0.014	0.006	2.401	0.016
Intercepts					
FRE		0.243	0.023	10.421	0.000
THINK		0.048	0.025	1.905	0.057
LOVE		0.048	0.026	1.858	0.063
DONE		0.044	0.028	1.555	0.120
MEADA		0.008	0.014	0.575	0.565
KARU		0.012	0.018	0.671	0.502
MUTI		0.013	0.020	0.648	0.517
UBEA		0.008	0.013	0.649	0.517

VALUE	0.019	0.024	0.790	0.430
UNDER	0.029	0.023	1.247	0.212
CAREER	0.049	0.027	1.816	0.069
SOCIAL	0.033	0.022	1.489	0.136
PROTECT	0.040	0.028	1.421	0.155
ENHANCE	0.030	0.021	1.451	0.147
EMO	0.075	0.036	2.066	0.039
INFO	0.063	0.036	1.727	0.084
EVAL	0.057	0.038	1.512	0.130
MATE	0.055	0.035	1.555	0.120
PEXP	0.054	0.028	1.887	0.059
NEXP	0.040	0.023	1.745	0.081
PGIDEN	0.053	0.021	2.525	0.012
NGIDEN	0.048	0.025	1.910	0.056
ACT	0.040	0.024	1.678	0.093
HELP	0.038	0.022	1.744	0.081
PRES	0.056	0.026	2.145	0.032
PSIDEN	0.039	0.023	1.652	0.099
NSIDEN	0.024	0.026	0.915	0.360
Variances				
EMP	0.135	0.008	17.823	0.000
MOT	0.255	0.021	12.129	0.000
SUP	0.806	0.050	16.182	0.000
EXP	0.349	0.031	11.107	0.000
PREQ	0.319	0.025	12.817	0.000
Residual Variances				
FRE	0.267	0.015	17.644	0.000
THINK	0.029	0.009	3.216	0.001
LOVE	0.013	0.007	1.943	0.052
DONE	0.117	0.009	12.943	0.000
MEADA	0.002	0.000	5.729	0.000
KARU	0.007	0.001	10.084	0.000
MUTI	0.022	0.002	13.864	0.000
UBEA	0.002	0.000	5.381	0.000
VALUE	0.131	0.010	13.359	0.000
UNDER	0.052	0.008	6.462	0.000
CAREER	0.225	0.014	15.667	0.000
SOCIAL	0.178	0.010	17.333	0.000
PROTECT	0.326	0.019	17.247	0.000
ENHANCE	0.119	0.008	15.455	0.000
EMO	0.064	0.012	5.308	0.000
INFO	0.054	0.011	4.657	0.000
EVAL	0.119	0.012	9.892	0.000

MATE	0.308	0.018	16.848	0.000
PEXP	0.183	0.017	10.494	0.000
NEXP	0.276	0.016	17.062	0.000
PGIDEN	0.087	0.008	10.584	0.000
NGIDEN	0.295	0.018	16.559	0.000
ACT	0.016	0.006	2.705	0.007
HELP	0.046	0.005	9.186	0.000
PRES	0.132	0.000	999.000	999.000
PSIDEN	0.085	0.012	7.217	0.000
NSIDEN	0.304	0.018	17.217	0.000
SUSTAIN	0.128	0.011	12.060	0.000
GIDEN	0.047	0.010	4.791	0.000
SAT	0.297	0.018	16.395	0.000
SIDEN	0.017	0.010	1.594	0.111

STANDARDIZED MODEL RESULTS

STDYX Standardization

			Two-Tailed	
	Estimate	S.E.	Est./S.E.	P-Value
SUSTAIN BY				
THINK	0.965	0.011	87.051	0.000
LOVE	0.985	0.008	129.596	0.000
DONE	0.882	0.011	79.368	0.000
FRE	0.503	0.031	16.305	0.000
EMP BY				
MEADA	0.992	0.001	665.563	0.000
KARU	0.982	0.002	490.186	0.000
MUTI	0.958	0.004	252.256	0.000
UBEA	0.992	0.002	659.050	0.000
MOT BY				
VALUE	0.813	0.017	48.154	0.000
UNDER	0.923	0.013	71.546	0.000
CAREER	0.730	0.021	34.515	0.000
SOCIAL	0.663	0.024	27.872	0.000
PROTECT	0.619	0.026	23.540	0.000
ENHANCE	0.766	0.019	41.081	0.000
SUP BY				
EMO	0.963	0.007	128.410	0.000
INFO	0.969	0.007	137.607	0.000
EVAL	0.934	0.008	122.854	0.000
MATE	0.787	0.016	49.202	0.000
EXP BY				
PEXP	0.810	0.022	37.643	0.000
NEXP	0.470	0.035	13.256	0.000

GIDEN BY				
PGIDEN	0.837	0.018	46.381	0.000
NGIDEN	0.544	0.032	16.857	0.000
SAT BY				
ACT	0.979	0.008	122.180	0.000
HELP	0.924	0.009	99.097	0.000
PREQ BY				
PRES	0.841	0.010	87.489	0.000
SIDEN BY				
PSIDEN	0.875	0.019	45.393	0.000
NSIDEN	0.563	0.030	18.630	0.000
SUSTAIN ON				
SIDEN	0.366	0.034	10.752	0.000
SUP	0.356	0.037	9.669	0.000
EMP	0.115	0.029	4.013	0.000
SAT	0.175	0.038	4.632	0.000
SAT ON				
EMP	0.430	0.033	13.193	0.000
SIDEN ON				
GIDEN	0.889	0.036	24.534	0.000
MOT	0.061	0.039	1.561	0.118
PREQ	0.099	0.044	2.224	0.026
GIDEN ON				
EXP	0.877	0.025	34.560	0.000
SAT WITH				
SUP	0.541	0.026	20.810	0.000
EXP	0.526	0.033	16.103	0.000
PREQ	0.387	0.041	9.504	0.000
MOT	0.310	0.036	8.707	0.000
MOT WITH				
EMP	0.383	0.036	10.753	0.000
SUP WITH				
EMP	0.483	0.030	15.985	0.000
MOT	0.483	0.032	14.959	0.000
EXP WITH				
EMP	0.338	0.040	8.507	0.000
MOT	0.535	0.038	14.149	0.000
SUP	0.581	0.032	18.427	0.000
PREQ WITH				
EMP	0.155	0.045	3.487	0.000
MOT	0.286	0.048	5.923	0.000
SUP	0.328	0.042	7.830	0.000
EXP	0.540	0.056	9.581	0.000

R-SQUARE

Observed		Two-Tailed		
Variable	Estimate	S.E.	Est./S.E.	P-Value
FRE	0.253	0.031	8.153	0.000
THINK	0.932	0.021	43.526	0.000
LOVE	0.971	0.015	64.798	0.000
DONE	0.777	0.020	39.684	0.000
MEADA	0.984	0.003	332.781	0.000
KARU	0.965	0.004	245.093	0.000
MUTI	0.917	0.007	126.128	0.000
UBEA	0.985	0.003	329.525	0.000
VALUE	0.661	0.027	24.077	0.000
UNDER	0.853	0.024	35.773	0.000
CAREER	0.533	0.031	17.258	0.000
SOCIAL	0.440	0.032	13.936	0.000
PROTECT	0.383	0.033	11.770	0.000
ENHANCE	0.586	0.029	20.541	0.000
EMO	0.927	0.014	64.205	0.000
INFO	0.938	0.014	68.803	0.000
EVAL	0.873	0.014	61.427	0.000
MATE	0.620	0.025	24.601	0.000
PEXP	0.656	0.035	18.821	0.000
NEXP	0.221	0.033	6.628	0.000
PGIDEN	0.700	0.030	23.190	0.000
NGIDEN	0.296	0.035	8.428	0.000
ACT	0.958	0.016	61.090	0.000
HELP	0.854	0.017	49.548	0.000
PRES	0.707	0.016	43.745	0.000
PSIDEN	0.765	0.034	22.697	0.000
NSIDEN	0.317	0.034	9.315	0.000

Latent		Two-Tailed		
Variable	Estimate	S.E.	Est./S.E.	P-Value
SUSTAIN	0.678	0.025	27.455	0.000
GIDEN	0.768	0.044	17.280	0.000
SAT	0.185	0.028	6.597	0.000
SIDEN	0.940	0.036	26.158	0.000

QUALITY OF NUMERICAL RESULTS

Condition Number for the Information Matrix 0.181E-07
 (ratio of smallest to largest eigenvalue)

TOTAL, TOTAL INDIRECT, SPECIFIC INDIRECT, AND DIRECT EFFECTS

		Two-Tailed		
	Estimate	S.E.	Est./S.E.	P-Value
Effects from EXP to SUSTAIN				
Sum of indirect	0.304	0.039	7.863	0.000
Specific indirect				
SUSTAIN				
SIDEN				
GIDEN				
EXP	0.304	0.039	7.863	0.000

Effects from MOT to SUSTAIN				
Sum of indirect	0.028	0.018	1.533	0.125
Specific indirect				
SUSTAIN				
SIDEN				
MOT	0.028	0.018	1.533	0.125

Effects from PREQ to SUSTAIN				
Sum of indirect	0.040	0.019	2.178	0.029
Specific indirect				
SUSTAIN				
SIDEN				
PREQ	0.040	0.019	2.178	0.029

Effects from EMP to SUSTAIN				
Sum of indirect	0.129	0.030	4.289	0.000
Specific indirect				
SUSTAIN				
SAT				
EMP	0.129	0.030	4.289	0.000

STANDARDIZED TOTAL, TOTAL INDIRECT, SPECIFIC INDIRECT, AND DIRECT EFFECTS
STDYX Standardization

		Two-Tailed		
	Estimate	S.E.	Est./S.E.	P-Value
Effects from EXP to SUSTAIN				
Sum of indirect	0.285	0.033	8.569	0.000
Specific indirect				
SUSTAIN				
SIDEN				
GIDEN				

EXP	0.285	0.033	8.569	0.000
Effects from MOT to SUSTAIN				
Sum of indirect	0.022	0.014	1.538	0.124
Specific indirect				
SUSTAIN				
SIDEN				
MOT	0.022	0.014	1.538	0.124
Effects from PREQ to SUSTAIN				
Sum of indirect	0.036	0.017	2.186	0.029
Specific indirect				
SUSTAIN				
SIDEN				
PREQ	0.036	0.017	2.186	0.029
Effects from EMP to SUSTAIN				
Sum of indirect	0.075	0.017	4.352	0.000
Specific indirect				
SUSTAIN				
SAT				
EMP	0.075	0.017	4.352	0.000

ข4 คำสั่งและผลการวิเคราะห์การศึกษาความสัมพันธ์แบบมีเงื่อนไข

Mplus VERSION 5.2

MUTHEN & MUTHEN

04/27/2009 8:29 PM

INPUT INSTRUCTIONS

TITLE: This is testing for interaction to develop hypo model

DATA: File is 'D:\analvolunteer\normal.dat';

Format is 27F6.3;

LISTWISE = ON;

VARIABLE: NAMES ARE fre think love done meada karu muti

ubea value under career social protect enhance

emo info eval mate pexp nexp pgiden ngiden

act help pres psiden nsiden;

USEVARIABLES = fre think love done

meada karu muti ubea

act help;

ANALYSIS: ITERATIONS = 1000;

TYPE = RANDOM;

ALGORITHM = INTEGRATION;

MODEL: sustain BY think love done fre;

emp BY meada karu muti ubea;

sat BY act help;

sustain on emp;

sustain on sat;

empsat | sat XWITH emp;

sustain on empsat;

love muti WITH done; act WITH fre;

karu WITH muti;

muti meada done WITH ubea;

INPUT READING TERMINATED NORMALLY

This is testing for interaction to develop hypo model

SUMMARY OF ANALYSIS

Number of groups	1
Number of observations	658
Number of dependent variables	10
Number of independent variables	0
Number of continuous latent variables	4

Observed dependent variables

Continuous

FRE	THINK	LOVE	DONE	MEADA	KARU
MUTI	UBEA	ACT	HELP		

Continuous latent variables

SUSTAIN	EMP	SAT	EMPSAT
---------	-----	-----	--------

Estimator	MLR
Information matrix	OBSERVED
Optimization Specifications for the Quasi-Newton Algorithm for Continuous Outcomes	
Maximum number of iterations	1000
Convergence criterion	0.100D-05
Optimization Specifications for the EM Algorithm	
Maximum number of iterations	500
Convergence criteria	
Loglikelihood change	0.100D-02
Relative loglikelihood change	0.100D-05
Derivative	0.100D-02
Optimization Specifications for the M step of the EM Algorithm for Censored, Binary or Ordered Categorical (Ordinal), Unordered Categorical (Nominal) and Count Outcomes	
Number of M step iterations	1
M step convergence criterion	0.100D-02
Basis for M step termination	ITERATION
Optimization Specifications for the M step of the EM Algorithm for Censored, Binary or Ordered Categorical (Ordinal), Unordered Categorical (Nominal) and Count Outcomes	
Number of M step iterations	1
M step convergence criterion	0.100D-02
Basis for M step termination	ITERATION
Maximum value for logit thresholds	15
Minimum value for logit thresholds	-15
Minimum expected cell size for chi-square	0.100D-01
Optimization algorithm	EMA
Integration Specifications	
Type	STANDARD
Number of integration points	15
Dimensions of numerical integration	2
Adaptive quadrature	ON
Cholesky	OFF

Input data file(s)

D:\analvolunteer\normal.dat

Input data format

(27F6.3)

THE MODEL ESTIMATION TERMINATED NORMALLY

TESTS OF MODEL FIT

Loglikelihood

H0 Value 1305.684
H0 Scaling Correction Factor 1.729
for MLR

Information Criteria

Number of Free Parameters 41
Akaike (AIC) -2529.368
Bayesian (BIC) -2345.310
Sample-Size Adjusted BIC -2475.486
($n^* = (n + 2) / 24$)

MODEL RESULTS

			Two-Tailed	
	Estimate	S.E.	Est./S.E.	P-Value
SUSTAIN BY				
THINK	1.000	0.000	999.000	999.000
LOVE	1.018	0.011	95.820	0.000
DONE	0.906	0.025	36.605	0.000
FRE	0.448	0.041	11.022	0.000
EMP BY				
MEADA	1.000	0.000	999.000	999.000
KARU	1.221	0.019	64.476	0.000
MUTI	1.349	0.024	55.520	0.000
UBEA	0.876	0.008	106.467	0.000
SAT BY				
ACT	1.000	0.000	999.000	999.000
HELP	0.869	0.024	36.189	0.000
SUSTAIN ON				
EMP	0.437	0.060	7.330	0.000
SAT	0.593	0.037	16.062	0.000
EMPSAT	-0.017	0.087	-0.199	0.843
SAT WITH				
EMP	0.091	0.009	10.268	0.000
LOVE WITH				
DONE	0.030	0.004	7.686	0.000

MUTI	WITH				
DONE		0.002	0.001	2.520	0.012
UBEA		-0.003	0.000	-10.035	0.000
ACT	WITH				
FRE		0.014	0.005	2.687	0.007
KARU	WITH				
MUTI		0.007	0.002	3.137	0.002
MEADA	WITH				
UBEA		0.002	0.001	2.269	0.023
DONE	WITH				
UBEA		-0.001	0.001	-1.866	0.062
Intercepts					
FRE		0.244	0.024	10.296	0.000
THINK		0.050	0.027	1.869	0.062
LOVE		0.050	0.027	1.831	0.067
DONE		0.045	0.029	1.564	0.118
MEADA		0.009	0.014	0.593	0.553
KARU		0.012	0.018	0.691	0.490
MUTI		0.013	0.020	0.667	0.505
UBEA		0.008	0.013	0.669	0.503
ACT		0.040	0.024	1.669	0.095
HELP		0.038	0.022	1.744	0.081
Variances					
EMP		0.133	0.007	18.772	0.000
SAT		0.362	0.022	16.455	0.000
Residual Variances					
FRE		0.274	0.011	25.113	0.000
THINK		0.009	0.003	3.421	0.001
LOVE		0.007	0.003	2.299	0.022
DONE		0.179	0.012	14.792	0.000
MEADA		0.005	0.001	4.113	0.000
KARU		0.004	0.002	2.061	0.039
MUTI		0.016	0.003	6.239	0.000
UBEA		0.003	0.001	3.885	0.000
ACT		0.021	0.008	2.535	0.011
HELP		0.042	0.007	5.984	0.000
SUSTAIN		0.215	0.013	16.547	0.000

ข5 คำสั่งและผลการวิเคราะห์การศึกษากลุ่มพหุ:

Mplus VERSION 5.2

MUTHEN & MUTHEN

04/27/2009 8:34 PM

INPUT INSTRUCTIONS

TITLE: This is a comparison between male and female

DATA: File is 'D:\analvolunteer\sex.dat';

Format is 1F1, 1X, 27F6.3;

LISTWISE = ON;

VARIABLE: NAMES ARE sex fre think love done meada karu muti

ubea value under career social protect enhance

emo info eval mate pexp nexp pgiden ngiden

act help pres psiden nsiden;

GROUPING IS sex (1=male 2=female);

ANALYSIS: TYPE = MGROUP; ITERATION = 500000;

MODEL: sustain BY think love done fre;

emp BY meada karu muti ubea;

mot BY value under career social protect enhance;

sup BY emo info eval mate;

exp BY pexp nexp;

giden BY pgiden ngiden;

sat BY act help;

preq BY pres;

siden BY psiden nsiden;

pres@0.132;

sustain on siden;

sustain on sup emp sat;

sat on emp;

siden on giden mot preq;

giden on exp;

done WITH love; karu WITH muti meada;

muti WITH ubea; nsiden nexp WITH ngiden;

under WITH value; protect WITH under;

sat WITH preq exp; act WITH mate nexp;

act WITH info; mate WITH eval;

pexp social WITH under; ngiden WITH emo;

nsiden WITH nexp; psiden WITH mate;

enhance WITH protect; career WITH value;

social WITH career;

sat WITH sup mot; under WITH done;

nsiden WITH emo; psiden WITH ubea;

```

psiden WITH pexp;
help WITH nexp muti; ngiden WITH eval;
ngiden WITH karu; under value WITH think;

```

MODEL female:

```

!giden on exp (1);
!sat on emp (1);
!siden on mot (1);
!siden on preq (1);
!sustain on emp (1);
!sustain on sup (1);
!sustain on siden (1);
!sustain on sat (1);

```

OUTPUT: STANDARDIZED;

INPUT READING TERMINATED NORMALLY

This is a comparison between male and female

SUMMARY OF ANALYSIS

Number of groups	2
Number of observations	
Group MALE	312
Group FEMALE	308

Number of dependent variables	27
Number of independent variables	0
Number of continuous latent variables	9

Observed dependent variables

Continuous

FRE	THINK	LOVE	DONE	MEADA	KARU
MUTI	UBEA	VALUE	UNDER	CAREER	SOCIAL
PROTECT	ENHANCE	EMO	INFO	EVAL	MATE
PEXP	NEXP	PGIDEN	NGIDEN	ACT	HELP
PRES	PSIDEN	NSIDEN			

Continuous latent variables

SUSTAIN	EMP	MOT	SUP	EXP	GIDEN
SAT	PREQ	SIDEN			

Variables with special functions

Grouping variable SEX

Estimator	ML
Information matrix	OBSERVED
Maximum number of iterations	500000
Convergence criterion	0.500D-04
Maximum number of steepest descent iterations	20

Input data file(s)

D:\analvolunteer\sex.dat

Input data format

(1F1, 1X, 27F6.3)

THE MODEL ESTIMATION TERMINATED NORMALLY

TESTS OF MODEL FIT

Chi-Square Test of Model Fit

Value	1332.547
Degrees of Freedom	580
P-Value	0.0000

Chi-Square Contributions From Each Group

MALE	664.011
FEMALE	668.536

Chi-Square Test of Model Fit for the Baseline Model

Value	22596.381
Degrees of Freedom	702
P-Value	0.0000

CFI/TLI

CFI	0.966
TLI	0.958

Loglikelihood

H0 Value	-5134.205
H1 Value	-4467.932

Information Criteria

Number of Free Parameters	230
Akaike (AIC)	10728.411
Bayesian (BIC)	11747.246
Sample-Size Adjusted BIC	11017.035
$(n^* = (n + 2) / 24)$	

RMSEA (Root Mean Square Error Of Approximation)

Estimate	0.065
90 Percent C.I.	0.060 0.069

SRMR (Standardized Root Mean Square Residual)

Value	0.096
-------	-------

MODEL RESULTS

			Two-Tailed	
	Estimate	S.E.	Est./S.E.	P-Value
Group MALE				
SUSTAIN BY				
THINK	1.000	0.000	999.000	999.000
LOVE	1.027	0.010	104.680	0.000
DONE	0.935	0.028	33.618	0.000

FRE	0.486	0.034	14.475	0.000
EMP BY				
MEADA	1.000	0.000	999.000	999.000
KARU	1.184	0.011	105.940	0.000
MUTI	1.311	0.018	73.426	0.000
UBEA	0.872	0.007	131.096	0.000
MOT BY				
VALUE	1.000	0.000	999.000	999.000
UNDER	1.188	0.056	21.161	0.000
CAREER	1.362	0.074	18.378	0.000
SOCIAL	1.287	0.069	18.742	0.000
PROTECT	1.522	0.086	17.737	0.000
ENHANCE	1.187	0.062	19.191	0.000
SUP BY				
EMO	1.000	0.000	999.000	999.000
INFO	1.028	0.021	48.922	0.000
EVAL	1.051	0.022	47.993	0.000
MATE	0.850	0.029	29.353	0.000
EXP BY				
PEXP	1.000	0.000	999.000	999.000
NEXP	0.438	0.042	10.375	0.000
GIDEN BY				
PGIDEN	1.000	0.000	999.000	999.000
NGIDEN	0.668	0.055	12.075	0.000
SAT BY				
ACT	1.000	0.000	999.000	999.000
HELP	0.855	0.021	40.164	0.000
PREQ BY				
PRES	1.000	0.000	999.000	999.000
SIDEN BY				
PSIDEN	1.000	0.000	999.000	999.000
NSIDEN	0.626	0.048	13.095	0.000
SUSTAIN ON				
SIDEN	0.363	0.063	5.790	0.000
SUP	0.310	0.046	6.715	0.000
EMP	0.147	0.079	1.870	0.062
SAT	0.143	0.058	2.466	0.014
SAT ON				
EMP	0.790	0.096	8.198	0.000
SIDEN ON				
GIDEN	0.996	0.092	10.878	0.000
MOT	0.169	0.060	2.803	0.005
PREQ	0.016	0.057	0.281	0.778

GIDEN	ON				
EXP		0.598	0.049	12.133	0.000
SAT	WITH				
PREQ		0.141	0.025	5.727	0.000
EXP		0.201	0.026	7.715	0.000
SUP		0.296	0.031	9.479	0.000
MOT		0.048	0.014	3.556	0.000
MOT	WITH				
EMP		0.032	0.008	3.842	0.000
SUP	WITH				
EMP		0.139	0.019	7.269	0.000
MOT		0.103	0.021	4.844	0.000
EXP	WITH				
EMP		0.076	0.015	5.031	0.000
MOT		0.103	0.018	5.682	0.000
SUP		0.320	0.040	7.919	0.000
PREQ	WITH				
EMP		0.026	0.014	1.853	0.064
MOT		0.058	0.016	3.621	0.000
SUP		0.162	0.035	4.609	0.000
EXP		0.245	0.032	7.617	0.000
DONE	WITH				
LOVE		0.035	0.005	7.189	0.000
KARU	WITH				
MUTI		0.010	0.001	8.745	0.000
MEADA		0.000	0.000	-0.580	0.562
MUTI	WITH				
UBEA		-0.003	0.001	-5.287	0.000
NSIDEN	WITH				
NGIDEN		0.199	0.022	8.982	0.000
NEXP		0.111	0.018	6.043	0.000
EMO		0.055	0.012	4.527	0.000
NEXP	WITH				
NGIDEN		0.127	0.018	6.931	0.000
UNDER	WITH				
VALUE		0.073	0.012	5.957	0.000
DONE		-0.016	0.007	-2.234	0.025
THINK		0.013	0.003	4.442	0.000
PROTECT	WITH				
UNDER		-0.036	0.011	-3.456	0.001
ACT	WITH				
MATE		0.019	0.008	2.520	0.012
NEXP		-0.054	0.013	-4.188	0.000
INFO		0.016	0.005	3.156	0.002

MATE	WITH				
EVAL		0.060	0.013	4.423	0.000
PEXP	WITH				
UNDER		-0.041	0.010	-3.992	0.000
SOCIAL	WITH				
UNDER		-0.043	0.007	-6.466	0.000
CAREER		0.008	0.010	0.818	0.414
NGIDEN	WITH				
EMO		0.073	0.012	5.915	0.000
EVAL		0.025	0.008	2.953	0.003
KARU		0.000	0.000	0.031	0.975
PSIDEN	WITH				
MATE		-0.047	0.011	-4.241	0.000
UBEA		0.002	0.000	3.594	0.000
PEXP		0.048	0.013	3.654	0.000
ENHANCE	WITH				
PROTECT		0.019	0.010	1.888	0.059
CAREER	WITH				
VALUE		0.042	0.011	3.722	0.000
HELP	WITH				
NEXP		-0.037	0.012	-3.143	0.002
MUTI		0.000	0.000	-1.200	0.230
VALUE	WITH				
THINK		0.010	0.003	3.235	0.001
Means					
EMP		0.000	0.000	999.000	999.000
MOT		0.000	0.000	999.000	999.000
SUP		0.000	0.000	999.000	999.000
EXP		0.000	0.000	999.000	999.000
PREQ		0.000	0.000	999.000	999.000
Intercepts					
FRE		0.253	0.027	9.234	0.000
THINK		0.091	0.036	2.512	0.012
LOVE		0.094	0.037	2.526	0.012
DONE		0.087	0.038	2.304	0.021
MEADA		0.008	0.020	0.406	0.685
KARU		0.015	0.024	0.634	0.526
MUTI		0.016	0.027	0.614	0.539
UBEA		0.009	0.017	0.505	0.614
VALUE		0.025	0.029	0.855	0.393
UNDER		0.032	0.030	1.072	0.284
CAREER		0.036	0.035	1.025	0.305

SOCIAL	0.019	0.030	0.637	0.524
PROTECT	0.022	0.038	0.587	0.557
ENHANCE	0.023	0.028	0.834	0.404
EMO	0.127	0.050	2.541	0.011
INFO	0.098	0.051	1.918	0.055
EVAL	0.095	0.052	1.807	0.071
MATE	0.081	0.047	1.723	0.085
PEXP	0.101	0.043	2.387	0.017
NEXP	0.084	0.027	3.045	0.002
PGIDEN	0.098	0.030	3.245	0.001
NGIDEN	0.103	0.029	3.520	0.000
ACT	0.043	0.037	1.145	0.252
HELP	0.039	0.033	1.204	0.229
PRES	0.068	0.039	1.751	0.080
PSIDEN	0.093	0.034	2.715	0.007
NSIDEN	0.083	0.030	2.728	0.006
SUSTAIN	0.000	0.000	999.000	999.000
GIDEN	0.000	0.000	999.000	999.000
SAT	0.000	0.000	999.000	999.000
SIDEN	0.000	0.000	999.000	999.000

Variances

EMP	0.123	0.010	12.336	0.000
MOT	0.151	0.019	7.913	0.000
SUP	0.721	0.063	11.376	0.000
EXP	0.396	0.049	8.120	0.000
PREQ	0.343	0.038	9.019	0.000

Residual Variances

FRE	0.269	0.022	12.457	0.000
THINK	0.010	0.003	3.519	0.000
LOVE	0.008	0.003	2.803	0.005
DONE	0.190	0.016	11.761	0.000
MEADA	0.002	0.000	4.011	0.000
KARU	0.006	0.001	7.453	0.000
MUTI	0.021	0.002	9.998	0.000
UBEA	0.002	0.000	5.260	0.000
VALUE	0.220	0.018	12.055	0.000
UNDER	0.127	0.013	9.525	0.000
CAREER	0.177	0.018	9.898	0.000
SOCIAL	0.048	0.008	5.943	0.000
PROTECT	0.178	0.020	8.968	0.000
ENHANCE	0.055	0.007	7.749	0.000
EMO	0.112	0.012	8.971	0.000

INFO	0.071	0.010	7.413	0.000
EVAL	0.102	0.012	8.730	0.000
MATE	0.312	0.027	11.692	0.000
PEXP	0.185	0.029	6.388	0.000
NEXP	0.279	0.023	11.870	0.000
PGIDEN	0.062	0.014	4.579	0.000
NGIDEN	0.309	0.026	11.917	0.000
ACT	0.027	0.009	3.092	0.002
HELP	0.044	0.007	6.281	0.000
PRES	0.132	0.000	999.000	999.000
PSIDEN	0.081	0.018	4.567	0.000
NSIDEN	0.311	0.027	11.654	0.000
SUSTAIN	0.160	0.014	11.407	0.000
GIDEN	0.082	0.016	5.304	0.000
SAT	0.344	0.030	11.596	0.000
SIDEN	0.046	0.017	2.782	0.005
Group FEMALE				
SUSTAIN BY				
THINK	1.000	0.000	999.000	999.000
LOVE	1.027	0.010	104.680	0.000
DONE	0.935	0.028	33.618	0.000
FRE	0.486	0.034	14.475	0.000
EMP BY				
MEADA	1.000	0.000	999.000	999.000
KARU	1.184	0.011	105.940	0.000
MUTI	1.311	0.018	73.426	0.000
UBEA	0.872	0.007	131.096	0.000
MOT BY				
VALUE	1.000	0.000	999.000	999.000
UNDER	1.188	0.056	21.161	0.000
CAREER	1.362	0.074	18.378	0.000
SOCIAL	1.287	0.069	18.742	0.000
PROTECT	1.522	0.086	17.737	0.000
ENHANCE	1.187	0.062	19.191	0.000
SUP BY				
EMO	1.000	0.000	999.000	999.000
INFO	1.028	0.021	48.922	0.000
EVAL	1.051	0.022	47.993	0.000
MATE	0.850	0.029	29.353	0.000
EXP BY				
PEXP	1.000	0.000	999.000	999.000
NEXP	0.438	0.042	10.375	0.000

GIDEN BY					
PGIDEN	1.000	0.000	999.000	999.000	
NGIDEN	0.668	0.055	12.075	0.000	
SAT BY					
ACT	1.000	0.000	999.000	999.000	
HELP	0.855	0.021	40.164	0.000	
PREQ BY					
PRES	1.000	0.000	999.000	999.000	
SIDEN BY					
PSIDEN	1.000	0.000	999.000	999.000	
NSIDEN	0.626	0.048	13.095	0.000	
SUSTAIN ON					
SIDEN	0.320	0.049	6.507	0.000	
SUP	0.292	0.036	8.222	0.000	
EMP	0.248	0.070	3.545	0.000	
SAT	0.209	0.059	3.527	0.000	
SAT ON					
EMP	0.643	0.083	7.777	0.000	
SIDEN ON					
GIDEN	0.957	0.096	10.001	0.000	
MOT	0.100	0.058	1.716	0.086	
PREQ	0.113	0.067	1.685	0.092	
GIDEN ON					
EXP	0.651	0.053	12.279	0.000	
SAT WITH					
PREQ	0.112	0.021	5.396	0.000	
EXP	0.163	0.022	7.464	0.000	
SUP	0.252	0.028	8.852	0.000	
MOT	0.069	0.013	5.395	0.000	
MOT WITH					
EMP	0.037	0.009	4.231	0.000	
SUP WITH					
EMP	0.128	0.020	6.433	0.000	
MOT	0.134	0.023	5.726	0.000	
EXP WITH					
EMP	0.055	0.014	3.881	0.000	
MOT	0.107	0.018	6.007	0.000	
SUP	0.235	0.038	6.217	0.000	
PREQ WITH					
EMP	0.033	0.014	2.340	0.019	
MOT	0.076	0.017	4.551	0.000	
SUP	0.149	0.036	4.191	0.000	
EXP	0.256	0.031	8.359	0.000	

DONE	WITH				
LOVE		0.023	0.004	5.658	0.000
KARU	WITH				
MUTI		0.010	0.001	9.156	0.000
MEADA		0.000	0.001	-0.050	0.960
MUTI	WITH				
UBEA		-0.002	0.001	-3.864	0.000
NSIDEN	WITH				
NGIDEN		0.207	0.023	8.948	0.000
NEXP		0.133	0.021	6.440	0.000
EMO		0.031	0.011	2.941	0.003
NEXP	WITH				
NGIDEN		0.133	0.021	6.480	0.000
UNDER	WITH				
VALUE		0.049	0.011	4.576	0.000
DONE		-0.026	0.007	-3.811	0.000
THINK		0.004	0.002	1.705	0.088
PROTECT	WITH				
UNDER		-0.044	0.010	-4.248	0.000
ACT	WITH				
MATE		0.009	0.007	1.349	0.177
NEXP		-0.019	0.011	-1.708	0.088
INFO		0.004	0.004	0.920	0.358
MATE	WITH				
EVAL		0.015	0.011	1.354	0.176
PEXP	WITH				
UNDER		0.003	0.009	0.361	0.718
SOCIAL	WITH				
UNDER		-0.042	0.007	-6.216	0.000
CAREER		0.034	0.011	3.202	0.001
NGIDEN	WITH				
EMO		0.007	0.011	0.656	0.512
EVAL		-0.010	0.009	-1.068	0.286
KARU		0.002	0.001	2.578	0.010
PSIDEN	WITH				
MATE		-0.006	0.010	-0.535	0.592
UBEA		0.001	0.001	2.311	0.021
PEXP		0.012	0.012	1.024	0.306
ENHANCE	WITH				
PROTECT		0.013	0.010	1.298	0.194
CAREER	WITH				
VALUE		0.032	0.010	3.090	0.002
HELP	WITH				
NEXP		-0.016	0.012	-1.371	0.170

MUTI	0.001	0.001	2.624	0.009
VALUE WITH				
THINK	0.001	0.003	0.272	0.785
Means				
EMP	0.061	0.029	2.124	0.034
MOT	0.058	0.032	1.788	0.074
SUP	0.036	0.071	0.502	0.616
EXP	-0.064	0.058	-1.101	0.271
PREQ	-0.013	0.055	-0.236	0.814
Intercepts				
FRE	0.253	0.027	9.234	0.000
THINK	0.091	0.036	2.512	0.012
LOVE	0.094	0.037	2.526	0.012
DONE	0.087	0.038	2.304	0.021
MEADA	0.008	0.020	0.406	0.685
KARU	0.015	0.024	0.634	0.526
MUTI	0.016	0.027	0.614	0.539
UBEA	0.009	0.017	0.505	0.614
VALUE	0.025	0.029	0.855	0.393
UNDER	0.032	0.030	1.072	0.284
CAREER	0.036	0.035	1.025	0.305
SOCIAL	0.019	0.030	0.637	0.524
PROTECT	0.022	0.038	0.587	0.557
ENHANCE	0.023	0.028	0.834	0.404
EMO	0.127	0.050	2.541	0.011
INFO	0.098	0.051	1.918	0.055
EVAL	0.095	0.052	1.807	0.071
MATE	0.081	0.047	1.723	0.085
PEXP	0.101	0.043	2.387	0.017
NEXP	0.084	0.027	3.045	0.002
PGIDEN	0.098	0.030	3.245	0.001
NGIDEN	0.103	0.029	3.520	0.000
ACT	0.043	0.037	1.145	0.252
HELP	0.039	0.033	1.204	0.229
PRES	0.068	0.039	1.751	0.080
PSIDEN	0.093	0.034	2.715	0.007
NSIDEN	0.083	0.030	2.728	0.006
SUSTAIN	-0.014	0.033	-0.427	0.670
GIDEN	-0.013	0.035	-0.374	0.708
SAT	-0.003	0.045	-0.073	0.942
SIDEN	-0.030	0.031	-0.951	0.341
Variances				
EMP	0.128	0.010	12.271	0.000

MOT	0.160	0.020	7.967	0.000
SUP	0.779	0.068	11.454	0.000
EXP	0.359	0.043	8.333	0.000
PREQ	0.324	0.037	8.818	0.000

Residual Variances

FRE	0.279	0.023	12.386	0.000
THINK	0.009	0.003	3.658	0.000
LOVE	0.004	0.003	1.652	0.099
DONE	0.161	0.014	11.666	0.000
MEADA	0.002	0.000	4.244	0.000
KARU	0.007	0.001	7.747	0.000
MUTI	0.020	0.002	9.767	0.000
UBEA	0.001	0.000	2.953	0.003
VALUE	0.182	0.016	11.664	0.000
UNDER	0.107	0.012	8.588	0.000
CAREER	0.200	0.019	10.338	0.000
SOCIAL	0.062	0.009	6.905	0.000
PROTECT	0.151	0.019	8.111	0.000
ENHANCE	0.055	0.007	7.510	0.000
EMO	0.073	0.009	8.241	0.000
INFO	0.081	0.010	8.478	0.000
EVAL	0.074	0.009	7.922	0.000
MATE	0.285	0.025	11.363	0.000
PEXP	0.133	0.024	5.515	0.000
NEXP	0.308	0.026	11.878	0.000
PGIDEN	0.065	0.014	4.798	0.000
NGIDEN	0.326	0.027	11.910	0.000
ACT	0.003	0.007	0.466	0.641
HELP	0.054	0.007	8.047	0.000
PRES	0.132	0.000	999.000	999.000
PSIDEN	0.034	0.017	2.040	0.041
NSIDEN	0.344	0.029	12.046	0.000
SUSTAIN	0.140	0.012	11.617	0.000
GIDEN	0.081	0.017	4.837	0.000
SAT	0.266	0.023	11.687	0.000
SIDEN	0.056	0.017	3.255	0.001

STANDARDIZED MODEL RESULTS

STDYX Standardization

Two-Tailed			
Estimate	S.E.	Est./S.E.	P-Value

Group MALE

SUSTAIN BY

THINK	0.988	0.003	284.693	0.000
LOVE	0.990	0.004	275.049	0.000
DONE	0.806	0.019	43.507	0.000
FRE	0.511	0.034	15.200	0.000

EMP BY

MEADA	0.993	0.002	530.971	0.000
KARU	0.982	0.003	358.117	0.000
MUTI	0.955	0.006	171.919	0.000
UBEA	0.990	0.002	490.258	0.000

MOT BY

VALUE	0.638	0.029	21.987	0.000
UNDER	0.791	0.023	34.035	0.000
CAREER	0.783	0.023	34.170	0.000
SOCIAL	0.916	0.015	60.332	0.000
PROTECT	0.815	0.023	36.072	0.000
ENHANCE	0.891	0.016	56.596	0.000

SUP BY

EMO	0.931	0.009	98.259	0.000
INFO	0.957	0.007	145.575	0.000
EVAL	0.942	0.008	120.534	0.000
MATE	0.791	0.020	38.920	0.000

EXP BY

PEXP	0.825	0.031	26.701	0.000
NEXP	0.463	0.041	11.329	0.000

GIDEN BY

PGIDEN	0.885	0.027	32.303	0.000
NGIDEN	0.495	0.038	12.954	0.000

SAT BY

ACT	0.970	0.010	95.469	0.000
HELP	0.935	0.011	84.160	0.000

PREQ BY

PRES	0.850	0.013	64.897	0.000
------	-------	-------	--------	-------

SIDEN BY

PSIDEN	0.887	0.026	34.049	0.000
NSIDEN	0.523	0.039	13.494	0.000

SUSTAIN ON

SIDEN	0.312	0.051	6.163	0.000
SUP	0.414	0.060	6.911	0.000
EMP	0.081	0.044	1.869	0.062
SAT	0.146	0.059	2.485	0.013

SAT ON

EMP	0.428	0.047	9.094	0.000
SIDEN ON				
GIDEN	0.863	0.053	16.382	0.000
MOT	0.120	0.043	2.785	0.005
PREQ	0.017	0.061	0.281	0.779
GIDEN ON				
EXP	0.795	0.037	21.586	0.000
SAT WITH				
PREQ	0.411	0.059	7.004	0.000
EXP	0.545	0.049	11.170	0.000
SUP	0.595	0.036	16.664	0.000
MOT	0.212	0.055	3.842	0.000
MOT WITH				
EMP	0.235	0.055	4.249	0.000
SUP WITH				
EMP	0.466	0.046	10.222	0.000
MOT	0.311	0.054	5.762	0.000
EXP WITH				
EMP	0.342	0.060	5.737	0.000
MOT	0.422	0.057	7.426	0.000
SUP	0.598	0.049	12.141	0.000
PREQ WITH				
EMP	0.125	0.066	1.888	0.059
MOT	0.256	0.064	3.977	0.000
SUP	0.325	0.062	5.238	0.000
EXP	0.666	0.052	12.730	0.000
Group FEMALE				
SUSTAIN BY				
THINK	0.988	0.003	297.774	0.000
LOVE	0.995	0.003	302.055	0.000
DONE	0.823	0.018	46.917	0.000
FRE	0.498	0.034	14.797	0.000
EMP BY				
MEADA	0.992	0.002	509.771	0.000
KARU	0.981	0.003	353.450	0.000
MUTI	0.957	0.005	174.588	0.000
UBEA	0.994	0.002	501.112	0.000
MOT BY				
VALUE	0.684	0.029	23.980	0.000
UNDER	0.825	0.023	36.012	0.000
CAREER	0.774	0.024	31.909	0.000
SOCIAL	0.900	0.016	56.635	0.000
PROTECT	0.843	0.021	39.939	0.000

ENHANCE	0.897	0.015	60.618	0.000
SUP BY				
EMO	0.956	0.006	153.576	0.000
INFO	0.954	0.006	147.222	0.000
EVAL	0.960	0.006	161.810	0.000
MATE	0.815	0.019	43.844	0.000
EXP BY				
PEXP	0.855	0.030	28.947	0.000
NEXP	0.428	0.040	10.636	0.000
GIDEN BY				
PGIDEN	0.885	0.026	33.685	0.000
NGIDEN	0.492	0.037	13.159	0.000
SAT BY				
ACT	0.995	0.011	92.299	0.000
HELP	0.901	0.013	66.983	0.000
PREQ BY				
PRES	0.843	0.014	60.930	0.000
SIDEN BY				
PSIDEN	0.951	0.025	38.057	0.000
NSIDEN	0.521	0.034	15.282	0.000
SUSTAIN ON				
SIDEN	0.293	0.042	6.991	0.000
SUP	0.413	0.048	8.576	0.000
EMP	0.143	0.040	3.553	0.000
SAT	0.189	0.053	3.555	0.000
SAT ON				
EMP	0.408	0.048	8.470	0.000
SIDEN ON				
GIDEN	0.809	0.060	13.387	0.000
MOT	0.070	0.041	1.701	0.089
PREQ	0.113	0.067	1.697	0.090
GIDEN ON				
EXP	0.808	0.038	21.076	0.000
SAT WITH				
PREQ	0.382	0.060	6.397	0.000
EXP	0.526	0.049	10.734	0.000
SUP	0.554	0.038	14.454	0.000
MOT	0.335	0.052	6.505	0.000
MOT WITH				
EMP	0.261	0.055	4.787	0.000
SUP WITH				
EMP	0.404	0.049	8.284	0.000
MOT	0.378	0.051	7.363	0.000

EXP WITH

EMP	0.257	0.062	4.164	0.000
MOT	0.444	0.056	7.980	0.000
SUP	0.443	0.055	8.054	0.000

PREQ WITH

EMP	0.160	0.066	2.414	0.016
MOT	0.333	0.063	5.300	0.000
SUP	0.296	0.064	4.657	0.000
EXP	0.751	0.046	16.272	0.000

R-SQUARE

Group MALE

Observed		Two-Tailed		
Variable	Estimate	S.E.	Est./S.E.	P-Value
FRE	0.261	0.034	7.600	0.000
THINK	0.976	0.007	142.347	0.000
LOVE	0.980	0.007	137.525	0.000
DONE	0.649	0.030	21.753	0.000
MEADA	0.986	0.004	265.485	0.000
KARU	0.965	0.005	179.059	0.000
MUTI	0.911	0.011	85.959	0.000
UBEA	0.980	0.004	245.129	0.000
VALUE	0.407	0.037	10.993	0.000
UNDER	0.626	0.037	17.017	0.000
CAREER	0.613	0.036	17.085	0.000
SOCIAL	0.838	0.028	30.166	0.000
PROTECT	0.664	0.037	18.036	0.000
ENHANCE	0.794	0.028	28.298	0.000
EMO	0.866	0.018	49.129	0.000
INFO	0.915	0.013	72.788	0.000
EVAL	0.887	0.015	60.267	0.000
MATE	0.625	0.032	19.460	0.000
PEXP	0.681	0.051	13.351	0.000
NEXP	0.215	0.038	5.665	0.000
PGIDEN	0.783	0.048	16.151	0.000
NGIDEN	0.245	0.038	6.477	0.000
ACT	0.940	0.020	47.734	0.000
HELP	0.874	0.021	42.080	0.000
PRES	0.722	0.022	32.448	0.000
PSIDEN	0.786	0.046	17.024	0.000
NSIDEN	0.274	0.041	6.747	0.000
Latent		Two-Tailed		
Variable	Estimate	S.E.	Est./S.E.	P-Value
SUSTAIN	0.603	0.037	16.296	0.000

GIDEN	0.632	0.059	10.793	0.000
SAT	0.183	0.040	4.547	0.000
SIDEN	0.846	0.052	16.233	0.000

Group FEMALE

Observed		Two-Tailed		
Variable	Estimate	S.E.	Est./S.E.	P-Value
FRE	0.248	0.033	7.398	0.000
THINK	0.977	0.007	148.887	0.000
LOVE	0.989	0.007	151.027	0.000
DONE	0.678	0.029	23.459	0.000
MEADA	0.984	0.004	254.885	0.000
KARU	0.963	0.005	176.725	0.000
MUTI	0.916	0.010	87.294	0.000
UBEA	0.989	0.004	250.556	0.000
VALUE	0.468	0.039	11.990	0.000
UNDER	0.680	0.038	18.006	0.000
CAREER	0.598	0.038	15.955	0.000
SOCIAL	0.810	0.029	28.318	0.000
PROTECT	0.711	0.036	19.969	0.000
ENHANCE	0.804	0.027	30.309	0.000
EMO	0.914	0.012	76.788	0.000
INFO	0.910	0.012	73.611	0.000
EVAL	0.921	0.011	80.905	0.000
MATE	0.664	0.030	21.922	0.000
PEXP	0.731	0.050	14.473	0.000
NEXP	0.183	0.034	5.318	0.000
PGIDEN	0.783	0.046	16.842	0.000
NGIDEN	0.242	0.037	6.579	0.000
ACT	0.990	0.021	46.150	0.000
HELP	0.812	0.024	33.491	0.000
PRES	0.711	0.023	30.465	0.000
PSIDEN	0.905	0.048	19.028	0.000
NSIDEN	0.271	0.036	7.641	0.000

Latent		Two-Tailed		
Variable	Estimate	S.E.	Est./S.E.	P-Value
SUSTAIN	0.640	0.034	18.719	0.000
GIDEN	0.653	0.062	10.538	0.000
SAT	0.166	0.039	4.235	0.000
SIDEN	0.829	0.047	17.539	0.000

หมายเหตุ การทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของพารามิเตอร์ เพิ่มคำสั่งเส้นทางอิทธิพลในกลุ่มล่าง (เพศหญิง) ที่ละเส้น

ภาคผนวก ค

ข้อความและผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ

ตาราง 19 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรม

ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
เข้าร่วมประชุมเพื่อเลือกพื้นที่พัฒนา (A1)	0.872
ลงสำรวจพื้นที่เบื้องต้น (A2)	0.905
ประชุมคัดเลือกพื้นที่ที่ควรพัฒนา (A3)	0.912
เข้าร่วมประชุมกับบุคคลในพื้นที่เพื่อเตรียมงานก่อนลงพื้นที่จริง (A4)	0.869
ทำกิจกรรมระดมทุนเพื่อพัฒนาพื้นที่ (เช่น ขายของ เปิดหมวกร้องเพลง) (A5)	0.874
เข้าร่วมประชุมวางแผนทำกิจกรรมในพื้นที่ (A6)	0.940
เข้าร่วมทำกิจกรรมในพื้นที่ตามแผนที่วางไว้ (A7)	0.935
เข้าร่วมประชุมสรุปผลการดำเนินงานประจำวัน (A8)	0.938
เข้าร่วมประชุมสรุปผลการดำเนินงานของโครงการ (A9)	0.938
EIGENVALUES	7.548
สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ	
การเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง	1.000
ความกลมกลืนของโมเดล	
χ^2 (df=27) = 837.618 (P = 0.000), χ^2 / df = 32.356	
CFI = 0.996, TLI = 0.994, RMSEA = 0.177, SRMR = 0.028	

ตาราง 20 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน การอาสาสมัครอย่างยั่งยืน

ข้อความ	น้ำหนักองค์ประกอบ				
	Raw Coef	SE	t	STD Coef	R ²
ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรม					
เข้าร่วมประชุมเพื่อเลือกพื้นที่พัฒนา (A1)	1.000			0.857	0.735
ลงสำรวจพื้นที่เบื้องต้น (A2)	1.021	0.013	79.743	0.876	0.767
ประชุมคัดเลือกพื้นที่ที่ควรพัฒนา (A3)	1.019	0.014	73.385	0.873	0.763
เข้าร่วมประชุมกับบุคคลในพื้นที่เพื่อเตรียมงานก่อนลงพื้นที่จริง (A4)	0.961	0.015	64.654	0.824	0.678
การทำกิจกรรมระดมทุนเพื่อพัฒนาพื้นที่ (A5)	1.004	0.015	69.074	0.861	0.741
เข้าร่วมประชุมวางแผนทำกิจกรรมในพื้นที่ (A6)	1.110	0.014	79.780	0.952	0.905
เข้าร่วมทำกิจกรรมในพื้นที่ตามแผนที่วางไว้ (A7)	1.103	0.014	80.650	0.946	0.895
เข้าร่วมประชุมสรุปผลการดำเนินงานประจำวัน (A8)	1.088	0.014	79.844	0.933	0.870
เข้าร่วมประชุมสรุปผลการดำเนินงานของโครงการ (A9)	1.089	0.014	78.575	0.933	0.871
ความรู้คิดเชิงประเมินค่า (Coq)					
การทำกิจกรรมอาสาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ จะช่วยพัฒนาชุมชนได้มาก (ATT01)	1.000			0.685	0.469
การทำกิจกรรมอาสาสมัครทำให้ฉันเสียเวลา (ATT02)	0.848	0.038	22.595	0.581	0.337
การเข้าร่วมกิจกรรมอาสาสมัครทำให้ข้าพเจ้าเรียนรู้ที่จะเสียสละเพื่อผู้อื่นมากขึ้น (ATT03)	1.209	0.040	30.206	0.828	0.686
การทำกิจกรรมอาสาสมัครทำให้ข้าพเจ้าตระหนักถึงคุณค่าในการช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อน (ATT04)	1.158	0.040	29.250	0.793	0.629
งานกิจกรรมอาสาเป็นงานที่ยุ่งยาก (ATT05)	0.647	0.043	15.107	0.443	0.196
ข้าพเจ้าเห็นว่าการทำกิจกรรมอาสาส่วนใหญ่เป็นการทำแบบผิวเผินฉาบฉวย ไม่ได้เข้าถึงผู้เดือดร้อนได้จริง (ATT06)	0.639	0.041	15.756	0.437	0.191
ความรู้สึชอบต่อการทำกิจกรรมอาสาสมัคร (Aff)					
ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการทำกิจกรรมอาสาสมัครเป็นงานที่สนุก (ATT07)	1.000			0.695	0.483
ข้าพเจ้ารู้สึกมีความสุขทุกครั้งที่ได้ทำกิจกรรมอาสาสมัครกับผู้อื่น (ATT08)	1.081	0.032	34.300	0.751	0.565
กิจกรรมอาสาสมัครเป็นงานที่ทำทลายความสามารถของฉัน (ATT09)	0.894	0.031	29.046	0.622	0.387

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อความ	น้ำหนักองค์ประกอบ				
	Raw	SE	t	STD	R^2
	Coef			Coef	
ฉันรู้สึกปลื้มใจทุกครั้งที่ได้เข้าร่วมทำงานอาสาสมัคร (ATT10)	1.132	0.036	31.506	0.787	0.620
ฉันรู้สึกเหนื่อยมากกับการทำกิจกรรมอาสาสมัคร (ATT11)	0.494	0.042	11.888	0.344	0.118
ความพร้อมที่จะอาสาสมัครหรือสนับสนุนการอาสาสมัคร (Int)					
เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วข้าพเจ้าตั้งใจจะทำกิจกรรมอาสาสมัครต่อไป (ATT12)	1.000			0.797	0.636
แม้จะทำงานประกอบอาชีพแล้วข้าพเจ้าก็ตั้งใจที่จะสมัครเป็นสมาชิกขององค์กรที่มุ่งช่วยเหลือบุคคลและสังคม (ATT13)	1.030	0.028	37.216	0.821	0.674
ถึงแม้จะแยกย้ายกันไปทำงานแล้วข้าพเจ้าจะพยายามชักชวนเพื่อนฝูง ให้มาร่วมกันทำงานอาสาสมัครอีก (ATT14)	1.004	0.026	39.069	0.801	0.641
หากข้าพเจ้าร่ำรวยในอนาคต ข้าพเจ้าจะบริจาคเงินให้กับองค์กรอาสาสมัครช่วยเหลือสังคม (ATT15)	0.887	0.038	23.630	0.707	0.500
สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ					
ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรม	1.000				
ความรู้คิดเชิงประเมินค่า	0.275	1.000			
ความรู้สึกรับชอบต่อการทำกิจกรรมอาสาสมัคร	0.265	0.938	1.000		
ความพร้อมที่จะอาสาสมัครหรือสนับสนุนการอาสาสมัคร	0.183	0.689	0.786	1.000	
ความกลมกลืนของโมเดล					
χ^2 (df=45) = 132.766 (P = 0.000), χ^2 / df = 2.950					
CFI = 0.995, TLI = 0.998, RMSEA = 0.045, WRMR = 0.928					

ตาราง 21 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน
เอกลักษณ์ในบทบาทอาสาศัมครแบบทั่วไป

ข้อความ	น้ำหนักองค์ประกอบ				
	เชิงสำรวจ		เชิงยืนยัน (คะแนนมาตรฐาน)		
	มีเอก ลักษณะ	ขาดเอก ลักษณะ	มีเอก ลักษณะ	ขาดเอก ลักษณะ	R^2
ข้าพเจ้าแทบไม่ถึงนึกการทำกิจกรรมอาสาสมัครเพื่อ ช่วยเหลือผู้อื่นเลย (GIDEN01)	-0.006	0.908	0.000	0.797	0.636
ข้าพเจ้ารู้สึกขาดอะไรบางอย่างไปหากถูกบังคับให้ หยุดทำกิจกรรมอาสาสมัคร (GIDEN02)	0.647	0.027	0.643	0.000	0.413
ข้าพเจ้าไม่รู้สึกผูกพันกับการทำกิจกรรมอาสาสมัคร (GIDEN03)	0.066	0.725	0.000	0.845	0.714
สำหรับข้าพเจ้าการเป็นอาสาสมัครมีความหมาย มากกว่าการทำกิจกรรมอาสาสมัคร (GIDEN04)	0.553	-0.156	0.540	0.000	0.292
การทำกิจกรรมอาสาสมัครเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งใน ชีวิตข้าพเจ้า (GIDEN05)	0.803	0.039	0.788	0.000	0.620
ข้าพเจ้าอุทิศเวลาให้กับการทำกิจกรรมอาสาสมัครพอๆ กับที่อุทิศเวลาให้กับการเรียน (GIDEN06)	0.802	-0.084	0.812	0.000	0.659
EIGENVALUES	2.642	1.493			
องค์ประกอบเชิงสำรวจ		องค์ประกอบเชิงยืนยัน			
สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ					
มีเอกลักษณะ	1.000		1.000		
ขาดเอกลักษณะ	0.301	1.000	0.393	1.000	
ความกลมกลืนของโมเดล					
χ^2 (df=4) = 37.573 (P = 0.000), χ^2 / df = 9.393		χ^2 (df=2) = 2.927 (P = 0.2314), χ^2 / df=1.464			
CFI = 0.995,TLI = 0.979, RMSEA = 0.094,		CFI = 1.000,TLI = 0.999, RMSEA = 0.022,			
SRMR = 0.016		WRMR = 0.218			

ตาราง 22 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน
เอกลักษณ์ในบทบาทอาสาศัมครแบบเฉพาะ

ข้อความ	น้ำหนักองค์ประกอบ				
	เชิงสำรวจ		เชิงยืนยัน (คะแนนมาตรฐาน)		
	มีเอกลักษณ์	ขาดเอกลักษณ์	มีเอกลักษณ์	ขาดเอกลักษณ์	R ²
ข้าพเจ้าไม่เคยคิดถึงการทำกิจกรรมอาสาสมัครกับชมรม (SIDEN01)	0.032	0.732	0.000	0.780	0.608
การหยุดทำกิจกรรมอาสาสมัครกับชมรมทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกขาดอะไรบางอย่างไป (SIDEN02)	0.731	0.017	0.741	0.000	0.549
ข้าพเจ้ารู้สึกไม่ผูกพันกับการทำกิจกรรมอาสาสมัครร่วมกับชมรม (SIDEN03)	-0.065	0.985	0.000	0.939	0.881
ส่วนสำคัญในชีวิตข้าพเจ้าส่วนหนึ่งคือการทำกิจกรรมกับชมรม (SIDEN04)	0.719	0.005	0.718	0.000	0.515
การอุทิศเวลาในการทำกิจกรรมกับชมรมเป็นสิ่งที่ข้าพเจ้าคำนึงเป็นสิ่งแรก (SIDEN05)	0.788	-0.130	0.734	0.000	0.539
EIGENVALUES	2.509	1.305			
องค์ประกอบเชิงสำรวจ		องค์ประกอบเชิงยืนยัน			
สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ					
มีเอกลักษณ์	1.000		1.000		
ขาดเอกลักษณ์	0.404	1.000	0.433	1.000	
ความกลมกลืนของโมเดล					
χ ² (df=1) = 0.274 (P = 0.606), χ ² / df = 0.274		χ ² (df=2) = 0.478 (P = 0.7874), χ ² / df=0.238			
CFI = 1.000,TLI = 1.001, RMSEA = 0.000,		CFI = 1.000,TLI = 1.001, RMSEA = 0.000,			
SRMR = 0.001		WRMR = 0.072			

ตาราง 23 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน
การรับรู้ความคาดหวังทางสังคม

ข้อความ	น้ำหนักองค์ประกอบ				
	เชิงสำรวจ		เชิงยืนยัน (คะแนนมาตรฐาน)		
	คาดหวัง หวัง	ไม่คาดหวัง หวัง	คาดหวัง หวัง	ไม่คาดหวัง หวัง	R ²
คนอื่นๆ ที่ใกล้ชิดกับข้าพเจ้า คิดว่าการเป็นอาสาสมัครมีความสำคัญต่อข้าพเจ้า (EXP01)	0.837	0.011	0.841	0.000	0.707
เพื่อนๆ ของข้าพเจ้าให้ความสำคัญกับการที่ข้าพเจ้าจะเป็นอาสาสมัครต่อไป (EXP02)	0.881	0.000	0.880	0.000	0.774
เพื่อนๆ เห็นว่าเป็นเรื่องธรรมดา หากข้าพเจ้าจะไม่ทำกิจกรรมอาสาสมัครอีกต่อไป (EXP03)	0.186	0.314	0.000	0.737	0.543
คนส่วนใหญ่ที่ข้าพเจ้ารู้จักคาดหวังให้ข้าพเจ้าทำกิจกรรมอาสาสมัครต่อไป (EXP04)	0.675	-0.006	0.672	0.000	0.452
คนที่รู้จักข้าพเจ้าดีจะไม่ประหลาดใจเลยหากรู้ว่าข้าพเจ้าหยุดทำกิจกรรมอาสาสมัคร (EXP05)	0.000	1.681	0.000	0.775	0.601
เพื่อนๆ จะไม่พอใจ หากข้าพเจ้าหยุดทำกิจกรรมอาสาสมัคร (EXP06)	0.547	-0.045	0.539	0.000	0.291
EIGENVALUES	2.793	1.405			

องค์ประกอบเชิงสำรวจ			องค์ประกอบเชิงยืนยัน	
สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ				
คาดหวัง	1.000		1.000	
ไม่คาดหวัง	0.140	1.000	0.308	1.000
ความกลมกลืนของโมเดล				
χ^2 (df=4) = 10.898 (P = 0.0277), χ^2 / df = 2.725		χ^2 (df=5) = 7.868 (P = 0.164), χ^2 / df=1.574		
CFI = 0.999,TLI = 0.996, RMSEA = 0.042,		CFI = 0.999,TLI = 0.999, RMSEA = 0.024,		
SRMR = 0.009		WRMR = 0.293		

ตาราง 24 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน
การรับรู้เกียรติภูมิขององค์กร

ข้อความ	น้ำหนักองค์ประกอบ		
	เชิงสำรวจ	เชิงยืนยัน (คะแนนมาตรฐาน)	
	รับรู้เกียรติภูมิ	รับรู้เกียรติภูมิ	R ²
เมื่อเปรียบเทียบกับชมรมที่ทำงานด้านอาสาพัฒนา อื่นๆ ในสถาบัน ชมรมของท่านมีชื่อเสียงมากกว่า (PRES1)	0.821	0.760	0.577
ชมรมของท่านมีเกียรติประวัติมากกว่าชมรมอื่นๆ ใน มหาวิทยาลัย (PRES2)	0.882	0.833	0.694
เมื่อกล่าวถึงชมรมด้านการอาสาสมัครในสถาบันของ ท่าน ทุกคนต้องคิดถึงชมรมของท่านก่อนเสมอ (PRES03)	0.882	0.903	0.815
ชมรมของท่านเป็นที่รู้จักกันในสถาบันมากกว่าชมรม อื่นๆ ที่ทำกิจกรรมอาสาสมัครด้วยกัน (PRES04)	0.866	0.885	0.783
เมื่อเปรียบเทียบกับชมรมอื่นๆ ชมรมของท่านยังไม่มี ที่รู้จักมากนัก (PRES05)	0.390	0.398	0.158
EIGENVALUES	3.397		
องค์ประกอบเชิงสำรวจ		องค์ประกอบเชิงยืนยัน	
สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ			
รับรู้เกียรติภูมิ	1.000	1.000	
ความกลมกลืนของโมเดล			
χ^2 (df=5) = 155.383 (P = 0.000), χ^2 / df=31.077		χ^2 (df=3) = 2.437 (P = 0.487), χ^2 / df=0.829	
CFI = 0.992,TLI = 0.985, RMSEA = 0.177,		CFI = 1.000,TLI = 1.000, RMSEA = 0.000,	
SRMR = 0.024		WRMR = 0.146	

ตาราง 25 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน การสนับสนุนทางสังคม

ข้อความ	น้ำหนักองค์ประกอบ				
	Raw Coef	SE	t	STD Coef	R ²
การสนับสนุนทางอารมณ์ (Emo)					
หากข้าพเจ้ามีปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมอาสาสมัคร ข้าพเจ้าจะมีเพื่อนที่คอยดูแลช่วยเหลือ (SUP05)	1.000			0.707	0.500
เพื่อนๆ ร่วมชมรมไม่สนใจข้าพเจ้า เมื่อทำงานที่ชมรมมอบหมายไม่สำเร็จ (SUP02)	0.854	0.104	8.244	0.649	0.421
อาจารย์ที่ปรึกษาชมรมให้ความไว้วางใจข้าพเจ้าในการทำกิจกรรม (SUP03)	0.420	0.041	10.234	0.387	0.150
พ่อแม่แสดงความไม่พอใจทุกครั้งที่ข้าพเจ้าออกไปทำกิจกรรมอาสาสมัคร (SUP04)	0.867	0.075	11.560	0.655	0.429
อาจารย์ที่ปรึกษาชมรมพูดให้กำลังใจข้าพเจ้าในการทำกิจกรรมอาสาสมัคร (SUP01)	0.360	0.039	9.142	0.339	0.115
มีผู้ใหญ่ที่สละเวลาให้คำปรึกษาหารือเกี่ยวกับการทำกิจกรรมอาสาน้อยมาก (SUP06)	0.309	0.056	5.529	0.295	0.087
การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร (Info)					
เพื่อนๆ ในชมรมไม่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานที่ข้าพเจ้าต้องรับผิดชอบ (SUP11)	1.000			0.707	0.500
ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการในพื้นที่ให้ข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ต่อการปรับปรุงการทำกิจกรรมอาสาสมัคร (SUP08)	0.293	0.041	7.074	0.281	0.079
ข้าพเจ้าได้รับข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นต่อการทำงานอาสาสมัครจากอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างเพียงพอ (SUP07)	0.328	0.042	7.882	0.312	0.097
สมาชิกชมรมเข้าร่วมประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลในการทำงานอย่างสม่ำเสมอ (SUP10)	0.439	0.042	10.493	0.402	0.162
อาจารย์ที่ปรึกษาเอาใจใส่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำกิจกรรมชมรมอย่างต่อเนื่อง (SUP09)	0.681	0.078	8.777	0.563	0.317
การสนับสนุนเพื่อประเมินคุณค่า (Eval)					
พ่อแม่เห็นว่าการทำกิจกรรมอาสาสมัครช่วยให้ข้าพเจ้าพัฒนาทักษะ/ความสามารถหลายด้าน (SUP13)	1.000			0.707	0.500
พ่อแม่สนับสนุนการทำกิจกรรมอาสาสมัครของข้าพเจ้า (SUP12)	0.361	0.043	8.484	0.339	0.115

ตาราง 25 (ต่อ)

ข้อความ	น้ำหนักองค์ประกอบ				
	Raw	SE	t	STD	R^2
	Coef			Coef	
ผู้บริหารมหาวิทยาลัยเห็นประโยชน์ในการทำกิจกรรม อาสาสมัครของชมรมข้าพเจ้า (SUP14)	0.505	0.049	10.347	0.451	0.203
มีสมาชิกชมรมส่วนหนึ่งแสดงความไม่เห็นด้วยกับกิจกรรม อาสาสมัครโครงการ (SUP15)	0.740	0.079	9.402	0.595	0.354
ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการในพื้นที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับ การที่นักศึกษาเข้าไปช่วยพัฒนาในพื้นที่เท่าที่ควร (SUP16)	0.548	0.062	8.909	0.481	0.231
การสนับสนุนด้านวัสดุสิ่งของ (Mate)					
ผู้บริหารมหาวิทยาลัยไม่ให้การสนับสนุนงบประมาณที่ เหมาะสมแก่ชมรมของเรา (SUP18)	1.000			0.707	0.500
ข้าพเจ้าได้รับการสนับสนุนเงินบริจาคในการซื้อสิ่งของ เครื่องใช้ที่จำเป็นต่อการทำกิจกรรมอาสาสมัครในชมรม (SUP17)	0.447	0.044	10.176	0.408	0.167
ฝ่ายกิจการนักศึกษาไม่ให้การสนับสนุนอุปกรณ์การทำงาน เท่าที่ควร (SUP19)	0.562	0.055	10.179	0.490	0.240
สมาชิกชมรมช่วยกันระดมทรัพยากรจากหลายฝ่ายทำให้ ชมรมมีเงินเพียงพอในการทำกิจกรรมอาสา (SUP20)	0.637	0.073	8.754	0.538	0.289
มีหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัยให้ปัจจัยสนับสนุนการทำ กิจกรรมอาสาสมัครของชมรมของเรา (SUP21)	0.463	0.044	10.536	0.420	0.176
คนในครอบครัวของข้าพเจ้าจะร่วมให้การสนับสนุนด้านวัสดุ ในการทำกิจกรรมอาสาสมัครของชมรมหากข้าพเจ้าร้องขอ (SUP22)	0.284	0.040	7.158	0.273	0.075
สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ					
การสนับสนุนทางอารมณ์	1.000				
การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร	0.690	1.000			
การสนับสนุนเพื่อประเมินคุณค่า	0.701	0.692	1.000		
การสนับสนุนด้านวัสดุสิ่งของ	0.576	0.548	0.635	1.000	
ความกลมกลืนของโมเดล					
χ^2 (df=40) = 636.875 (P = 0.000), χ^2 / df = 15.922					
CFI = 0.909, TLI = 0.932, RMSEA = 0.125, WRMR = 1.311					

ตาราง 26 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน แรงจูงใจอาสา

ข้อความ	น้ำหนักองค์ประกอบ				
	Raw Coef	SE	t	STD Coef	R ²
การให้คุณค่า (Value)					
ข้าพเจ้ามีความหวังในผู้ที่ด้อยโอกาสมากกว่าตนเอง (MOT01)	1.000			0.710	0.504
ข้าพเจ้ามีความหวังในผู้ประสบปัญหาต่างๆ (MOT02)	1.133	0.036	31.772	0.805	0.648
ข้าพเจ้ารู้สึกสงสารบุคคลที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ (MOT03)	1.111	0.050	22.279	0.789	0.623
ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็นเรื่องจำเป็นที่เราควรให้ความช่วยเหลือผู้อื่น (MOT04)	1.103	0.051	21.618	0.784	0.614
การทำความเข้าใจ (Under)					
การทำกิจกรรมอาสาสมัครทำให้ข้าพเจ้าเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ มากกว่าเรียนในชั้นเรียนอย่างเดียว (MOT05)	1.000			0.642	0.412
การอาสาสมัครเปิดโอกาสให้ข้าพเจ้าเห็นสิ่งต่างๆ ในมุมมองใหม่ๆ (MOT06)	1.020	0.043	23.540	0.655	0.429
การอาสาสมัครทำให้ข้าพเจ้าเกิดการเรียนรู้และเข้าใจชีวิตมนุษย์จากประสบการณ์ตรง (MOT07)	1.043	0.050	20.916	0.670	0.449
ข้าพเจ้าสามารถเรียนรู้ที่จะติดต่อกับบุคคลที่หลากหลายจาก การทำกิจกรรมอาสาสมัคร (MOT08)	1.336	0.058	22.921	0.858	0.736
การทำกิจกรรมอาสาสมัครช่วยให้ข้าพเจ้าค้นพบศักยภาพ ของตัวเอง (MOT09)	1.256	0.053	23.845	0.807	0.651
หน้าที่การงาน (Career)					
การทำกิจกรรมอาสาสมัครเป็นการเปิดทางไปสู่งานที่ ข้าพเจ้าต้องการจะทำเป็นอาชีพ (MOT10)	1.000			0.784	0.614
การทำกิจกรรมอาสาสมัครทำให้ข้าพเจ้าสามารถมีเครือข่าย ใหม่ที่สามารถช่วยเหลือด้านการเรียนหรืออาชีพในอนาคต ของข้าพเจ้า (MOT11)	1.064	0.033	31.946	0.834	0.696
การเป็นอาสาสมัครทำให้ข้าพเจ้ามีช่องทางในการแสวงหา งานอาชีพในอนาคต (MOT12)	0.810	0.038	21.061	0.635	0.403
การเป็นอาสาสมัครจะช่วยให้ข้าพเจ้าประสบความสำเร็จใน การเรียน (MOT13)	0.877	0.033	26.628	0.687	0.472
การมีประวัติทำกิจกรรมอาสาสมัครทำให้ประวัติการศึกษา ของข้าพเจ้าดูดีขึ้น (MOT14)	0.884	0.036	24.386	0.693	0.480

ตาราง 26 (ต่อ)

ข้อความ	น้ำหนักองค์ประกอบ				
	Raw	SE	t	STD	R ²
	Coef			Coef	
การเข้าสังคม (Social)					
เพื่อนของข้าพเจ้าทำกิจกรรมอาสาสมัคร (MOT15)	1.000			0.629	0.396
คนสนิทของข้าพเจ้าต้องการให้ข้าพเจ้าทำกิจกรรมอาสาสมัคร (MOT16)	1.088	0.045	24.412	0.684	0.468
คนที่ข้าพเจ้ารู้จัก สนใจทำงานช่วยเหลือสังคม (MOT17)	1.098	0.049	22.421	0.691	0.477
บุคคลที่ข้าพเจ้าสนิทสนมด้วยต่างก็ให้คุณค่ากับการทำกิจกรรมช่วยเหลือสังคม (MOT18)	1.118	0.049	22.591	0.703	0.494
การอาสาสมัครเป็นกิจกรรมสำคัญของคนที่ข้าพเจ้าสนิทที่สุด (MOT19)	1.083	0.045	24.274	0.681	0.464
การปกป้องตนเอง (Protect)					
การเป็นอาสาสมัครช่วยให้ข้าพเจ้าลืมเรื่องไม่สบายใจ (MOT20)	1.000			0.815	0.664
การเป็นอาสาสมัครทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกไม่เปล่าเปลี่ยว (MOT21)	1.084	0.023	46.848	0.883	0.780
การทำกิจกรรมอาสาสมัครช่วยให้ข้าพเจ้าบรรเทาความรู้สึกผิด (MOT22)	0.732	0.030	24.220	0.596	0.356
การเป็นอาสาสมัครช่วยให้ข้าพเจ้าได้ลืมปัญหาส่วนตัว (MOT23)	0.806	0.027	29.495	0.657	0.431
การเป็นอาสาสมัครเป็นวิธีหลบหนีจากปัญหาส่วนตัวของข้าพเจ้า (MOT24)	0.535	0.035	15.335	0.436	0.190
การสนองความต้องการของตน (Enhance)					
การอาสาสมัครทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเป็นคนสำคัญ (MOT25)	1.000			0.593	0.352
การอาสาสมัครช่วยสร้างความภาคภูมิใจให้กับตนเอง (MOT26)	1.271	0.052	24.236	0.754	0.569
การอาสาสมัครทำให้ข้าพเจ้าเป็นที่ต้องการของผู้อื่น (MOT27)	1.183	0.044	26.751	0.702	0.493
การอาสาสมัครทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกดีขึ้น (MOT28)	1.167	0.056	20.753	0.692	0.479
การอาสาสมัครเป็นหนทางที่จะได้เพื่อนใหม่ (MOT29)	1.249	0.058	21.576	0.741	0.549

ตาราง 27 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน บุคลิกภาพขอช่วยเหลือแบบพุทธร

ข้อความ	น้ำหนักองค์ประกอบ				
	Raw Coef	SE	t	STD Coef	R ²
เมตตา (Meada)					
*MEADA01	1.000			0.462	0.214
*MEADA03	1.302	0.133	9.776	0.602	0.363
*MEADA04	1.140	0.119	9.559	0.527	0.278
กรุณา (Karu)					
*KARU05	1.000			0.536	0.287
*KARU06	1.159	0.084	13.777	0.621	0.385
*KARU07	1.377	0.093	14.726	0.737	0.544
*KARU08	1.135	0.082	13.814	0.608	0.370
มูทิตา (Muti)					
*MUTI09	1.000			0.627	0.393
*MUTI10	0.941	0.070	13.479	0.590	0.348
*MUTI11	0.664	0.069	9.696	0.417	0.174
*MUTI12	0.967	0.069	13.962	0.606	0.368
อุเบกขา (Ubea)					
*UBEA14	1.000			0.411	0.169
*UBEA15	1.535	0.163	9.432	0.631	0.398
สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ					
เมตตา	1.000				
กรุณา	0.866	1.000			
มูทิตา	0.811	0.942	1.000		
อุเบกขา	0.889	0.906	0.737	1.000	
ความกลมกลืนของโมเดล					
Chi-Square (df=46) = 102.558 (P = 0.000) $\chi^2 / df = 2.230$					
CFI = 0.973, TLI = 0.980, RMSEA = 0.036, WRMR = 0.843					

*MEADA01 มานะทราบวาวารีได้ทุนไปเรียนต่อสหรัฐอเมริกา ในฐานะที่มานะเคยไปสหรัฐอเมริกามาแล้ว และรู้ว่าหากวารีได้ข้อมูลจากตน วารีจะสามารถเตรียมตัวก่อนเดินทางได้ดีขึ้น

หากคุณเป็นมานะ คุณจะอย่างไร

- ก. หากวารีร้องขอก็พร้อมจะหาข้อมูลให้
- ข. หาข้อมูลให้วารีโดยไม่ต้องให้วารีร้องขอ และแสดงความยินดีที่วารีกำลังจะมีความเจริญก้าวหน้าในชีวิต
- ค. หาข้อมูลให้วารีโดยไม่ต้องให้วารีร้องขอ และหวังว่าเมื่อตนเองไปอเมริกา วารีจะช่วยเหลือเหมือนกัน

*MEADA03 ฉันทนา เป็นรุ่นน้องชมรมวอลเลย์บอลของคำหล้า ทั้งสองเล่นกีฬาในตำแหน่งเดียวกัน ทักษะของคำหล้าดีกว่าฉันทนาเล็กน้อย ซึ่งคำหล้าคิดว่าหากฉันทนาได้รับการฝึกที่ถูกต้องจะสามารถพัฒนาตนเองได้เก่งกว่าตนเองเสียอีก

หากคุณเป็นคำหล้า คุณจะอย่างไร

- ก. ช่วยเป็นคู่มือฝึกกับฉันทนา แต่จะถ่ายทอดเทคนิคให้เฉพาะที่ฉันทนาซักถาม
- ข. ช่วยเป็นคู่มือฝึกกับฉันทนา แต่ไม่ถ่ายทอดเทคนิคให้
- ค. ช่วยเป็นคู่มือฝึกกับฉันทนา และถ่ายทอดเทคนิคต่างๆ ให้จนหมด โดยไม่ต้องร้องขอ

*MEADA04 ประสานเป็นคนอุตรธานีเพิ่งกลับมาจากกรุงเทพฯ หลังจากไปทำงานมา 20 ปี และทราบว่าเพื่อนของพี่ชายที่อุตรธานีกำลังหาแหล่งกระจายสินค้าในกรุงเทพฯ ซึ่งประสานมีความรู้ในด้านนี้เป็นอย่างดี

หากคุณเป็นประสาน คุณจะอย่างไร

- ก. อยู่เฉยๆ ไม่ใช่เรื่องของเรา
- ข. ให้คำแนะนำในการกระจายสินค้า
- ค. ให้คำแนะนำในการกระจายสินค้า และช่วยเป็นธุระในการติดตามให้

*KARU05 ขณะี่สุรวุฒิและคนอื่นอีกจำนวนหนึ่งกำลังจะเดินข้ามถนนบนทางม้าลายอยู่นั้น ได้พบคนตาบอดกำลังยืนรอข้ามถนนมีท่าทีกระวนวาย ต้องการความช่วยเหลือจากผู้อื่นพาข้ามถนนอยู่

หากคุณเป็นสุรวุฒิ คุณจะอย่างไร

- ก. ดูว่ามีใครอยู่ใกล้ที่สามารถช่วยเหลือได้หรือไม่ ถ้าไม่มีจะเข้าไปช่วย
- ข. รีบเข้าไปช่วยคนตาบอดเดินข้ามถนน
- ค. อยากเข้าไปช่วยแต่เห็นว่ามีคนอยู่ตั้งเยอะ เดี่ยวคงมีคนช่วยเอง

*KARU06 กัมปนาท เคยถูกอนันตโชคโกงเงิน อยู่มาวันหนึ่ง อนันตโชคโดนรถชน กำลังร้องขอความช่วยเหลือ ขณะนั้นกัมปนาทอยู่ในเหตุการณ์ด้วย

หากคุณเป็นกัมปนาท คุณจะรู้สึกและอย่างไร

- ก. เข้าไปช่วยเหลือทันที เพราะรู้สึกสงสารต้องการให้เขาได้รับการรักษาอย่างรวดเร็ว
- ข. รู้สึกสงสาร แต่รีรอในการเข้าไปช่วยเหลือ
- ค. ไม่เข้าไปช่วยเหลือ เพราะยังรู้สึกเคืองแค้นอยู่

*KARU07 ถ้าเกิดมีเหตุการณ์เช่นเดียวกับคลื่นสึนามิ ในปี พ.ศ. 2549 และมีประกาศจะทางกระดมความช่วยเหลือด้านสิ่งอุปโภคบริโภค

หากเป็นคุณ คุณจะทำอะไร

- ก. จะช่วยบริจาคโดยเฉพาะพื้นที่ที่ตนเองมีคนรู้จักหรือเคยไป
- ข. รับทราบประกาศดังกล่าว แต่จะไม่ส่งความช่วยเหลือใดๆ ไป
- ค. จะช่วยบริจาค และจะอาสาช่วยด้านอื่นๆ อย่างเต็มความสามารถ

*KARU08 หนึ่งฤทัยเป็นคนเรียนเก่งที่สุดในชั้นเรียน มักจะมีเพื่อนๆ ขอความช่วยเหลือให้สอนหนังสือเป็นประจำ

หากคุณเป็นหนึ่งในฤทัย คุณจะทำอะไร

- ก. ตอบปฏิเสธอย่างสุภาพ
- ข. อธิบายอย่างละเอียดจนเพื่อนเข้าใจ
- ค. อธิบายตามที่เพื่อนถาม

*MUTI09 ในปีนี้นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนที่มีชื่อเสียง ได้รับรางวัลเหรียญทองฟิสิกส์โอลิมปิกติดต่อกันเป็นที่สองแล้ว

เมื่อฟังข่าวนี้ คุณรู้สึกอย่างไร

- ก. ชื่นชมกับความสำเร็จ และหวังว่าเขาจะพัฒนาตนเองต่อไป
- ข. เขาได้อยู่โรงเรียนดังๆ จึงเก่งอย่างนั้น
- ค. ชื่นชมกับผู้ที่ได้รับรางวัล

*MUTI10 ขณะนี้ทีมฟุตบอลจังหวัดชลบุรีซึ่งเป็นแชมป์ฟุตบอลอาชีพของไทยกำลังเข้ารอบสองถ้วยเอเชียนคัพ

ในฐานะที่ท่านเป็นคนไทยคนหนึ่ง ท่านคิดอย่างไรกับข่าวนี้

- ก. คงเป็นความสำเร็จแบบประเดี๋ยวประด๋าว
- ข. ชื่นชมทีมชลบุรีเป็นทีมที่ดี และเก่ง
- ค. ชื่นชมทีมชลบุรีเป็นทีมที่ดี ผลงานของพวกเขาจะมีส่วนช่วยผลักดันให้มาตรฐานการแข่งขันของประเทศพัฒนาขึ้น

*MUTI11 สุภิญญาเป็นเพื่อนร่วมงานกับชนินฐา วันหนึ่งชนินฐาได้ทุนไปเรียนต่อปริญญาเอก

หากคุณเป็นสุภิญญา คุณรู้สึกอย่างไร

- ก. เพื่อนเราเก่งและโชคดียิ่งๆ ต้องเลี้ยงฉลองกันหน่อย
- ข. รู้สึกแปลกใจว่าชนินฐาสอบชิงทุนได้อย่างไร แต่ก็กล่าวแสดงความยินดีตามมารยาทกับเพื่อน
- ค. รู้สึกอิจฉานิดหน่อย เราต้องพยายามทำให้ได้เหมือนชนินฐา

*MUTI12 เพื่อนของอภิสิทธิ์ทำงานราชการมีความเจริญก้าวหน้ามากกว่าเพื่อนๆ ในรุ่นเดียวกัน

หากคุณเป็นอภิสิทธิ์ คุณจะคิดอย่างไร

- ก. ภูมิใจในความสำเร็จของเพื่อน หวังว่าเพื่อนคงมีความก้าวหน้าต่อไป
- ข. ไม่ค่อยเชื่อสักเท่าไรว่าจะได้เลื่อนขั้นเร็วขนาดนี้ แต่ก็ยินดีกับเพื่อนด้วย
- ค. เพื่อนเราคงมีวิธีที่ดีๆ ต้องไปถามมาใช้กับตนเองบ้าง

*UBEA14 มีนกบินเข้ามาในบ้านภัทรา หาทางออกไม่ได้ ภัทราพยายามช่วยให้นกออกจากบ้าน พอดีแมวข้างบ้านได้เข้ามา และตะปบนกกินต่อหน้าภัทรา

หากคุณเป็นภัทรา คุณจะอย่างไร

- ก. หาไม้มาทุบแมวให้ตายตกไปตามนก
- ข. คิดว่ามันคงถึงคราวตายของนก
- ค. อยากทุบแมวที่กินนก แต่ไม่กล้าทำร้ายแมวลัวบาป

*UBEA15 สมศรีเลี้ยงสุนัขไว้ตัวหนึ่ง สมศรีรักสุนัขตัวนี้มาก วันหนึ่งสุนัขของตนไปกัดเพื่อนบ้าน เพื่อนบ้านต้องการให้สมศรีขังสุนัขตัวนั้นเพื่อตรวจว่าเป็นโรคพิษสุนัขบ้าหรือไม่

หากคุณเป็นสมศรีคุณจะทำอย่างไร

- ก. รีบปล่อยสุนัขไปที่ไกลๆ เพราะเกรงว่าหากมันเป็นโรคพิษสุนัขบ้าจริงๆ คนอื่นอาจนำไปฆ่า
- ข. ร่วมมือกักขังสุนัขและหากทราบว่าเป็นโรค ก็จะยินยอมให้กำจัดสุนัข
- ค. ทำเป็นเฉยๆ ไว้ คิดว่าเพื่อนบ้านกังวลเกินเหตุ พยายามดูแลให้สุนัขอยู่ในบริเวณบ้าน

ตาราง 28 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน
ความพึงพอใจต่อกิจกรรมและองค์การ

ข้อความ	น้ำหนักองค์ประกอบ				
	เชิงสำรวจ		เชิงยืนยัน (คะแนนมาตรฐาน)		
	กิจกรรม	เกื้อกูล	กิจกรรม	เกื้อกูล	R ²
การสอนงานในการทำกิจกรรมอาสาสมัครของรุ่นพี่ (SAT01)	0.694	-0.037	0.676	0.000	0.457
การทำกิจกรรมอาสาสมัครกับชมรม (SAT02)	0.839	0.005	0.791	0.000	0.625
การให้คำปรึกษาในการทำกิจกรรมจากอาจารย์ที่ปรึกษาชมรม (SAT03)	0.823	-0.090	0.694	0.000	0.482
การปฏิบัติงานภาคสนามร่วมกันกับสมาชิกในชมรม (SAT04)	0.489	0.320	0.769	0.000	0.592
การอธิบายกระบวนการทำกิจกรรมของชมรมในส่วนที่ตนเองไม่เข้าใจจากผู้พี่ชำนาญกว่า (SAT05)	0.645	0.113	0.765	0.000	0.585
การดูแลเอาใจใส่ของที่ปรึกษาชมรม (SAT06)	0.742	0.054	0.771	0.000	0.594
ความเอาใจใส่ในการทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายของสมาชิกในชมรม (SAT07)	-0.018	0.878	0.000	0.765	0.586
ความรับผิดชอบของสมาชิกชมรมในการทำกิจกรรม (SAT08)	-0.001	0.870	0.000	0.779	0.607
ความเต็มใจในการร่วมทำกิจกรรมอาสาของสมาชิกชมรม (SAT09)	0.126	0.737	0.000	0.809	0.655
การอุทิศเวลาให้ของสมาชิกชมรม (SAT10)	0.023	0.749	0.000	0.756	0.571
EIGENVALUES	5.912	0.991			
องค์ประกอบเชิงสำรวจ		องค์ประกอบเชิงยืนยัน			
สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ					
กิจกรรม	1.000		1.000		
เกื้อกูล	0.754	1.000	0.831	1.000	
ความกลมกลืนของโมเดล					
χ^2 (df=26) = 554.586 (P= 0.000), χ^2 / df=21.330		χ^2 (df=15) = 24.746 (P= 0.054), χ^2 / df=1.650			
CFI = 0.985,TLI = 0.973, RMSEA = 0.146,		CFI = 0.997,TLI = 0.999, RMSEA = 0.026,			
SRMR = 0.038		WRMR = 0.312			

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายอนุ เจริญวงศ์ระยับ
วันเดือนปีเกิด	18 กรกฎาคม 2519
สถานที่เกิด	อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2538	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนเบญจมราชูทิศ นครศรีธรรมราช
พ.ศ.2542	รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (นโยบายสาธารณะ) จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
พ.ศ.2545	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (วิจัยและประเมินผลการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
พ.ศ.2549	การศึกษามหาบัณฑิต (การวัดผลการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ.2552	วิทยาศาสตร์ดุจบัณฑิต (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ